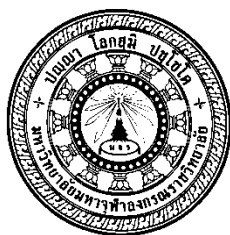

การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติด
ให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี
**THE PROMOTION OF MONKS' ROLE IN PREVENTION OF DRUGS
PROBLEMS FOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN SARABURI
PROVINCE**

พระอธิการสมชาย จานธมโม (ธงศิลา)

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

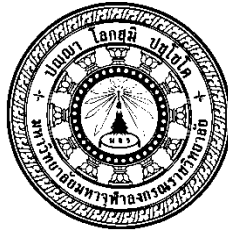
การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติด
ให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี

พระอธิการสมชาย จานธมโม (ธงศิลา)

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**The Promotion of Monks' Role in Prevention of Drugs
Problems for Secondary School Students in Saraburi
Province**

Phra Atikan Somchi Ṭhānadhammo (Thongsila)

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Buddhist Management)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุชฎินิพนธ์เรื่อง
“การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัด
สระบุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรพระศาสตรดุชฎินิพนธ์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุชฎินิพนธ์

(รศ.ดร.พฤทธิ์สรณ์ สุธธิไชยเมธี)

ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร)

กรรมการ

(พระปลัดระพี นพธิสาโร, ผศ.ดร.)

กรรมการ

(พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.)

กรรมการ

(ดร.ประเสริฐ อิลาว)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมดุชฎินิพนธ์

พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.

ประธานกรรมการ

ดร.ประเสริฐ อิลาว

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระอธิการสมชาย ฉานธมโม)

กิตติกรรมประกาศ

ดุष्ฎิณิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเรียบร้อยด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของ อาจารย์ทุกท่าน และผู้มีส่วนสำคัญยิ่งคือ รศ.ดร. สุรพล สุยะพรหม รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป อาจารย์ พระมหาภคภูญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร. ประธานกรรมการควบคุมดุष्ฎิณิพนธ์ อาจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลาวัณ กรรมการควบคุมดุष्ฎิณิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาเมตตาช่วยเหลือด้านให้ คำปรึกษาแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้เนื้อหาของงานวิจัยมีความถูกต้อง ชัดเจน และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นับตั้งแต่ผู้ศึกษาได้เริ่มทำงานวิจัยด้วยความตั้งใจเต็มใจปรารถนาดีตลอดมา

กราบขอบพระคุณและเจริญพรขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ช่วยตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี และตรวจสอบความเรียบร้อยของ แบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

กราบขอบพระคุณพระสังฆาธิการ และเจริญพรขอบคุณเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และประชาชน ในพื้นที่จังหวัดสระบุรี ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และให้ความร่วมมือในการ สัมภาษณ์เพื่อการทำวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน ขอบขอบพระคุณพระอาจารย์ทุกรูป คณาจารย์คณะ สังคมศาสตร์ทุกท่าน เจ้าหน้าที่ทุกคน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิทยากร ถ่ายทอดความรู้และ ประสบการณ์ และเป็นกำลังใจให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันพึงมีจากดุष्ฎิณิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอน้อมบูชาเป็นกตัญญู กตเวทิตาบูชา พระคุณบิดามารดา ครูบาอาจารย์ และญาติสนิทมิตรสหาย ผู้ที่เป็นกำลังใจสนับสนุน ในทุกๆ เรื่อง รวมทั้งบูรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา รวมทั้งญาติ โยมผู้ที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้ทั้งหมดทุกท่าน ที่มีส่วนในการสร้างพื้นฐานทางด้านการศึกษาให้แก่ผู้ ศึกษามาตั้งแต่ต้นจนถึงบัดนี้ ทำให้งานวิจัยประสบผลสำเร็จลุล่วงด้วยดี

พระอธิการสมชาย จานธมโม (ธงศิลา)

๙ มีนาคม ๒๕๖๒

ชื่อคุณิพนธ์	: การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาอาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี
ผู้วิจัย	: พระอธิการสมชาย ฐานธมโม (ธงคิลา)
ปริญญา	: พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ)
คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์	: พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร., พธ.บ. (การจัดการเชิงพุทธ), พธ.ม. (การจัดการเชิงพุทธ), พธ.ด. (การจัดการเชิงพุทธ) : ดร.ประเสริฐ ธิลา, พธ.บ. (การบริหารรัฐกิจ), พธ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์), พธ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ ๑. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาอาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาอาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ๓. เพื่อนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาอาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมวิธีโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักและสนับสนุนด้วยการวิจัยเชิงปริมาณตามลำดับ การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๒๑ รูปหรือคน ได้แก่ พระสังฆาธิการ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และประชาชนที่เป็นผู้นำท้องถิ่นโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง และสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑๐ รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาและการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามซึ่งมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๔๕ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน ๓๖๖ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพทั่วไปของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาอาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis ด้านจุดแข็ง การจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมผ่านการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ด้านจุดอ่อน ขาดการส่งเสริมให้พระสงฆ์มีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดต่อเยาวชน ด้านโอกาส ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ชุมชน และสถานศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่องมากขึ้น ด้านอุปสรรค

ขาดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพราะส่วนใหญ่มองว่าไม่ใช่หน้าที่ของพระสงฆ์โดยตรง
ความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวความคิดการป้องกันปัญหาเสพติด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปาน
กลาง ($\bar{X}=3.34$) และตามหลักพรหมวิหาร ๔ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.41$)

๒. ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวคิดปัจจัย (4M) คือ ๑) บุคคล ขาดบุคลากรที่มีบทบาทโดยตรง
เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน ๒) การเงิน ขาดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดหางบประมาณ
๓) วัสดุอุปกรณ์ ขาดเทคโนโลยีสื่อสารเพื่อผลิตสื่อที่ รวมถึงยานพาหนะในการเดินทาง ๔) การจัดการ
ยังไม่มีแผนการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม เชื่อมโยงกับหลักพุทธธรรม
พรหมวิหาร ๔ ได้แก่ ๑) เมตตา ดูแลให้คำปรึกษา ชี้ให้เห็นโทษของยาเสพติด ๒) กรุณา ไม่ซ้ำเติม
สร้างกำลังใจ รับฟังปัญหา ให้โอกาสกลับกลับตัว ๓) มุทิตา มีความปรารถนาดีไม่ตำหนิข้อบกพร่อง
ผู้อื่น ๔) อุเบกขา ดูแลรักษาฟื้นฟูร่างกายและจิตใจ วางตัวเป็นกลางไม่เอนเอียงไม่มีอคติ

๓. รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี คือ ๑) ด้านการให้ข่าวสาร เผยแพร่หลักธรรมควบคู่กับการรณรงค์
ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเรื่องยาเสพติดโดยใช้เทคโนโลยีเป็นช่องทางสื่อสารให้นักเรียนได้รับรู้ ๒) การให้
การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก ให้นักเรียนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นเกาะ
ป้องกันยาเสพติด ๓) การเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน เปิดโอกาสให้นักเรียนนำปัญหามาขอคำปรึกษา
๔) การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน ผลิตสื่อและจัดกิจกรรมให้คำแนะนำด้านการศึกษาและการทำงาน
๕) การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในวัดและโรงเรียน เข้าถึงชุมชนรับฟังปัญหา ส่งเสริมภูมิปัญญา
ชาวบ้านสร้างอาชีพ ๖) การให้ทางเลือก ร่วมดำเนินการระหว่างภาครัฐ สถาบันศึกษา สถาบันศาสนา
จัดโครงการจิตอาสาสาธารณะ ส่งเสริมด้านกีฬาให้สุขภาพร่างกายดีสุขภาพจิตใจดี

Dissertation Title : The Promotion of Monks' Role in Prevention of Drugs Problems for Secondary School Students in Saraburi Province

Researcher : Phra Atikan Somchi thānadhammo (Thongsila)

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Management)

Dissertation Supervisory Committee

: Phramaha Krisada Kittisophano, Asst. Prof. Dr., B.A. (Buddhist Management), M.A. (Buddhist Management), Ph.D. (Buddhist Management)

: Dr.Prasert Thilao B.A. (Public Administration), M.A. (Public Administration), Ph.D. (Public Administration)

Date of Graduation : March 27, 2019

Abstract

Objectives of this research were to: 1. study the general condition of the promotion of monks' roles in drug problems prevention for secondary school students in Saraburi Province, 2. study factors affecting the monks' roles in drug problems prevention for secondary school students in Saraburi Province and 3. present model for the promotion of monks' roles in drug problems prevention for secondary school students in Saraburi Province.

Methodology was the mixed methods: The qualitative research collected data from 21 key informants purposefully selected from senior Sangha administrative monks and people who were local leaders, by in-depth-interviewing and from 10 participants in Focus Group Discussion and analyzed data by descriptive interpretation. The quantitative research, the researcher has created the questionnaires with confidence value equivalent to 0.945 and collected data from 366 samples who were Secondary school students in Saraburi Province and analyzed data with statistics; frequency, percentage, mean and standard deviation: S.D.

Findings were as follow.

1. General context of Monks' Role drug problems prevention for Secondary School Students in Saraburi Province with SWOT Analysis as: Strength; Moral and

ethical training by allowing students to participate through various activities, Weakness; Lacking support for monks to play a role in preventing and solving drug addiction problems. Opportunity; More cooperation with government agencies, communities and schools seriously and continuously. Threat; Lack of cooperation network because most of them think that it is not the duty of the monks directly. Opinions on the state of promotion of the monks' roles in drug problems prevention for secondary school students in Saraburi Province; according to the concept of drug prevention aspects by overall were at high level ($X=3.34$) and according to the four Brahmaviharas was also in the high level ($X=3.41$).

2. Factors affecting the promotion of the monks' roles in the drug problems prevention for secondary school students in Saraburi Province, according to the concept of 4 M's factors were; 1) Man; Lack of personnel with direct roles to educate students, 2) Money; The budget for campaigning through various media is limited. There is a lack of participation in all sectors in funding. 3) Materials; Lack of participation from all sectors in the provision of budget. 4) Management; There is no concrete plan for working with government agencies or alternatives according to Fourfold Brahmaviharas: 1) Metta, Consultation Pointing out the penalty of drugs. 2) Karuna, Do not aggravate the encouragement, listen to problems, give opportunity to return. 3) Mudita, have good wishes, Do not blame the flaws. 4) Upekkha, Maintain physical and mental rehabilitation Neutral, not biased

3. The model for promoting the monks' roles in drug problems prevention for secondary school students in Saraburi Province is 1) Right information; Disseminate the principles of dharma together with the public relations campaign on drugs using technology as a communication channel for students to get to know. 2) Psychological or attitudinal education; Allowing students to participate in Buddhist activities to be a drug prevention island. 3) Being an advisor for friends; Allow students to bring problems to consult. 4) Education about work; Produce media and organize activities to provide education and work advice. 5) Building relationship within monasteries and schools; Access to the community, listen to problems Promote folk wisdom to create a career. 6) Directions for choices; Co-operate between the government, educational institutions, religious institutions, organize public volunteer projects. Promote sports, good health, good mental health.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(ค)
กิตติกรรมประกาศ	(จ)
สารบัญ	(ฉ)
สารบัญตาราง	(ฌ)
สารบัญแผนภาพ	(ฐ)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	(ฑ)
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๔
๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๖ ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	๗
 บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด	๘
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติด	๔๐
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์	๕๖
๒.๔ บริบทพื้นที่การวิจัย	๖๗
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗๐
๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด	๗๐
๒.๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหายาเสพติด	๗๕
๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย	๘๐

สารบัญ (ต่อ)

	เรื่อง	หน้า
บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย	
	๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๘๑
	๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๘๒
	๓.๓ เครื่องมือในการวิจัย	๘๔
	๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๗
	๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๙
บทที่ ๔	ผลการวิจัย	
	๔.๑ สภาพทั่วไปของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี	๙๑
	๔.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี	๑๑๒
	๔.๓ แนวทางการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติด ให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี	๑๓๓
	๔.๔ งานวิจัยเชิงปริมาณ	๑๘๖
	๔.๕ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๐๒
	๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๒๐๔
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๒๐๙
	๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๒๒๑
	๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๒๓๓
	๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๒๓๓
	๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ	๒๓๓
	๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๒๓๓
บรรณานุกรม		๒๓๔

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก	๒๔๓
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๒๔๔
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงแบบสอบถาม (Try Out)	๒๕๐
ภาคผนวก ค ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)	๒๕๒
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)	๒๕๖
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (แบบสอบถาม)	๒๗๗
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สนทนากลุ่มเฉพาะ)	๒๘๑
ภาคผนวก ช ประมวลภาพการสัมภาษณ์	๒๙๓
ภาคผนวก ซ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๒๙๘
ภาคผนวก ฌ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๓๐๔
ประวัติผู้วิจัย	๓๑๗

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒.๑ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของยาเสพติด	๑๑
๒.๒ แสดงการสังเคราะห์ประเภทของยาเสพติด	๑๖
๒.๓ แสดงการสังเคราะห์ยาและสารเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย	๒๕
๒.๔ แสดงการสังเคราะห์สาเหตุของการติดยาเสพติด	๓๒
๒.๕ แสดงการสังเคราะห์ยาเสพติดในทางพระพุทธศาสนา	๓๙
๒.๖ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของการป้องกันปัญหายาเสพติด	๔๐
๒.๗ แสดงการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติด	๔๖
๒.๘ แสดงการสังเคราะห์การแก้ปัญหายาเสพติดทางพระพุทธศาสนา	๕๔
๒.๙ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของบทบาท	๕๘
๒.๑๐ แสดงการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์	๖๔
๒.๑๑ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน ๒๑ โรงเรียน ดังนี้	๖๘
๒.๑๒ แสดงการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความรู้ความ เข้าใจเรื่องยาเสพติด	๗๓
๒.๑๓ แสดงการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหายาเสพติด	๗๘
๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขต พื้นที่การศึกษา จังหวัดสระบุรี	๘๓
๔.๑ วิเคราะห์จุดแข็งของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี	๙๖
๔.๒ วิเคราะห์จุดอ่อนของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติด ให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี	๑๐๑
๔.๓ วิเคราะห์โอกาสของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี	๑๐๖
๔.๔ วิเคราะห์อุปสรรคของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติด ให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี	๑๑๑
๔.๕ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติด ให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านบุคคล	๑๑๖

สารบัญญัตราสาร (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๖ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพ ติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการเงิน	๑๒๒
๔.๗ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพ ติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านวัสดุอุปกรณ์	๑๒๗
๔.๘ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพ ติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการจัดการ	๑๓๒
๔.๙ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหา เสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการให้ข่าวสาร	๑๓๘
๔.๑๐ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหา เสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการให้ การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก	๑๔๓
๔.๑๑ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหา เสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการเป็นที่ ปรึกษาให้เพื่อน	๑๔๘
๔.๑๒ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหา เสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการให้ การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน	๑๕๓
๔.๑๓ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหา เสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการสร้างสื่อ สัมพันธ์ภายในครอบครัว	๑๕๘
๔.๑๔ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหา เสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการให้ ทางเลือก	๑๖๔
๔.๑๕ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหา เสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหม วิหาร ๔ ด้านเมตตา	๑๗๐

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๑๖ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหา เสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหม วิหาร ๔ ด้านกรุณา	๑๗๕
๔.๑๗ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหา เสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหม วิหาร ๔ ด้านมุทิตา	๑๘๐
๔.๑๘ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหา เสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหม วิหาร ๔ ด้านอุเบกขา	๑๘๕
๔.๑๙ แสดงจำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๘๖
๔.๒๐ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มี ต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม	๑๘๘
๔.๒๑ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มี ต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการให้ข่าวสาร	๑๘๙
๔.๒๒ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มี ต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการให้การศึกษาด้าน จิตใจหรือความรู้สึก	๑๙๐
๔.๒๓ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มี ต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการเป็นที่ปรึกษาให้ เพื่อน	๑๙๑
๔.๒๔ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มี ต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการให้การศึกษา เกี่ยวกับการทำงาน	๑๙๒

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๒๕ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว	๑๙๓
๔.๒๖ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการให้ทางเลือก	๑๙๔
๔.๒๗ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ โดยภาพรวม	๑๙๕
๔.๒๘ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านเมตตา	๑๙๖
๔.๒๙ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านกรุณา	๑๙๗
๔.๓๐ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านมูทิตา	๑๙๘
๔.๓๑ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านอุเบกขา	๑๙๙

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย	๘๐
๔.๑ แสดงโมเดลแนวคิดการป้องกันปัญหาเสพติด	๑๖๕
๔.๒ แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๒๐๔

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อชื่อคัมภีร์ในการวิจัยครั้งนี้ใช้อ้างอิงจากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาทิปิฎก ๒๕๐๐ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พุทธศักราช ๒๕๓๙ ในการอ้างอิงใช้ระบุอักษรย่อชื่อคำภีร์ เล่ม/ ข้อ/ หน้า ตัวอย่างเช่น วิ. มหา. (บาลี) ๑/๒๓๓/๑๖๖., วิ.มหา. (ไทย) ๑/๒๓๓/๒๔๗ หมายถึง วินยปิฎก มหาวิภังคปาติ ภาษาบาลี เล่ม ๑ ข้อ ๒๓๓ หน้า ๑๖๖ ฉบับมหาจุฬาทิปิฎก ๒๕๐๐ และ วินยปิฎก มหาวิภังค ภาษาไทย เล่ม ๑ ข้อ ๒๓๓ หน้า ๒๔๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ โดยเรียงตามลำดับคำภีร์ ดังนี้

พระสุตตันตปิฎก

ที.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปณาสก	(ภาษาไทย)
ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิกวรรค	(ภาษาไทย)
ส.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
อง.เอกก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	เอกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ปญจก (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ปญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.ธ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธรรมบท	(ภาษาไทย)
ขุ.อิติ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	อิติวุตตกะ	(ภาษาไทย)
ขุ.ชา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ชาดก	(ภาษาไทย)

อภิธรรมปิฎก

อภิ.วิ. (บาลี)	=	อภิธรรมปิฎก	วิภังค์	(ภาษาบาลี)
----------------	---	-------------	---------	------------

อรรถกถาพระสุตตันตปิฎก

ขุ.ธ.อ. (บาลี)	=	ขุททกนิกาย	ธมมปทอฏฐกถาปาติ	(ภาษาบาลี)
----------------	---	------------	-----------------	------------

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศมีมีปัญหาเรื่องยาเสพติดมานานหลายร้อยปีแม้จะไม่มีหลักฐานชัดเจนทางประวัติศาสตร์ว่ายาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยครั้งแรกตั้งแต่เมื่อใด และกฎหมายลักษณะโจร ปี พ.ศ. ๑๙๐๓ ได้กำหนดโทษให้ผู้สูบฝิ่นต้องได้รับโทษตั้งแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา^๑ ใน พ.ศ. ๒๕๐๑ คณะปฏิวัติซึ่งปกครองประเทศไทยอยู่ในขณะนั้นได้พิจารณาเห็นว่าการเสพติดเป็นที่รังเกียจในวงการสังคม และเป็นอันตรายแก่สุขภาพและอนามัยอย่างร้ายแรงจึงเป็นการสมควรให้เลิกการเสพติดและจำหน่ายฝิ่นในประเทศไทย จึงมีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๗ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๐๑ ให้เลิกการเสพติดและจำหน่ายทั่วราชอาณาจักรและกำหนดดำเนินการให้เสร็จสิ้นเด็ดขาดภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๒ การจำหน่ายฝิ่นในประเทศไทยก็เป็นสิ่งผิดกฎหมายนับแต่นั้นเป็นต้นมา แต่ปัญหายาเสพติดไม่ได้ลดลงเพียงแต่การซื้อขายมีการดำเนินการซ่อนเร้นและวิธีการเลือกซื้อชุดแยกย่อยยิ่งขึ้น นอกจากนี้ตัวยาเสพติดจำนวนผู้ติดยาเสพติดประมามีจำนวนเพิ่มมากขึ้นซึ่งรัฐบาลต่อๆ มาได้ให้ความสำคัญและพยายามแก้ปัญหาผู้ติดยาเสพติดในหลากหลายรูปแบบและหลายมาตรการ รวมถึงการจัดตั้งสำนักงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกแก้ไขปัญหา ยาเสพติดของประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ แต่ดูเหมือนการแพร่ระบาดก็ไม่ได้ลดลง^๒

ยาเสพติดสร้างปัญหาใหญ่และเป็นภัยคุกคามกับประชากรที่เป็นเยาวชน เกิดผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ยาเสพติดได้แพร่ระบาดและเป็นปัญหาต่อสังคม โดยเฉพาะเยาวชนของไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน แม้รัฐบาลทุกรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศมีนโยบายปราบปรามและป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง มีบทลงโทษรุนแรงต่อผู้ค้าหรือผู้จำหน่ายแต่ปัญหายาเสพติดก็ไม่ได้หมดไปจากสังคมยังคงสร้างปัญหาให้กับเยาวชนไทยตลอดเวลา จะเห็นได้จากคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๕๔/๒๕๕๔ เรื่อง ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ที่สั่ง ณ วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๔ กล่าวไว้ในส่วนทั่วไปว่า “ปัจจุบันการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้กลับมาสู่ภาวะที่มีความรุนแรง ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ความปลอดภัยในทรัพย์สิน ความสงบสุขของประชาชนและสังคม รวมทั้งเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ” จากคำสั่งดังกล่าว

^๑ สันติ จัยสิน และคณะ, เทคนิคการเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันภัยยาเสพติด, (กรุงเทพมหานคร : ประสานมิตร, ๒๕๔๔), หน้า ๘.

^๒ มานพ คณะโต และสุชาติ ภัยหลีกส์, หลักการวิจัยสุขภาพขั้นพื้นฐาน, (ขอนแก่น : โรงพิมพ์ขอนแก่นการพิมพ์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒.

ประมวลได้ว่า การแพร่ระบาดของยาเสพติดจะทวีความรุนแรงต่อไป เพราะประเทศไทยเป็นพื้นที่ที่มีการผลิต การค้า การจำหน่าย การลำเลียง และการลักลอบขนย้ายยาเสพติดตามแนวชายแดน เมื่อยาเสพติดได้ระบาดเข้าสู่สังคมชุมชนปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ก็เกิดขึ้นตามมา^๓

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยทวีความรุนแรงและมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใช้ยาที่ขยายกว้างจากกลุ่มที่ใช้แรงงานมาสู่กลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนเป็นช่วงที่มีลักษณะเอื้อต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งปัจจัยจากตนเอง หรือเป็นวัยที่ต้องการการเรียนรู้ อยากลอง เป็นวัยที่ต้องการเรียกร้องความสนใจ ต้องการค้นหา - สร้างตัวตน สร้างการยอมรับ มีแรงผลักดันทางอารมณ์สูงทำให้เกิดภาวะทางอารมณ์ เช่น น้อยใจ เศร้าใจ คับข้องใจ ฯลฯ ขณะเดียวกันก็กล้าเสี่ยงกล้าทำสิ่งทำหยา^๔ โดยเฉพาะในโรงเรียนซึ่งเป็นศูนย์รวมของเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากจึงง่ายต่อการเข้าไปชักจูงของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การเสนอเงินหรือสิ่งของล่อใจ การข่มขู่ให้หวาดกลัว และอีกสารพัดวิธีของขบวนการผู้ค้ายาเสพติด

ด้วยการตระหนักถึงการมีส่วนช่วยสังคมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งกลายเป็นปัญหาหลักในหมู่เยาวชนของชาติ พระสงฆ์ซึ่งเป็นบุคลากรในพระพุทธศาสนาซึ่งแสวงหาหนทางความหลุดพ้นแห่งกองกิเลสอาสวะ ก็จะต้องเข้ามามีส่วนแก้ปัญหาเนื่องด้วยเป็นการช่วยเหลือประชาชน เยาวชนหรือช่วยชาติให้พ้นทุกข์ พระสงฆ์ถือเป็นองค์กรหนึ่งที่มุ่งพัฒนาจิตใจไปพร้อมๆ กับการพัฒนาด้านวัตถุเห็นค่าวัตถุและจิตใจควรได้รับการพัฒนาไปพร้อมกัน การทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐนั้นยากที่จะประสบผลสำเร็จ เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่พร้อมในด้านการเป็นผู้นำทางด้านจิตใจซึ่งต่างจากพระสงฆ์ที่สามารถเป็นผู้นำด้านการพัฒนาจิตใจได้ การใช้คำสอนตามหลักการของพระพุทธศาสนาน่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญยิ่งในการมีส่วนช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและเยาวชน ทั้งปัญหาลิขิตในชุมชน ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมได้เพราะเมืองไทยเป็นเมืองนับถือพระพุทธศาสนา นอกจากนั้นประชาชนส่วนใหญ่ยังเชื่อฟังคำสอนของพระสงฆ์ และน่าจะเป็นกลยุทธิ์หรือวิธีการที่นำไปใช้อย่างเป็นระบบโดยพระสงฆ์ส่วนใหญ่การแก้ไขปัญหายาเสพติดก็อาศัยพระสงฆ์เข้าไปมีส่วนช่วยบ้าง แต่ยังไม่มีการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจังและเป็นระบบ

^๓ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ยุทธศาสตร์ ๕ รั้วป้องกันระยะที่ ๓, (พฤษภาคม ๒๕๕๔) : ๕-๖.

^๔ เจริญ แฉกพิมาย และปนัดดา ศรีธนสาร, พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, รายงานการวิจัย, (งานวินัยและพัฒนานักศึกษา กองกิจการนักศึกษา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ๒๕๕๕), หน้า ๒.

หลักพุทธธรรม ซึ่งเป็นหลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้ามาสู่กระบวนการแก้ปัญหาโดยองค์รวมเพราะ “พุทธธรรม” เป็นเสมือนแก้วมณีซึ่งเจียรไนรัศมีหลายเหลี่ยม นักวิชาการสามารถจัดมุมมองให้เห็นเป็นประกายเลื่อมรุ่งไฉ่ดงามหลายวิธีการ พุทธธรรมคำสอนเสนอหลักการพัฒนาปัญญาที่มุ่งการฝึกอบรมตนให้บรรลุอิสระภาวะหลุดพ้นจากปัญหาโดยทั่วไปแล้ว พุทธศาสนิกชนจะเข้าใจหลักพุทธธรรมในแง่ของ พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ ศิลปะประเพณี พิธีกรรมเท่านั้น แท้จริงแล้วพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงวางหลักการพัฒนามนุษย์และการเรียนรู้ไว้อย่างครบกระบวนการมีองค์ประกอบและขั้นตอนตามลำดับต่อเนื่องสมบูรณ์^๕ เมื่อพุทธศาสนิกชนได้เรียนรู้เข้าใจ และเข้าถึงด้วยการปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมย่อมจะมีผลสัมฤทธิ์เกิดปัญญาที่จะนำหลักพุทธธรรมมาปรับประยุกต์ใช้ได้กับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะ “ปัญหายาเสพติด” หากวางหลักการแก้ปัญหาตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับแผนการปฏิบัติการ โดยใช้หลักธรรมใดเป็นเกณฑ์แล้ว และนำไปปฏิบัติทุกส่วนทุกหน้าที่ยอมที่จะนำความสำเร็จในการแก้ปัญหายาเสพติดได้อย่างสมบูรณ์ทุกด้าน

ดังนั้นจากความสำคัญของปัญหาดังที่กล่าวมาผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ว่ามีความรู้เรื่อง ยาเสพติดมากน้อยเพียงไร ขณะเดียวกันนักเรียนมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองอย่างไรที่จะสามารถทำให้ไม่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ถึงแม้จะอยู่ในพื้นที่ระบาดซึ่งมีความเสี่ยงสูงและอาจตกเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด และเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด หรืออาจนำข้อมูลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมให้กับนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงอื่น ๆ หรือเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพของนักเรียนที่ติดยาเสพติดให้กลับมาใช้ชีวิตอย่างปกติสุข อยู่ร่วมกันกับสังคมได้อย่างมีความสุขและยั่งยืนต่อไป

^๕ สุมน อมรวิวัฒน์, การพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์, (โครงการกิตติเมธี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๒), หน้า ๑.

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ สภาพทั่วไปของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี มีอะไรบ้าง

๑.๒.๓ รูปแบบในการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยเลือกศึกษาใน ๓ ประเด็นดังนี้

๑) ศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยใช้การวิเคราะห์ SWOT ใน ๔ ด้าน คือ ๑) จุดแข็ง (Strengths) ๒) จุดอ่อน (Weaknesses) ๓) โอกาส (Opportunities) ๔) อุปสรรค (Threats)

๒) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวคิดปัจจัย (4M)^๖ คือ บุคคล (Man) การเงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management)

^๖ สมคิด บางโม, องค์การและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๖๐.

๓) ศึกษารูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรีใน ๖ ด้าน^๗ คือ ๑) การให้ข่าวสาร ๒) การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก ๓) การเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน ๔) การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน ๕) การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในวัดและโรงเรียน และ ๖) การให้ทางเลือก และหลักพุทธธรรมโดยใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ได้แก่ ๑) เมตตา ๒) กรุณา ๓) มุทิตา ๔) อุเบกขา^๘

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

การวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาจากพระไตรปิฎก วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา หนังสือ วารสาร บทความ เอกสาร ตำรา วิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และหลักธรรม ที่เหมาะสมกับ การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้แบ่งตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑) ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่เรียน และสถานภาพทางครอบครัว

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ใน ๖ ด้าน คือ ๑) การให้ข่าวสาร ๒) การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก ๓) เพื่อนเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน ๔) การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน ๕) การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในวัดและโรงเรียน และ ๖) การให้ทางเลือก และหลักพุทธธรรมโดยใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ได้แก่ ๑) เมตตา ๒) กรุณา ๓) มุทิตา ๔) อุเบกขา

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็น ๒ ประเภทคือ

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร (Documentary research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ในการวิจัยในครั้งนี้ มี ๓ กลุ่ม คือ ๑) กลุ่มพระสงฆ์ ๒) กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ๓) กลุ่มประชาชนที่เป็นผู้นำท้องถิ่น จำนวน ๒๑ รูปหรือคน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

^๗ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๒.

^๘ ท.ม. (ไทย) ๑๐/๓๒๗/ ๒๕๖, ท.ป. (ไทย) ๑๑/๓๐๘/ ๒๕๐.

(Purposive Selection) และสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๐ รูปหรือคน

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่จังหวัดสระบุรี ซึ่งมีจำนวน ๓๖๗ คน^๙

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษาวิจัย ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสระบุรี

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยจะดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมระยะเวลา ๑๐ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

พระสงฆ์ หมายถึง พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่เผยแพร่ให้ความรู้ความเข้าใจการป้องกันปัญหา ยาเสพติดให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสระบุรี

การส่งเสริม หมายถึง พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องปัญหา ยาเสพติด โดยการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้เพื่อเป็นการป้องกันและให้คำแนะนำถึงโทษภัยของ ยาเสพติด ตลอดถึงการแก้ปัญหาให้กับนักเรียน

ปัญหา ยาเสพติด หมายถึง การแพร่ระบาดของสารหรือยาที่เป็นผลิตภัณฑ์ทาง ธรรมชาติหรือเกิดจากการสังเคราะห์ เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะเป็นการรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือวิธีใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจโดยไม่รวมเหล้าและบุหรี่

การป้องกันปัญหา ยาเสพติด หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการล่วงหน้าให้การศึกษา ข้อมูลข่าวสารและความรู้ในการป้องกันปัญหา ยาเสพติด มีองค์ประกอบ ๖ ด้าน คือ ๑) การให้ข่าวสาร ๒) การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก ๓) เพื่อนเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน ๔) การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน ๕) การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในวัดและโรงเรียน และ ๖) การให้ทางเลือก

หลักพรหมวิหาร ๔ หมายถึง ธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่กว้างขวาง ประดุจพรหม ๔ อย่าง คือ

^๙ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสระบุรี. (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙)

๑) เมตตา คือ ความรักความปรารถนาดี มีเมตริจิตที่ดี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคน ประสบประโยชน์และความสุข

๒) กรุณา คือ ความสงสาร อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ยากเดือดร้อน ของคนและ สัตว์ทั้งปวง

๓) มุทิตา คือ ความเบิกบานพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุขก็มีใจแช่มชื่นเบิกบาน เมื่อเห็นเขาทำงานประสบความสำเร็จก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

๔) อุเบกขา คือความมีใจเป็นกลาง มองตามความเป็นจริงไม่เอนเอียง หรือมีอคติ

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ทำให้ทราบสภาพปัญหาทั่วไปของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

๑.๖.๒ ทำให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

๑.๖.๓ นำเสนอรูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

๑.๖.๔ สามารถนำองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกัน ปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ไปใช้ในจังหวัดสระบุรีและในจังหวัดอื่นๆ

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ ปัญหา ยาเสพติด การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด การป้องกันปัญหา ยาเสพติด ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิเคราะห์ร่วมกับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม และการศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อค้นหาแนวทางการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการป้องกันปัญหา ยาเสพติดของพระสงฆ์ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้มีระดับขั้นตอนการนำเสนอข้อมูลเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการวิจัยตามลำดับดังนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันปัญหา ยาเสพติด

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์

๒.๔ บริบทพื้นที่การวิจัย

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด

การศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด เป็นการศึกษาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความหมายของยาเสพติด ประเภทของยาเสพติด โทษและพิษภัยของยาเสพติด สาเหตุการติดยาเสพติดของนักเรียน ผู้วิจัยทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการป้องกันปัญหา ยาเสพติดจากหน่วยงานของรัฐ และนักวิชาการสามารถสรุปได้ ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของยาเสพติด

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมีซึ่งเมื่อเสพวิธีเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันช่วงระยะเวลาหนึ่งก็จะติด ก่อให้เกิดพิษเรื้อรังทำให้ร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม เช่น ฝิ่น กัญชา เฮโรอีน ยานอนหลับ สุรา^๑ โดยสารหรือยานี้อาจเป็นผลิตภัณฑ์จาก

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น, ๒๕๕๔), หน้า ๑๐๐.

ธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำๆ กันแล้วไม่ว่าจะด้วยวิธีใดๆ ซึ่งอาจเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่งหรือนานติดต่อกันก็ตามจะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้น ทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อยๆ ทำให้สุขภาพของผู้เสพเสื่อมโทรมลงและเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพจะมีการผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจหรือทางด้านจิตใจขึ้นในผู้เสพนั่น^๒

สิ่งเสพติดให้โทษ คือ สารหรือยาที่รับเข้าร่างกาย โดยการรับประทาน ฉีด หรือดมติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้วทำให้มีผลต่อร่างกายและจิตใจของผู้รับในลักษณะ ดังนี้

๑) เกิดความต้องการแรงกล้าที่จะเสพยาหรือสารนั้นโดยไม่สามารถหยุดเสพได้

๒) ต้องเพิ่มปริมาณการเสพยาหรือสารนั้นมากขึ้นไปเรื่อยๆ

๓) เมื่อหยุดใช้ยาหรือสารนั้นจะทำให้เกิดอาการขาดยา

๔) เมื่อเสพยาหรือสารนั้นเป็นเวลานานจะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ^๓

สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ความหมายของยาเสพติดว่า หมายถึง สารใดก็ตามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือสารที่สังเคราะห์ขึ้นเมื่อนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการเสพติดได้ใช้สารนั้นเป็นประจำทุกวันหรือวันละหลายๆ ครั้ง ลักษณะสำคัญของสารเสพติดจะทำให้เกิดอาการ และแสดงอาการต่อผู้เสพ ดังนี้^๔

๑. เกิดอาการต้อยา หรือต้อตา เมื่อติดแล้วต้องการใช้สารนั้นในปริมาณมากขึ้น

๒. เกิดอาการขาดยา ถอนยา หรืออยากยา เมื่อใช้สารนั้นเท่าเดิม ลดลง หรือหยุดใช้

๓. มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจ อย่างรุนแรงตลอดเวลา

๔. สุขภาพร่างกายทรุดโทรมเกิดโทษต่อตนเองครอบครัวผู้อื่นตลอดจนสังคมและประเทศชาติ

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๔ ให้ความหมายยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการ

^๒ สันติ จัยสิน และคณะ, **เทคนิคการเผยแพร่ความรู้ป้องกันยาเสพติด**, (กรุงเทพมหานคร : ประสานมิตร, ๒๕๔๔), หน้า ๑๕.

^๓ สำนักงานอนามัย กรุงเทพมหานคร, **คู่มือการดูแลสุขภาพและป้องกันโรคเอดส์สำหรับบุคลากรสาธารณสุข**, (กรุงเทพมหานคร : นิเวศธรรมดาการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๑๓.

^๔ สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, **รูปแบบการบำบัดรักษายาเสพติด**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๐), หน้า ๒.

ใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อยๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงกับให้รวมตลอดถึงพิษหรือส่วนของพิษที่เป็น หรือให้ผลผลิตเป็น ยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้เป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษ ดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่ หมายความว่าถึงยาสามัญประจำบ้านบางสำหรับ ตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่^๕

ในส่วน of สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้ให้ความหมายของยาเสพติดโดยทั่วไป และความหมายตามกฎหมาย^๖ ดังนี้

๑. ความหมายโดยทั่วไปยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์ทางธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำๆ กันแล้วไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ เป็นระยะๆ หรือนานติดต่อกันก็ตามทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ในอำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้น ทางด้านร่างกายและจิตใจหรือจิตใจเพียงอย่างเดียว และต้องการเพิ่มปริมาณของการเสพยาเสพติดขึ้นเรื่อยๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพติดเสื่อมโทรมลงและเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพยาจะมีการ ผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือเกิดอาการทางด้านจิตใจเพียงอย่างเดียว

๒. ความหมายตามกฎหมายยาเสพติดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๒.๑ ยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุดิบใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วย ประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อยๆ มีอาการถอนยาหรือขาดยาที่มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ ตลอดเวลาและสุขภาพโดยทั่วไปชดโทรมลง

๒.๒ วัตถุออกฤทธิ์ ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ วัตถุออกฤทธิ์ หมายความว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท เป็นสิ่งที่ได้จากธรรมชาติหรือวัตถุที่ ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์ ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^๕ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๔, หน้า ๓๐.

^๖ สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, **ความรู้เบื้องต้นเรื่องยาและยาเสพติด**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดีย สแควร์, ๒๕๔๑), หน้า ๒๕.

๒.๓ สารระเหย ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ สารระเหย หมายความว่า สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ประกาศว่าเป็นสารระเหย

สรุปได้ว่า ยาเสพติด หมายถึง วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท เป็นสิ่งที่ได้จากพืชธรรมชาติ หรือสารเคมีใดๆ ที่ได้จากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อยๆ ทำให้สุขภาพของผู้เสพติดเสื่อมโทรมลง

ตารางที่ ๒.๑ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของยาเสพติด

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๔, หน้า ๓๐.	ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อยๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา ก่อให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็น หรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้เป็นยาเสพติดให้โทษ
ราชบัณฑิตยสถาน, (๒๕๔๔, หน้า ๑๐๐).	ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมีซึ่งเมื่อเสพวิธีเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันช่วงระยะเวลาหนึ่งก็จะติด ก่อให้เกิดพิษเรื้อรังทำให้ร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม เช่น ฝิ่นกัญชา เฮโรอีน ยานอนหลับ สุรา
สันติ จัยสินและคนอื่นๆ, (๒๕๔๔, หน้า ๑๕).	สารหรือยาเสพติดอาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำๆ กันแล้วไม่ว่าจะด้วยวิธีใดๆ นานติดต่อกันจะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้น ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ตารางที่ ๒.๑ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของยาเสพติด (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติด, (๒๕๕๐, หน้า ๒).	ลักษณะของสารเสพติดจะแสดงอาการต่อผู้เสพ ดังนี้ ๑. เกิดอาการติดยา ต้องการใช้ในปริมาณมากขึ้น ๒. เกิดอาการขาดยา หรืออยากยา เมื่อใช้สารนั้นเท่าเดิม ลดลง หรือหยุดใช้ ๓. มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา ๔. สุขภาพร่างกายทรุดโทรมเกิดโทษต่อตนเอง
สำนักคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด, (๒๕๔๑, หน้า ๒๕).	ยาเสพติดโดยทั่วไป และความหมายตามกฎหมาย ดังนี้ ๑. ความหมายโดยทั่วไปยาเสพติด หมายถึง สารหรือยา ที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์ทางธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ เมื่อบุคคลใดเสพเข้าไปต้องตกอยู่ในอำนาจของสิ่งนั้น ๒. ความหมายตามกฎหมายยาเสพติดตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ ๒.๑ ยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้ โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้แก่ สารเคมีหรือวัตถุนิติใดๆ เมื่อ เสพเข้าสู่ร่างกายแล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ๒.๒ วัตถุออกฤทธิ์ ได้แก่ วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและ ประสาท เป็นสิ่งที่ได้จากธรรมชาติหรือวัตถุสังเคราะห์ ๒.๓ สารระเหย ได้แก่ สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงอุตสาหกรรม ประกาศว่าเป็นสารระเหย สิ่งเสพติดให้โทษ มีผลต่อผู้รับในลักษณะ ดังนี้ ๑) เกิดความต้องการแรงกล้าที่จะเสพยาหรือสารนั้น ๒) ต้องเพิ่มปริมาณการเสพยาหรือสารนั้นมากขึ้น ๓) เมื่อหยุดใช้ยาหรือสารนั้นจะทำให้เกิดอาการขาดยา ๔) เมื่อเสพยาหรือสารนั้นเป็นเวลานานจะทำให้เกิดผล ร้ายต่อสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ
สำนักงานอณัมัย กรุงเทพมหานคร, (๒๕๔๙, หน้า ๑๓).	

๒.๑.๒ ประเภทของยาเสพติด

ประเภทของยาเสพติดที่แบ่งตามการออกฤทธิ์ แบ่งตามแหล่งที่มา แบ่งตามกฎหมาย และแบ่งตามองค์การอนามัยโลกมีดังนี้^๗

๑. แบ่งตามวิธีการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง คือ

๑.๑ ประเภทกดประสาท เช่น กลุ่มฝิ่น (ฝิ่นยา มอร์ฟีน โคเคอิน เฮโรอิน) ยาระงับประสาทและยานอนหลับ (เซโคบาร์บิทัล อะโนบาร์บิทัล) ยากล่อมประสาท (เมโพรบาเมต ไดอะซีแพม คลอไดอะซีพอกไซด์) สารระเหย (ทินเนอร์ น้ำมันเบนซิน) เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์

๑.๒ ประเภทกระตุ้นประสาท เช่น แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน กระท่อม โคเคน บุหรี่กาแฟ เป็นต้น

๑.๓ ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี (LSD = Lysergic acid Diethylamide) ดีเอ็มที (DMT = Dimethyltryptamine) เป็ดขี้ควาย

๑.๔ ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสานอาจกด กระตุ้น หรือหลอนประสาทผสมรวมกัน เช่น กัญชา

๒. แบ่งตามแหล่งที่มา

๒.๑ ประเภทที่ได้จากธรรมชาติ เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน กระท่อม กัญชา ฯลฯ

๒.๒ ประเภทที่ได้จากการสังเคราะห์ เช่น เฮโรอิน เซโคบาร์บิทัล แอมเฟตามีน ฯลฯ

๓. แบ่งตามกฎหมาย คือ

๓.๑ ประเภทถูกกฎหมาย เช่น ยาแก้ไอ น้ำดื่ม บุหรี่ เหล้า กาแฟ ฯลฯ

๓.๒ ประเภทผิดกฎหมาย ยาเสพติดให้โทษ เช่น มอร์ฟีน ฝิ่น เฮโรอิน กระท่อม กัญชา แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน แอลเอสดี เอ็กซ์ซิตาซี - วัตถุออกฤทธิ์ เช่น เซโคบาร์บิทัล เฟนิลลีน ดีเฟดรีน - สารระเหย เช่น ทินเนอร์ กาว แลคเกอร์

๔. แบ่งตามองค์การอนามัยโลก คือ ประเภทฝิ่น หรือมอร์ฟีน รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟีน เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอิน เพทิดีน - ประเภทบาร์บิทูเรต รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน เช่น เซโคบาร์บิทัล อะโนบาร์บิทัล พาราลดีไฮด์ เมโพรบาเมต ไดอะซีแพม คลอไดอะซีพอกไซด์ - ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์ วิสกี้ - ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน เดกซ์แอมเฟตามีน - ประเภทโคเคน เช่น โคเคน โบโคคา ประเภทกัญชา เช่น ใบกัญชา ยางกัญชา - ประเภท คัท เช่น ใบคัท ใบกระท่อม - ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เมสคาลีน เมล็ดมอร์นิ่ง โกล

^๗ พริ้มเพรา ผลเจริญสุข, สุขภาพส่วนบุคคล, เอกสารคำสอนวิชา สุข ๓๑๒, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๕), หน้า ๓.

ลี ต้นลำโพง - ประเภทอื่นๆ เป็นพวกที่ไม่สามารถเข้าประเภทได้ เช่น ทินเนอร์ เบนซิน น้ำยาล้างเล็บ ยาแก้ปวด บุหรี่

ส่วนวิชาการด้านยาเสพติด สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้กล่าวถึงการแบ่งประเภทของยาเสพติดไว้ดังนี้^๘

๑. แบ่งตามแหล่งที่เกิด ได้แก่

๑.๑ ยาเสพติดตามธรรมชาติ (Natural Drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตจากพืช เช่น ฝิ่น พืชกระท่อม กัญชา เป็นต้น

๑.๒ ยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic Drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน

๒. แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง ไม่เป็นประโยชน์ทางการแพทย์ เช่น เฮโรอีน (Heroin) แอมเฟตามีน (Amphetamine) แอลเอสดี (LSD) เอ็กซ์ตาซี (Ecstasy) หรือ MDMA

ประเภทที่ ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น ฝิ่น (Opium) มอร์ฟิน (Morphine) โคเคนหรือ โคคาอีน (Cocaine) โคเคอีน (Codeine) เมทาโดน (Methadone)

ประเภทที่ ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๒ ผสมอยู่ เช่น ยาแก้ไอที่มี โคเคอีนผสมอยู่

แผนที่ ๔ คือสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ หรือประเภทที่ ๒ เช่น อะเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic anhydride) อะเซทิลคลอไรด์ (Acetyl chloride) เอทิลิดีนไดอะเซเตต (Ethylidene diacetate) ไลเซอร์จีค อาซิค (Lysergic acid)

ประเภทที่ ๕ ยาเสพติดให้โทษที่ไม่ได้เข้าอยู่ในประเภทที่ ๑ ถึงประเภทที่ ๔ เช่น พืชกัญชา พืชกระท่อม ฝิ่นฝิ่น (ซึ่งหมายความรวมถึง ฝิ่นฝิ่น เมล็ดฝิ่น กล้าฝิ่น พางฝิ่น) พืชเห็ดขี้ควาย

๓. แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ได้แก่

๓.๑ สารเสพติดประเภทกดประสาท ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟิน เฮโรอีน ยานอนหลับ ยาระงับประสาท ยากล่อมประสาท เครื่องดื่มมีเมาทุกชนิด รวมทั้งสารระเหย เช่น ทินเนอร์

^๘ ส่วนวิชาการด้านยาเสพติด, คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน, ความรู้และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : บางกอกเทคโนโลยีสแกนนิ่งแอนด์เซอร์วิส จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๘-๙.

แลคเกอร์ น้ำมันเบนซิน กาว เป็นต้นมักพบว่าผู้เสพมีร่างกายซูบซีด ผอมเหลือง อ่อนเพลีย ฟุ้งซ่าน อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย

๓.๒ ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ ยาบ้า ยาอี กระต๋อม โคเคน มักพบว่าผู้เสพติดจะมีการหงุดหงิด กระวนกระวาย จิตสับสนหวาดระแวง บางครั้งมีอาการคุ้มคลั่ง หรือทำในสิ่งที่คนปกติไม่ทำ เช่น ทำร้ายตนเอง หรือฆ่าผู้อื่น เป็นต้น

๓.๓ ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี และเห็ดขี้ควาย เป็นต้น ผู้เสพจะมีการประสาทหลอน ผันเพื่อง เห็นแสงสีวิจิตรพิสดาร หูแว่วได้ยินเสียงประหลาด หรือเห็น ภาพหลอนที่น่าเกลียดน่ากลัว ควบคุมตนเองไม่ได้ในที่สุดมักจะป่วยเป็นโรคจิต

๓.๔ ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน คือ ทั้งกระตุ้นและหลอนประสาท รวมกัน ได้แก่ กัญชา ผู้เสพมักมีอาการหวาดระแวง ความคิดสับสน เห็นภาพลวงตา หูแว่ว ควบคุมตนเองไม่ได้ป่วยเป็นโรคจิตได้

๔. แบ่งตามองค์การอนามัยโลก

การอนามัยโลกได้จัดแบ่งยาเสพติดออกเป็น ๙ ประเภท ได้แก่

๔.๑ ประเภทฝิ่นหรือมอร์ฟิน รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟิน เช่น ฝิ่น มอร์ฟิน เฮโรอีน เพติดีน

๔.๒ บาบิรูเรต รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน เช่น เซโคบาร์บิทัล อะโมบาร์บิทัล พาราตีไฮด์ เมโพรบาเบท ไดอาซีแพม คลอไดอาซีพอกไซด์

๔.๓ ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์ วิสกี้

๔.๔ ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน เดกซ์แอมเฟตามีน

๔.๕ ประเภทโปรตีน เช่น โคเคน ไบโคคา

๔.๖ พิษกัญชา เช่น ใบกัญชา ยางกัญชา

๔.๗ ประเภทคัท เช่น ใบคัท ใบกระต๋อม

๔.๘ ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เมสคาลิน เมล็ดมอร์นิง ต้นลำโพง เห็ดเมาบางชนิด

๔.๙ ประเภทอื่นๆ เป็นพวกที่ไม่สามารถเข้าประเภทได้ เช่น ทินเนอร์ เบนซิน น้ำยาล้างเล็บ ยาแก้ปวด บุหรี่

สรุปได้ว่า ยาเสพติดสามารถแบ่งออกได้หลายประเภท ได้แก่ แบ่งประเภทตามแหล่งกำเนิด แบ่งประเภทตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทหรือทางการแพทย์ แบ่งประเภททางกฎหมาย แบ่งประเภทตามการออกฤทธิ์ตามสารเสพติดและอนุพันธ์ที่คล้ายคลึงกัน และแบ่งตามกลไกการออกฤทธิ์ขึ้นอยู่กับการนำข้อมูลไปใช้

ตารางที่ ๒.๒ แสดงการสังเคราะห์ประเภทของยาเสพติด

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พริ้มเพรา ผลเจริญสุข, (๒๕๔๕, หน้า ๓).	ประเภทของยาเสพติดที่แบ่งตามการออกฤทธิ์ แบ่งตามแหล่งที่มา แบ่งตามกฎหมาย และแบ่งตามองค์การอนามัยโลกมี ดังนี้ ๑. แบ่งตามวิธีการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง คือ ประเภทกดประสาท เช่น กลุ่มฝิ่น ยานอนยากล่อมประสาท สารระเหย เครื่องดื่มมีเมา ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสานอาจกด กระตุ้น หรือหลอนประสาทผสมรวมกัน เช่น กัญชา ๒. แบ่งตามแหล่งที่มา ประเภทที่ได้จากธรรมชาติ เช่น ฝิ่น มอร์ฟิน กระท่อม กัญชา ประเภทที่ได้จากการสังเคราะห์ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน ฯลฯ ๓. แบ่งตามกฎหมาย คือ - ประเภทถูกกฎหมาย เช่น ยาแก้ไอ น้ำดำ บุหรี่ เหล้า กาแฟ ประเภทผิดกฎหมาย เช่น มอร์ฟิน ฝิ่น เฮโรอีน กระท่อม กัญชา ทินเนอร์ กาว ๔ . แบ่งตามองค์การอนามัยโลก คือ ประเภทฝิ่นหรือมอร์ฟิน เฮโรอีน โคเคน ใบโคคา ประเภทกัญชา เช่น ใบกัญชา ประเภทอื่นๆ เป็นพวกที่ไม่สามารถเข้าประเภทได้ เช่น ทินเนอร์ เบนซิน น้ำยาล้างเล็บ ยาแก้ปวด บุหรี่

ตารางที่ ๒.๒ แสดงการสังเคราะห์ประเภทของยาเสพติด (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ส่วนวิชาการด้านยาเสพติด, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน, (๒๕๕๓, หน้า ๘-๙).	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้กล่าวถึงการแบ่งประเภทของยาเสพติดไว้ดังนี้ ๑. แบ่งตามแหล่งที่เกิด ได้แก่ ยาเสพติดตามธรรมชาติ เช่น ฝิ่น พืชกระท่อม กัญชา เป็นต้น ยาเสพติดสังเคราะห์กรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอีน ๒. แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ ๑) ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง ไม่เป็นประโยชน์ทางการแพทย์ ๒) ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น ฝิ่น ๓) ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๒ ผสมอยู่ เช่น ยาแก้ไอ ๔) สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ หรือประเภทที่ ๒ เช่น อะเซติคแอนไฮไดรด์ ๕) ยาเสพติดให้โทษที่ไม่ได้เข้าอยู่ในประเภทที่ ๑ ถึงประเภทที่ ๔ เช่น พืชกัญชา พืชกระท่อม ฝิ่นฝิ่น ๓. แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ได้แก่ ๑) สารเสพติดประเภทกดประสาท ๒) ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท ๓) ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท ๔) ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน ๔. แบ่งตามองค์การอนามัยโลก ได้จัดแบ่งยาเสพติดออกเป็น ๙ ประเภท ได้แก่ ๑) ประเภทฝิ่นหรือมอร์ฟิน รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟิน เช่น ฝิ่น มอร์ฟิน เฮโรอีน ๒) บาบิทูเรต รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน เช่น เซโคบาร์บิทัล อะโมบาร์บิ ๓) ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์ วิสกี้ ๔) ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน เดกซ์แอมเฟตามีน ๕) ประเภทโปรตีน เช่น โคเคน ใบโคคา ๖) พืชกัญชา เช่น ใบกัญชา ยางกัญชา ๗) ประเภทคัท เช่น ใบคัท ใบกระท่อม ๘) ประเภทหลอนประสาท ๙) ประเภทอื่นๆ เป็นพวกที่ไม่สามารถเข้าประเภทได้ เช่น ทินเนอร์ เบนซิน ยาแก้ปวด บุหรี่

๒.๑.๓ ยาและสารเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย

ส่วนวิชาการด้านยาเสพติด สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้กล่าวถึงยาและสารเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย ไว้ดังนี้^๙

๑. ฝิ่น (Opium)

ฝิ่นเป็นพืชล้มลุกชนิดหนึ่ง ชอบขึ้นในภูมิประเทศที่เป็นป่าเขาและบริเวณที่ราบสูงที่มีอากาศหนาวเย็น ต้นฝิ่นจะมีดอกและจะเจริญเติบโตเป็นผลฝิ่นต่อไป เมื่อผลฝิ่นแก่ใช้มีดกรีดจะได้อย่างฝิ่นที่มีลักษณะเป็นสีขาวขุ่น เมื่อถูกอากาศจะมีสีคล้ำลงกลายเป็นยางเหนียวสีน้ำตาลไหม้หรือสีดำมีกลิ่นเหม็นเขียวมีรสขมเรียกว่าฝิ่นดิบ เมื่อนำไปเคี้ยวกับน้ำด้วยความร้อนจะได้ฝิ่นสุกมีกลิ่นเฉพาะเพื่อใช้ในการสูบหรือนำไปสังเคราะห์ทำยาชนิดอื่น

ในเนื้อฝิ่นมีสารเคมีผสมอยู่มากมายประกอบด้วย โปรตีน เกลือแร่ ยางและกรดอินทรีย์เป็นอัลคาลอยด์ (Alkaloid) ซึ่งเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้ฝิ่นกลายเป็นยาเสพติดให้โทษร้ายแรง อัลคาลอยด์ในฝิ่นแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ ออกฤทธิ์ทำให้เกิดอาการมึนเมาและเป็นยาเสพติดให้โทษโดยตรง อัลคาลอยด์ประเภทนี้ทางเภสัชวิทยาถือว่าเป็นยาทำให้ง่วงนอนหลับ (Hypnotic) และอะลลอยด์ที่เป็นสารเสพติดซึ่งออกฤทธิ์ตัวสำคัญที่สุดในฝิ่น คือ มอร์ฟีน (Morphine)

ประเภทที่ ๒ ออกฤทธิ์ทำให้กล้ามเนื้อผ่อนคลายตัว ซึ่งทางเภสัชวิทยาถือว่าอัลคาลอยด์ในฝิ่นประเภทนี้ไม่เป็นสารเสพติด แต่มีฤทธิ์ทำให้กล้ามเนื้อของร่างกายหย่อนคลายตัวซึ่งมี ปาเวอร์รีน (Papaverine) เป็นตัวสำคัญ

๒. มอร์ฟีน (Morphine)

มอร์ฟีน เป็นอัลคาลอยด์ (Alkaloid) ของฝิ่นที่สำคัญที่สุด เป็นตัวการที่ทำให้ฝิ่นมีฤทธิ์มึนเมา ชาวเยอรมันชื่อ SERTURNER เป็นผู้สกัดจากฝิ่นเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๐๓ (พ.ศ. ๑๒๓๖) ได้เป็นครั้งแรก ฝิ่นชั้นดีจะมีมอร์ฟีนประมาณ ๑๐% - ๑๖% ฝิ่นหนัก ๑ ปอนด์ นำมาสกัดจะได้มอร์ฟีนประมาณ ๒๒ ออนซ์ หรือ ๖.๖ กรัม มอร์ฟีนมีลักษณะ ๒ รูป คือ รูปอิสระ (Free) และรูปเกลือ (Salt) สำหรับที่มีลักษณะเป็นรูปของเกลือ ได้แก่ ซัลเฟต (Sulfate) ไฮโดรคลอไรด์ (Hydrochloride) อะซิเตท (Acetate) และทาร์เตรท (Tartrate) มอร์ฟีนรูปเกลือที่นิยมทำมาก คือ (Sulfate) ปัจจุบันมอร์ฟีนสามารถทำขึ้นได้โดยการสังเคราะห์ด้วยกรรมวิธีเคมีแล้ว

มอร์ฟีนออกฤทธิ์กดประสาท มีลักษณะเป็นผงสีขาวหรือเทาเกือบขาว ไม่มีกลิ่น มีรสขม มีฤทธิ์สูงกว่าฝิ่น เสพติดได้ง่าย มีลักษณะเป็นเม็ด เป็นผง เป็นก้อน หรือละลายบรรจุหลอดสำหรับฉีด นำเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีฉีดเป็นส่วนมาก มอร์ฟีนใช้ปัญญาลับหรือมาตรฐานของยาแก้ปวด ยาจำพวก

^๙ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔-๔๗.

นี้กระบบประสาทส่วนกลาง ลดความรู้สึกเจ็บปวด ทำให้รู้สึกง่วงหลับไป และลดการทำงานของร่างกาย อาการข้างเคียงอื่นๆ ก็คืออาจทำให้คลื่นเหียนอาเจียน ท้องผูก เกิดอาการคันบริเวณใบหน้า ตาแดงเพราะโลหิตชนิด ม่านตาหดตึง และหายใจลำบาก ผู้ที่เสพยาฝิ่นจะมีอาการคลื่นเหียนอาเจียน ท้องผูก มีอาการคันหน้า ตาแดง ซึม ง่วงนอน ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม

๓. พืชกระท่อม (Kratom)

พืชกระท่อม เป็นพืชเสพติดชนิดหนึ่ง ส่วนมากพบในทวีปเอเชียโดยเฉพาะในประเทศอินเดียและในประเทศไทย ลักษณะเป็นต้นไม้ยืนต้นขนาดกลางมีแก่นเป็นไม้เนื้อแข็ง ในส่วนของใบในการเสพลักษณะใบคล้ายใบกระดังงา หรือใบฝรั่งต้นหนาทึบ ต้นกระท่อมมี ๒ ชนิด คือ ชนิดที่มีค่าและเส้นใบเป็นสีแดงเรื่อๆ และชนิดที่มีต้นสีเขียว ใบสีเขียว ดอกกลมโตเท่าผลพุทราไทยล้อมรอบด้วยเกสรสีแดงเรื่อๆ คล้ายดอกกระถิน มีชื่อเรียกต่างๆ เช่น กระท่อมโคก กระท่อมพาย เป็นต้น ใบกระท่อมมีสารไมตราจินิก (Mitragynine) ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทและกดประสาท มีวิธีการเสพด้วยการเคี้ยวใบดิบ หรือใช้ใบดิบตากแห้งแล้วนำมาบดเป็นผงแล้วต้มน้ำตาม หรือนำผงที่ได้มาชงกับน้ำร้อนแบบชาจีน ในปัจจุบันมีการนำพืชกระท่อมมาผสมกับส่วนผสมต่างๆ มีชื่อเรียกว่า ๔ คุณ ๑๐๐ ซึ่งมีส่วนผสมต่างๆ ดังนี้ คือ

๑. น้ำต้มใบกระท่อม โค้ก ยาแก้ไอ และยากันยุง
๒. น้ำต้มใบกระท่อม โค้ก ยาแก้ไอ และยากล่อมประสาท
๓. น้ำต้มใบกระท่อม โค้ก ยาแก้ไอ และน้ำยาซักผ้าขาวไฮเตอร์
๔. น้ำต้มใบกระท่อม โค้ก ยาแก้ไอ และกาแฟ
๕. น้ำต้มใบกระท่อม โค้ก ยาแก้ไอ และนมเปรี้ยว

๔. กัญชา (Cannabis)

กัญชาเป็นพืชล้มลุกจำพวกหญ้าขึ้นได้ง่ายในเขตร้อนลำต้นสูงประมาณ ๒ - ๔ ฟุต ลักษณะใบจะแยกออกเป็นแฉกประมาณ ๕ - ๘ แฉก คล้ายใบมันสำปะหลังที่ขอใบทุกใบจะมีรอยหยักอยู่เป็นระยะๆ ออกดอกเป็นช่อเล็กๆ ตามง่ามของกิ่งและก้าน ส่วนที่คนนำมาเสพได้แก่ ส่วนของ กิ่ง ก้าน ใบ และยอดช่อดอกกัญชา โดยนำมาตากหรืออบแห้งแล้วบดหรือหั่นให้เป็นผงหยาบๆ จากนั้นจึงนำไปอัดใส่บุหรี่สูบ (แตกต่างจากบุหรี่ทั่วไปที่ใส่บุหรี่จะมีสีเขียวต่างจากใส่ยาสูบที่มีสีน้ำตาลและขนาดสูบจะมีกลิ่นเหมือนหญ้าแห้งไหม้ไฟ) หรืออาจสูบด้วยกล้อง หรือบ้องกัญชา บ้างก็ใช้เคี้ยวหรือผสมลงในอาหารรับประทาน ปัจจุบันรูปแบบของกัญชาที่พบนอกจากจะพบในลักษณะของกัญชาสดกัญชาแห้งอัดเป็นแท่งเป็นก้อนแล้ว ยังอาจพบในรูปของน้ำมันกัญชา (Hashish Oil) ซึ่งมีลักษณะเป็นของเหลวสีน้ำตาลเข้มหรือสีดำได้จากการนำกัญชามาผ่านกระบวนการสกัดและหลายๆ ครั้ง จึงได้เป็นน้ำมันกัญชาที่มีปริมาณสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทสูงถึง ๒๐ - ๖๐ % หรืออาจพบในลักษณะ

ของ “ยางกัญชา” (Hashish) เป็นยางแห้งที่ได้จากใบและยอดช่อดอกกัญชา ซึ่งโดยทั่วไปจะมีฤทธิ์แรงกว่ากัญชาสด และมีปริมาณสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทประมาณ ๔ - ๘ %

๕. เฮโรอีน (Heroin)

เฮโรอีน เป็นยาเสพติดที่ได้จากการสังเคราะห์ทางเคมีจากปฏิกิริยาระหว่าง มอร์ฟินกับ สารเคมีบางชนิด เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic anhydride) หรือ อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl chloride) หรือ เอทิลิดีนไดอะเซเตต (Ethylidene diacetate) โดยนักวิจัยชาวอังกฤษ ชื่อ C.R. Wrigth ใครค้นพบวิธีสังเคราะห์เฮโรอีนจากมอร์ฟินโดยใช้น้ำยาอาเซติกไฮไดรด์ (Acetic anhydride) และบริษัทผลิตยาไบเบอร์ (Bayer) ได้นำมาผลิตเป็นยาออกสู่ตลาดโลกในชื่อทางการว่า “Heroin” และนำมาใช้แทนมอร์ฟินอย่างแพร่หลายหลังจากที่มีการใช้เฮโรอีนในวงการแพทย์ถึง ๑๘ ปี จึงทราบถึงอันตรายและผลที่ทำให้เกิดการเสพติดที่โทษอย่างร้ายแรงจน ปี พ.ศ. ๒๔๖๗ (ค.ศ. ๑๙๒๔) ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายระบุให้เฮโรอีนเป็นยาเสพติดให้โทษห้ามมิให้ผู้ใดมิไว้ในครอบครอง

หลังจากนั้นต่อมาอีก ๓๕ ปีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๒ เฮโรอีนจึงได้แพร่ระบาดสู่ประเทศไทย และ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ประเทศไทยจึงออกกฎหมายระบุให้เฮโรอีนและมอร์ฟินเป็นยาเสพติดให้โทษ

เฮโรอีนออกฤทธิ์แรงกว่ามอร์ฟินประมาณ ๔ - ๘ เท่า และออกฤทธิ์แรงกว่าฝิ่นประมาณ ๓๐ - ๔๐ เท่า โดยทั่วไปเฮโรอีนจะมีลักษณะเป็นผงสีขาว สีนวล หรือสีครีม ไม่มีกลิ่น และแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท เช่นเดียวกับมอร์ฟิน ได้แก่ เฮโรอีนเบส (Heroin base) ซึ่งมีคุณลักษณะเด่น คือ ไม่ละลายน้ำ ส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือ เกลือของเฮโรอีน (Heroin salt) เช่น เฮโรอีนไฮโดรคลอไรด์ (Heroin hydrochloride)

๖. สารระเหย (Inhalant)

สารระเหย มีลักษณะเป็นของเหลวซึ่งระเหยได้ง่ายและรวดเร็วในอากาศ ส่วนมากจะใส ไม่มีสี ไม่มีตะกอน มีกลิ่นหอมหรือกลิ่นเฉพาะตัวละลายได้ดีในไขมัน มีสารประกอบของโทลูอีน (Toluene) อะซิโตน (Acetone) บิวเทน (Butane) เบนซีน (Benzene) ไตรคลอโรเอทิลีน (Trichloroethylene) ซึ่งพบในกาวยาแลคเกอร์ ทินเนอร์ น้ำมันเบนซิน ยาล้างเล็บ น้ำมันผสมสี น้ำมันก๊าด สีกระป๋องสำหรับพ่น เป็นต้น สารระเหยจะออกฤทธิ์กดระบบประสาทมีวิธีการเสพหลายวิธี เช่น ชุบสำลีหรือผ้าจุ่มกูดม หรือใส่ถุงพลาสติกแล้วใช้หลอดกาแฟเสียบเพื่อจุ่มกูดมเอาไอระเหยในถุงเข้าปอด ถ้าเป็นสเปรย์จะใส่ถุงพลาสติก หรือฉีดใส่ตู้เสื้อผ้าวัดม สารเหล่านี้เมื่อสูดดมเข้าไปมากๆ จะทำให้มีอาการเคลิ้มเคลิ้ม ศีรษะเบาหัว ตื่นเต้น พุดจาไม่ชัด น้ำลายออกมามาก เนื่องจากสารเคมีที่สูดดมเข้าไปทำให้เกิดการระคายเคืองต่อเยื่อภายในจมูกและปาก การสูดดมลึกๆ ซ้ำๆ กันทำในช่วงเวลาสั้นๆ ทำให้ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ขาดสติ เป็นลมชัก กล้ามเนื้อทำงานไม่

ประสานกัน ระบบประสาทอัตโนมัติ (Automatic nervous system) ถูกกดมีเลือดออกทางจมูก หายใจไม่สะดวก

๗. ยาบ้า เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine)

ยาบ้า เมทแอมเฟตามีน มีลักษณะเป็นเม็ดกลมแบนขนาดเล็กเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๖ - ๘ มิลลิเมตร ความหนาประมาณ ๓ มิลลิเมตร น้ำหนักเม็ดยาประมาณ ๘๐ - ๑๐๐ มิลลิกรัม มีสีต่างๆ เช่น สีส้ม สีน้ำตาล สีม่วง สีชมพู สีเทา สีเหลือง และสีเขียว มีสัญลักษณ์ที่ปรากฏบนเม็ดยา เช่น พ ม M TG WY R 99 หรืออาจเป็นสัญลักษณ์ของเส้นแบ่งครึ่งเม็ดเป็นต้น ซึ่งมีสัญลักษณ์เหล่านี้ อาจปรากฏบนเม็ดยาด้านใดด้านหนึ่ง หรือทั้งสองด้าน หรืออาจเป็นเม็ดเรียบทั้งสองด้านก็ได้ในยาบ้า ๑ เม็ด มักจะประกอบด้วยเมทแอมเฟตามีน ประมาณ ๓๐ เพอร์เซ็นต์ คาเฟอีนประมาณ ๖๐ เพอร์เซ็นต์ แป้งและสารอื่นๆ ประมาณ ๑๐ เพอร์เซ็นต์ ยาบ้าเป็นสารเสพติดที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาททำให้ไม่่วงนอน สามารถเสพเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีกิน เมื่อยาบ้าเข้าสู่ร่างกายเมทแอมเฟตามีน ส่วนหนึ่งจะถูกเปลี่ยนไปเป็นแอมเฟตามีน ซึ่งทั้งเมทแอมเฟตามีนและแอมเฟตามีนจะมีผลต่อระบบไหลเวียนโลหิตและระบบประสาทส่วนกลางเป็นสำคัญ

๗. ยาอี

ยาอี ชื่อสากลคือ เอ็กซ์ตาซี (Ecstasy) ซึ่งถูกสังเคราะห์ทางเคมีในห้องปฏิบัติการเฉพาะด้าน มีชื่อทางเคมีว่า MDMA : 3,4-เมทิลลีนไดออกซิเมทแอมเฟตามีน (3,4- methylenedioxy methamphetamine) MDA : 3,4-เมทิลลีนไดออกซิแอมเฟตามีน (3,4- Methylenedioxyam phetamine) MDA : 3,4-เมทิลลีนไดออกซิเอทแอมเฟตามีน (3,4- Methylenedioxyethamp hetamine) มีลักษณะครึ่งที่เป็นเม็ดและเป็นแคปซูล ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นเม็ดกลมแบน เส้นผ่าศูนย์กลาง ๐.๘ - ๑.๒ เซนติเมตร หนา ๐.๓ - ๐.๔ เซนติเมตร ผิวเรียบด้านหนึ่ง หรืออาจจะมีขีดตรงกลาง และอีกด้านหนึ่งจะพิมพ์เป็นรูปภาพต่างๆ เช่น ผีเสื้อ กระต่าย (play boy) หรือรูปที่เป็นโลโก้ของสินค้ายี่ห้อต่างๆ หรือพิมพ์เป็นตัวหนังสือ เช่น CU OK เสพโดยการกินจะออกฤทธิ์ภายใน ๔๕ นาที นานประมาณ ๖ - ๘ ชั่วโมง

ยาอีจะออกฤทธิ์ ๒ ลักษณะ คือ กระตุ้นระบบประสาทระยะสั้นๆ หลังจากนั้นจะหลอนประสาทอย่างรุนแรง ฤทธิ์ของยาจะทำให้ผู้เสพรู้สึกร้อน เหงื่อออกมาก หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง การได้ยินเสียงและการมองเห็นแสงสีต่างๆ ผิดไปจากความเป็นจริง เคลิบเคลิ้ม ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ การเสพเพียง ๑ ถึง ๒ ครั้ง ก็สามารถทำลายระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายจะส่งผลให้ผู้เสพมีโอกาสติดเชื้อโรคได้ง่าย และยังทำลายเซลล์สมองส่วนที่ทำหน้าที่ส่งสาร ซีโรโทนิน (Serotonin) ซึ่งเป็นสาระสำคัญในการควบคุมอารมณ์ที่เร้าหมองหดหู่อย่างมาก และมีแนวโน้มการฆ่าตัวตายสูงกว่าปกติ การใช้ยาอีในปริมาณที่มากเกินไปขนาดจะเป็นสาเหตุของความดันโลหิตสูง หัวใจเต้นเร็ว อุณหภูมิในร่างกายสูงขึ้น บางรายถึงกับเสียชีวิตเนื่องจากร่างกายสูญเสียน้ำมาก

๘. ยาเค หรือเคตามีน (Ketamine)

ยาเค ย่อมาจากคำว่า เคตามีน (Ketamine) หรือเคตาวา (Ketava) หรือเคตารา (Ketara) หมายถึงยาที่มีอันตรายสูงที่แพทย์จะจ่ายให้กับผู้ป่วยเฉพาะเมื่อมีความจำเป็นจริงๆ เท่านั้น ยาเคถูกสังเคราะห์ขึ้นเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในทางการแพทย์ โดยใช้เป็นยาสลบที่มีชื่อเรียกในวงการแพทย์ว่า “KATAMINE HCL” มีลักษณะเป็นผงสีขาวและเป็นน้ำที่บรรจุอยู่ในขวดสีขาว การนำไปใช้นั้นปกติแพทย์จะฉีดเข้าเส้นเลือดในอัตรา ๑ ถึง ๒ มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว ๑ กิโลกรัม โดยยาจะออกฤทธิ์ทำให้หมดสติภายใน ๑ นาที หรืออาจใช้วิธีฉีดเข้ากล้ามเนื้อแต่วิธีนี้จะใช้ปริมาณยามากกว่าการฉีดเข้าเส้นเลือดประมาณ ๓ เท่า อาการหมดสติจากการใช้ยาเคจะเป็นอยู่ประมาณ ๑๐ - ๑๕ นาที เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ยาเคจึงถูกนำมาใช้ในการฉีดยาแก้ปวดที่ใช้ระยะเวลาสั้นๆ หรือทำให้ผู้ป่วยสลบก่อนที่จะผ่านไปสู่ยาสลบชนิดอื่น นอกจากนี้ยังสามารถใช้สูตรผสมแทนโคเคน ส่วนยาเคชนิดน้ำสำหรับฉีดได้ถูกนำมาแปรรูปเพื่อใช้ในการสูบหรือใช้ดื่ม หรือการทำให้เป็นผงโดยการระเหยนํ้าออกด้วยความร้อนจนเหลือเป็นผงสีขาวหรือขาวคล้ำ เมื่อนำมาบดหรือใช้พลาสติกแข็งขูดเป็นผงจะมีลักษณะคล้ายโอเคน เรียก special K ซึ่งสามารถนำไปใส่เครื่องตี หรือสูด หรือฉีด รูปแบบที่เป็นผงใช้เสพโดยการนำตัวยาที่รูดผงข้างละ ๒๐ มิลลิกรัม เสพซ้ำ ๓ - ๔ ครั้ง โดยทั้งช่วงเสพครั้ง ๕ - ๑๐ นาที จนได้ฤทธิ์ของยาที่ต้องการ

๙. โคเคน (Cocaine)

โคเคน หรือ โคคาอิน เป็นสารอัลคาลอยด์ที่สกัดได้จากใบของต้นโคคา ซึ่งเป็นต้นไม้ที่นิยมปลูกอบปลูกมากในประเทศแถบอเมริกาใต้ เช่น เปรู โบลิเวีย และโคลัมเบีย เป็นต้น ในใบโคคาจะมีโคเคนอยู่ประมาณ ๒% โคเคนมีชื่อเรียกในกลุ่มผู้เสพว่า COKE, SNOW, SPEED BALL, CRACK โคเคนสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือโคเคนเบส (Cocaine base) และ เกลือโคเคน เช่น โคเคนไฮโดรคลอไรด์ (Cocaine hydrochloride) และโคเคนซัลเฟต (Cocaine sulfate) โคเคนที่พบในประเทศไทยมี ๒ ชนิด ได้แก่ โคเคนชนิดผง มีลักษณะเป็นผงละเอียดสีขาว รสขม ไม่มีกลิ่น และโคเคนมีรูปผลึกเป็นก้อน (Free bade, Crack) โดยทั่วไปวิธีการนำโคเคนเข้าสู่ร่างกายได้ ๔ ทาง ได้แก่ ทางปาก ทางโพรงจมูก ทางเส้นเลือด และทางระบบหายใจ ดังนั้นการเสพโคเคนจะมีการกระทำกันใน ๔ ลักษณะได้แก่ การกิน การนำตุ้ ซึ่งเป็นการเสพทางโพรงจมูกโดยการสูดดมโคเคนเข้าไปที่เนื้อเยื่อในโพรงจมูก การฉีดเข้าเส้นเลือด การสูบโดยใช้โคเคนแห้งที่นำมาแปรรูปเป็นไอหรือควัน ซึ่งจะทำให้ออกฤทธิ์ได้เร็วใกล้เคียงกับการฉีด โดยโคเคนจะออกฤทธิ์ได้เร็วหรือช้าเพียงใด ระยะเวลาการออกฤทธิ์ได้เร็วหรือช้าเพียงใดขึ้นอยู่กับความเร็วของการดูดซึมโคเคนเข้าสู่ร่างกาย ซึ่งแตกต่างกันไปตามวิธีการเสพแต่ยิ่งการดูดซึมเร็วเพียงใดระยะเวลาการออกฤทธิ์ก็จะยิ่งสั้น การนำตุ้ทำให้โคเคนออกฤทธิ์ช้าและจะได้รับผลจากการออกฤทธิ์นาน ๑๕ - ๓๐ นาที ขณะที่การสูบจะออกฤทธิ์เร็วและจะได้รับผลการออกฤทธิ์นาน ๕ - ๑๐ นาที

๑๐. ไอซ์ (Ice)

ไอซ์ (Ice) เมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ คือ เมทแอมเฟตามีน ในรูปผลึกใสเหมือนน้ำแข็ง มีความบริสุทธิ์สูง ไม่มีกลิ่น สกัดได้จากสารอีเฟดรีน (Ephedrine) หรือ ซูอีเฟดรีน (Pseudoephedrine) ส่วนมากจะพบเป็นผลึกใสมีชื่อเรียกโดยทั่วไปอาทิ เช่น เมท (Math) คริสตัล เมท (Crystal Mate) ชาบู (Shabu) กลาส (Glass) เป็นต้น ไอซ์มันเป็นยาเสพติดที่เมื่อเผาไหม้แล้วจะไม่มีกลิ่นจึงทำให้เป็นที่นิยมของผู้เสพยาเสพติด เนื่องจากการเสพอไอซ์ไม่มีกลิ่นติดปอกติเหมือนกัญชา อีกสาเหตุหนึ่งคือไอซ์มีราคาถูกกว่าโคเคนมาก และให้ผลด้านการเปี่ยมสุขนานกว่า วิธีการเสพอไอซ์สามารถเสพอได้โดยวิธีสูดดมหรือนัตถ์ โดยวิธีนี้ยาจะเริ่มออกฤทธิ์ ๕ - ๑๐ นาที ระยะเวลาการออกฤทธิ์นาน ๒ - ๔ ชั่วโมง หมดฤทธิ์ ๒ - ๖ ชั่วโมง และร่างกายจะกลับสู่สภาพปกติ ๑ - ๓ ชั่วโมง และการเสพอโดยวิธีกินยาจะเริ่มออกฤทธิ์ ๒๐ - ๗๐ นาที ระยะเวลาการออกฤทธิ์นาน ๓ - ๕ ชั่วโมง หมดฤทธิ์ ๒ - ๖ ชั่วโมง ร่างกายกลับสู่สภาพปกติใช้เวลานานถึง ๒๔ ชั่วโมง การเสพอโดยวิธีการฉีดยาเริ่มออกฤทธิ์ตั้งแต่เริ่มฉีด ๒ นาที ระยะเวลาการออกฤทธิ์ ๒ - ๔ ชั่วโมง ร่างกายกลับสู่สภาพปกติใช้เวลานานถึง ๒๔ ชั่วโมง

ไอซ์ทางออกฤทธิ์กระตุ้นประสาททำให้ผู้เสพอรู้สึกเปี่ยมสุขทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรง ฤทธิ์ของยาจะคงอยู่ระหว่าง ๔ - ๑๔ ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับวิธีการเสพอและปริมาณที่เสพอ หลังจากนั้นจะเกิดอาการตาแข็งนอนไม่หลับ นอกจากนี้การเสพอไอซ์ส่งผลให้ตาพร่ามัว ริมฝีปากแห้ง หัวใจเต้นไม่สม่ำเสมอ ปอดและไตทำงานผิดปกติ น้ำหนักลดอย่างรวดเร็ว ปวดศีรษะรุนแรง เวียนศีรษะ หน้ามืด หงุดหงิด กระวนกระวาย อารมณ์รุนแรงก้าวร้าว หุนหัน เหงื่อออกมาก อุณหภูมิของร่างกายสูงขึ้น ทำลายสมอง สมาธิสั้น จิตบกพร่อง หวาดระแวง เพ้อ คลั่ง กลัวคนทำร้าย เก็บตัว

๑๑. แอลเอสดี (Lysergic Acid Diethylamide-LSD)

แอลเอสดี เป็นสารที่สกัดจากกรดไลเซอจิกที่มีเชื้อราชนิดหนึ่งชอบขึ้นในข้าวไรย์ มีลักษณะเป็นผงละลายน้ำได้ อาจพบแอลเอสดีเป็นเม็ดยาแคปซูลหรือผสมในท็อฟฟี่ที่พบว่าแพร่ระบาดมากมีลักษณะเป็นแผ่นกระดาษขูดหรือเคลือบสารแอลเอสดีและแบ่งเป็นชิ้นเล็กๆ ลักษณะเดียวกับแสดมบี้ แต่มีขนาดเล็กกว่าแสดมบี้ โดยบนแผ่นกระดาษที่เคลือบสารแอลเอสดีนั้นจะมีสัญลักษณ์หรือรูปภาพต่างๆ นิยมเรียกกันในหมู่ผู้เสพอว่าแสดมบี้เมาหรือกระดาษเมา (Magic paper) วิธีการเสพอทำได้หลายวิธี เช่น การฉีด หรือการนำกระดาษที่เคลือบแอลเอสดีอยู่มาเคี้ยวหรืออมหรือวางไว้บนลิ้น เป็นต้น

แอลเอสดีมีความรุนแรงในการออกฤทธิ์ต่อสมองสูง ฤทธิ์ยาทำให้รู้ม่านตาขยาย อุณหภูมิร่างกายสูงขึ้น เพิ่มความดันโลหิตและอัตราการเต้นของหัวใจ เหงื่อออก เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ ปากแห้งและสั่น การเสพอแอลเอสดีจะออกฤทธิ์ภายใน ๓๐ - ๙๐ นาที และมีฤทธิ์อยู่ได้นาน ๘ - ๑๒ ชั่วโมง ผู้ที่เสพอจะมีอาการประสาทหลอนเห็นภาพเหตุการณ์หรือประสบการณ์ในอดีต

(Flashbacks) ผู้ที่เสพยาแอลเอสดีติดต่อกันเป็นเวลานานจะทำให้เป็นโรคจิต (Psychosis) ได้ โดยเฉพาะผู้ที่มีประสบการณ์ที่ไม่ดีจะทำให้หวาดกลัวถึงเหตุการณ์เลวร้ายต่างๆ ที่ผ่านมา ทำให้ผู้เสพมีความรู้สึกต่างๆ เช่น หวาดกลัว ตกใจ สับสน กระวนกระวาย สูญเสียการควบคุม ซึ่งอาจทำให้ผู้เสพกระทำอันตรายต่อร่างกายตนเองหรือผู้อื่น

๑๒. จีเอชบี (GHB)

จีเอชบี (GHB หรือ Gamma-hydroxybutyrate) เป็นสารเสพติดจัดอยู่ในกลุ่มวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภทที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นสารที่เกิดจากกระบวนการเผาผลาญของร่างกาย จึงพบได้ทั่วไปในเซลล์ของมนุษย์และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ในทางการแพทย์ได้มีการนำ GHB ที่สังเคราะห์ขึ้นมาใช้เป็นยาสลบ ยานอนหลับ ยารักษาภาวะง่วงหลับ (Narcolepsy) ใช้สำหรับช่วยในการคลอดตลอดจนใช้ยารักษาผู้ป่วยโรคพิษสุราเรื้อรัง (Alcoholism) นอกจากนี้มีการนำ GHB มาใช้เพื่อเสริมสร้างกล้ามเนื้อ (Body-builder) ด้วย เนื่องจาก GHB มีฤทธิ์ในการกระตุ้นการหลั่งของ Growth hormone และกระตุ้นกระบวนการสังเคราะห์โปรตีนของร่างกาย ภายหลังการใช้นี้แล้วยังทำให้ผู้ใช้มีความรู้สึกสบายเกิดภาวะคล้ายผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ มีความเคลิบเคลิ้มเป็นสุขและช่วยกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ

สรุปได้ว่า ยาเสพติดเกิดขึ้นมาหลายสิบปีแล้วซึ่งส่วนใหญ่มาจากพืชโดยจุดประสงค์เป็นการนำมาใช้ในการแพทย์ช่วยเหลือชีวิตมนุษย์แต่ต้องนำมาสกัดให้ถูกและเหมาะสมเนื่องจากมนุษย์ได้คิดค้นตัวยาสมาสารปนเปื้อนหลากหลายชนิดจนได้ตัวยาจำนวนมากทำให้เสพเข้าไปแล้วเลิกได้ยากและต้องการปริมาณยาเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆจนทำให้เกิดอันตรายถึงแก่ความตาย

ตารางที่ ๒.๓ แสดงการสังเคราะห์ยาและสารเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ส่วนวิชาการด้านยาเสพติด, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน, (๒๕๕๓, หน้า ๓๔-๔๗).	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้กล่าวถึงยาและสารเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย ไว้ดังนี้ ๑. ฝิ่น (Opium) เป็นพืชล้มลุกชนิดหนึ่งชอบขึ้นในป่าเขาและบริเวณที่ราบสูงที่มีอากาศหนาวเย็น ๒. มอร์ฟีน (Morphine) เป็นอัลคาลอยด์ (Alkaloid) ของฝิ่นที่สำคัญที่สุดมีฤทธิ์เดชแห่งความมึนเมา ๓. พืชกระท่อม (Kratom) เป็นพืชเสพติดชนิดหนึ่งพบในทวีปเอเชียโดยเฉพาะในอินเดียและในประเทศไทย ๔. กัญชา (Cannabis) เป็นพืชล้มลุกจำพวกหญ้าขึ้นได้ง่ายในเขตร้อน ๕. เฮโรอีน (Heroin) เป็นยาเสพติดที่ได้จากการสังเคราะห์ทางเคมี ๖. สารระเหย (Inhalant) มีลักษณะเป็นของเหลวไม่มีสี ไม่มีตะกอน มีกลิ่นหอมหรือกลิ่นเฉพาะตัว ๗. ยาบ้า เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) มีผลต่อระบบไหลเวียนโลหิตและระบบประสาท ๗. ยาอี ชื่อสากลคือ เอ็กซ์ตาซี (Ecstasy) ซึ่งถูกสังเคราะห์ทางเคมีในห้องปฏิบัติการเฉพาะด้าน ๘. ยาเค หรือเคตามีน (Ketamine) ยาที่มีอันตรายสูงที่แพทย์จะจ่ายให้กับผู้ป่วยเฉพาะเมื่อมีความจำเป็นจริงๆ ๙. โคเคน (Cocaine) หรือ โคคาอีน เป็นสารอัลคาลอยด์ที่สกัดได้จากใบของต้นโคคา ๑๐. ไอซ์ (Ice) (Ice) เมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ คือ เมทแอมเฟตามีน ในรูปผลึกใสเหมือนน้ำแข็ง ๑๑. แอลเอสดี (Lysergic Acid Diethylamide- LSD) แอลเอสดี เป็นสารที่สกัดจากกรดไลเซอจิก ๑๒. จีเอชบี (GHB) อยู่ในกลุ่มวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภทที่ ๑

๒.๑.๔ สาเหตุของการติดยาเสพติด

ลักษณะและพฤติกรรมของผู้เสพยาเสพติดมีความเกี่ยวข้องกับตัวผู้เสพเองและอิทธิพลจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วอน เบอเทอเลนฟี กล่าวว่า บุคคลมีการดำรงชีวิตโดยทั่วไปตามทฤษฎีระบบ ว่าด้วยระบบเปิด มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลาโดยระบบบุคคลจะประกอบด้วยองค์ประกอบ ๓ มิติ คือ กายภาพ จิตใจ และสังคม หรือที่เรียกว่า ชีวจิตสังคม (Bio Psycho Social) เมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้าเข้ามากระทบทางกายหรือทางจิตใจ หรือ ทางสังคม สิ่งเร้าแต่ละอย่างส่งผลกระทบได้ทั้งระบบซึ่งเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา โดยสาเหตุของการติดยาอธิบายได้ด้วยแนวคิดชีวจิตสังคมของบุคคล ดังนี้^{๑๐}

๑. ด้านชีววิทยา (Biological) สาเหตุทางสารเคมีชีวะในสมอง คือโครงสร้างในระบบประสาทที่ผลิตสารความสุข (Dopamine) ไม่สมบูรณ์ ทำให้สารความสุขมีน้อยส่งผลให้บุคคลมีความเสี่ยงสูงในการลองใช้ยาที่ช่วยให้รู้สึกมีความสุขหรือมีโอกาสติดยาได้ง่าย นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของสมองที่ได้รับยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอจะเปลี่ยนสภาพจากผู้เสพยาเป็นติดยาและเลิกได้ยาก นับเป็นสาเหตุทางชีวะที่สำคัญที่เรียกว่า สมองติดยา กล่าวคือ ในสมองมีวงจรความสุข (Pleasure Circuit) เริ่มจากศูนย์สมองส่วนความสุขซึ่งอยู่ใน Ventral Tegmental area [VTA] บริเวณบนสุดของก้านสมองถูกกระตุ้นด้วยสารเสพติดทุกชนิดไม่ว่าจะเป็น ผิ่น กัญชา ยาบ้า หรือเหล้า บุหรี่ ศูนย์สมองนี้จะส่งสารและความสุขออกมา ความสุขที่ได้รับจากการกระตุ้นจากยาเสพติดจะถูกจดจำไว้ที่บริเวณเก็บความจำเกี่ยวกับอารมณ์^{๑๑} (Amygdala) ซึ่งอยู่ในลิมบิก (Limbic Reward System) ความสุขที่เกิดขึ้นจากการกระตุ้นจากยาเสพติดทำให้บุคคลพึงพอใจ จึงใช้ยาถี่ขึ้นเพื่อให้เกิดความสุขนานๆ จึงเกิดภาวะติดยา

๒. ด้านจิตตะ (Psychology) สภาวะทางจิตใจเป็นปัจจัยเสี่ยงหรือสาเหตุสำคัญที่มีการติดยาของบุคคล ได้แก่ ลักษณะอารมณ์ นิสัย บุคลิก การปรับตัว วิธีการคิด และการจัดการกับปัญหา การเผชิญปัญหา วิธีแสวงหาความสุข ลักษณะทางจิตวิทยาของผู้ที่เสพยาเสพติด พบว่าทั้งกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงานมีสภาวะจิตและบุคคลที่ทำให้ใช้และติดยาเสพติด Malcolm Bruce, Bruce Ritson ให้ความหมายไว้ดังนี้

๒.๑ มีความเปราะบางทางความคิด ควบคุมตัวเองได้น้อย ชอบเสี่ยงโดยไม่มีเหตุผล คนกลุ่มนี้ชอบลองชอบความท้าทายในทางที่ผิด จึงทำให้ใช้และติดยาเสพติดได้ง่าย

^{๑๐} พิชัย แสงชาญชัย, **คู่มือจิตเวชศาสตร์สำหรับแพทย์ทั่วไป**, (สงขลา : ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๖.

^{๑๑} จรุง จิตติวุฒิการ, **กลไกทางสมองของการติดยาและสารเสพติด**, (กรุงเทพมหานคร : วัชรอินเตอร์ ปริ้นติ้งจำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๓๘.

๒.๒ มีความภูมิใจในตนเองต่ำ พบว่าวัยรุ่นที่เป็นเด็กมีผลการเรียนต่ำทำให้ไม่สนใจหนีเรียนไปคบกับกลุ่มเพื่อนที่ใช้จ่ายเสพติดได้ง่าย ในวัยทำงานพบในคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต รู้สึกตนเองล้มเหลวไม่สู้ชีวิต

๒.๓ ขาดความสามารถในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน พุดคุยหรือปรึกษาใครไม่เป็น ชอบเก็บปัญหาไว้ตามลำพังและแก้ด้วยตนเอง

๒.๔ มีความวิตกกังวลง่าย หรือวิตกกังวลสูงพบกับภาวะวิตกกังวลบ่อยๆ จำเป็นต้องใช้ยาเสพติดเพื่อทำให้รู้สึกดี ผ่อนคลายหรือมีความกล้า เช่น คนที่ต้องทำงานหนักงานเสี่ยงต่างๆ

๒.๕ บุคคลที่มีภาวะซึมเศร้า เป็นสภาวะของอารมณ์ที่พบได้บ่อยในผู้ที่ใช้จ่ายเสพติด เพราะบุคคลเหล่านี้ต้องการความสุขสดชื่นในชีวิต ต้องการหลีกเลี่ยงความทุกข์ในใจ

๒.๖ ผู้ป่วยทางจิต ต้องจำแนกให้ได้ว่าใช้จ่ายเสพติดบางตัว จนทำให้เกิดอาการทางจิตหรือ เป็นโรคจิตอยู่ก่อนแล้วไปใช้จ่ายเสพติดเพื่อจะได้บำบัดรักษาได้ถูกต้อง

๒.๗ ความคิด ความเชื่อ หรือทัศนคติของบุคคลต่อยาเสพติดและการควบคุมการใช้ ผู้ติดยาจำนวนมากคิดว่าจะใช้ได้อย่างฉลาดโดยเลือกใช้จ่ายแก้ปัญหาชั่วคราวและคิดว่าจะควบคุมการใช้ได้ แต่พบว่าทำได้ยาก ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางชีวเคมีที่ได้กล่าวข้างต้น^{๑๒}

๓. ด้านสังคม (Social) สภาพแวดล้อมตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน ชุมชน ในกลุ่มวัยรุ่นสังคมมีอิทธิพลมาก คือ การกำหนดพฤติกรรม มีรายงานวิจัยกล่าวถึงการเริ่มใช้จ่ายเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมายแต่เป็นยาเสพติดดำนหน้า วัยรุ่นส่วนใหญ่เริ่มจากการเห็นตัวแบบหรืออิทธิพลของครอบครัว เช่น เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เด็กก็มีแนวโน้มใช้ตาม แต่การใช้จ่ายเสพติดที่ผิดกฎหมาย เช่น กัญชา พบว่า กลุ่มเพื่อนเป็นผู้ชักชวน หรือทดลองใช้จากกลุ่มเพื่อนซึ่งปัจจัยทางด้านสังคมที่สำคัญที่ทำให้ไปใช้และติดยา ดังนี้^{๑๓}

๓.๑ ความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพูดคุยกันการปรึกษาหารือร่วมกัน ในสิ่งเป็นปัญหา หรือการหาทางป้องกัน พ่อแม่บางคนคิดว่าลูกของตนเองไม่ใช่กลุ่มเสี่ยงหรือไม่ทราบว่าเคยลองใช้หรือไม่ ตลอดจนไม่มีการให้ความรู้หรือพูดคุยถึงกลุ่มเพื่อนของลูกที่อาจจะใช้จ่ายเสพติด

๓.๒ รูปแบบการเลี้ยงดู การรู้สึกตัวเองไร้คุณค่าของเด็ก ขาดความสำคัญเมื่ออยู่ในบ้านไม่ได้แสดงออก ชอบการทำหาย เด็กพยายามหาจุดเด่นให้ตนเอง จึงไปแสดงออกนอกบ้านในทางที่ผิด โดยการใช้ยาเสพติด

^{๑๒} Malcolm Bruce, Bruce Ritson, *Companion to Psychiatric Studies*, 7th ed, (Elsevier Limited, 2004).

^{๑๓} ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดเชียงใหม่, *คู่มือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด*, (เชียงใหม่, ๒๕๔๗), หน้า ๔๕.

๓.๓ ขาดการฝึกทักษะการปฏิเสธกับกลุ่มเพื่อน ขาดทักษะการปฏิเสธ ต้องการการยอมรับและเป็นหนึ่งเดียวกับกลุ่มเพื่อน โดยเฉพาะค่านิยมของกลุ่มวัยรุ่นที่ต้องการแสดงออกร่วมกัน

๓.๔ ทักษะคติของพ่อแม่ต่อการใช้ยาเสพติดของลูกที่ไม่เหมาะสม หรือพ่อแม่มีทัศนคติต่างกัน โดยเฉพาะเหล้า บุหรี่ โดยการให้ลองหรือได้รู้จักและคิดว่าเด็กไม่ติด

๓.๕ วัยรุ่นมีปัญหาเรื่องการเรียนทำให้เบื่อ หนีเรียน คบเพื่อนกลุ่มเกรไ้ยยาเสพติด หรือ มีเพื่อนสนิทที่ไ้ยยาเสพติด

๓.๖ การมีตัวแบบทางสังคมที่ไ้ยยาเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมาย เช่น กลุ่มดารา นักร้องที่เป็นที่ชื่นชอบของวัยรุ่น หรือการโฆษณาที่แฝงค่านิยมผิดๆ ภาพยนตร์ที่มีตัวเอกไ้ยยาเสพติดในการเผชิญปัญหา หรือการแก้ไขปัญหา

๓.๗ ครอบครัวหรือชุมชนที่มีการใช้ยาเสพติด หรือค้าขายยาเสพติดอันเนื่องมาจากฐานะ ทางเศรษฐกิจต่ำ ชุมชนที่เน้นวัตถุนิยมที่ทำให้เกิดการเรียนแบบการใช้ชีวิต

๓.๘ ชุมชนที่มีความอ่อนแอ ต่างคนต่างอยู่ ไม่ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาในชุมชนเป็นจุดอ่อน ทำให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในแต่ละครอบครัวได้ง่าย ดังนั้นเห็นได้ว่าสาเหตุสำคัญ ของการติดยาเสพติด ได้แก่ ตัวยาและฤทธิ์ยาทำให้เป็นที่พอใจของผู้เสพ ตัวผู้เสพ

๒.๑.๔.๑ สาเหตุของการติดยาเสพติดในเด็กนักเรียน

สาเหตุของการติดยาเสพติดในเด็กนักเรียนประกอบด้วย

๑. สาเหตุเกิดจากตัวนักเรียน ได้แก่

๑.๑ เด็กขาดความรู้เรื่องยาเสพติด การที่เด็กนักเรียนติดยาเสพติดเนื่องจากเด็กขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษและพิษภัยของยาเสพติด จึงไ้ยยาเสพติดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์^{๑๔}

๑.๒ สาเหตุจากการทดลองและอยากรู้อยากเห็น เด็กนักเรียนส่วนใหญ่ทดลองเสพติดเพื่อแสดงว่าตนเองมีความเก่งกล้าเป็นการโอ้อวด ซึ่งทำไปโดยขาดการยั้งคิดเมื่อได้ทดลองหลายครั้งเข้าก็ทำให้ติดยาเสพติดและในที่สุดก็เลิกไม่ได้^{๑๕}

๑.๓ สาเหตุจากถูกหลอกลวง เด็กนักเรียนอาจโดนหลอกให้เสพยาเสพติดโดยการผสมปนเปื้อนเข้ามากับอาหาร ของขบเคี้ยว เช่น ทอฟฟี่ ลูกกวาด หรือยัดใส่ในมวบลูรี ผู้ผลิตหรือผู้

^{๑๔} กรมสามัญศึกษา, เอกสารประกอบการประชุมวิชาการป้องกันยาเสพติด เรื่อง แนวทางป้องกันยาเสพติด, (กรุงเทพมหานคร : เอกสารอัดสำเนา, ๒๕๔๒), หน้า ๖.

^{๑๕} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ประจำปี ๒๕๔๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๔๗), หน้า ๖-๘.

นำเข้าก็จะหลอกลวงให้เด็กนักเรียนแสบโดยให้เหตุผลที่น่าเชื่อถือต่างๆ ที่ทำให้เด็กนักเรียนสนใจ ถ้าเด็กนักเรียนที่มีจิตใจอ่อนไหวหลงเชื่อและปฏิบัติตามจะทำให้ติดยาเสพติดโดยไม่รู้ตัว^{๑๖}

๑.๔ สาเหตุจากความเชื่อผิดๆ ที่ว่าการใช้ยาเสพติดจะทำให้ช่วงระยะเวลาของการพักผ่อนมีความสุข ทำให้ลืมความทุกข์ ความเคร่งเครียด ความกังวลที่ต้องมาเจอในชีวิตประจำวัน ซึ่งเด็กนักเรียนเหล่านี้จะเริ่มจากการสูบบุหรี่ ต่อไปก็พัฒนาเป็นการสูบกัญชา และเปลี่ยนไปเป็นยาบ้า ยาไอ และเฮโรอีนในที่สุด และมีความเชื่อผิดๆ ว่าหากใช้ยาเสพติดจะทำให้มีสมรรถภาพทางเพศดีขึ้น^{๑๗}

๒. สาเหตุเกิดจากระบบข้อความอ่อนแอ กล่าวคือ ครอบครัวไทยในยุคก่อนเป็นครอบครัวขยาย ในครัวเรือนหนึ่งจะมีพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย อยู่ด้วยกัน และอาจมีลุงป้า น้าอา อยู่ในเรือนเดียวกัน หรือในบริเวณเดียวกัน การที่สมาชิกอยู่ในเครือเดียวกันหรือบริเวณใกล้เคียงกันทำให้ระบบการเลี้ยงดูของครอบครัวขยายมีความมั่นคงเต็มไปด้วยความอบอุ่นและความเมตตา เด็กจะเติบโตขึ้นท่ามกลางบุคคลรอบข้างที่มากด้วยประสบการณ์ชีวิตคอยทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำตลอดเวลา ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมช่วยให้เด็กได้คำตอบที่ดีที่สุดต่อปัญหาของเขาโดยไม่ต้องพบกับความตึงเครียดมากนัก^{๑๘}

๓. สาเหตุเกิดจากโรงเรียน หรือระบบการบริหารจัดการที่ไม่ดี ได้แก่

๓.๑ โรงเรียนที่มีบริเวณที่กว้างใหญ่มาก และมีบริเวณที่ถูกปล่อยปละละเลยในการดูแลสถานที่ทำให้มีจุดอับยากแก่การดูแลได้อย่างทั่วถึง^{๑๙}

๓.๒ ครูอาจารย์ และผู้รับผิดชอบโรงเรียนขาดการเอาใจใส่อย่างจริงจังต่อปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นเพราะสถานศึกษาจัดการเรียนไม่เหมาะสม มีคาบเรียนว่างติดต่อกันนักเรียนนักเรียนมีเวลาว่างเกินไปจึงใช้เวลาว่างไปมั่วสุมยาเสพติด^{๒๐}

๓.๓ ครูอาจารย์ และผู้บริหารโรงเรียนขาดความตระหนักต่อปัญหายาเสพติด จึงขาดการวางแผนการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติด

^{๑๖} กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖), หน้า ๒๒.

^{๑๗} สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ความสำคัญของประชาชนต่อปัญหายาเสพติด, (กรุงเทพมหานคร : กองงาน ๒ สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๔๗), หน้า ๕๗.

^{๑๘} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ประจำปี ๒๕๔๗, หน้า ๗๘.

^{๑๙} กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา, หน้า ๒๘.

^{๒๐} กรมสามัญศึกษา, เอกสารประกอบการประชุมวิชาการป้องกันยาเสพติด เรื่อง แนวทางการป้องกัน, หน้า ๙.

๓.๔ ครูอาจารย์ มีหน้าที่ในความรับผิดชอบมากทั้งงานสอนและกิจกรรมตามนโยบายที่ต้นสังกัดสั่งการ โดยเฉพาะการจัดทำมาตรฐานการศึกษา ในขณะที่จำนวนและสัดส่วนระหว่างครูและนักเรียนไม่เหมาะสมจึงทำให้การควบคุมดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึง

๓.๕ ครูอาจารย์ ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา รวมทั้งขาดแคลนอุปกรณ์และงบประมาณที่ใช้ในการป้องกันปัญหาเสพติด^{๒๑}

๔. สาเหตุเกิดจากสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลสำคัญในการผลักดันให้นักเรียนติดยาเสพติดได้ เช่น ในบริเวณที่อยู่อาศัย หอพัก มีการค้ายาเสพติดอาจมีคนในชุมชนหรือเพื่อนนักเรียนด้วยกันติดยาเสพติดจึงชักชวนให้ลองใช้ยาเสพติดนักเรียนอาจหลงผิดและติดยาเสพติดได้^{๒๒}

สรุปได้ว่า สาเหตุของการติดยาเสพติดของนักเรียนเกิดจากตัวนักเรียนเอง ระบบครอบครัวอ่อนแอ สถานที่อยู่อาศัยอยู่ในแหล่งที่มียาเสพติด ขาดความรู้เกี่ยวกับโทษและพิษภัยของยาเสพติด การถูกชักชวนจากกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน ความคะนองต้องการแสดงความกล้าหาญเพื่อน ขาดความยั้งคิดความต้องการได้รับการยกย่อง เกิดจากโรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่ไม่ดี และสภาพแวดล้อมของนักเรียน รวมถึงเทคโนโลยีสื่อต่างๆ

๒.๑.๔.๒ สาเหตุที่ทำให้เยาวชนและคนอื่นหันไปเสพยาเสพติด

สาเหตุที่ทำให้เยาวชนและคนอื่นหันไปเสพยาเสพติดมีหลายประการสรุปได้ ดังนี้

๑. สาเหตุจากการถูกชักชวน เยาวชนส่วนใหญ่มีสัญญาณต้องการอยู่ร่วมกันต้องการได้รับการยกย่อง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่คณะ ฉะนั้นเพื่อนชักชวนให้ลองยาเสพติดและไม่ปฏิเสธ และวัยของวัยรุ่นอยากรู้ อยากลอง

๒. สาเหตุจากการอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง โดยไม่คิดว่าจะติดย่าง่าย

๓. สาเหตุจากการกดดันในครอบครัว เช่น พ่อแม่ทะเลาะกันทุกวัน ลูกเกิดความรำคาญทำให้เกิดความเบื่อหน่าย พ่อแม่หย่าร้าง ทำให้เด็กขาดความอบอุ่น

๔. พ่อแม่ไม่เข้าใจลูก และแสดงออกในการรักลูกไม่เท่ากัน ครอบครัวที่ร่ำรวยก็ให้เงินลูกฟุ่มเฟือยทำให้ลูกนำเงินไปซื้อยาเสพติด

๕. สาเหตุทางกาย ความเจ็บปวดทางกาย เช่น ต้องผ่าตัดหรือเป็นโรคปวดศีรษะ เป็นโรคหืด ใช้ยาในการบำบัดเป็นเวลานานในที่สุดก็ติด

๖. สาเหตุจากความคะนอง ต้องการแสดงความกล้าหาญเพื่อน ขาดความยั้งคิด

^{๒๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗.

^{๒๒} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ประจำปี ๒๕๔๗, หน้า ๗๔.

๗. สาเหตุจากความจำเป็นในบางอาชีพ เช่น ผู้ที่ต้องทำงานกลางคืน คนขับรถบรรทุก ต้องการงานให้ได้เงินมากไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อยเมื่อใช้ยาช่วยในที่สุดก็ติด

๘. สาเหตุจากปัญหาเศรษฐกิจ คือ ไม่มีงานทำ หรือรายได้ไม่พอใช้เงินกินตัว จึงหันไปใช้ยา

๙. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ผู้ติดยาเสพติดจำนวนมาก เมื่อเข้ารับการบำบัดแล้วเมื่อเข้ากลับเข้าสู่สังคมต้องไปอยู่ในที่เดิมที่ตนเคยเสพ และสังคมไม่ยอมรับ

๑๐. สถานที่อยู่อาศัยอยู่ในแหล่งที่มียาเสพติดเป็นต้นเหตุให้ถูกชักจูงง่าย

๑๑. ขาดความรู้ในเรื่องยาเสพติด อาจไม่รู้ว่าความร้ายแรงของยาเสพติดมีระดับไหนและได้รับโทษในฐานะผู้ค้าอย่างไร^{๒๓}

นอกจากนี้สาเหตุที่สำคัญทำให้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาแพร่ระบาดรุนแรง เกิดจากสาเหตุปัจจัยสำคัญ ๒ ประการ^{๒๔} ดังนี้

๑. ปัจจัยทางด้านที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน

๑.๑ กลุ่มนักเรียนที่ใช้ยาบ้าเป็นกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งมีความเจริญเติบโตทางร่างกายแต่จิตใจอ่อนไหว ขาดประสบการณ์ อยากรู้ อยากลอง ชอบลองของแปลกใหม่ในชีวิต แสวงหาความรู้ สนุกสนานโดยขาดความรับผิดชอบ วัยรุ่นจึงเป็นวัยที่มีการใช้ยาเสพติดสูงเมื่อเปรียบเทียบกับวัยอื่นๆ

๑.๒ การเปลี่ยนแปลงวิธีการเสพยาบ้าจากการกินไปสู่การเสพโดยวิธีสูบ หรือเผา แล้วสูดควันผ่านปอดทำให้ยาบ้าออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทเร็วขึ้น

๑.๓ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการใช้ยาเสพติดของนักเรียน เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ

๑.๔ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน นักเรียนเกือบทุกคนที่เสพยาเสพติดครั้งแรกในโรงเรียนเพื่อนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจ

๒. ปัจจัยด้านที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น มีแหล่งจำหน่ายยาเสพติดที่สามารถสนองความต้องการของนักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ยาเสพติดทำให้เกิดภัยและโทษในกลุ่มเยาวชน ประชาชนที่เป็นกำลังของประเทศชาติ ในปัจจุบันได้เพิ่มจำนวนมากขึ้น สาเหตุที่ทำให้เยาวชนและคนอื่นหันไปเสพยาเสพติด

^{๒๓} ปรียพัชรา ชัยรัตน์, “ปฏิภณของครอบครัวและชุมชนที่มีอิทธิพลต่อผู้ติดยาเสพติด”, รายงานการวิจัย, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, (สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ๒๕๔๖), หน้า ๑๖-๑๙.

^{๒๔} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, **ความรู้และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๓), หน้า ๕๘.

เกิดจากการอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ชอบลองของแปลกใหม่ในชีวิต การถูกชักชวน แสวงหาความรู้สนุกสนานโดยขาดความรับผิดชอบ ปัญหาเศรษฐกิจไม่มีงานทำ หรือรายได้ไม่พอใช้เงินเกินตัว ทั้งนี้ก็เพราะยาเสพติดเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนในสังคมปัจจุบันทำให้เกิดการก่อเกิดอาชญากรรม

ตารางที่ ๒.๔ แสดงการสังเคราะห์สาเหตุของการติดยาเสพติด

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กรมสามัญศึกษา, (๒๕๔๒, หน้า ๙).	การที่เด็กนักเรียนติดยาเสพติดเนื่องจากเด็กขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษและพิษภัยของยาเสพติด จึงใช้ยาเสพติดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์
กระทรวงศึกษาธิการ, (๒๕๔๖, หน้า ๒๒).	เด็กนักเรียนอาจโดนหลอกให้เสพยาเสพติดโดยการผสมปนเปื้อนเข้ามากับอาหาร ของขบเคี้ยว เช่น ทอฟฟี่ ลูกกวาด หรือยัดใส่ในมวบลูรี ผู้ผลิตจะหลอกลวงให้เด็กนักเรียนแสบโดยให้เหตุผลที่น่าเชื่อถือต่างๆ ที่ทำให้เด็กนักเรียนสนใจ ถ้าเด็กนักเรียนที่มีจิตใจอ่อนไหวหลงเชื่อและปฏิบัติตามจะทำให้ติดยาเสพติดโดยไม่รู้ตัว
จรรยา จิตติวุฒิกิจการ, (๒๕๔๔, หน้า ๓๘).	สมองที่ได้รับยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอจะเปลี่ยนสภาพจากผู้เสพยาเป็นติดยาและเลิกได้ยาก เป็นสาเหตุทางชีวະที่สำคัญที่เรียกว่า สมองติดยา คือ ในสมองมีวงจรความสุข ซึ่งอยู่ในบริเวณบนสุดของก้านสมองถูกกระตุ้นด้วยสารเสพติดทุกชนิด ศูนย์สมองนี้จะส่งสารและความสุขออกมา จากการกระตุ้นจากยาเสพติด
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, (๒๕๔๓, หน้า ๗๖).	มีผู้ติดยาจำนวนไม่น้อยมีความตั้งใจจะพยายามเลิกใช้ยาเสพติดโดยการเข้าบำบัดรักษาจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน แต่เมื่อหายแล้วสังคมไม่ยอมรับแม้กระทั่งสมาชิกในครอบครัวของตนเองยังแสดงท่าทีดูถูกเหยียดหยามรังเกียจ เมื่อไปสมัครเข้าทำงานก็ถูกปฏิเสธไม่ยอมรับเพื่อนๆ ไม่คบค้าสมาคมด้วยเนื่องจากมีประวัติเรื่องยาเสพติด คนเหล่านี้จำเป็นต้องมีชีวิตรอด ดังนั้นเมื่อสังคมไม่ยอมรับจึงหันกลับไปสู่สังคมยาเสพติดเช่นเดิม

ตารางที่ ๒.๔ แสดงการสังเคราะห์สาเหตุของการติดยาเสพติด (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ปริญพัชรา ชัยรัตน์, (๒๕๔๖, หน้า ๑๖-๑๙).	สาเหตุที่ทำให้เยาวชนและคนอื่นหันไปเสพยาเสพติดมีหลายประการสรุปได้ ดังนี้ ๑. สาเหตุจากการถูกชักชวน ๒. สาเหตุจากการอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ๓. สาเหตุจากการกดดันในครอบครัว ๔. พ่อแม่ไม่เข้าใจลูก ๕. สาเหตุทางกาย ความเจ็บปวดทางกาย ๖. สาเหตุจากความคณอง ๗. สาเหตุจากความจำเป็นในบางอาชีพ ๘. สาเหตุจากปัญหาเศรษฐกิจ ๙. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ๑๐. สถานที่อยู่อาศัยอยู่ในแหล่งที่มียาเสพติด ๑๑. ขาดความรู้ในเรื่องยาเสพติด
พิชัย แสงชาญชัย, (๒๕๕๐, หน้า ๑๖).	บุคคลมีการดำรงชีวิตโดยทั่วไปตามทฤษฎีระบบ ว่าด้วยระบบเปิด มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลาโดยระบบบุคคลจะประกอบด้วยองค์ประกอบ ๓ มิติ คือ กายภาพ จิตใจ และสังคม หรือที่เรียกว่า ชีวจิตสังคม (Bio Psycho Social)
ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดเชียงใหม่, (๒๕๔๗, หน้า ๔๕).	สภาพแวดล้อมตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน ชุมชนในกลุ่มวัยรุ่นสังคมมีอิทธิพลมาก คือ การกำหนดพฤติกรรม มีรายงานวิจัยกล่าวถึงการเริ่มใช้ยาเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมายแต่เป็นยาเสพติดด้านหน้า วัยรุ่นส่วนใหญ่เริ่มจากการเห็นตัวแบบหรืออิทธิพลของครอบครัว เช่น เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เด็กก็มีแนวโน้มใช้ตาม แต่การใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย เช่น กัญชา พบว่า กลุ่มเพื่อนเป็นผู้ชักชวนหรือทดลองใช้จากกลุ่มเพื่อนซึ่งปัจจัยทางด้านสังคมที่สำคัญที่ทำให้ไปใช้และติดยา

ตารางที่ ๒.๔ แสดงการสังเคราะห์สาเหตุของการติดยาเสพติด (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, (๒๕๔๗, หน้า ๖-๘).	เด็กนักเรียนส่วนใหญ่ทดลองเสพติตเพื่อแสดงว่าตนเองมีความเก่งกล้าเป็นการโอ้อวด ซึ่งทำไปโดยขาดการยั้งคิด เมื่อได้ทดลองหลายครั้งเข้าก็ทำให้ติดยาเสพติดและในที่สุดก็เลิกไม่ได้
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, (๒๕๕๓, หน้า ๕๘).	สาเหตุที่สำคัญทำให้ปัญหาเสพติดในสถานศึกษาแพร่ระบาดรุนแรง เกิดจากสาเหตุปัจจัยสำคัญ ๒ ประการดังนี้ ๑. ปัจจัยทางด้านที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน ๒. ปัจจัยด้านที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น มีแหล่งจำหน่ายยาเสพติดที่สามารถสนองความต้องการของนักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, (๒๕๔๗, หน้า ๕๗).	เด็กนักเรียนบางคนมีความเชื่อผิดๆ ที่ว่าการใช้ยาเสพติดจะทำให้ช่วงระยะเวลาของการพักผ่อนมีความสุข ทำให้ลืมความทุกข์ ความเคร่งเครียด ความกังวลที่ต้องมาเจอในชีวิตประจำวัน จากการสูบบุหรี่ ต่อไปก็พัฒนาเป็นการสูบกัญชา และเปลี่ยนไปเป็น ยาบ้า ยาอี และเฮโรอีนในที่สุด นอกจากนี้บางคนยังมีความเชื่อผิดๆ ที่ว่าหากใช้ยาเสพติดแล้วจะทำให้มีสมรรถภาพทางเพศดีขึ้น
Malcolm Bruce, Bruce Ritson, (2004).	ความคิด ความเชื่อ หรือทัศนคติของบุคคลต่อยาเสพติด และการควบคุมการใช้ ผู้ติดยาจำนวนมากคิดว่าจะใช้ได้ อย่างฉลาดโดยเลือกใช้ยาแก้ปัญหชั่วคราวและคิดว่าจะควบคุมการใช้ได้ แต่พบว่าทำได้ยาก ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางชีวะ

๒.๑.๕ ยาเสพติดในทางพระพุทธศาสนา

สิ่งเสพติดที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนามี ๓ ประเภท คือ

ก. สุราคือเหล้าที่ได้จากการกลั่นรุ้นั่นมี ๕ ชนิดด้วยกัน คือ

๑. สุราแป้ง ได้แก่ ที่ใส่แป้งลงไปในภาชนะแล้วเติมน้ำพอเหมาะแก่แป้งนั้น ขยำ ทำการต้ม กลั่น (ปิณธุสุรา)

๒. สุราขนม ได้แก่ ที่ใส่ขนมลงในภาชนะแล้วเติมน้ำพอเหมาะแก่ขนมนั้น ขยำ ทำการต้ม กลั่น (ปฐสุรา)

๓. สุราข้าวสุก ได้แก่ ที่ใส่ข้าวสุกแล้วเติมน้ำพอเหมาะ (โพนสุรา)

๔. สุราใส่เชื้อ ได้แก่ สุราที่ใส่แป้งเชื้อหรือแป้งเหล้าปรุง (กนิณปะกัชิตสุรา)

๕. สุราผสมเครื่องปรุง ได้แก่ สุราที่ผสมด้วยเครื่องปรุงต่างๆ มีผลสมไทย และเมล็ดพันธุ์ ผักกาด เป็นต้น (สมภารสยุดตสุรา)

ข. เมรัย หรือน้ำเมาที่ได้จากการหมัก หรือการแช่ที่ยังไม่ได้กลั่น มี ๕ ชนิด

๑. น้ำดองดอกไม้ ได้แก่ น้ำดองที่ปรุงด้วยรณมะขาง ตาล และมะพร้าว เป็นต้น ที่หมักไว้นาน (ปุปผาสโว)

๒. น้ำดองผลไม้ ได้แก่ น้ำดองที่ขยำผลอ่อน และขนม เป็นต้น ปรุงด้วยรสผลอ่อน เป็นต้น เหล้าที่หมักไว้นาน (ผาสโว)

๓. น้ำดองน้ำหวาน ได้แก่ น้ำดองที่ปรุงด้วยรสชาติของผลอ่อนทั้งหลาย หรือปรุงด้วยน้ำหวานแห่งแมลงผึ้ง ที่หมักไว้นาน (มธวาสโว)

๔. น้ำดองน้ำอ้อย ได้แก่ รสน้ำอ้อยบที่หมักไว้นาน (คุพาสโว)

๕. น้ำดองผสมเครื่องปรุง ได้แก่ รสของเครื่องปรุงต่างๆ มีสมไทย มะขามป้อม และของเผ็ด เป็นต้น ที่หมักไว้นาน (สมภารสยุดตาสโว)

อีกนัยหนึ่งพระภิกษุอาจารย์แสดงเมรัยไว้เป็น ๔ ชนิดคือ

๑. น้ำดองดอกไม้ (ปุปผาสโว)

๒. น้ำดองผลไม้ (ผาสโว)

๓. น้ำดองน้ำหวาน (มธวาสโว)

๔. น้ำดองน้ำอ้อย (คุพาสโว)

ค. มัชชะ ของเมา หรือของมีเมา สิ่งของที่ทำให้ผู้เสพเข้าไปแล้วเหมือนเมาเรียกตามภาษานิยมปัจจุบันว่า “ยาเสพติด” คำว่ามัชชะในปัจจุบันนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ ประเภทที่ถูกกฎหมาย ได้แก่ สุราเมรัย และประเภทที่ผิดกฎหมาย ได้แก่ ผีน เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า ใบกระท่อม และสารเสพติดประเภทต่างๆ ที่ระบุไว้ในกฎหมาย เป็นต้น ไม่ว่าจะถูกกฎหมายหรือผิดกฎหมายต่างความเป็นมัชชะเพราะเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท หรือว่าแม้ของอย่างใดอย่าง

หนึ่งซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งความเมา คนดื่มแล้วเมามาย เรียกว่า มัชชะเหมือนกัน ในปัจจุบันมัชชะที่เป็นยาเสพติดที่ผิดกฎหมายได้มีการพัฒนาการผลิตออกมาเป็นหลากหลายรูปแบบ หลากหลายชนิดเป็นจำนวนที่นับไม่ได้และล้วนเป็นของที่ทำให้ผู้เสพมีเมามากก็ถือเป็นมัชชะทั้งนั้น อีกครั้งในการพัฒนาในด้านวิธีการเสพนอกจากการกิน ดื่ม แล้วยังมีสูบ ฉีดเข้าเส้นเลือด ดม เป็นสติกเกอร์ติดใต้ลิ้นให้ซึมผ่านหรืออม เป็นต้น

โทษของยาเสพติดหรือสุรา เมรัย และมัชชะนั้น ก่อให้เกิดโทษต่อตนเองและผู้อื่นหรือสังคม กล่าวคือทำให้เกิดความประมาท ในคำสอนทางพระพุทธศาสนาเน้นความสำคัญของการมีสติอยู่เสมอไม่ให้ประมาทผู้ที่ประมาทย่อมพลาดโอกาสจากประโยชน์หรือคุณงามความดีต่างๆ สมดังพุทธพจน์ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย รอยเท้าของสัตว์ทั้งหลายผู้สัจจะไปในแผ่นดินชนิดใดชนิดหนึ่งทั้งหมดนั้นย่อมประชุมลงในรอยเท้าข้าง รอยเท้าข้าง บัณฑิตกล่าวว่า เลิศกว่ารอยเท้าเหล่านั้น เพราะเป็นรอยเท้าใหญ่ แม้ฉันใดกุศลธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่งทั้งหมดนั้น มีความไม่ประมาทเป็นมูลรวมลงในความไม่ประมาท ความไม่ประมาท บัณฑิตกล่าวว่าเลิศกว่ากุศลธรรมเหล่านั้น”^{๒๕}

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แม้เราไม่เคยเห็นไม่เคยได้ยินข้อที่ว่า บุคคลเว้นจากเหตุเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทในเฉพาะการเสพของมีนเมา คือ สุรา เมรัย จะถูกพระราชาจับฆ่า จองจำ เนรเทศหรือลงโทษอย่างอื่นตามควรแก่กรณี เพราะเหตุตั้งใจเว้นจากที่ตั้งแห่งความประมาทในเพราะการเสพของมีนเมา คือ สุรา เมรัย โดยที่แทกรรมชั่วของเขาต่างหากที่ชื่อว่าเขาประกอบการเสพของมีนเมา คือ สุรา และเมรัย เนื่องๆ จึงฆ่าหญิงบ้าง ชายบ้าง จึงลักขโมยจากบ้านบ้าง จากป่าบ้าง จึงประพฤติดิประเวณีในภรรยา หรือในบุตรของผู้อื่น จึงพูดเท็จหักกรายประโยชน์ของผู้อื่น เขาย่อมถูกพระราชาจับฆ่า จองจำ หรือลงโทษอย่างอื่นตามสมควรแก่กรณี เพราะสาเหตุจากที่ตั้งแห่งความประมาทในเพราะการเสพของมีนเมา”^{๒๖}

เมื่อปรากฏความไม่ประมาทแล้ว ย่อมสามารถที่จะกระทำความผิดในส่วนอื่นๆ ได้ง่ายขึ้น เช่น ทะเลาะวิวาท เบียดเบียนผู้อื่น เบียดบังลักขโมยทรัพย์ของผู้อื่น ประพฤติผิดในกาม หรือกล่าวคำเท็จได้ง่ายขึ้นเพราะได้ประมาทเสียแล้ว ด้วยเหตุจากการเสพลิงเสพติดเหล่านั้นเป็นเบื้องต้นนั่นเอง จึงส่งผลกระทบต่อผู้อื่นหรือสังคม

“ดูก่อนคฤหบดีบุตร โทษ ๖ อย่าง ต่อไปนี้ ผู้ที่ดื่มน้ำเมา คือ สุรา เมรัยเป็นประจำ จะได้เห็นทันตา คือ

- ๑) ความเสื่อมแห่งทรัพย์ อันผู้ดื่มพึงเห็นเอง (สนธิฎกา ธนขานี)
- ๒) ก่อการทะเลาะวิวาท (กลหปาวุฑฒนี)

^{๒๕} ส.ม. (ไทย) ๑๙/๒๕๓/๖๕.

^{๒๖} อ.ป.ญ.ก. (ไทย) ๒๒/๑๗๘/๒๓๕.

- ๓) เป็นบ่อเกิดแห่งโรค (โรคนำ อายุตน)
- ๔) เป็นเหตุให้เสียชื่อเสียง (อกิตติสุขณี)
- ๕) เหตุให้ประพัตติมารยาทที่ไม่น่าดู (หิริโกปนนิทสนี)
- ๖) เป็นเหตุทอนกำลังปัญญา (ปัญญา ทุพพสีกรณี)^{๒๗}

โทษของการเสพสุราเมรยนั้น ย่อมส่งผลถึงการกระทำที่เกิดจากการดื่มสุราเมรยของเขาของเมาให้เป็นไปในทางที่เป็นทุจริตกรรม ทั้งที่เกิดทางกายทุจริต วจีทุจริต และมโนทุจริต เพราะเมื่อกิน ดื่ม หรือเสพมากๆ แล้ว ความละอายก็ไม่มี ความกลัวก็ไม่มี ความยั้งคิดก็ไม่มี จะทำทุจริตกรรมต่างๆ นี้โดยฤทธิ์ของความเมานั่นเป็นกรรมฝ่ายอกุศลที่เป็นบาป เป็นความชั่ว เป็นความไม่ดี ด้วยอำนาจแห่งโลภะก็ดี โทสะก็ดี และโมหะก็ดี อันเป็นมูลเหตุหลักที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการกระทำผิดต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดจนอีกครึ่งส่งผลให้ในปัจจุบันชาติ คือ การถูกครหานินทา ว่ากล่าวติเตียน แม้ในปรโลกเบื้องหน้าก็ย่อมมีทุกติเป็นที่หวัง

“การกระทำเพราะการดื่มสุราเมรยและของเมา (ยาเสพติด) นี้เป็นเหตุแห่งความเมา ความเมาเป็นเหตุแห่งการกระทำอกุศลกรรมบถ และอกุศลกรรมให้เกิดขึ้นนั้น ย่อมทำหน้าที่ให้สำเร็จกัมมกิจเป็นเพราะกรรมที่ทำหน้าที่ให้ไปเกิดในนิรภูมิ ด้วยอำนาจการดื่มสุราเมรยแล้วกระทำทุจริตการลง แต่หากมีกระทำทุจริตกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ไม่อาจนำสู่ นรกภูมิได้เพราะการกระทำทุจริตกรรมให้สำเร็จลงกล่าวคือ ดื่มสุราแล้วกระตุ้นใจกล้าสามารถกระทำทุจริตกรรมสำเร็จลงยอมไปเกิดในนรกภูมิหลังตายแล้ว”^{๒๘}

จะเห็นได้ว่า มีการกล่าวถึงอันตรายหรือโทษของการเสพยาเสพติดหรือสุราเมรย และมัจฉะไว้มากเป็นจำนวนมาก กล่าวคือ เมื่อดื่มหรือเสพจนเมามายแล้วก็ทำให้ผู้ดื่มหรือเสพทำความชั่วได้ทุกอย่างเพราะขาดสติประมาทในการทั้งปวงนั่นเอง นอกจากนี้ในคัมภีร์ระดับบรรณถกก็ยังกล่าวถึงโทษของการเสพยาเสพติดหรือสุราเมรยและมัจฉะไว้มาก เช่น คนเมาสุราย่อมไม่รู้ธรรมไม่รู้ธรรม ย่อมทำอันตรายแม้แก่มารดาบิดา แม้แก่พระพุทธรูปเจ้าและเหล่าพระอริยสาวก ย่อมถูกตำหนิในชาตินี้ แม้ตายไปแล้วก็ไปสู่ทุกติ และถึงความเป็นคนวิกลจริตไปทุกๆ ชาติ^{๒๙}

อีกประเด็นหนึ่งในคัมภีร์ชาดกได้กล่าวถึงเหตุการณ์ครั้งที่ท้าวสักกะจอมเทพ ได้ทรงนิมิตตนเป็นพราหมณ์สูงอายุน่าสงสารมาจำหน่วยแก่พระเจ้ากรุงพาราณสีพาลางกล่าวชักชวนให้ซื้อหม้อสุราของตน โดยกล่าวในเชิงท้าทายให้ซื้อดังนี้ว่า

^{๒๗} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๗๙/๑๙๖.

^{๒๘} วรรณสิทธิ์ วัทยะเสวี, คู่มือการศึกษาพระอภิธรรมมัตถสังคหะ ปริเฉทที่ ๕ วิถีมุตตะสังคหวิภาค, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิแนบมหารานานท์, ม.ป.ป.), หน้า ๒๐๒.

^{๒๙} ชุททก.อ. ๑/๑๒๔.

๑) เครื่องดื่มชนิดใดแล ที่คนดื่มแล้วถึงปวดตกเหว ตกปล่อง ตกถ้ำ ตกบ่อน้ำคร่ำ ตกบ่อของสกปรก อีกทั้งกินของที่มีควกรินได้หลายอย่าง ขอเชิญท่านซื้อหม้ออันเต็มด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นไว้เถิด

๒) เครื่องดื่มชนิดใดแล ที่คนดื่มแล้วไม่อาจควบคุมจิตใจไว้ได้ กินกาสุรา เตรีตเตรไปเหมือนวัวเหี่ยวหาหญ้าเป็นอาหาร ร่วมขบร้องและเดินรำกับเขาไปอย่างน่าอนาถ ขอเชิญท่านซื้อหม้ออันเต็มด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นไว้เถิด

๓) เครื่องดื่มชนิดใดแล ที่คนดื่มแล้วเปลือยกายเหมือนนอเจลก เทียวไปตามตรอกซอกซอยในหมู่บ้าน นอนตื่นสาย จิตใจไหลลง ขอเชิญท่านซื้อหม้ออันเต็มด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นไว้เถิด

๔) เครื่องดื่มชนิดใดแล ที่คนดื่มแล้วถูกไฟเผา หรือถูกฝูงสุนัขจิ้งจอกกินเนื้อก็ยังนอนอยู่อย่างเดิมจนตาย และถูกจองจำบ้าง ถูกฆ่าบ้าง ประสบความสูญเสียทรัพย์สินบ้าง ขอเชิญท่านซื้อหม้ออันเต็มด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นไว้เถิด

๕) เครื่องดื่มชนิดใดแล ที่คนดื่มแล้วพูดคำที่ไม่ควรพูด นั่งอยู่ในที่ชุมชนก็เปลื้องผ้าของตนออกได้ ร่างกายสกปรก สำรอกอาหาร (อาเจียน) ขอเชิญท่านซื้อหม้ออันเต็มด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นไว้เถิด

๖) เครื่องดื่มชนิดใดแล ที่คนดื่มแล้วมีตาขุ่น พุดจาอวดแบ่ง สำคัญตัวเองว่าเป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้พระจักรพรรดิผู้มีอาณาเขตจรด ๔ มหาสมุทรก็ไม่เทียบเท่าตน ขอเชิญท่านซื้อหม้ออันเต็มด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นไว้เถิด

๗) เครื่องดื่มที่ทำให้หึงผยอง ก่อการวิวาท กล่าวคำส่อเสียด ทำให้ผิวพรรณหม่นหมอง ขอบเปลือยกาย ทำให้เห็นเป็นคนขลาด เป็นที่มาและช่องสุขพวกก้นกึ่ง ขอเชิญท่านซื้อหม้ออันเต็มด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นไว้เถิด

๘) ตระกูลทั้งหลายที่มั่งคั่งสมบูรณ์ด้วยสิ่งของ มีทรัพย์มากมายในโลกก็ทำให้ขาดสูญหายาและไร้ทรัพย์ได้ เพราะอาศัยเครื่องดื่มชนิดใด ขอเชิญท่านซื้อหม้ออันเต็มด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นไว้เถิด

๙) ข้าวเปลือก ทรัพย์สิน เงินทอง ไร่นา โคกระบือ ของตระกูลทั้งหลาย ที่มีทรัพย์ต้องพินาศขาดสูญไปเพราะเครื่องดื่มชนิดใด ขอเชิญท่านซื้อหม้ออันเต็มด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นไว้เถิด

๑๐) เครื่องดื่มชนิดใด ที่คนมีสันดานชั่วดื่มแล้วด่าบิดามารดา อีกครั้งทำให้พ่อผัวจับมือถือแขนลูกสะลัก ขอทานจงซื้อหม้ออันเต็มไปด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

๑๑) เครื่องดื่มชนิดใด ที่สตรีที่มีสันดานชั่วอยู่แล้วด่าทอพ่อผัวและสามี ก่อรัดทาสบ้าง กอดกับคนรับใช้บ้าง ขอทานจงซื้อหม้ออันเต็มไปด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

๑๒) เครื่องดื่มชนิดใดที่คนดื่มแล้ว ฆ่าสมณะหรือพราหมณ์ผู้ตั้งอยู่ในธรรม ทั้งต้องไปสู่อบายภูมิเพราะการกระทำนั้นเป็นเหตุ ขอทานจงซื้อเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

๑๓) เครื่องดื่มชนิดใดที่คนดื่มแล้ว ประพฤติทุจริตด้วย กาย วาจา หรือด้วยใจ ครั้นประพฤติแล้วก็ไปนรก ขอท่านจงซื้อเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

๑๔) เครื่องดื่มชนิดใด ที่แม้จะเสียเงินเป็นอันมากแล้ววิงวอนขอร้องให้เขาหยุดก็ไม่เคยได้รับปากมาก่อน แต่เมื่อได้ดื่มเครื่องดื่มชนิดนั้นแล้วก็กล่าวคำเหลวไหล หยุดได้ ขอท่านจงซื้อหม้ออันเต็มไปด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

๑๕) เครื่องดื่มชนิดใด ที่คนมีหน้าที่ส่งข่าวสารกำลังส่งข่าวสารอยู่ดื่มแล้ว เมื่อมีกิจที่ต้องทำรีบด่วน แม้จะบอกเราเขาก็ฟังความไม่รู้เรื่อง ขอท่านจงซื้อหม้ออันเต็มไปด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

๑๖) คนผู้มีจิตประกอบด้วยหิริ เมามายด้วยเครื่องดื่มอันเมาได้ ทำความไม่มีหิริให้ปรากฏ อีกทั้งนักปราชญ์ผู้สงบเรียบร้อย (เมาแล้ว) ก็พูดมาก ขอท่านจงซื้อเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

๑๗) เครื่องดื่มชนิดใด ที่คนดื่มแล้วอยู่รวมกันกับพวกคนเลว แม้ไม่กินอาหารก็ได้ นอนเป็นทุกข์อยู่บนพื้นดิน ถึงความเป็นผู้มีผิวพรรณทราม และถูกตำหนิตีเยนด้วย ขอท่านจงซื้อเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

๑๘) เครื่องดื่มชนิดใดที่ควรดื่มแล้วนอนคอตกเหมือนที่เขาผูกคอตกลงมา เพราะฤทธิ์ของสุราที่คนทนได้ไม่ถนัด ขอท่านจงซื้อเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

๑๙) เครื่องดื่มชนิดใด ที่มนุษย์ (ผู้ฉลาด) พากันหลีกเลี่ยงเหมือนหนึ่งพิษร้าย แล้วรชนใดเล่าในโลกนี้ที่กล้าพอจะดื่มเครื่องดื่มชนิดนั้นเสมอด้วยยาพิษ ขอท่านจงซื้อหม้ออันเต็มไปด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

๒๐) เครื่องดื่มชนิดใดแล ที่พวกโอรสพี่น้องกันชาวอันธกะ ๑๐ องค์เสวยแล้ว พากันไปรับการบำเรออยู่ ณ ริมฝั่งมหาสมุทรแล้วประหัดประหารกันเองด้วยกระบองและสาก ขอท่านจงซื้อหม้ออันเต็มด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

๒๑) เครื่องดื่มชนิดใดแล ที่พวกอสูรผู้เป็นเทวดามาก่อนดื่มแล้วเมามายจนต้องจุติจากดาวดึงส์สวรรค์ที่มีอายุยืน ลงมาเป็นอสูรผู้มีความชั่วแต่มหาราชะ เมื่อพระองค์ทรงทราบว่ามีประโยชน์ จะพึงเสวยน้ำเมานั้นอย่างไรเล่า^{๓๐}

ตารางที่ ๒.๕ แสดงการสังเคราะห์ยาเสพติดในทางพระพุทธศาสนา

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วรรณสิทธิ์ ไทยะเสวี, (ม.ป.ป., หน้า ๒๐๒).	โทษของการเสพสุราเมรัยนั้น ย่อมส่งผลให้เป็นไปในทางที่เป็นทุจริตกรรม ทั้งที่เกิดทางกายทุจริต วจีทุจริต และมโนทุจริต เพราะเมื่อกิน ดื่ม หรือเสพมากๆ แล้ว ความละอาย ความกลัว ความยังคิดก็ไม่มี ก่อให้เกิดการกระทำผิดต่อตนเองและผู้อื่น

^{๓๐} ชุ.ชา. (ไทย) ๒๗/๒๒-๔๓/๓๖๔-๒๖๖.

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติด

๒.๒.๑ ความหมายของการป้องกันปัญหายาเสพติด

การป้องกัน หมายถึง การเอาตัวรอดจากเหตุการณ์ที่เป็นภัยต่อตัวเองในเหตุการณ์ร้าย เช่น กำลังโดนทำร้ายด้วยการทุบตี ด้วยของมีคม และอาวุธต่างๆ ก็ต้องหาวิธีป้องกันเพื่อความอยู่รอดปลอดภัย^{๓๑}

การป้องกันยาเสพติด หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการล่วงหน้า โดยการอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษาข้อมูลข่าวสารและความรู้ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาตาม อัยาศัยแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กันในเรื่องคุณภาพชีวิต ยา และยาเสพติด การป้องกันตนเอง รวมทั้งครอบครัวและชุมชนให้รอดพ้นจากยาเสพติดด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อเป็นการ สร้างภูมิคุ้มกันแก่บุคคลให้มีความสามารถที่จะเผชิญกับปัญหาอุปสรรคและเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต รวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่มีส่วนผลักดันให้กลุ่มเป้าหมายไปใช้ยาเสพติด^{๓๒}

ตารางที่ ๒.๖ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของการป้องกันปัญหายาเสพติด

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, (๒๕๕๓, หน้า ๕๖).	การป้องกันยาเสพติด หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการล่วงหน้า โดยการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาข้อมูลข่าวสารและความรู้ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัยาศัยแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กันในเรื่องคุณภาพชีวิต ยา และยาเสพติด การป้องกันตนเอง รวมทั้งครอบครัวและชุมชนให้รอดพ้นจากยาเสพติดด้วยวิธีการต่างๆ
ราชบัณฑิตสถาน, (๒๕๔๒, หน้า ๒๓๐).	การป้องกัน หมายถึง การเอาตัวรอดจากเหตุการณ์ที่เป็นภัยต่อตัวเองในเหตุการณ์ร้าย เช่น กำลังโดนทำร้ายด้วยการทุบตี ด้วยของมีคม และอาวุธต่างๆ ก็ต้องหาวิธีป้องกันเพื่อความอยู่รอดปลอดภัย

^{๓๑} ราชบัณฑิตสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น, ๒๕๔๒), หน้า ๒๓๐.

^{๓๒} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ความรู้และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๓), หน้า ๕๖.

๒.๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติด

การป้องกันยาเสพติด หมายถึงการให้การศึกษา ข่าวสาร ความรู้ และข้อมูลในเรื่องยาเสพติดอย่างถูกต้องด้วยวิธีการต่างๆ ไปสู่ประชาชน เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ประชาชนหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออกเมื่อตนเองหรือครอบครัวประสบปัญหา และในขณะเดียวกันก็ดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของตัวยา รวมทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้มีส่วนผลักดันให้คนไปใช้ยาเสพติดควบคู่ไปด้วย เพราะเหตุที่ยาเสพติดทั้งหลายสามารถก่อให้เกิดโทษต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพบางชนิด อาจก่อให้เกิดอันตรายถึงชีวิตหากเสพยาไม่ถูกวิธี เช่น เสพยาเกินขนาด ฉีดสารละลายที่มีฟองอากาศเข้าเส้น ฯลฯ อีกทั้งผู้เสพยาอาจนำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ^{๓๓}

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาบ้าและการเสพยาบ้าเป็นปัญหาสังคมอย่างรุนแรงมากในปัจจุบัน การป้องกันและปราบปรามไม่ให้เกิดปัญหานี้ในสังคมจึงต้องกระทำโดยการร่วมมือกันของทุกฝ่ายทั้งครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และรัฐบาล ซึ่งสามารถกระทำได้ตามบทบาทและหน้าที่ของแต่ละองค์กร^{๓๔}

๑) บทบาทของครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครองควรจะมีหน้าที่ในการสร้างบุคลิกภาพ ค่านิยม และการสร้างทัศนคติที่ดี ตลอดจนให้ความรู้ที่เหมาะสมต่อเยาวชน อันจะช่วยเป็นภูมิคุ้มกันไม่ให้เด็กไปเสพยาเสพติด พ่อแม่ผู้ปกครองควรเป็นที่พึ่งของเยาวชนพร้อมที่จะให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเมื่อเด็กมีปัญหาจะได้เลือกวิธีแก้ไขปัญหาก็ถูกทาง ควรจะช่วยให้เด็กคบเพื่อนที่ดีและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ใช้เวลาว่างให้เหมาะสม มีพฤติกรรมทางสังคม เช่น เล่นกีฬา บำเพ็ญสาธารณประโยชน์

๒) บทบาทของเพื่อน เพื่อนเป็นจุดสำคัญในการที่จะชักนำเด็กและเยาวชนเข้าสู่ปัญหายาบ้า ดังนั้นการคบเพื่อนจึงเลือกคบกับเพื่อนที่ดี ไม่ชักนำไปสู่การทดลองเสพยา

๓) บทบาทของครูและโรงเรียน โดยเฉพาะบทบาทของครูประจำชั้นซึ่งเป็นครูที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ควรจะให้ความสนใจนักเรียนให้มาก อาทิ ต้องหมั่นสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นของตนเองว่ามีนักเรียนคนใดมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติบ้าง ควรมีการบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของเด็กเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาช่วยเหลือต่อไป ควรยื่นมือเข้าช่วยเหลือในกรณีที่แน่ใจว่าเด็กกำลังประสบปัญหา เช่น การให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งหรือบุคคลที่จะให้ความช่วยเหลือแก่เด็กนั้นๆ ได้ ควรร่วมกิจกรรมของเด็กโดยเฉพาะในโอกาสสังสรรค์เพื่อความบันเทิง หรือร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ควรมีโอกาสไปเยี่ยมเยียนอยู่ที่พักของเด็กนักเรียนในกรณีที่

^{๓๓} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, คู่มือการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, มปท.), (อัดสำเนา).

^{๓๔} สมบูรณ์ บุญฤทธิ์, ปัญหาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุตรไพศาล, ๒๕๔๔), หน้า ๗๓-๗๕.

นักเรียนมิได้อยู่กับบิดามารดา และครูควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับยาบ้าหรือยาเสพติดชนิดอื่นเพื่อแนะนำชี้แจงให้นักเรียนมองเห็นภัยอันตรายที่มาจากยาเสพติด

๔) บทบาทของชุมชน ชุมชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้องตอบปัญหายาบ้าและยาเสพติดชนิดอื่น การปราบปรามและควบคุมยาบ้าและยาเสพติดชนิดอื่นควรทำได้โดยการใช้กฎหมายที่เหมาะสมและการรักษากฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นชุมชนยังสามารถจะป้องกันปัญหายาบ้าได้โดยการกำจัดแหล่งมั่วสุมและแหล่งอบายมุขต่างๆ ให้หมดไปจากชุมชน เพราะแหล่งมั่วสุมและแหล่งอบายมุขเหล่านี้จะเป็นแหล่งที่ชักนำให้เด็กและเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาบ้าหรือยาเสพติดชนิดอื่น

๕) บทบาทของรัฐบาล รัฐบาลควรให้ความสำคัญและจริงจังกับการป้องกันและปราบปรามยาบ้า โดยการปราบปรามขบวนการค้ายาบ้าอย่างจริงจัง บังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และลงโทษผู้กระทำความผิดในคดีที่เกี่ยวข้องกับยาบ้าอย่างรุนแรง เช่น ประหารชีวิตผู้ค้ายาบ้า ยึดทรัพย์ผู้ค้ายาบ้าในกรณีที่พิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินเหล่านั้นได้มาจากการค้ายาบ้า เป็นต้น การป้องกันไม่ให้เกิดปัญหายาบ้ารัฐบาลควรมีนโยบายที่จะให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีโครงการในการป้องกันปัญหายาบ้าและดำเนินการตามนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม

การป้องกันยาเสพติด หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการล่วงหน้า โดยการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาข้อมูลข่าวสารและความรู้ทั้งในระบบโรงเรียนนอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัยแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กันในเรื่องคุณภาพชีวิต ยา และยาเสพติด การป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชนให้รอดพ้นจากยาเสพติดด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันแก่บุคคลให้มีความสามารถที่จะเผชิญหน้ากับปัญหาและอุปสรรค และเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในช่วงชีวิต รวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่มีส่วนผลักดันให้กลุ่มเป้าหมายไปใช้ยาเสพติด^{๓๕} ซึ่งการป้องกันเยาวชนไทยจากยาเสพติดสามารถจำแนกระดับของการป้องกันที่มีการดำเนินการได้^{๓๖} ดังนี้

ก. การป้องกันขั้นต้น อันนำไปสู่การเริ่มทดลองใช้ยาเสพติด ด้วยการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และผลกระทบของยาเสพติดที่มีต่อพฤติกรรมของคน ตลอดจนมุ่งเสริมสร้างกิจกรรมทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อเบี่ยงเบนบุคคลออกจากการใช้ยาเสพติด

ข. การป้องกันระดับที่ ๒ การทำกิจกรรมใดๆ ที่จะแทรกเข้ามาในช่วงเวลาที่คนได้ทดลองใช้ยาแล้วและกำลังจะติดยาแต่ยังไม่ติด เป็นผู้ที่มีความเสี่ยงในการติดยาสูง การจัดกิจกรรม ระดับนี้

^{๓๕} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม, **ความรู้พื้นฐานเพื่อการป้องกันยาเสพติดในเยาวชน**, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๕๗.

^{๓๖} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม, **ความรู้และแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ยูเนียนอุลตราไวโอเรต, ๒๕๕๒), หน้า ๕๖.

เป็นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ยา การให้คำปรึกษา ตลอดจนการเฝ้าระวังรักษาอาการที่ป่วยใช้ที่เป็นผลจากการใช้ยาเสพติด

ค. การป้องกันระดับที่ ๓ การหยุดพฤติกรรมและผลร้ายจากการติดยาเสพติด โดย กระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติด หมายรวมถึง การป้องกันการติดยาเสพติดซ้ำด้วย

จากการดำเนินโครงการศึกษาเพื่อป้องกันการใช้ในทิสทางที่ผิด ตามแนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด^{๓๗} สามารถจัดได้โดยใช้วิธีต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. การให้ข่าวสาร (Information) การให้ข้อมูลและข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความรู้เกี่ยวกับยา และผลการใช้นั้น เพราะความรู้เหล่านั้นจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในการใช้ยา การให้ข่าวสารความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับยาจะต้องคำนึงถึงความรู้ ทักษะ ค่านิยม วิถีชีวิต ท่าที ความรู้สึก ตลอดจนความวิตกกังวลและความรู้สึกต่อตนเองของกลุ่มเป้าหมาย ฉะนั้นกล่าวได้ว่าการให้ข่าวสารความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ควรจัดให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มและจะต้องเป็นข่าวสารที่มีความเชื่อถือได้

๒. การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก (Effective Education) เป็นวิธีการที่สำคัญอย่างยิ่งของการให้การศึกษาเพื่อป้องกัน เพราะถ้าขาดการพัฒนาด้านจิตใจแล้วการให้การศึกษาเพื่อป้องกันก็จะเป็นการไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งได้ ดังนั้นผู้ที่ทำงานด้านนี้จะต้องเข้าใจถึงเทคนิคหรือวิธีการต่างๆ ที่จะช่วยเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น การฝึกการตัดสินใจ การฝึกฝนการแก้ปัญหาของเยาวชน การทำค่านิยมให้กระจ่าง ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยให้คนรู้จักใช้กระบวนการคิดและตัดสินใจในการเลือกค่านิยมหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดหลังจากที่ได้พิจารณาผลของตัวเลือกแต่ละตัวโดยใช้เหตุผล และวิจารณ์ญาณ

๓. เพื่อนช่วยเพื่อนหรือเพื่อนเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน (Peer Counseling) วิธีนี้เป็นประโยชน์มากและสามารถจัดขึ้นได้ง่าย เพราะปกติเด็กที่รักเพื่อนและปรึกษาเพื่อนๆ หรือขอความช่วยเหลือและให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อน ซึ่งอาจเป็นเพื่อนในวัยเดียวกันหรือต่างวัยก็ได้ถ้าผู้ใหญ่ให้แนวคิดแก่เด็กในการคบเพื่อน การให้การศึกษาและช่วยเหลือเพื่อนก็จะทำให้เกิดประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย

๔. การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงานและการวางแผนอาชีพ (Career Planning) สิ่งนี้จะช่วยให้เยาวชนมีความมุ่งมั่นในชีวิต เพื่อจะมีความสำเร็จและมีความภาคภูมิใจในตัวเองเมื่อทุกคนมี

^{๓๗} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๒.

แผนใหม่ในการดำเนินชีวิตแล้ว จะทำให้รู้สึกว่ามีเป้าหมาย จะตัดสินใจจะทำอะไรลงไปก็ต้องมีหลักการและเหตุผล

๕. การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว (Family Communication) การสื่อความเข้าใจ ที่ถูกต้องจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันในครอบครัว พ่อ แม่ ลูก ต้องมีความเข้าใจกันและกัน ใครมีเรื่องอะไรมีความรู้สึกอย่างไร หรือมีปัญหาอะไรก็นำมาเล่าสู่กันฟัง ปรึกษาหารือกันพูดจา สนทนากันด้วยความรักความห่วงใยและร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหา รู้จักให้กำลังใจซึ่งกันและกันทุกคนจะช่วยสร้างบรรยากาศและสื่อสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอจะช่วยขจัดปัญหาต่างๆ ทั้งในด้านส่วนตัว ครอบครัวและสังคมได้มาก

๖. การให้ทางเลือก (Alternative) กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนและตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของคนเรามีมากมายหลายอย่าง ซึ่งสามารถเลือกนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายได้ เช่น เกี่ยวกับทางกาย ได้แก่ การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา หรือการเล่นเกมส์ต่างๆ ทางจิตใจ ได้แก่ การศึกษาเกี่ยวกับศาสนา การฝึกอบรมจริยธรรมทางสมอง เช่น การเข้าชมรมอ่านหนังสือ การปาฐกถา อภิปรายทางสังคม เช่น สังคมสงเคราะห์ การบริหารการชุมชนทางสุนทรียภาพ เช่น นาฏศิลป์ ดนตรี วาดเขียน การฝึกฝีมือ กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเห็นคุณค่าของเวลาด้วย ทั้งยังเป็นการช่วยเบี่ยงเบนความสนใจของนักศึกษาหรือกลุ่มเป้าหมายให้หันเหไปจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้

ฉะนั้น การป้องกันปัญหายาเสพติดจึงดำเนินการตั้งแต่การป้องกันขั้นต้นเพื่อมิให้เยาวชนทดลองใช้ยาเสพติด การดูแลช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยง ตลอดถึงการหยุดพฤติกรรมและภัยจากยาเสพติด โดยเน้นความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ภายใต้ระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ อันแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานที่มีส่วนดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดคือ ทุกคน ทุกสังคม เริ่มจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน โดยสถานศึกษานับเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดสู่นักเรียน นิสิต นักศึกษา ซึ่งระบบงานเพื่อรองรับการปฏิบัติงานด้านยาเสพติดในสถานศึกษา^{๓๘} ได้แก่

ก. ระบบข้อมูล เพื่อการวางแผนและวิธีการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหา ทั้งข้อมูลสภาพปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมทุกด้านและข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมยาเสพติดและการแก้ไข ข้อมูลการดำเนินงาน

ข. ระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อทราบถึงสถานการณ์ปัญหาและกำหนดกลุ่มเป้าหมายดำเนินงานที่ชัดเจน ซึ่งการดำเนินงานในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

^{๓๘} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม, ความรู้และแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, หน้า ๕๙-๖๓.

๑. กลุ่มนักเรียนทั่วไปที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด เน้นกิจกรรมด้านการป้องกันในภาพกว้างที่ครอบคลุมนักเรียนทั่วไปเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน โดยมีมาตรการดำเนินงาน ดังนี้ มาตรการทางด้านการศึกษา มาตรการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มาตรการทางเลือก การสร้างเสริมทักษะชีวิต การใช้กิจกรรมกลุ่ม การจัดระเบียบและปรับสภาพแวดล้อม

๒. กลุ่มนักเรียนที่เสี่ยงหรือมีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด และอาจมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องจัดให้มีมาตรการแทรกแซงเพื่อหยุดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดและให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน ได้แก่ จัดบริการให้คำปรึกษาแนะนำและจัดการเรียนการสอนเสริมพิเศษ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ ให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม สร้างค่านิยมใหม่ ประสานผู้ปกครองเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน จัดกลุ่มบำบัดลักษณะค่านักเรียน

๓. การดำเนินงานกับกลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติด เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดไปสู่เรียนกลุ่มอื่น ด้วยการประสานผู้ปกครองส่งนักเรียนเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

๔. กลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมค้ายาเสพติดให้แก่เพื่อนเยาวชนด้วยกัน คือ

ก) นักเรียนที่เป็นผู้ค้ายาเสพติด เป็นกระบวนการค้ายาเสพติดหรือเป็นผู้ค้ารายย่อย สถานศึกษาควรประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการป้องกันหรือปราบปราม

ข) นักเรียนที่ติดยาเสพติดและขายยาเสพติดให้เพื่อนนักเรียน เพราะต้องการเสพยา สถานศึกษาควรส่งยุติการกระทำและส่งเข้ารับการบำบัด

ค) ระบบการให้คำปรึกษา จะช่วยให้เยาวชนสามารถหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองได้ถูกต้องเหมาะสม ทั้งปัญหาส่วนตัว ครอบครัว การเรียน โดยอาศัยกลุ่มเพื่อน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว

ง) ระบบเฝ้าระวัง ควรมีการสร้างระบบกลไกเฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษาให้เป็นระบบแจ้งเตือนเรื่องยาเสพติดกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตือนภัยและสร้างสภาวะป้องกันที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการหวนกลับของยาเสพติด ได้แก่ สรรวจสภาพปัญหาและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ จัดช่องทางรับแจ้งข่าวสารและเบาะแส แจ้งเตือนปัญหาให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

จ) ระบบการสนับสนุนจากชุมชน และเครือข่ายการทำงานเพื่อเสริมความเข้มแข็งและความต่อเนื่องในการทำงาน ทั้งกลุ่มผู้ปกครองและผู้นำชุมชน

ฉ) ระบบบริหารจัดการ เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานในระบบต่างๆ ด้วยการสร้างกลไกการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด เช่น ในสถานประกอบการ ชุมชน ล้วนดำเนินการด้วยระบบการดำเนินงานดังเช่นของสถานศึกษา โดยระบบการป้องกันปัญหายาเสพติด จะเริ่มตั้งแต่การป้องกันมิให้เยาวชนเข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดตั้งแต่แรก แต่ยังปรากฏมีเยาวชน

จำนวนไม่น้อยที่เข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดจนทำให้ปัญหาเสพติดยังคงเป็นปัญหาเรื้อรังด่วนที่ทุกภาคส่วน และทุกคนต้องตระหนักถึงความสำคัญ และร่วมกันป้องกันเยาวชนจากปัญหาเสพติด

ตารางที่ ๒.๗ แสดงการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติด

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สมบูรณ์ บุญฤทธิ์, (๒๕๔๔, หน้า ๗๓-๗๕).	ปัญหาการแพร่ระบาดของยาบ้าและการเสพยาบ้า นับเป็นปัญหาสังคมอย่างรุนแรงมากในปัจจุบัน การป้องกันและปราบปรามไม่ให้เกิดปัญหานี้ในสังคมจึงต้องกระทำโดยการร่วมมือกันของทุกฝ่ายทั้งครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และรัฐบาล ซึ่งสามารถกระทำได้ตามบทบาทและหน้าที่ของแต่ละองค์กร
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด, (๒๕๔๒, หน้า ๑๒).	แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสามารถใช้วิธีต่างๆ ดังต่อไปนี้ ๑. การให้ข่าวสาร ๒. การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก ๓. เพื่อนช่วยเพื่อนหรือเพื่อนเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน ๔. การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงานและการวางแผนอาชีพ ๕. การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว ๖. การให้ทางเลือก
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด, (มปท., อัดสำเนา).	การป้องกันยาเสพติด หมายถึงการให้การศึกษา ข่าวสาร ความรู้ และข้อมูลในเรื่องยาเสพติดอย่างถูกต้องด้วยวิธีการต่างๆ ไปสู่ประชาชน เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ประชาชนหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออกเมื่อตนเองหรือครอบครัวประสบปัญหา รวมทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้มีส่วนผลักดันให้คนไปใช้ยาเสพติดควบคู่ไปด้วย

ตารางที่ ๒.๗ แสดงการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติด (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม, (๒๕๕๒, หน้า ๕๗).	การป้องกันยาเสพติด หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการล่วงหน้า โดยการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษา ข้อมูลข่าวสารและความรู้ทั้งในระบบโรงเรียนนอก ระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัยแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กันในเรื่องคุณภาพชีวิต ยา และยาเสพติด การป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชนให้รอดพ้นจากยาเสพติดด้วยวิธีการต่างๆ
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม, (๒๕๕๒, หน้า ๕๖).	การป้องกันเยาวชนไทยจากปัญหายาเสพติดสามารถจำแนกระดับของการป้องกันที่มีการดำเนินการได้ดังนี้ ก. การป้องกันขั้นต้น การจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และผลกระทบของยาเสพติด ข. การป้องกันระดับที่ ๒ การให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ยา การให้คำปรึกษา ค. การป้องกันระดับที่ ๓ การหยุดพฤติกรรมและผลร้ายจากการติดยาเสพติด

๒.๒.๓ การแก้ปัญหาเสพติดทางพระพุทธศาสนา

สภาพปัญหาเยาวชนไทยยุคโลกาภิวัตน์ทั้งหลายทั้งปวงมาจากความสับสนวุ่นวายทางจิตใจ จิตใจเยาวชนไม่มั่นคงไม่มีอะไรเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว องค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีนโยบายในการแก้ปัญหาได้ก็จริงแต่ขาดการปฏิบัติต่อเนื่องและจริงจัง องค์กรทางศาสนาหลักธรรมคำสอน และพระสงฆ์เหล่านั้นจะเป็นผู้สร้าง ผู้ชี้ทางและเป็นผู้นำทางจิตใจของเยาวชนไทยเป็นผู้อธิบายค่านิยมที่ถูกต้อง อธิบาย ความดี ความชั่ว ความจริงของโลกและความสุขอันแท้จริงของชีวิต ชื่นนำความสว่าง ความสงบ ทั้งแก่เยาวชน และคนไทยทุกคนให้พบแต่ความสุขความเจริญนั้นหมายถึง พระสงฆ์เองจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้อยู่ในสถานะที่พร้อมจะช่วยเหลือสังคม แก้ปัญหาไม่เป็นปัญหาสังคมเสียเอง

การแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้วิธีการปลูกจิตสำนึกของสังคมพุทธตามหลักพระพุทธศาสนา พุทธศาสนิกชนจะต้องรู้จักความหมายของการปลูกจิตสำนึกโดยการ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง โดยมีคำอธิบายดังต่อไปนี้^{๓๙}

๑. มองกว้าง กล่าวคือไม่ให้มองแค่ตัวเอง ไม่ให้มองแค่สังคมของเราแต่ให้มองทั้งโลก ให้มีปัญญามองเห็นระบบความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัยในสรรพสิ่งในธรรมชาติทั้งหมด มองว่าธรรมชาติทั้งหมดนี้เป็นระบบแห่งปัจจัยสัมพันธ์ สิ่งทั้งหลายในจักรวาลนี้มีความสัมพันธ์พึ่งพาอาศัยและส่งผลกระทบต่อกันทั้งสิ้น และให้มีเมตตากรุณาดำเนินชีวิตและบำเพ็ญกิจต่างๆ จะชักนำจิตใจและความคิดไปในทางที่ดีงาม และสร้างสรรค์ จะทำให้ชีวิตและสังคมเจริญพัฒนาไปในทางที่ดีงามถูกต้อง

๒. คิดไกล การไปข้างหน้าจนกว่าจะถึงจุดหมายสูงสุดให้มีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน โดยมีปัญญาสืบค้นหยั่งรู้เหตุปัจจัยยาวไกลในอดีต และมีความไม่ประมาทที่จะป้องกันความเสี่ยงและสร้างสรรค์เหตุปัจจัยให้พร้อมที่จะนำไปสู่ความเจริญงอกงามในอนาคตบนฐานแห่งชีวิตที่อยู่กับปัจจุบัน จัดการกับปัจจุบันให้ดีที่สุดด้วยการพัฒนาด้านก้าวไปข้างหน้าตลอดเวลาให้ชีวิตงอกงามสมบูรณ์จนถึงพระนิพพาน นี่คือการคิดไกลอย่างยิ่ง

๓. ใฝ่สูง ก็คือใฝ่ธรรมมุ่งแสวงหาความรู้ให้เข้าถึงความจริงแท้ ปรรณนาจะสร้างสรรค์ความดีงาม บำเพ็ญประโยชน์สุขแก่สังคม ให้ชีวิตและสังคมบรรลุความดีงามประเสริฐเลิศด้วยธรรมเหมือนดังพระโพธิสัตว์ที่ตั้งปณิธานใฝ่ปรรณนาโพธิญาณ มีใจเด็ดเดี่ยวมุ่งหวังบรมธรรมอย่างนี้จึงจะเรียกว่าใฝ่สูง ความใฝ่สูง คือใฝ่ธรรม ถ้าสังคมไทยเป็นสังคมแห่งความใฝ่ธรรมได้อย่างนี้ถึงขั้นที่เรียกว่าได้ว่าเป็นสังคมที่มีอุดมธรรม ถ้าคนไทยมีอุดมธรรมแล้วปัญหาต่างๆ ที่เลวร้ายทั้งหลายจะหมดไปและความเจริญพัฒนาที่แท้จริงอันพึงปรารถนาก็จะตามมา

^{๓๙} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), แก่นแท้ของพระพุทธศาสนา, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๓), หน้า ๗๙-๘๒.

การมีส่วนร่วมในสังคมพุทธ คือ การที่พุทธศาสนิกชนจะต้องมีส่วนเข้ามาช่วยเหลือสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ให้มีความสุข ดังนั้นการเข้ามามีส่วนร่วมจะต้องเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมดังต่อไปนี้

๑. คนมีคุณแก่ส่วนรวมสมาชิกที่ดีของสังคมจะเป็นผู้ช่วยสร้างสรรค์สังคม มีธรรม คือหลักความประพฤติดังนี้

๑.๑ มีหลักพรหมวิหาร^{๔๐} คือ ธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐหรือผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่ กว้างขวางดุจพระพรหม ๔ อย่าง คือ มีเมตตา คือ ความรักความปรารถนาดี มีไมตรีจิตที่ดี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบประโยชน์และความสุข มีความกรุณา คือ ความสงสาร อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ยากเดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้งปวง มีมุทิตา คือ ความเบิกบานพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุขก็มีใจแช่มชื่นเบิกบาน เมื่อเห็นเขาทำดีงามประสบความสำเร็จก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป และมีอุเบกขา คือ ความมีใจเป็นกลาง มองตามความเป็นจริงไม่เอนเอียง หรือมีอคติ เป็นต้น

๑.๒ บำเพ็ญการสงเคราะห์ คือ ปฏิบัติตามหลักการสงเคราะห์ หรือธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวใจคนที่เรียกว่า สังคหวัตถุ ๔^{๔๑} อย่าง ได้แก่ ทาน คือ การให้ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ แบ่งปันช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่แก่เพื่อนร่วมสังคม ปิยวาจา คือ เจรจาอ่อนหวาน พูดคำที่สุภาพอ่อนโยนมีประโยชน์ที่ผู้ฟังได้ฟังแล้วชื่นใจสบายใจ พูดให้กำลังใจ เป็นต้น อตถจริยา คือ การบำเพ็ญตนให้เป็นคนมีประโยชน์ต่อผู้อื่น ได้แก่ การไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่เพื่อนมนุษย์และไม่นิ่งดูตายเมื่อผู้อื่นขอความช่วยเหลือ และ สมานัตตา คือ การปฏิบัติตนสม่ำเสมอไม่ถือตัวไม่หยิ่งจองหองในเมื่อได้ดีมีฐานะ ไม่เหยียดหยามบุคคลที่ด้อยกว่าตน เป็นต้น

๒. คนผู้เป็นส่วนร่วมที่ดีของหมู่ คนผู้เป็นส่วนร่วมที่ดีของหมู่ชน ซึ่งจะช่วยให้หมู่ชนอยู่ร่วมกันด้วยดี มีธรรม คือหลักความประพฤติ ดังนี้

๒.๑ พึ่งตนเองได้^{๔๒} คือ ทำตนให้เป็นที่พึ่งของตนได้ พร้อมทั้งจะรับผิดชอบตนเองไม่ทำตัวให้เป็นปัญหาหรือเป็นภาระถ่วงหมู่คณะหรือหมู่ญาติด้วยการประพฤติธรรมสำหรับสร้างที่พึ่งตนเอง เรียกว่า นาถกรณธรรม ๑๐ ประการ คือ มีศีล คือ ประพฤติดีมีวินัย มีพหุสัจจะ คือ มีการศึกษาเล่าเรียนมาก มีกัลยาณมิตตตา คือ รู้จักคบคนดี มีโสวัสสตา คือ เป็นคนพูดง่าย ไม่กระด้างดื้อรั้น มีกิงกรณียะสุทักขตา คือ เอาใจใส่ช่วยเหลือกิจการของหมู่คณะ มีธรรมกามตา คือ เป็นผู้ใฝ่ศึกษาหลักธรรมสิ่งดีงามทั้งหลาย มีวิริยารัมภะ คือ มีความขยันหมั่นเพียรไม่เกียจคร้าน มีสันตุภูติ คือ มีความรู้จักพอ ไม่โลภมาก มีสติ คือ มีสติมั่นคง มีความรู้สึกตัวอยู่ตลอดเวลา และมีปัญญา คือ เป็นผู้เข้าใจถึงเหตุผล รู้ดีรู้ชั่ว เป็นต้น

^{๔๐} ที.ม. (ไทย) ๑๐/๓๒๗/ ๒๕๖, ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๐๘/ ๒๕๐.

^{๔๑} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๔๐/๑๖๗.

^{๔๒} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), แก่นแท้ของพระพุทธศาสนา, หน้า ๙๘-๑๐๕.

๒.๒ อยู่ร่วมในหมู่ด้วยดี ในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่เป็นเพื่อนร่วมงาน ร่วมกิจการ หรือร่วมชุมชน ตลอดจนพี่น้องร่วมครอบครัว พึงปฏิบัติหลักการอยู่ร่วมกัน ที่เรียกว่า สาราณียธรรม (ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน) มี ๖ ประการคือ มีเมตตาทายกรรม ได้แก่ การเข้าไป ตั้งกายกรรมประกอบด้วย เมตตา นั่นคือ การอยู่ด้วยกันด้วยการกระทำดีต่อกัน ไม่เบียดเบียนทำร้าย กัน แต่มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือกันเพื่อความผาสุกร่วมกัน เป็นต้น มีเมตตาวจีกรรม ได้แก่ การเข้าไปตั้งวจีกรรมประกอบด้วยเมตตาคือใช้หลักการพูด โดยการเจรจาให้เข้าใจกัน ไม่กล่าวร้าย เสียดสีกัน เป็นต้น มีเมตตามโนกรรม ได้แก่ การเข้าไปตั้งมโนกรรมประกอบด้วยเมตตา คือ การไม่คิด ทำร้ายซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์เคารพในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีจิตเมตตาต่อกัน เป็นต้น รักษาความประพฤติ (ศีล) เสมอกัน ได้แก่ การอยู่ร่วมกันอย่างให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีความเสมอ ภาคกัน และมีความเห็นร่วมกันไม่วิวาทเพราะมีความเห็นผิดกัน ได้แก่ ยอมรับในกฎกติกาทางสังคมที่ กำหนดไว้ไม่ฝ่าฝืนมติของสังคม ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน หรือข่มเหงกีดกันสร้างความเดือดร้อนให้แก่ ตนเองและสังคมที่ตนอาศัยอยู่ด้วย

๓. คนมีส่วนร่วมในการปกครองที่ดี สมาชิกของรัฐผู้มีส่วนร่วมให้เกิดการปกครองที่ดี โดยเฉพาะคนในสังคมประชาธิปไตย พึงรู้หลักและปฏิบัติดังนี้

๓.๑ รู้หลักอธิปไตย^{๔๓} คือ รู้หลักความเป็นใหญ่ที่เรียกว่า อธิปไตย ๓ ประการ คือ อัตตอธิปไตย ถือตนเป็นใหญ่ คือ ถือเอาตนเอง ฐานะ ศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ ของตนเป็นใหญ่ ฝ่ายที่เป็นกุศลในด้านนี้คือ การเว้นจากการทำความชั่ว มุ่งทำความดีด้วยการเคารพตนเอง โลกอธิปไตย ถือโลกเป็นใหญ่ คือ ถือความนิยมของชาวโลกเป็นใหญ่ไม่หวั่นไหวไปตามเสียงนินทา สรรเสริญ เป็นต้น ฝ่ายที่เป็นกุศลได้แก่ เว้นจากการทำชั่ว มุ่งทำความดีด้วยการเคารพเสียงของชนหมู่มาก และ ธรรมอธิปไตย ถือธรรมเป็นใหญ่ คือ ถือหลักการ ความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผลเป็น ใหญ่ กระทำด้วยการคำนึงถึงสิ่งที่ได้ศึกษา ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง และยอมรับฟังความคิดเห็นของ ผู้อื่น และมุ่งคิดพิจารณาด้วยความบริสุทธิ์ใจเป็นไปโดยชอบธรรมเพื่อความดีงาม

๓.๒ มีส่วนในการปกครอง โดยปฏิบัติตามหลักการ มีส่วนร่วมรับผิดชอบที่จะช่วย ป้องกันความเสื่อมนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองโดยส่วนเดียว ที่เรียกว่า อปริหานิยธรรม คือ หมั่นประชุม กันเนืองนิตย์ พร้อมเพรียงกันประชุม ไม่ทำตามอำเภอใจตนเอง ให้เกียรติผู้รู้ผู้มีประสบการณ์ ให้เกียรติและคุ้มครองสตรี เคารพสักการะโบราณสถาน และดูแลรักษาผู้ทรงศีล

พระพุทธศาสนาได้วางหลักในการพัฒนาชีวิต เพื่อประโยชน์สุขต่อปวงชนทั้งมวลไม่ว่าจะ อยู่ในวรรณะ หรือ ตระกูล สูง ต่ำ อย่างไรก็ตาม เมื่อมาฝึกฝนตนเองตามหลักการพัฒนาย่อมเป็นผู้มี อหยาตย์อันดีงาม และเกื้อกูลต่อสังคม เรียกว่า เป็นคนมีการพัฒนาดนดีแล้วตามหลัก พระพุทธศาสนา ๓ ประการ ได้แก่

^{๔๓} พ.ป. (ไทย) ๑๑/๓๕/๖๕.

การพัฒนาทางกาย การพัฒนากายหรือการฝึกฝนตน ถือว่าเป็นหลักของบัณฑิตผู้ฉลาดผู้มีปัญญาในโลกนี้ก็ต้องฝึกฝนตนเองเพื่อความเจริญก้าวหน้าด้วยคุณธรรมต่างๆ มีเมตตา กรุณา เป็นต้น^{๔๔}

๑. พึงฝึกตนหรือการพัฒนากายก่อนสอนคนอื่น บุคคลพึงดำรงตนอยู่ในคุณธรรมที่ดีเสียก่อน จึงค่อยสอนคนอื่นจะไม่เดือดร้อนในภายหลัง ทั้งจักเกิดประโยชน์ในการสอนนั้นด้วย ดังพระพุทธภาษิตในธรรมบทว่า

อตตานุเจ ตถา กยิรา ยถญฺมณฺสาสติ
สุทฺถโต วต ทเมถ อตฺตา หิ กิร พุทฺทโม
พึงทำตนเหมือนอย่างทีสอนผู้อื่น ผู้ฝึกดีแล้ว
ควรฝึกผู้อื่น เพราะได้ยินว่า ตนแลฝึกได้ยากยิ่งนัก^{๔๕}

ดังนั้น การพัฒนาตน/กายให้มีความประพฤติที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นมากในพระพุทธศาสนา เพราะถือว่ามนุษย์จะพัฒนาด้านจิตใจและสติปัญญาให้เจริญก้าวหน้าได้โดยปราศจากศีล หรือพฤติกรรมที่มนุษย์พึงปฏิบัติไม่ได้เลย ขณะเดียวกันพฤติกรรมหรือการแสดงออกทางกาย และวาจา นั้นย่อมสะท้อนให้เห็นด้านจิตใจไปในตัวเองด้วยผู้หวังความสุขความเจริญแก่ตนพึงมีศีลเป็นพื้นฐานทั้งสิ้น การพัฒนาคนในเบื้องต้นจึงมุ่งสร้างคุณภาพ โดยฝึกคนให้มีการให้คู่ไปกับการได้และการเอา คือ ไม่ให้มุ่งจะเอาอย่างเดียวแต่ให้มีการให้ด้วยคุณภาพก็จะเกิดทั้งแก่ชีวิตของตนและสังคม การเบียดเบียนก็จะลดน้อยลง^{๔๖}

๒.๒.๓.๑ การพัฒนาทางกายตามหลักศีล

การพัฒนาด้านพฤติกรรม หรือศีลจึงจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตทั้งของตนและคนหมู่มากในสังคมจะได้เกื้อกูลกันด้วยการมีสภาพชีวิตและการอยู่ร่วมกันที่จัดระเบียบไว้ด้วยดีเรียกว่า ศีล การจัดระเบียบชีวิตและการอยู่ร่วมกันให้เรียบร้อยรวมทั้งตัวระเบียบนั้นเอง เรียกว่าวินัย ข้อปฏิบัติต่างๆ ในการจัดสภาพชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมให้มีระเบียบ^{๔๗} การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมให้เป็นไปด้วยดี เริ่มแต่ไม่ก่อการเบียดเบียน ไม่ทำความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น แก่สังคม ประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์เกื้อกูลต่อผู้อื่นต่อสังคม มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ประกอบสัมมา

^{๔๔} พุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๘๐/๕๓.

^{๔๕} พุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๖/๑๕๙.

^{๔๖} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก หมวดสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๓), หน้า ๑๓ - ๑๔.

^{๔๗} พระธรรมปิฎก, (ป.อ. ปยุตฺโต), ปฏิบัติธรรมให้ถูกทาง, พิมพ์ครั้งที่ ๓๐, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๓๘), หน้า ๘๘ - ๘๙.

อาชีพด้วยความขยันหมั่นเพียรฝึกฝนอบรมกาย วาจาของตนให้ประณีต ปราศจากโทษ ก่อคุณประโยชน์ และเป็นเครื่องสนับสนุนการฝึกอบรมจิตใจ และ ปัญญาให้ยิ่งๆ ขึ้นไปนั่นเอง^{๔๘}

๑. การพัฒนาทางจิตใจ หมายถึง การฝึกฝนอบรมจิตใจให้เข้มแข็ง สามารถต่อสู้กับ ความรู้สึกฝ่ายอกุศล หรือ บาปทางใจได้ ได้แก่ การทำใจให้เกิดความสำรวมด้วยดีเพราะเมื่อจิตใจ สำรวมดีแล้วสามารถเอาชนะพ้นจากเครื่องผูกของมาร คือ กามคุณทั้งหลายได้ ถ้าบุคคลมีจิตใจไม่มั่นคงก็จะมีปัญหาไม่สมบูรณ์ไม่ศรัทธาคำสอนของพระพุทธศาสนาไม่อาจพัฒนาจิตใจให้ตั้งงามได้^{๔๙}

๒. มลทินและวิธีแก้มลทินภายในใจ

๑) พึงระวังมลทิน^{๕๐} คือ ธรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาจิตใจจึงควรระวังอย่าให้ เกิดขึ้นแก่จิตใจพึงหาวิธีหลีกเลี่ยงเสียจะดีกว่า ดังความตอนหนึ่งว่ามลทินในที่นี้ หมายถึงมลทิน ๙ ประการได้แก่ ความมักโกรธ การลบหลู่บุญคุณผู้มีพระคุณ ความริษยาคนอื่นเมื่อได้ดีกว่าตน ความ ตระหนี่ ความมีมายาเล่ห์กล ความมักอวดอ้างตน การมักพูดเท็จไร้ความจริง ความปรารถนาลามก และความเห็นผิดจากคลองธรรม^{๕๑} เหตุที่เรียกว่าเป็นมลทินทางใจนั้นก็เพราะทำให้ลดความดีความ งามลงไปให้ดีไม่เต็มถึงงามไม่เต็มที เช่น คนโกรธ ดูแล้วไม่น่าเลื่อมใส คนลบหลู่คุณท่านเป็นคนคบไม่ได้ เป็นผู้ทำลายฐานอันมั่นคงของมนุษย์คนริษยาเป็นคนทำลายสังคม เป็นคนทำลายโลก คนตระหนี่เป็น คนทำลายมิตร คนเห็นผิดเป็นเหตุให้เกิดพูดผิดเป็นอันตรายอย่างยิ่งทั้งแก่ตนเองและแก่คนอื่น^{๕๒}

๒) พรหมวิหาร ๔^{๕๓} ใช้ปราบมลทิน คือ มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ประกอบด้วย ปัญญา ผู้ที่มีมลทินใจ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องชำระล้างออกจากใจด้วย สร้างเมตตา ความปรารถนาดี รักใคร่คนอื่น มีปัญญารู้คุณผู้มีพระคุณ มีมุทิตา พลอยยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดีและ สร้างศรัทธาบริจาค ทาน กำจัดโทสะ เป็นต้น^{๕๔}

๒.๒.๓.๒ พึงพัฒนาจิตใจของตนไม่ให้เป็นที่สวาทถุณนิยม

๑. พึงหมั่นฝึกฝนจิตใจของตนอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความสุขอย่าตกเป็นทาสแห่งวัตถุนิยม จะทำให้หลงมัวเมาแม้เรื่องลาภ ยศ ตำแหน่ง โชควาสนาก็เช่นกันทำให้เกิดความสุขทางใจได้ไม่น้อย และพึงเจริญสติให้มั่นคงดังความตอนหนึ่งว่า อันความจริงนั้นสิ่งที่ทำให้เกิดความสุขทางกายแล้วส่งผลให้

^{๔๘} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะศาสนาประจำชาติ, พิมพ์ ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๓), หน้า ๘๐.

^{๔๙} พุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๘/๓๗.

^{๕๐} พุ.ธ. (ไทย) ๘๘/๔๕๖-๔๕๘.

^{๕๑} อภิ.วิ. (บาลี) ๓๕/๑๐๒๑/๕๒๖.

^{๕๒} พระเทพวรคุณ (สมาน สุเมโธ), “พระสงฆ์สุปฏิปันโน”, แสงอีสาน, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๗ (ธันวาคม ๒๕๔๖ – กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗) : ๕๗ - ๕๘.

^{๕๓} ที.ม. (ไทย) ๑๐/๓๒๗/ ๒๕๖., ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๐๘/ ๒๕๖.

^{๕๔} พระเทพวรคุณ (สมาน สุเมโธ), “พระสงฆ์สุปฏิปันโน”, แสงอีสาน : ๕๘.

เกิดความสุขทางใจต่อไปก็มีอยู่หลายประการ ยกตัวอย่าง การได้รับประทานอาหารที่เอร็ดอร่อยถูกใจ ได้ดื่มเครื่องดื่มที่ช่วยผ่อนคลายเปลี่ยนแปลงอารมณ์ให้เกิดสุนทรีภาพ ได้แต่งชุดสวยๆ ที่กำลังอยู่ในความนิยมของสังคมปัจจุบัน ได้รับปูนบำเหน็จรางวัล หรือได้โชคกลางลอย ที่กล่าวมานี้ก็ทำให้สุขใจ เพราะเป็นผลที่ทุกคนพึงปรารถนาโดยทั่วกัน^{๕๕}

๒. ใจมีสุขโดยไม่อาศัยวัตถุ คือ ความสุขอันเกิดจากธรรมะเป็นความสุขที่ไม่ต้องอิงอาศัยวัตถุ หรือสิ่งของมาอำนวยความสะดวก คือ เป็นสุขภายในจิตใจของตนเอง เพราะมีหลักประพฤติปฏิบัติเพื่อพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็ง มั่นคง ไม่หวั่นไหวไปตามอารมณ์ต่างๆ ภายนอก เป็นความสุขที่เกิดผลแก่ใจโดยตรงไม่ต้องแอบอิงอาศัยสิ่งภายนอก คือ สุขอันเกิดขึ้นจากธรรมะตรงกับคำพระบาลีที่ว่า โลกามีสํ ปชเห สนติเปกโข แปลว่า ผู้มุ่งความสงบ (สุข) พึงละโลกามิสเสีย และพระบาลีที่ว่า นตฺถิ สนติปริสุํ สุขํ สุขอื่นยิ่งไปกว่าความสงบสุขไม่มีเลย^{๕๖}

๒.๒.๓.๓ การพัฒนาทางปัญญา

ในหลักการของการพัฒนาแม้ว่าปัญญาจะเป็นสิ่งที่ต้องการที่แท้เพราะเป็นตัวนำชีวิตสู่อิสรภาพ แต่ปัญญาก็เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของชีวิต หมายความว่าเราต้องมองชีวิตของมนุษย์ว่าเป็นระบบแห่งองค์รวมของส่วนประกอบมากมาย ส่วนประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์เกื้อหนุนอิงอาศัยซึ่งกันและกัน เช่น ทางพระแยกชีวิตเป็นองค์ประกอบที่เรียกว่าขันธ ๕ ได้แก่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ชีวิตเป็นองค์รวมของระบบความสัมพันธ์แห่งองค์ประกอบเหล่านี้

พร้อมกันนั้นในเชิงปฏิบัติในแง่ของการดำเนินชีวิตก็เช่นเดียวกัน ชีวิตของคนแยกออกเป็นด้านต่างๆ ของความเป็นอยู่หรือประกอบด้วยความเป็นอยู่ด้านต่างๆ รวม ๓ ด้าน คือ ด้านพฤติกรรม ซึ่งแสดงออกทางกาย และวาจา ที่ติดต่อกับสิ่งแวดล้อม แล้วก็มีด้านจิตใจและด้านปัญญาสามด้าน หรือสามส่วนนี้มีความสัมพันธ์และอิงอาศัยซึ่งกันและกันในการที่จะพัฒนาปัญญานั้น เราจะพัฒนาปัญญาอย่างเดียวไม่ได้เพราะปัญญาเป็นด้านหนึ่งของระบบองค์รวมของชีวิตที่มีส่วนประกอบสามด้านอิงอาศัยกันอยู่พระพุทธศาสนาไม่มองจริยธรรมแยกส่วนออกไปว่าเป็นความประพฤติอย่างนั้นอย่างนี้เหมือนในวัฒนธรรมตะวันตก แต่มองว่าจริยธรรมคือการดำเนินชีวิตของคน หรือระบบการดำเนินชีวิตที่ดีงามซึ่งมีความสัมพันธ์ทั้งสามด้านมาเกื้อหนุนกัน คือ ด้านพฤติกรรมที่เรียกว่าศีล ด้านจิตใจซึ่งมักเรียกตามองค์ประกอบที่เป็นแกนกลางในการฝึกว่า สมาธิ และด้านปัญญา เป็นการศึกษาหรือสิกขา ๓ ด้าน จึงเรียกว่าไตรสิกขา (จะเรียกว่า ตรีสิกขา หรือไตรศึกษาก็ได้)^{๕๗}

^{๕๕} พระเทพวรคุณ (สมาน สุเมโธ), **ปีใหม่สุขใจด้วยธรรมะ**, (ขอนแก่น : เอกสารประกอบการบรรยาย วัดป่าแสงอรุณ, ๒๕๔๒), หน้า ๑.

^{๕๖} ชุ.ธ.อ. (บาลี) ๑๕/๑๖๐/๔-๘.

^{๕๗} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **การสร้างสรรค์ปัญญาเพื่ออนาคตของมนุษยชาติ**, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๖), หน้า ๒๐ – ๒๑.

ตารางที่ ๒.๘ แสดงการสังเคราะห์การแก้ปัญหาเสพติดทางพระพุทธศาสนา

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก, (ป.อ. ปยุตฺโต), (๒๕๓๘, หน้า ๘๘ – ๘๙).	การพัฒนาด้านพฤติกรรม หรือศีลจึงจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตทั้งของตนและคนหมู่มากในสังคมจะได้เกื้อกูลกันด้วยการมีสภาพชีวิตและการอยู่ร่วมกันที่จัดระเบียบไว้ด้วยดีเรียกว่า ศีล การจัดระเบียบชีวิตและการอยู่ร่วมกันให้เรียบร้อยรวมทั้งตัวระเบียบนั่นเอง เรียกว่า วินัย ข้อปฏิบัติต่าง ๆ ในการจัดสภาพชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมให้มีระเบียบ
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), (๒๕๔๓, หน้า ๑๓ – ๑๔).	การพัฒนาตน/กายให้มีความประพฤติที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นมากในพระพุทธศาสนา เพราะถือว่ามนุษย์จะพัฒนาด้านจิตใจและสติปัญญาให้เจริญก้าวหน้าได้โดยปราศจากศีลหรือพฤติกรรมที่มนุษย์พึงปฏิบัติไม่ได้เลย ขณะเดียวกันพฤติกรรมหรือการแสดงออกทางกาย และวาจาที่ย่อมสื่อให้เห็นด้านจิตใจไปในตัวเองด้วยผู้หวังความสุขความเจริญแก่ตนพึงมีศีลเป็นพื้นฐานทั้งสิ้น
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), (๒๕๔๓, หน้า ๘๐).	การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมให้เป็นไปด้วยดี เริ่มแต่ไม่ก่อการเบียดเบียน ไม่ทำความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น แก่สังคม ประพฤติสิ่งที่ประโยชน์เกื้อกูลต่อผู้อื่นต่อสังคม มีความรับผิดชอบในหน้าที่ประกอบสัมมาอาชีวะด้วยความขยันหมั่นเพียรฝึกฝนอบรมกาย วาจาของตนให้ประณีต ปราศจากโทษ ก่อคุณประโยชน์ และเป็นเครื่องสนับสนุนการฝึกอบรมจิตใจ และ ปัญญาให้ยิ่งๆ ขึ้นไปนั่นเอง
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), (๒๕๔๓, หน้า ๗๙-๘๐).	การแก้ไขปัญหาเสพติดโดยใช้วิธีการปลูกจิตสำนึกของสังคมพุทธตามหลักพระพุทธศาสนา พุทธศาสนิกชนจะต้องรู้จักความหมายของการปลูกจิตสำนึกโดยการมองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง

ตารางที่ ๒.๘ แสดงการสังเคราะห์การแก้ปัญหาเสพติดทางพระพุทธศาสนา (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), (๒๕๔๖, หน้า ๒๐-๒๑).	พระพุทธศาสนาไม่มองจริยธรรมแยกส่วนออกไปว่าเป็นความประพฤติอย่างนั้นอย่างนี้เหมือนในวัฒนธรรมตะวันตก แต่มองว่าจริยธรรมคือการดำเนินชีวิตของคนหรือระบบการดำเนินชีวิตที่ดำรงซึ่งมีความสัมพันธ์ทั้งสามด้านมาเกี่ยวพันกัน คือ ด้านพฤติกรรมที่เรียกว่าศีล ด้านจิตใจซึ่งมักเรียกตามองค์ประกอบที่เป็นแกนกลางในการฝึกว่า สมาธิ และด้านปัญญา คือความรู้สามด้านนี้สัมพันธ์เกี่ยวพันซึ่งกันและกันจึงต้องพัฒนาไปด้วยกัน
พระเทพวรคุณ (สมาน สุเมโธ), (๒๕๔๒, หน้า ๑).	พึงหมั่นฝึกฝนจิตใจของตนอยู่เสมอเพื่อให้เกิดความสุขอย่าตกเป็นทาสแห่งวัตถุนิยมจะทำให้หลงมัวเมาแม้เรื่องลาภ ยศ ตำแหน่ง โชควาสนาก็เช่นกันทำให้เกิดความสุขทางใจได้ไม่น้อย และพึงเจริญสติให้มั่นคงดังความตอนหนึ่งว่า อันความจริงนั้นสิ่งที่ให้เกิดความสุขทางกายแล้วส่งผลให้เกิดความสุขทางใจ
พระเทพวรคุณ (สมาน สุเมโธ), (๒๕๔๗ : ๕๗-๕๘).	เหตุที่เรียกว่าเป็นมลทินทางใจนั้นก็เพราะทำให้ลดความดีความงามลงไปให้ตีไม่เต็มทึงามไม่เต็มที เช่น คนโกรธดูแล้วไม่น่าเลื่อมใส คนลบหลู่คุณท่านเป็นคนคบไม่ได้เป็นผู้ทำลายฐานอันมั่นคงของมนุษย์คนริษยาเป็นคนทำลายสังคม เป็นคนทำลายโลก คนตระหนี่เป็นคนทำลายมิตร คนเห็นผิดเป็นเหตุให้เกิดพุดผิดเป็นอันตรายอย่างยิ่งทั้งแก่ตนเองและแก่คนอื่น

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์

๒.๓.๑ ความหมายของบทบาท

คำว่า “บทบาท” ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้หลายลักษณะแตกต่างกันออกไปพอจะทราบได้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาท หมายถึง การทำท่าตามบท การร่าตามบท โดยปริยายหมายความว่า การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู^{๕๘}

พจนานุกรมคอลลิ้นส์ ให้คำจำกัดความหมายของบทบาทไว้ ๓ ลักษณะคือ

๑. บทบาทการแสดงโดยผู้แสดงหญิงหรือชาย

๒. บทบาททางจิตวิทยาที่บุคคลแสดงตามกฎเกณฑ์ของสังคม ด้วยอิทธิพลของความคาดหวังของบุคคลที่คิดว่าเหมาะสม

๓. บทบาทที่เป็นหน้าที่ปกติซึ่งอุปกรณ์เป็นผู้กำหนดให้^{๕๙}

บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับตำแหน่งหรือหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย การแสดงพฤติกรรมตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ที่มอบหมายอำนาจนั้น^{๖๐} พฤติกรรมหรือการประพฤติปฏิบัติของคนที่เป็นเจ้าของสถานภาพพิเศษนั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งบทบาทหมายถึงการประพฤติปฏิบัติตามสถานภาพ^{๖๑} ในแง่ทางโครงสร้างของสังคม บทบาท หมายถึง ภาระหน้าที่ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะพึงกระทำตามสถานภาพที่ตนดำรงอยู่เมื่อบุคคลใดได้เข้าไปมีสถานภาพหนึ่งๆ แล้วย่อมแสดงบทบาทตามสถานภาพนั้นๆ สถานภาพและบทบาทจึงเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเปรียบได้กับเหรียญที่ต้องมี ๒ ด้านเสมอ เมื่อสถานภาพเป็นตัวกำหนดแบบแผนความสัมพันธ์นั้นมีความสอดคล้องกันและเป็นไปตามแบบแผนที่กำหนด ดังนั้นบทบาทจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของโครงสร้างทางสังคมประการหนึ่ง^{๖๒}

^{๕๘} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น, ๒๕๔๒), หน้า ๖๐๒.

^{๕๙} Pass, Lowes & Davies., Collins Dictionary of Economics, (Glasgow : Harper Collins, 1993), p. 1008.

^{๖๐} ปราศญา กล้าผจญ, พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑), หน้า ๓๓.

^{๖๑} มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชา มนุษย์กับสังคม หน่วยที่ ๑-๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๖), หน้า ๒๐.

^{๖๒} สือชา ธรรมวินัยสถิต, มนุษย์กับสังคม, (เพชรบุรี : ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี, ๒๕๓๙), หน้า ๔๗.

ความหมายของบทบาทสามารถสรุปได้ ๓ ประการ คือ^{๖๓}

๑. บทบาท หมายถึง บรรทัดฐาน (Norm) ความคาดหวังข้อห้ามความรับผิดชอบซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดไว้ บทบาทตามความหมายนี้คำนึงถึงตัวบุคคลน้อยที่สุดแต่มุ่งไปที่การชี้หน้าที่อันควรกระทำ

๒. บทบาท หมายถึง ความคิดของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่จะคิด และทำเมื่อดำรงตำแหน่งดังนั้นๆ

๓. บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่จะกระทำโดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้างของสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือแนวทางอันบุคคลที่พึงกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนานๆ นั้นเอง

บทบาทเป็นพฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งในตำแหน่งใดก็ตามที่פקอาศัยการคาดคะเนว่าผู้อื่นหวังที่จะเห็นผู้ดำรงตำแหน่งนั้นควรปฏิบัติเช่นไรเป็นแนวทาง ส่วนมากมักจะสังเกตผู้ดำรงตำแหน่งอื่นแล้วมากำหนดบทบาทของตนเองการคาดคะเนว่าผู้อื่นต้องการให้ตนทำอะไรไม่จำเป็นต้องตรงตามลักษณะงานและภาระหน้าที่ของตำแหน่งนั้นๆ^{๖๔} หรือเป็นสิ่งที่สังคมได้กำหนดเฉพาะเจาะจงให้บุคคลปฏิบัติและสิ่งที่บุคคลได้ปฏิบัติจริง^{๖๕} เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่คาดหวังของผู้ดำรงตำแหน่งนั้นๆ สัมพันธภาพระหว่างบทบาทหน้าที่กับความรับผิดชอบและการที่บุคคลจะดำรงตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใด จะต้องมียุทธศาสตร์หน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ควบคู่กับตำแหน่งเสมอ บทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ต้องเป็นที่รู้จักและเข้าใจระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งและผู้เกี่ยวข้อง^{๖๖}

ความหมายของบทบาทของบรูม และเซลซ์นิค (Broom & Selznick) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

๑) บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ (The Socially Prescribed or Ideal Role) เป็นบทบาทที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้

๒) บทบาทที่ควรกระทำ (The Perceived Role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำในหน้าที่ตำแหน่งนั้นๆ ซึ่งอาจไม่ตรงตามบทบาทที่กำหนดไว้ ไม่ตรงตามอุดมคติทุกประการ และอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลก็ได้

^{๖๓} Levinson, D. J. Role, Personality and Social Structure in the Organization Setting : Selected Reading and Projects in Social Psychology, (Now York : Random House, 1971), p. 11.

^{๖๔} Sarbin, T.R., "Role Theory" Handbook of Psychology, (Now York : Addison Wesley Publishing Company, 1975), p. 72.

^{๖๕} Cohen B., Introduction of Sociology, (Now York : McGraw-Hill, 1979), p. 36.

^{๖๖} David, K, Human Relation at Work, (New York : McGraw-Hill Book Company, 1962), p. 45.

๓) บทบาทที่กำลังทำจริง (The Performed Role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้กระทำไปจึงทำความเชื่อ ความคาดหวังตลอดจนความกดดันและโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง กล่าวโดยสรุปแล้ว บทบาท หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมหรือการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่และสิทธิ ซึ่งผูกพันอยู่กับสภาพหรือทางตำแหน่งทางสังคมโดยที่สังคมจะกำหนดหรือคาดหวังบทบาทและบุคคลในแต่ละสถานะภาพ หรือฐานะตำแหน่งไว้เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในสถานะภาพ หรือตำแหน่งนั้นๆ ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ^{๖๗}

สรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมหรือการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่และสิทธิ ซึ่งผูกพันกับสภาพหรือฐานะตำแหน่งทางสังคมโดยที่สังคมจะกำหนดหรือคาดหวังบทบาทและบุคคลในแต่ละสถานะภาพ หรือฐานะตำแหน่งไว้เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในสถานะภาพ หรือตำแหน่งนั้นๆ ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

ตารางที่ ๒.๙ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของบทบาท

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ปราชญา กล้าผจญ, (๒๕๔๑, หน้า ๓๓).	บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับตำแหน่งหรือหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย การแสดงพฤติกรรมตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ที่มอบหมายอำนาจนั้น
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, (๒๕๔๖, หน้า ๒๐).	พฤติกรรมหรือการประพฤติปฏิบัติของคนที่เป็นเจ้าของสถานะภาพพิเศษนั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งบทบาทหมายถึงการประพฤติปฏิบัติตามสถานะภาพ
ราชบัณฑิตสถาน, (๒๕๔๒, หน้า ๖๐๒).	บทบาท หมายถึง การทำตามบท การทำตามบท โดยปริยายหมายความว่า การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู
ลือชา ธรรมวินัยสถิต, (๒๕๓๙, หน้า ๔๗).	บทบาท หมายถึง ภาระหน้าที่ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะพึงกระทำตามสถานะภาพที่ตนดำรงอยู่เมื่อบุคคลใดได้เข้าไปมีสถานะภาพหนึ่งๆ แล้วย่อมแสดงบทบาทตามสถานะภาพนั้นๆ สถานะภาพและบทบาทจึงเปรียบได้กับเหรียญที่ต้องมี ๒ ด้านเสมอ
Cohen B., (1979, p. 36).	เป็นสิ่งที่สังคมได้กำหนดเฉพาะเจาะจงให้บุคคลปฏิบัติและสิ่ง que บุคคลได้ปฏิบัติจริง

^{๖๗} Broom, Leonard, & Selnick, Philip, *Sociology*, (New York : Harper & Row, 1977), p. 233.

ตารางที่ ๒.๙ แสดงการสังเคราะห์ความหมายของบทบาท (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Broom, Leonard, & Selnick, (1977, p. 233).	ความหมายของบทบาทของบรูม และเซลซันนิค ได้กล่าวไว้ ดังนี้ ๑) บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ เป็นบทบาทที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้ ๒) บทบาทที่ควรกระทำ เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำในหน้าที่ตำแหน่งนั้นๆ ๓) บทบาทที่กำลังทำจริง เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้กระทำไปจึงทำความเข้าใจ
David, K, (1962, p. 45).	สัมพันธภาพระหว่างบทบาทหน้าที่กับความรับผิดชอบและการที่บุคคลตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใด จะต้องมียุทธศาสตร์หน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดจะดำรงไว้ควบคู่กับตำแหน่งเสมอ
Pass, Lowes & Davies., (1993, p. 1008).	พจนานุกรมคอลลินส์ให้ความหมายของบทบาทไว้ ๓ ลักษณะ คือ ๑. บทบาทการแสดงโดยผู้แสดงหญิงหรือชาย ๒. บทบาททางจิตวิทยาที่บุคคลแสดงตามกฎเกณฑ์ของสังคม ๓. บทบาทที่เป็นหน้าที่ปกติซึ่งอุปกรณ์เป็นผู้กำหนดให้
Sarbin, T.R., (1975, p. 72).	บทบาทเป็นพฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งใดก็ตามที่อาศัยการคาดคะเนว่าผู้อื่นหวังที่จะเห็นผู้ดำรงตำแหน่งนั้นควรปฏิบัติเช่นไรเป็นแนวทาง ส่วนมากมักจะสังเกตผู้ดำรงตำแหน่งอื่นแล้วมากำหนดบทบาทของตนเองว่าผู้อื่นต้องการให้ตนทำอะไรไม่จำเป็นต้องตรงตามลักษณะงานของตำแหน่งนั้นๆ
Levinson, D. J. Role, (1971, p. 11).	ความหมายของบทบาทพอสรุปได้ ๓ ประการ ดังนี้ ๑) บทบาท หมายถึง ปทัสถาน ความมุ่งหมาย ข้อห้าม ความรับผิดชอบและอื่นๆ ที่มีลักษณะในทำนองเดียวกัน ๒) บทบาท หมายถึง ความเป็นไปของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่คาดคะเนและกระทำเพื่อดำรงตำแหน่งนั้นๆ ๓) บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่กระทำโดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคม

๒.๓.๒ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์

นับตั้งแต่สมัยพุทธกาลที่พระพุทธเจ้าทรงได้ตรัสรู้เป็นอนุตรสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อวันเพ็ญเดือนวิสาขะ ๔๕ ป ก่อนพุทธศักราช การอุบัติของพระพุทธองค์ได้ชื่อว่า “การอุบัติขึ้นของเอกบุรุษที่หาผู้ใดมาเปรียบมิได้ในโลก เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ยากในโลก เป็นการอุบัติขึ้นเพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อสุขแก่มนุษย์ทั้งหลาย บุคคลผู้เป็นเอกคือใคร คือ ตถาคตอรหันต์ สัมมาสัมพุทธเจ้า บุคคลผู้เป็นเอกนี้แล เมื่อเกิดขึ้นในโลก ย่อมเกิดขึ้นเพื่อเกื้อกูลแก่คนหมู่มาก เพื่อสุขแก่คนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อสุขแก่มนุษย์ทั้งหลาย”^{๖๘}

พระพุทธองค์ทรงอุบัติขึ้นเพื่อแสดงแบบแนวทางแห่งการครองชีวิตอันประเสริฐแก่โลก ดังที่พระองค์ได้ตรัสแก่ภิกษุทั้งหลายว่า “ภิกษุทั้งหลาย ตถาคตเกิดขึ้นในโลกนี้ เป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้ชอบได้ด้วยตนเองอย่างสมบูรณ์ ถึงพร้อมด้วยวิชา (ความรู้) จรณะ (ความประพฤติ) ดำเนินไปเพื่อความรู้แจ้งแทงตลอดแห่งโลก เป็นสารถิฝึกคนได้อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า เป็นครูของพรหม เทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน สามารถจำแนกธรรมออกเพื่อสั่งสอนสรรพสัตว์ ภิกษุทั้งหลาย ตถาคตทำให้แจ้งซึ่งโลกแก่เทวดา มาร พรหม และหมู่สมณพราหมณ์พร้อมทั้งเทวดาและมนุษย์ด้วย ปัญญาอันยิ่งเองแล้วประกาศให้ผู้อื่นได้รู้แจ้งตาม”^{๖๙}

พระพุทธเจ้าทรงรับกุลบุตรผู้มีจิตศรัทธาเข้าอุปสมบทด้วยญัตติจตุตถกรรมวาจา โดยมอบให้คณะสงฆ์เป็นใหญ่มีผู้เป็นประธานอุปสมบทเรียกว่า อุปัชฌาย์ เป็นผู้ทำหน้าที่ให้การอบรมสั่งสอนพระใหม่ตลอดระยะเวลา ๕ ปี พระพุทธองค์ได้ทรงบัญญัติพระวินัยเป็นกรอบแห่งชีวิตอันประเสริฐให้พระสงฆ์ได้ปฏิบัติตาม พระสงฆ์ที่ได้รับอุปสมบทจะได้รับพระวินัยเป็นสารนี้ เรียกว่า พระภิกษุสงฆ์^{๗๐}

พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทด้วยกัน คือ^{๗๑}

๑. อริยสงฆ์ หมายถึง สาวกของพระพุทธเจ้าผู้ทรงบรรลุมรรคผลตั้งแต่ระดับต้นจนถึงขั้นสูงสุดแบ่งออกได้ ๔ ระดับ ได้แก่

๑.๑ พระโสดาบัน หมายถึง ผู้ละกิเลส ๓ อย่าง คือ ๑) สักกายทิฏฐิ (ความเห็นเป็นเหตุถือตัวตน) ๒) วิจิกิจฉา (ความลังเลสงสัย) ๓) สีลพตปราคาส (การยึดถือศีลและกิจวัตรอย่างมลายหรือไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริง) พร้อมทั้งมีศีล สมาธิ และปัญญาพอประมาณ

^{๖๘} อจ. เอกก. (ไทย) ๒๐/๑๗๐/๒๒.

^{๖๙} ม.ม. (ไทย) ๑๒/๔๘๘/๔๕๔.

^{๗๐} พระสุตฺตปิฎก (ธนรงค์ จิตตโสภณ), **พุทธศาสนประวัติ**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ตถาปาปบลีเคชั่น, ๒๕๔๘), หน้า ๑๕๒-๑๕๓.

^{๗๑} มานพ นักการเรือน, **“พระพุทธศาสนากับโลกยุคปัจจุบัน”** รวมเรื่องและบทความ, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๒-๓.

๑.๒ พระสกทาคามี หมายถึง ผู้ละกิเลส ๓ อย่างข้างต้นได้ พร้อมทั้งมีศีล สมาธิ และปัญญาพอประมาณ และยังทำราคะ โทสะ โมหะให้เบาบางลงได้ด้วย

๑.๓ พระอนาคามี หมายถึง ผู้ละกิเลสเพิ่มขึ้นอีก ๒ อย่างคือ ๑) กามราคะ (ความกำหนัดยินดีในกามารมณ์) และ ๒) ปฏิฆะ (ความกระทบกระทั่งแห่งจิตความโกรธ) พร้อมทั้งมีศีล สมาธิ ปัญญาพอประมาณ

๑.๔ พระอรหันต์ หมายถึง ผู้ละกิเลสที่ละเอียดได้อีก ๕ อย่างคือ ๑) รูปราคะ (ความติดใจในรูปธรรม) ๒) อรูปราคะ (ความไม่ติดใจในรูปธรรม) ๓) มานะ (ความถือตัว หรือสำคัญตนว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้) ๔) อุทธัจจะ (ความฟุ้งซ่าน) ๕) อวิชชา (ความไม่รู้จริง) พร้อมทั้งมีศีล สมาธิ และปัญญาบริบูรณ์

๒. สมมติสงฆ์ หมายถึง กลุ่มบุคคลผู้เข้ามาเป็นภิกษุยังเป็นผู้พลุกพล่านอยู่ เช่น สามัญชนทั่วไป แต่อบรมบ่มนิสัย พัฒนาฝึกตนเอง ปฏิบัติเพื่อความสะดวก สว่าง สงบ แห่งจิตใจ สมมติสงฆ์นี้จะต้องมีภิกษุตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไปในการประกอบสังฆกรรมในแต่ละประเภท

พระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้าเป็นผู้ทรงธรรมศึกษาเล่าเรียนปฏิบัติสืบต่อกันมาพระธรรมจึงยังคงอยู่ทั้งในรูปคัมภีร์และในรูปการนำไปปฏิบัติตกทอดมาถึงเราในปัจจุบัน นอกจากนั้นพระสงฆ์ยังสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาโดยบรรพชาอุปสมบทสืบต่อมาไม่ขาดสาย พระสงฆ์มิใช่ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ตนฝ่ายเดียวยังช่วยเหลือประชาชนในด้านต่างๆ อีกหลายด้าน^{๗๒} พระสงฆ์ควรมียุทธวิธีช่วยแก้ไขปัญหาล้มเหลวให้มากขึ้นและอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริง บทบาทของพระสงฆ์จึงไม่ควรจะเป็นเพียงการแสดงธรรมและประกอบพิธีกรรมเช่นในอดีตเท่านั้น ควรนำสิ่งที่สอนนั้นไปปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรมในลักษณะของกิจกรรมร่วมกับชุมชนจนถึงรากหญ้า เพราะโอกาสที่ประชาชนจะเรียนรู้พุทธธรรมอย่างเต็มรูปแบบด้วยตนเองนั้นเป็นการยาก และการเรียนทฤษฎีเชิงปริยัติที่ขาดพื้นฐานทางพุทธธรรมที่ดีพอให้เข้าใจไม่ใช่เรื่องง่ายเช่นกัน พระสงฆ์จึงควรนำหลักคำสอนด้านปริยัติหรือทฤษฎีนั้นไปเสนอแก่ชุมชนผ่านการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่นเดียวกับการสอนผ่านพิธีกรรมของพระสงฆ์ในอดีต^{๗๓}

โดยประเพณีพระสงฆ์ไม่ได้มีหน้าที่สอนธรรมอย่างเดียวหากยังมีบทบาทในทางโลก เช่น สอนวิชาชีพ ขุดบ่อน้ำ สร้างสะพาน และเป็นผู้ไกล่เกลี่ยระงับความขัดแย้งในหมู่บ้าน เป็นต้น

^{๗๒} อมร โสภณวิเชษฐวงศ์ และกวี อิศริวรรณ, หนังสือเรียนสังคมศึกษารายวิชา สอ๑๑๓ พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ (ภาคเรียนที่ ๒), (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๓๑.

^{๗๓} พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นิตฺยนิกร), “ยุคสมัยของความขัดแย้ง : พระสงฆ์ยุคใหม่ควรตีความและเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างไร”, วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๕๒) : ๓๖ - ๓๗.

วัดจึงไม่ใช่สถานอบรมสั่งสอนศีลธรรม จรรยาและประกอบพิธีกรรมเท่านั้น^{๗๔} พระสงฆ์ควรมียุทธบารมี เพื่อสังคมมากขึ้น โดยการใช้ปัญหาของสังคมเป็นตัวชี้้นำกิจกรรมที่ทำ คือ เข้ามาสนองตอบปัญหา เป็น บางส่วน และต้องมองปัญหาแยกส่วนและแคบลง พระสงฆ์บางรูปให้บริการสังคมโดยใช้ชุมชน เป็นฐานแม้ปัญหาท้องถิ่นเล็กๆ แต่มีพลังมากอีกทั้งไม่แยกส่วนปัญหาที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอีกด้วย และที่สำคัญการมองปัญหาต่างจากมุมมองที่เป็นอิสระจากการครอบงำของทุนนิยม วัตถุนิยม และ บริโภคนิยมของพระสงฆ์^{๗๕} บทบาทที่เด่นชัดของพระสงฆ์คือบทบาทในการพัฒนาสังคม ซึ่งมีอยู่ ๒ ด้าน คือ บทบาทในด้านพัฒนาวัตถุ และบทบาทในด้านพัฒนาจิตใจ พระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาท สำคัญในการพัฒนาสังคม โดยการให้คำแนะนำที่ถูกต้องเป็นผู้เชื่อมประสานให้กำลังใจและเป็นผู้ ปลุกฝังคุณธรรมแก่ประชาชน^{๗๖} การพัฒนาชุมชนให้เจริญด้วยการสร้างสาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นการ สร้างความผูกพันและการสงเคราะห์ชาวบ้านด้วยสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของชุมชน เช่น ช่วยสร้างโรงเรียน สร้าง ถนน ศาลาประชาคม เป็นต้น^{๗๗}

พระสงฆ์ในยุคปัจจุบันจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาหลักธรรมคำสอนให้มากเพื่อนำไป เผยแผ่แก่ประชาชนให้ทราบ เพราะประชาชนทั่วไปต้องนำมาหาเลี้ยงชีพจึงเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ที่ จะต้องศึกษาพระธรรมคำสั่งสอนให้แตกฉานแล้วจึงนำหลักธรรมที่ได้ศึกษามาอบรมสั่งสอนประชาชน ให้รู้ตามด้วย^{๗๘} พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในทางศาสนาและในทางโลก พระสงฆ์มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การศึกษาและการควบคุมสังคม พระภิกษุส่วนใหญ่ซึ่งได้บวชและจำพรรษามาเป็นเวลานานจะได้รับความเคารพนับถือจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นและยังคงมีอิทธิพลเหนือชาวบ้านอยู่มาก โดยเฉพาะ พระสงฆ์ผู้มีตำแหน่งหน้าที่ทางสงฆ์มักจะได้รับ ความเคารพนับถือ และเป็นผู้มีอิทธิพลในชุมชนชนบท

^{๗๔} พระไพศาล วิสาโล, พุทธศาสนาในอนาคต แนวโน้มและทางออกจากวิกฤต, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์, ๒๕๔๖), หน้า ๙๑.

^{๗๕} นิธิ เอียวศรีวงศ์, พุทธศาสนาในความเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิ โกลด์ คิมทอง, ๒๕๔๓), หน้า ๙๕.

^{๗๖} วิทย์ วิศุทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก, หนังสือเรียนสังคมศึกษารายวิชา ส๐๔๑๓ พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยร่มเกล้า, ๒๕๔๒), หน้า ๕๐.

^{๗๗} คณิตย์ จันทบุตร และสุบรรณ จันทบุตร, ความสำเร็จในการปฏิปัติภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะ กรณี วัดป่านานาชาติ อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๕), หน้า ๕๔.

^{๗๘} จำนงค์ ทองประเสริฐ, ประวัติพุทธศาสนาในเอเชียอาคเนย์, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิอิทธิธรรม หาราตุวิทยาลัยจัดพิมพ์, ๒๕๓๙), หน้า ๒๓.

และชาวบ้านให้ความเคารพเชื่อฟังมากเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ชาวบ้านทั้งทางโลกและทางธรรม^{๗๙} เนื่องจากพระสงฆ์ไทยส่วนใหญ่มิได้แยกตัวออกไปอยู่อย่างโดดเดี่ยวห่างจากชุมชน พระสงฆ์จึงต้องรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่และมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในด้านต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บทบาทดังกล่าวมิได้จำกัดอยู่เฉพาะในเรื่องการสั่งสอนศาสนธรรม และการปฏิบัติธรรมเท่านั้นแต่ยังรวมถึงการช่วยเหลือประชาชนทั้งทางด้านวัตถุและการแก้ปัญหาพัฒนาชีวิตอีกด้วยและ การเป็นผู้นำชุมชน พระสงฆ์ยังคงทำหน้าที่พัฒนาศีลธรรมของประชาชนอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน พระสงฆ์หลายรูปได้รับการยอมรับนับถือและยกย่องจากคนทั่วไปว่ามีคุณูปการกล่อมเกล่าผู้คนให้รู้จัก บาปบุญคุณโทษและเป็นคนดีของสังคม^{๘๐}

หน้าที่หลักของพระสงฆ์ คือ เผยแผ่ธรรม นำการปฏิบัติ พัฒนา และปรึกษากิจ ดังนั้นงานเผยแผ่จึงเป็นงานแรกที่ทุกรูปจะพึงกระทำ แต่ทำไมจึงทำไม่ได้ดี เพราะมีสาเหตุใหญ่ๆ อยู่ ๓ ประการ คือ

๑. ผู้เผยแผ่ขาดความรู้ความแตกฉานในธรรม มีความรู้ชั้นสัญญาไม่ถึงขั้นทัญญูและระดับ ญาณ

๒. ผู้เผยแผ่ขาดความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดธรรม ไม่เคยฝึกการพูดในที่ชุมนุมชน หรือพัฒนาบุคลิกภาพ ใช้เสียงเบา ใช้บาลีมาก ยกหัวข้อธรรมมาก ไม่เตรียมตัวไม่สังเกต ติดรูปแบบ ใช้เวลามาก เป็นต้น

๓. ผู้เผยแผ่ขาดความพอใจ เต็มใจ และความรักในการสอนธรรม เผยแผ่ธรรมเอาแต่ฝ่าย รับ ไม่ทำแบบฝ่ายรุก^{๘๑}

บทบาทของพระสงฆ์ในยุคโลกาภิวัตน์มีองค์ประกอบ ๓ ประการคือ^{๘๒}

๑. บทบาทของพระสงฆ์ในการอบรมตน ได้แก่ ศึกษาธรรมลึกซึ้งปฏิบัติเคร่งครัดปกครอง สงฆ์

๒. บทบาทของพระสงฆ์ในการเผยแผ่ศาสนา ได้แก่ สอนธรรมะพัฒนาสังคม พัฒนาวัด

^{๗๙} จิตรพรรณ กาญจนะจิตรา, การพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๖), หน้า ๙๖.

^{๘๐} ภัทรพร สิริกาญจน, หน้าที่พระสงฆ์ตามพุทธบัญญัติ : แนวคิดและบทบาทพระคำเขียน สุวณโณ ในการพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๒.

^{๘๑} พระสุธีวรญาณ (ณรงค์ จิตตโสภโณ), จิตวิทยาการเผยแผ่, (กรุงเทพมหานคร : สำนักฝึกอบรมพระธรรมทูต, ๒๕๕๑, หน้า ๖๓.

^{๘๒} มาณี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ และคณะ, ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของพระนักพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๔๐), หน้า ๓๖.

๓. บทบาทใหม่ของพระสงฆ์ยุคโลกาภิวัตน์ ได้แก่ ติดตามข่าวสาร ร่วมแก้ไขปัญหาสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่า พระสงฆ์ หมายถึง สาวกที่ถือเพศบรรพชิตของพระพุทธเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบและปฏิบัติถูกต้องตามพระธรรมวินัย เป็นผู้นำคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตนได้ศึกษามาอย่างดีแล้วไปสั่งสอนประชาชนให้ปฏิบัติตาม และเป็นผู้สืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่จนถึงทุกวันนี้ ดังนั้นพระสงฆ์จึงต้องมี ๒ ประเภท อันได้แก่ สมมติสงฆ์ และอริยสงฆ์ บทบาทของพระสงฆ์โดยส่วนมากจะมีบทบาทสำคัญในทางศาสนาและทางโลก มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาและการควบคุมสังคม พระสงฆ์ได้รับความเคารพนับถือจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น พร้อมทั้งสามารถแนะนำสั่งสอนในด้านการศึกษาและการปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
คณิตย์ จันทบุตร และสุบรรณ จันทบุตร, (๒๕๔๕, หน้า ๕๔).	การพัฒนาชุมชนให้เจริญด้วยการสร้างสาธารณประโยชน์ ซึ่งเป็นการสร้างความผูกพันและการสงเคราะห์ชาวบ้านด้วยสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของชุมชน เช่น ช่วยสร้างโรงเรียน สร้าง ถนน เป็นต้น
จิรพรรณ กาญจนะจิตรา, (๒๕๓๖, หน้า ๙๖).	พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในทางศาสนาและในทางโลก พระสงฆ์มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาและการควบคุมสังคม พระภิกษุส่วนใหญ่ซึ่งได้บวชและจำพรรษามาเป็นเวลานานจะได้รับความเคารพนับถือจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นและยังคงมีอิทธิพลเหนือชาวบ้านอยู่มาก
จำนงค์ ทองประเสริฐ, (๒๕๓๙, หน้า ๒๓).	พระสงฆ์ในยุคปัจจุบันจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาหลักธรรมคำสอนให้มากเพื่อนำไปเผยแผ่แก่ประชาชนให้ทราบ เพราะประชาชนทั่วไปต้องนำมาหาเลี้ยงชีพจึงเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ที่จะต้องศึกษาพระธรรมคำสั่งสอนให้แตกฉานแล้วจึงนำหลักธรรมที่ได้ศึกษามาอบรมสั่งสอนประชาชนให้รู้ตามด้วย
พระไพศาลวิสาโล, (๒๕๔๖, หน้า ๙๑).	โดยประเพณีพระสงฆ์ไม่ได้มีหน้าที่สอนธรรมอย่างเดียว หากยังมีบทบาทในทางโลก เช่น สอนวิชาชีพ ขุดบ่อน้ำ สร้างสะพาน และเป็นผู้ไกล่เกลี่ยระงับความขัดแย้งในหมู่บ้าน เป็นต้น วัดจึงไม่ใช่สถานอบรมสั่งสอนศีลธรรม จรรยาและประกอบพิธีกรรมเท่านั้น

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
นิธิ เอียวศรีวงศ์, (๒๕๔๓, หน้า ๙๕).	พระสงฆ์ควรมีบทบาทเพื่อสังคมมากขึ้น คือ เข้ามา สนองตอบปัญหาเป็นบางส่วน และต้องมองปัญหาแยก ส่วนและแฉก ไม่แยกส่วนปัญหาที่เชื่อมโยงสัมพันธ์ กันอีกด้วยและที่สำคัญการมองปัญหาต่างจากมุมมองที่ เป็นอิสระจากการครอบงำของทุนนิยม วัตถุนิยม และ บริโภคนิยมของพระสงฆ์
พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นิตฺยบุญญการ), (๒๕๕๒ : ๓๖-๓๗).	พระสงฆ์ควรมีบทบาทช่วยแก้ไขปัญหาสังคมให้มากขึ้น และอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าถึง ประชาชน บทบาทของพระสงฆ์จึงไม่ควรจะเป็นเพียง การแสดงธรรมและประกอบพิธีกรรม เช่นในอดีต เท่านั้น ควรนำสิ่งที่สอนนั้นไปปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรม ในลักษณะของกิจกรรมร่วมกับชุมชนจนถึงรากหญ้า
พระสุธีวรญาณ (ณรงค์ จิตตโสภโณ), (๒๕๕๑, หน้า ๖๓).	หน้าที่หลักของพระสงฆ์ คือ เผยแผ่ธรรม นำการปฏิบัติ พัฒนา และปรีกษากิจ ดังนั้น งานเผยแผ่จึงเป็นงาน แรกที่ทุกรูปจะพึงกระทำ
พระสุธีวรญาณ (ณรงค์ จิตตโสภโณ), (๒๕๔๘, หน้า ๑๕๒-๑๕๓).	พระพุทธรเจ้าทรงรับกุลบุตรผู้มีจิตศรัทธาเข้าอุปสมบท ด้วยญัตติจตุตถกรรมวาจา มอบให้คณะสงฆ์เป็นใหญ่มี ผู้เป็นประธานอุปสมบทเรียกว่า อุปัชฌาย์ เป็นผู้มี หน้าที่ให้การอบรมสั่งสอนพระใหม่ตลอดระยะเวลา ๕ ปี ทรงบัญญัติพระวินัยเป็นกรอบแห่งชีวิตอันประเสริฐ ให้พระสงฆ์ได้ปฏิบัติตาม พระสงฆ์ที่ได้รับอุปสมบทจะ ได้รับพระวินัยเป็นสารนี้ เรียกว่า พระภิกษุสงฆ์
มาณี ไชยธีรานุวัฒนศิริ และคณะ, (๒๕๔๐, หน้า ๓๖).	บทบาทของพระสงฆ์ในยุคโลกาภิวัตน์มีองค์ประกอบ ๓ ประการคือ ๑. ศึกษาธรรมลึกซึ้งซึ่งปฏิบัติเคร่งครัดปกครองสงฆ์ ๒. สอนธรรมะพัฒนาสังคม พัฒนาวัด ๓. ติดตามข่าวสาร ร่วมแก้ไขปัญหาสงฆ์อนุรักษ สิ่งแวดล้อม

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วิทย์ วิศุทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก, (๒๕๔๒, หน้า ๕๐).	บทบาทที่เด่นชัดของพระสงฆ์คือบทบาทในการพัฒนาสังคม ซึ่งมีอยู่ ๒ ด้าน คือ บทบาทในด้านพัฒนาวัตถุ และบทบาทในด้านพัฒนาด้านจิตใจ พระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคม โดยการให้คำแนะนำที่ถูกต้องเป็นผู้เชื่อมประสานให้กำลังใจและเป็นผู้ปลูกฝังคุณธรรมแก่ประชาชน
มานพ นักการเรียน, (๒๕๔๔, หน้า ๒-๓).	พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทด้วยกัน คือ ๑. อริยสงฆ์ หมายถึง สาวกของพระพุทธเจ้าผู้ทรงบรรลุมรรคผลแบ่งออกได้ ๔ ระดับ ได้แก่ พระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี พระอรหันต์ ๒. สมมติสงฆ์ หมายถึง กุลบุตรผู้บวชเข้ามาเป็นภิกษุ ยังเป็นปุถุชนอยู่ เช่น สามัญชนทั่วไป แต่อบรมบ่มนิสัยฝึกตนเอง เพื่อความสะอาด สว่าง สงบ แห่งจิตใจ
ภัทรพร สิริกาญจน, (๒๕๔๐, หน้า ๒).	พระสงฆ์ไทยส่วนใหญ่มิได้แยกตัวออกไปอยู่อย่างโดดเดี่ยวห่างจากชุมชน พระสงฆ์จึงต้องรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่และมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในด้านต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
อมร โสภณวิเชษฐวงศ์ และกวี อิศริวรรณ, (๒๕๔๓, หน้า ๓๑).	พระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้าเป็นผู้ทรงธรรมศึกษาเล่าเรียนปฏิบัติสืบต่อกันมาพระธรรมจึงยังคงอยู่ทั้งในรูปคัมภีร์และในรูปการนำไปปฏิบัติตกทอดมาถึงเราในปัจจุบัน นอกจากนั้นยังสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาโดยบรรพชาอุปสมบทสืบต่อมาไม่ขาดสาย

๒.๔ บริบทพื้นที่การวิจัย

บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดในจังหวัดสระบุรี มีดังนี้

พระธรรมปิฎกเจ้าคณะจังหวัดสระบุรี พร้อมด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรีเป็นประธาน ฝ่ายฆราวาส หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดสระบุรี นายอำเภอ และเจ้าหน้าที่ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดสระบุรีร่วมกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดสระบุรี ส่วนวัฒนธรรมและหัวหน้าส่วนราชการร่วมเปิดโครงการวัดสีขาว เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เพราะสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่อาจมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นและส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของประชาชนและเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศตามที่รัฐบาลได้หาทางแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายรัฐบาลสำคัญจำเป็นต้องเร่งด่วนจึงได้ผนึกกำลังระหว่างบ้านวัด โรงเรียน ร่วมกันแก้ไขสถานการณ์ปัญหายาเสพติดให้มีประสิทธิภาพตามยุทธศาสตร์ ๘ ยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อน โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ ๖ การสร้างสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะวัดที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนต้องแก้ไขยาเสพติดที่ยั่งยืนทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เพื่อเป็นการป้องกันปัญหายาเสพติดในพระพุทธศาสนาที่ยั่งยืนต่อไป^{๘๓}

สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอกเป็นสถานที่รักษาผู้ติดยาเสพติดที่มีชื่อเสียงในจังหวัดสระบุรี ตั้งอยู่ในบริเวณเทือกเขาโป่งปราบ ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธบาท โดยสำนักสงฆ์ถ้ำกระบอกนี้ได้รับรางวัล "แมกไซไซ" สาขาบริการสาธารณะ (Public Service) เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งรางวัลแมกไซไซ ถือเสมือนหนึ่งรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพของเอเชีย ที่พักสงฆ์ถ้ำกระบอกตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ โดย หลวงพ่อใหญ่ พระอาจารย์จำบุญ ปานจันทร์ และพระอาจารย์เจริญ ปานจันทร์ พร้อมด้วยคณะสงฆ์กลุ่มหนึ่งที่ได้ตามเดินธุดงค์ ซึ่งเป็นกิจวัตรที่ปฏิบัติกันมาโดยตลอดทุกปี ครั้งแรกสงฆ์คณะนี้ได้จำพรรษาอยู่ที่วัดคลองเม่าธรรมโกศล จังหวัดลพบุรี ใน ระหว่างการเดินทางเดินธุดงค์ได้เดินธุดงค์ผ่านมาแถวเทือกเขาโป่งปราบ อำเภอพระพุทธบาทจังหวัดสระบุรีขณะ ที่พักจากการเดินธุดงค์ที่ถ้ำกระบอกได้พิจารณาว่าที่ถ้ำกระบอกสงบเงียบเหมาะเป็นที่ปฏิบัติกิจของสงฆ์มากและหลังจากกลับจากเดินธุดงค์ถึงวัดคลองเม่าฯ จึงได้ย้ายคณะสงฆ์มาอยู่ที่ถ้ำกระบอก ซึ่งต่อมาได้มีญาติโยมอาราธนาให้อยู่ที่นี้โดยถวายที่ดินให้เพื่อการปฏิบัติธรรมคณะสงฆ์จึงได้อยู่ปฏิบัติธรรมที่นี่และกลายมาเป็น “ที่พักสงฆ์ถ้ำกระบอก” หรือ “ถ้ำกระบอก” สถานที่เลิกลาเสพติดให้โทษในปัจจุบัน^{๘๔}

^{๘๓} ดำรง ชื่นจินดา (ผู้สื่อข่าว), สำนักข่าวสมาคมตำรวจ รายงานจากจังหวัดสระบุรี, (๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑).

^{๘๔} วัดถ้ำกระบอก, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.facebook.com/thamkrabokfanpage/> [๑๗ มีนาคม ๒๕๖๒].

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเขตพื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระบุรี ซึ่งแบ่งเขตพื้นที่การศึกษออกเป็น ๑๓ อำเภอ รวม ๒๑ โรงเรียน ซึ่งมีนักเรียนจำนวน ๒๓,๘๗๘ คน^{๘๕} งานวิจัยฉบับนี้หมายเอากลุ่มเป้าหมาย/กลุ่มตัวอย่าง/ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม โรงเรียนหนองแขงวิทยา โรงเรียนวังม่วงวิทยาคม ซึ่งมีนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๔,๓๑๙ คน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพพื้นที่ที่จะทำการวิจัยทั้งจากทางเอกสารและข้อมูลด้านอื่นๆ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๑ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน ๒๑ โรงเรียน ดังนี้

ลำดับ	จำนวนอำเภอ/โรงเรียน	จำนวนประชากร/คน		รวม
		มัธยมต้น	มัธยมปลาย	
๑	อำเภอเมืองสระบุรี ๒ โรงเรียน			
	- โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม	๑,๙๑๒	๑,๔๒๙	๓,๓๔๑
	- โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี	๘๗๓	๗๑๒	๑,๕๘๕
๒	อำเภอหนองแขง ๑ โรงเรียน			
	- โรงเรียนหนองแขงวิทยา	๓๖๗	๒๒๒	๕๘๙
๓	อำเภอเสาไห้ ๒ โรงเรียน			
	- โรงเรียนเสาไห้วิมล (วิทยานุกูล)	๑,๖๗๔	๙๓๔	๒,๖๐๘
	- โรงเรียนโคกกระท้อนกิตติวุฒิชัยวิทยา	๒๘๔	๑๓๑	๔๑๕
๔	อำเภอบ้านหมอ ๑ โรงเรียน			
	- โรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล”	๖๑๖	๒๘๕	๙๐๑
๕	อำเภอพระพุทธบาท ๒ โรงเรียน			
	- โรงเรียนสุธีวิทยา	๗๓๖	๔๐๑	๑,๑๓๗
	- โรงเรียนพระพุทธบาท (พลาณุกูลวิทยา)	๒๑๕	๖๒	๒๗๗
๖	อำเภอหนองโดน ๑ โรงเรียน			
	โรงเรียนหนองโดนวิทยา	๘๓	๔๐	๑๒๓
๗	อำเภอดอนพุด ๑ โรงเรียน			
	- โรงเรียนดอนพุดวิทยา	๒๐๐	๑๒๑	๓๒๑

^{๘๕} สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสระบุรี, (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙)

ตารางที่ ๒.๑๑ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน ๒๑ โรงเรียน ดังนี้ (ต่อ)

ลำดับ	จำนวนอำเภอ/โรงเรียน	จำนวนประชากร/คน		รวม
		มัธยมต้น	มัธยมปลาย	
๘	อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ๑ โรงเรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ พุแค	๑,๐๒๕	๕๑๔	๑,๕๓๙
๙	อำเภอแก่งคอย ๓ โรงเรียน			
	- โรงเรียนแก่งคอย	๑,๘๖๓	๑,๐๒๓	๒,๘๘๖
	- โรงเรียนสองคอนวิทยาคม	๑๒๖	๑๕๒	๒๗๘
	- โรงเรียนบ้านท่ามะปรางวิทยา	๒๘๙	๑๕๕	๔๔๔
๑๐	อำเภอมวกเหล็ก ๒ โรงเรียน			
	- โรงเรียนมวกเหล็กวิทยา	๙๗๘	๕๕๖	๑,๕๓๔
	- โรงเรียนซับน้อยเหนือวิทยาคม	๓๕๔	๒๑๓	๕๖๗
๑๑	อำเภอหนองแค ๓ โรงเรียน			
	- โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา”	๑,๓๕๘	๙๔๐	๒,๒๙๘
	- โรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการ สระบุรี	๓๓๒	๑๗๓	๕๐๕
	- โรงเรียนหินกองวิทยาคม	๓๒๕	๒๑๓	๕๓๘
๑๒	อำเภอวิหารแดง ๑ โรงเรียน - โรงเรียนประเทียบวิทยาทาน	๙๗๘	๖๒๕	๑,๖๐๓
๑๓	อำเภอมวกเหล็ก ๑ โรงเรียน - โรงเรียนวังม่วงวิทยาคม	๘๔	๓๐๕	๓๘๙
รวม		๑๔,๖๗๒	๙,๒๐๖	๒๓,๘๗๘

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด

กรรณิการ์ กาญจน์ดา และคณะ ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการส่งเสริมจริยธรรมในการประพฤติตนอย่างเหมาะสมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดแพร่ ผลการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักศึกษามากที่สุดคือ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมการอยู่อาศัย และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจากสถานศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ค่านิยม ความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง พฤติกรรมการเลียนแบบ และขาดจิตสำนึกของการเป็นคนดี ตามลำดับ^{๘๖}

ฉัตรชัย ธรรมครบุรี ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางพระพุทธศาสนาของโรงเรียนรางวัลพระราชทาน” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางพระพุทธศาสนาของโรงเรียนพระราชทาน มี ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) การให้การศึกษาศาสนาโรงเรียนได้มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาบูรณาการการเรียนรู้กับทุกสาระวิชา มีระบบการประกันคุณภาพภายใน ๒) การฝึกอบรมโรงเรียนได้ส่งเสริมกิจกรรมทักษะวิชาการการประกวดโครงการ จัดการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา ๓) การพัฒนาโรงเรียนได้สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ มีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางพระพุทธศาสนามี ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ศิล โรงเรียนได้ให้การฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีกิจกรรมส่งเสริมระเบียบวินัยและงานทั้ง ๔ ฝ่ายถูกกำกับด้วยระเบียบทางราชการและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ๒) สมาธิ โรงเรียนตระหนักในการพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระมีการส่งเสริมทักษะวิชาการส่งเสริมการรักการอ่าน ๓) ปัญญา โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาข้อมูลระบบสารสนเทศพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษามี Best practice ของโรงเรียนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้^{๘๗}

ฐานัน พิมพิลีน และคณะ ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการแก้ปัญหาเด็กหนีเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาโรงเรียนเขาวงพิทยาคาร อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยและเงื่อนไขของการหนีเรียนของนักเรียนโรงเรียนเขาวงพิทยาคารมี ๔ ปัจจัยหลัก คือ ๑) ครอบครัว เนื่องจาก พ่อ แม่ ต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพไม่มีเวลาในการดูแลบุตรหลาน ทำให้บุตรหลานมี

^{๘๖} กรรณิการ์ กาญจน์ดา และคณะ, “กระบวนการส่งเสริมจริยธรรมในการประพฤติตนอย่างเหมาะสมของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ – แพร่ เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดแพร่”, รายงานการวิจัย, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้, ๒๕๕๓), หน้า ๗๕.

^{๘๗} ฉัตรชัย ธรรมครบุรี, “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางพระพุทธศาสนาของโรงเรียนรางวัลพระราชทาน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

พฤติกรรมที่เลียนแบบในสิ่งที่ไม่ดี ก้าวร้าว และขาดความรับผิดชอบ ๒) นักเรียน เนื่องจากเด็กวัยรุ่น มีพฤติกรรม อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง อารมณ์เปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย หงุดหงิดง่าย เครียดง่าย โกรธง่าย ซึมเศร้าโดยไม่มีสาเหตุได้ง่าย และมีการเลียนแบบง่าย ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการกระทำที่แสดงออกมา ๓) โรงเรียน เนื่องจากระบบการเรียนเป็นแบบเดินเรียน ทำให้นักเรียนมีโอกาสนั่งเรียนในระหว่างเดินทางไปหาห้องใหม่ ประกอบกับเทคนิคการสอนของครูผู้สอนยังไม่กระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้ เกิดความเบื่อหน่าย ๔) ชุมชน เนื่องจากกระแสการบริโภคนิยมเข้ามาทำให้โครงสร้างของชุมชนแบบเดิมซึ่งช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันหมดไป เป็นชุมชนที่อยู่แบบตัวใครตัวมัน ในชุมชนมีสารเสพติด ร้านเกมส์ รีสอร์ท เป็นผลทำให้เด็กมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น รูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา คือ ผู้ปกครองควรพัฒนารูปแบบการเลี้ยงดูเด็กให้มีความสอดคล้องกับพัฒนาการของวัยรุ่น ร่วมมือกับสถานศึกษาสร้างเครือข่ายการดูแลที่มีประสิทธิภาพ และท้องถิ่นให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ รวมถึงควรมีกิจกรรมที่เน้นการฝึกทักษะชีวิต กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ตลอดจนสถานศึกษาควรปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนโดยใช้วิธีการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามความถนัด เช่น กลุ่มแสดงออก เป็นต้น^{๘๘}

มณฑิรา อินคชสาร ได้วิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสื่อและกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อลดอันตรายจากการใช้สารเสพติดแบบฉีดเข้าเส้น จุดประสงค์เพื่อพัฒนาสื่อและกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือลดความเสี่ยงจากการฉีดสารเสพติดเข้าเส้น ผลการวิจัยพบว่า ภาษาและน้ำเสียงที่ควรใช้ในการสื่อสารกับผู้ที่ใช้สารเสพติดแบบฉีดเข้าเส้น ได้แก่ การสื่อสารที่คิดถึงตนเอง ให้ตระหนักถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตัวเอง รักตัวเอง และสื่อสารให้คิดถึงครอบครัว โทณหรือน้ำเสียงในการสื่อสารควรเป็นแบบให้กำลังใจ ให้โอกาส ให้ทางเลือก^{๘๙}

พระราชบัญญัติ (สิงห์คำ ขยวโส) ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมภายใต้รูปแบบธนาคารความดี สำหรับหน่วยอบรมประชาชน” ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักการ ๘ ประการ คือ หลักศีลธรรมและวัฒนธรรม สุขภาพ สัมมาชีพ สันติสุข ศึกษา สงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ กตัญญูกตเวที และหลักสามัคคีธรรม มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคคลและสังคม โดยมีเป้าหมายของการดำเนินการ คือ เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น การพัฒนาสังคม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

^{๘๘} ฐานัน พิมพัสสิน และคณะ, “รูปแบบการแก้ปัญหาเด็กหนีเรียนในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนเขาวงพิทยาคาร อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์”, **รายงานการวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๒), หน้า ๕๔-๕๕.

^{๘๙} มณฑิรา อินคชสาร, “การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสื่อและกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อลดอันตรายจากการใช้สารเสพติดแบบฉีดเข้าเส้น”, **ปริญาวิทยาสาสตร์ดุขภูมิตติ สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๑), หน้า ๘๗-๙๔.

สิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการชุมชน และการสงเคราะห์ชุมชน การใช้หลักการทางพระพุทธศาสนา ควบคู่กับการพัฒนาชีวิต และสังคม เพื่อให้บุคคลพึ่งพาตนเองได้ มีการยึดมั่นในการทำความดีมีการช่วยเหลือแบ่งปันสร้างความผูกพันด้วยกิจกรรมการพัฒนา มีการสื่อสารเพื่อให้คนเข้าถึงสัจธรรมด้วยวิธีการปฏิบัติ และมีการฝึกตามหลักไตรสิกขาและหลักภาวนา ๔ เพื่อให้บุคคลทำประโยชน์ของตน สมบูรณ์พึ่งพาตนเองได้ในทุกทาง ให้มีความร้อนที่บำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้วยความเสียสละ จากนั้นควรมีการพัฒนาสังคมให้ไปสู่สังคมคุณธรรมที่เกิดประโยชน์และความสุขของทุกคนในสังคม^{๙๐}

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบเฝ้าระวัง ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า การช่วยเหลือและแก้ไข ปัญหาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหลากหลายวิธี เช่น ชุมชนจะมีสายตรวจ/อปพร./ป้อมยาม คอยตรวจตราสิ่งผิดปกติในชุมชน มีหน่วยงานมาจัดกิจกรรมรณรงค์ให้คำแนะนำ เช่น สำนักงาน ป.ป.ส. สาธารณสุข โรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น วิธีการแก้ไขปัญหา/รณรงค์การป้องกันยา เสพติดจากสถานศึกษา/ชุมชนที่น่าสนใจ เช่น การเข้าค่ายและจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ มีพื้นที่ให้เด็ก และเยาวชนได้มีโอกาสทำกิจกรรมสร้างสรรค์ หรือการเดินเทิดพระเกียรติเพื่อต่อต้านยาเสพติด และ โครงการ To Be Number One^{๙๑}

สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ และ ศศิกัญจน์ ทวีสุวรรณ ได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริม คุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็กเยาวชนและข้าราชการภาครัฐ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมผู้บริหาร ครู นักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรีมีดังต่อไปนี้ มีการกำหนดนโยบายแห่งชาติในการส่งเสริมคุณธรรมเยาวชน โดยรัฐบาลจัดประชุมบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน เยาวชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องพิจารณานำหลักธรรมของทุกศาสนา หลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการศึกษามารวมกันกำหนดเป็นนโยบายว่าระแห่งชาติในการส่งเสริม คุณธรรมของเยาวชน โรงเรียนนำนโยบายแห่งชาติมากำหนดเป็นนโยบายการส่งเสริมคุณธรรมใน โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ โรงเรียนกำหนดมาตรฐานคุณธรรมของผู้บริหาร ครู นักเรียนโดยองค์กรหลักที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบมี คณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทน องค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรศาสนา ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้บริหาร ครู มีการกำหนด ยุทธศาสตร์ ในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการ ส่งเสริมคุณธรรมเยาวชน ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเป็นแบบ

^{๙๐} พระราชบัญญัติ (สิงห์คำ ขยวิโส), “กระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมภายใต้ รูปแบบธนาคารความดี สำหรับหน่วยอบรมประชาชน”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๑๙๙-๒๐๓.

^{๙๑} สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, “การพัฒนาระบบเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในสถานศึกษา”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๑), หน้า ๒.

บออย่างที่ดี ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การกำหนด กฎ ระเบียบที่ส่งเสริมคุณธรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การใช้สื่อปลูกกระแสคุณธรรม และยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างเครือข่ายคุณธรรม^{๙๒}

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด

นักวิจัย	ผลการวิจัย
กรรณิการ์ กาญจน์ดา และคณะ, (๒๕๕๓, หน้า ๗๕)	ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนมากที่สุดคือ การอบรมเลี้ยงดู จากครอบครัว รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมการอยู่อาศัย และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจากสถานศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ค่านิยม ความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง พฤติกรรมการเล่นแบบ และขาดจิตสำนึกของการเป็นคนดี ตามลำดับ
ฉัตรชัย ธรรมครบุรี, (๒๕๕๓)	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางพระพุทธศาสนามี ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ศีล โรงเรียนได้ให้การฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีกิจกรรมส่งเสริมระเบียบวินัย ๒) สมาธิ การพัฒนาการเรียนการสอนส่งเสริมทักษะวิชาการส่งเสริมการรักการอ่าน ๓) ปัญญา พัฒนาข้อมูลระบบสารสนเทศ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และพัฒนาแหล่งเรียนรู้
พระราชปัญญาภรณ์ (สิงห์คำ ขยวีโส), (๒๕๕๖, หน้า ๑๙๙-๒๐๓)	การนำหลักการ ๘ ประการ คือ หลักศีลธรรมและวัฒนธรรม สุขภาพ สัมมาชีพ สันติสุข ศึกษาสงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ กตัญญูกตเวที และหลักสามัคคีธรรม มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคคลและสังคม โดยมีเป้าหมายของการดำเนินการ คือ เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การปฏิบัติตาม และวัฒนธรรมท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ชุมชน การพัฒนาชีวิตเพื่อให้บุคคลพึ่งพาตนเองได้

^{๙๒} สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ และศศิกาญจน์ ทวีสุวรรณ, “การส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็ก/เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ”, รายงานวิจัย, (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๒), หน้า ๒๔๕-๒๔๙.

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่อง
ยาเสพติด (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ฐานัน พิมพ์สิน และคณะ, (๒๕๕๒, หน้า ๕๔-๕๕)	ปัจจัยและเงื่อนไขของการหนีเรียนของนักเรียนโรงเรียนเขาวงกตพิทยาคมมี ๔ ปัจจัยหลัก คือ ๑) ครอบครัว เนื่องจาก พ่อ แม่ ต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพไม่มีเวลาในการดูแลบุตรหลาน ๒) นักเรียน เนื่องจากเด็กวัยรุ่น มีพฤติกรรม อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง และมีการเลียนแบบง่าย ๓) โรงเรียน เนื่องจากระบบการเรียนเป็นแบบเดินเรียน ทำให้นักเรียนมีโอกาสนักเรียนในระหว่างเดินทางไปหาห้องใหม่ ๔) ชุมชน โครงสร้างของชุมชนแบบเดิมซึ่งช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันหมดไป
มณฑิรา อินคชสาร, (๒๕๕๑, หน้า ๘๗-๙๔)	ภาษาและน้ำเสียงที่ควรใช้ในการสื่อสารกับผู้สื่อสารเสพติดแบบฉีดยาเข้าเส้น ได้แก่ การสื่อสารที่คิดถึงตนเอง ให้ตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเอง รักตัวเอง และสื่อสารให้คิดถึงครอบครัว โทนหรือน้ำเสียงในการสื่อสารควรเป็นแบบให้กำลังใจ ให้โอกาส ให้ทางเลือก
สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๑, หน้า ๒)	การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหลากหลายวิธี เช่น ชุมชนจะมีสายตรวจ/อปพร./ป้อมยามคอยตรวจตราสิ่งผิดปกติในชุมชน มีหน่วยงานมาจัดกิจกรรมรณรงค์ให้คำแนะนำ เช่น สำนักงาน ป.ป.ส. สาธารณสุข โรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น
สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ และศศิกาญจน์ ทวีสุวรรณ, (๒๕๕๒, หน้า ๒๔๕-๒๔๙)	ยุทธศาสตร์ในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการ ส่งเสริมคุณธรรมเยาวชน ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเป็นแบบอย่างที่ดี ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การกำหนด กฎ ระเบียบที่ส่งเสริมคุณธรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การใช้สื่อปลูกกระแสคุณธรรม และ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างเครือข่ายคุณธรรม

๒.๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหายาเสพติด

จากการศึกษาคนคว่ำทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจการป้องกันปัญหา ยาเสพติด ปรากฏว่ามีนักวิชาการหลายท่าน ได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจ การป้องกันปัญหาเสพติดไว้ ผู้วิจัยพอนำมาสรุปได้ดังนี้

โกศล อินทวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓” ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ นำไปสู่รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการกระตุ้น เสริมแรง สร้างขวัญกำลังใจในการพัฒนาตนเองและบุคคลรอบข้าง เสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหายาเสพติด โดยใช้รูปแบบที่มีชื่อว่า KINCO Reinforcement model ส่วนประกอบด้วย Knowledge Identification (KI) คือ การร่วมกันกำหนดเงื่อนไขการให้ความรู้การป้องกันและการ แก้ไขปัญหายาเสพติด การจัดการความรู้ Knowledge Norm (KN) บรรทัดฐานโทษพิษภัย ให้ความรู้ กฎกติกา ของโทษพิษภัยของยาเสพติด Knowledge Cognitive Learning (KC) คือ การให้ความรู้ แนวคิดเชิงนามธรรม การเรียนรู้เชิงพุทธิปัญญา และ Knowledge Operant Conditioning (KO) คือ การให้ความรู้โดยการทดลองทำและดูแลเป็นการวางเงื่อนไขที่จะทำ ซึ่งได้พัฒนามาจากทฤษฎีการ เสริมแรง กระตุ้นให้นักศึกษามีการเรียนรู้ ภายหลังการทดลองเพื่อประเมินรูปแบบในกลุ่มนักศึกษา พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีการพัฒนาระดับการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดได้ดีขึ้น^{๙๓}

พัชรา เอี่ยมกิจการ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบจำลองการผสมผสานพลังการรณรงค์และ การให้การศึกษเพื่อควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติ พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน โดยสามารถสรุปเป็นขั้นตอนในการ ดำเนินงานได้ ๓ ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินงาน ประกอบด้วย จัดตั้ง คณะทำงานสถานศึกษา และ เตรียมความพร้อมก่อนดำเนินงาน โดยรวบรวมบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินงาน และศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาเพื่อวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อยที่จะนำไปสู่การวางแผนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพความ เป็นจริง ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน โดยมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการ ดำเนินงานให้มีความชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสม และคัดเลือกรายวิชาในการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมในการรณรงค์ รวมถึงกำหนดเนื้อหาหรือประเด็น และกำหนดวิธีดำเนินงานผสมผสานพลัง การรณรงค์และการให้การศึกษ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กระบวนการสื่อ ช่อง ทางการสื่อสารบทบาทและการมีส่วนร่วม และมีกระบวนการวิจัยของครูอย่างเป็นระบบ ขั้นตอนที่ ๓

^{๙๓} โกศล อินทวงศ์, “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดใน สถานศึกษา สังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนาศาสตร์สุขภาพ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐), หน้า ๑๗๘-๑๘๖.

ขั้นตอนการประเมินผลการดำเนินงาน ขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการประเมินและตรวจสอบผลของการดำเนินงานเพื่อจะ นำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขกระบวนการให้มีความเหมาะสมกับสถานศึกษามากยิ่งขึ้นต่อไป^{๙๔}

มานพ คณะโต ได้วิจัยเรื่อง โครงการศึกษาและการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มประชากร คือ นักเรียน และครูผู้ปกครองในสถานศึกษา ๑๑ จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน ๓๐ พื้นที่ เขตการศึกษา สุ่มเลือกสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ของภาครัฐและเอกชนจำนวน ๓๑๑ แห่ง ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา คือ การรณรงค์ป้องกันยาเสพติด การให้ความรู้ผ่านกิจกรรมการสนับสนุน กิจกรรมทางสังคม การช่วยเหลือนักเรียนให้มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม การตรวจค้นและสอดส่อง ส่วนกิจกรรมที่ดำเนินการน้อย ได้แก่ การช่วยเหลือให้นักเรียนที่มีปัญหาด้านยาเสพติด และการตรวจปัสสาวะเพื่อการหาสารเสพติด^{๙๕}

วรรณชนก จันทชุม ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลวิธีในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในจังหวัดกาฬสินธุ์” โดยมีวัตถุประสงค์ส่งเสริมและสนับสนุน นักเรียน ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ ให้ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนภายใต้ทรัพยากรท้องถิ่นที่มีอยู่ ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาผลวิธีในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน กลุ่มได้ร่วมกันกำหนด ๒ โครงการ ได้แก่ โครงการให้โปรแกรมสุขศึกษาเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับพวงสกรานต์สูบบุหรี่ และโครงการพัฒนาทักษะการตัดสินใจและทักษะการปฏิเสธ โดยใช้กับนักเรียนในระดับป. ๕-๖ และ ม. ๑-๓ ในโรงเรียนห้วยคำจตุรฤทธิศิลป์ปรากฏว่าไม่มีนักเรียนลายใหม่สู่เพิ่มและอัตราการสูบบุหรี่ของเด็กลดลง^{๙๖}

สุทธิรักษ์ ไชยรักษ์ และคณะ ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา ๒๕๕๑ ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเพราะมีความต้องการเข้าสังคมในกลุ่มเพื่อนๆ ประกอบกับ

^{๙๔} พัทธรา เอี่ยมกิจการ, “การพัฒนาแบบจำลองการผสมผสานพลังการรณรงค์และการให้การศึกษาเพื่อการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา”, วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์, (คณะนิเทศศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๓๑๕-๓๒๑.

^{๙๕} มานพ คณะโต, “การวิจัยโครงการศึกษาและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน”, สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, (กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสำนักงาน, ๒๕๕๑), หน้า ๓-๔.

^{๙๖} วรรณชนก จันทชุม, “การพัฒนาดนวิธีในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในจังหวัดกาฬสินธุ์”, วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๙), หน้า ๙๔-๑๐๙.

นักศึกษาได้เรียนรู้ดำเนินชีวิตห่างจากครอบครัว ผู้ปกครอง เป็นผู้แนะนำ ตักเตือนให้คำปรึกษา ดังนั้น นักศึกษาจึงต้องตัดสินใจเรื่องต่างๆ ด้วยตัวเองจึงขาดการยั้งคิด สำหรับสถานที่ใช้ดื่มสุราในมหาวิทยาลัยมากที่สุด คือ หอพักนักศึกษา ดังนั้น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจึงมีมาตรการโดยการเสพของมีเงินมาของนักศึกษา การอยู่ร่วมในวงเสพของมีเงินมาหรือการมีของมีเงินมาไว้ในครอบครอง ในเขตมหาวิทยาลัยจะต้องได้รับโทษ คือ การพักการศึกษา ๑ ภาคการศึกษา^{๙๗}

สุญาดา สุนทรสารทูล ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชนในการสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมแก่เด็กและเยาวชนในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัย พบว่า มี ๔ รูปแบบ ได้แก่ ๑) สร้างครอบครัวต้นแบบที่มีภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมที่ดีมาเป็นต้นแบบ และขยายผลโดยการจัดกิจกรรมร่วมกับครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการ และมีการขยายผลไปสู่ชุมชนใกล้เคียง ๒) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนเกี่ยวกับหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัดโรงเรียน ชุมชน ภาครัฐรวมถึงภาคเอกชน เริ่มตั้งแต่ การวางแผน การปฏิบัติการ การตรวจสอบการดำเนินการให้เหมาะสม รวมถึงการประเมินผล ๓) จัดทำพื้นที่ชุมชนให้มีมูลค่าเพิ่มทางสังคมโดยชุมชนจัดตั้งศูนย์คอมพิวเตอร์พร้อมทั้งมีครูอาสาสมัครในพื้นที่คอยดูแลและให้คำแนะนำ และ ๔) ภาครัฐเป็นแกนกลางในการเชิญชวนภาคเอกชนเข้ามาร่วมมีบทบาทในการสนับสนุนงบประมาณการจัดกิจกรรมความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน พร้อมทั้งจัดทำโครงการเพื่อนำครอบครัวต้นแบบไปประชาสัมพันธ์ และมีการขยายผลโดยพาครอบครัวต้นแบบไปศึกษาดูงานหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง^{๙๘}

^{๙๗} สุทธิรักษ์ ไชยรักษ์ และคณะ, “พฤติกรรมการณ์ดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา ๒๕๕๑”, รายงานการวิจัย, (นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๕๕๓), หน้า ๕๘-๖๐.

^{๙๘} สุญาดา สุนทรสารทูล, “รูปแบบความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน ในการสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมแก่เด็กและเยาวชนในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๒), หน้า ๒๐๓-๒๐๔.

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหายาเสพติด

นักวิจัย	ผลการวิจัย
โกศล อินทวงศ์, (๒๕๕๐, หน้า ๑๗๘-๑๘๖)	รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการกระตุ้นเสริมแรงสร้างขวัญกำลังใจในการพัฒนาตนเองและบุคคลรอบข้าง โดยใช้รูปแบบที่มีชื่อว่า KINCO Reinforcement model ส่วนประกอบด้วย Knowledge Identifra on (KI) คือ การร่วมกันกำหนดเงื่อนไขการให้ความรู้การป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด การจัดการความรู้ Knowledge Norm (KN) บรรทัดฐานโทษพิษภัย ให้ความรู้ กฎกติกา ของโทษพิษภัยของยาเสพติด Knowledge Cognitive Learning (KC) คือ การให้ความรู้แนวคิดเชิงนามธรรม การเรียนรู้เชิงพุทธิปัญญา และ Knowledge Operant Condtoning (KO) คือ การให้ความรู้โดยการทดลองทำและดูแลเป็นการวางเงื่อนไขที่จะทำ
พัชรา เอี่ยมกิจการ, (๒๕๕๓, หน้า ๓๑๕-๓๒๑)	ทัศนคติ พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน โดยสามารถสรุปเป็นขั้นตอนในการดำเนินงานได้ ๓ ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินงาน ประกอบด้วย จัดตั้งคณะทำงานสถานศึกษา และ เตรียมความพร้อมก่อนดำเนินงาน ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน โดยมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานให้มีความชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสม ขั้นตอนที่ ๓ ขั้นติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ขั้นตอนนี้เป็นการประเมินและตรวจสอบผลของการดำเนินงานเพื่อจะ นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุง แก้ไขกระบวนการให้มีความเหมาะสม
มานพ คณะโต, (๒๕๕๑, หน้า ๓-๔)	การดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา คือ การรณรงค์ป้องกันยาเสพติดให้ความรู้ผ่านกิจกรรมการสนับสนุนกิจกรรมทางสังคม การช่วยเหลือนักเรียนให้มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม การตรวจค้นและสอดส่อง ส่วนกิจกรรมที่ดำเนินการน้อย ได้แก่ การช่วยเหลือให้นักเรียนที่มีปัญหาด้านยาเสพติด และการตรวจปัสสาวะเพื่อการหาสารเสพติด

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหายาเสพติด (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
วรรณชนก จันทชุม, (๒๕๕๔, หน้า ๙๔-๑๐๙)	การพัฒนากลวิธีในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน กลุ่มได้ร่วมกันกำหนด ๒ โครงการ ได้แก่ โครงการให้โปรแกรมสุขศึกษาเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับพวงสงกรานต์สูบบุหรี่ และโครงการพัฒนาทักษะการตัดสินใจและทักษะการปฏิเสธ
สุญาดา สุนทรสารทูล, (๒๕๕๒, หน้า ๒๐๓-๒๐๔)	พบว่า มี ๔ รูปแบบ ได้แก่ ๑) สร้างครอบครัวต้นแบบที่มีภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมที่ดีมาเป็นต้นแบบ และขยายผลโดยการจัดกิจกรรมร่วมกับครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการ และมีการขยายผลไปสู่ชุมชนใกล้เคียง ๒) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนเกี่ยวกับหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน ภาครัฐรวมถึงภาคเอกชน เริ่มตั้งแต่ การวางแผน การปฏิบัติการ การตรวจสอบการดำเนินการให้เหมาะสม รวมถึงการประเมินผล ๓) จัดทำพื้นที่ชุมชนให้มีมูลค่าเพิ่มทางสังคมโดยชุมชนจัดตั้งศูนย์คอมพิวเตอร์พร้อมทั้งมีครูอาสาสมัครในพื้นที่คอยดูแลและให้คำแนะนำ และ ๔) ภาครัฐเป็นแกนกลางในการเชิญชวนภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนงบประมาณการจัดกิจกรรมความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน
สุทธิรักษ์ ไชยรักษ์ และคณะ, (๒๕๕๓, หน้า ๕๘-๖๐)	แรงจูงใจในการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเพราะมีความต้องการเข้าสังคมในกลุ่มเพื่อนๆ ประกอบกับนักศึกษาได้เรียนรู้ดำเนินชีวิตห่างจากครอบครัว ผู้ปกครอง เป็นผู้แนะนำ ตักเตือนให้คำปรึกษา ดังนั้นนักศึกษาจึงต้องตัดสินใจเรื่องต่างๆ ด้วยตัวเองจึงขาดการยั้งคิด สำหรับสถานที่ใช้ดื่มสุราในมหาวิทยาลัยมากที่สุด คือ หอพักนักศึกษา

๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัย เรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี” เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) กล่าวคือใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Analysis) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี” เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) จึงกำหนดตัวแปรไว้ ๒ ส่วน คือ

๑) การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การทบทวนเอกสาร (Documentary Research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อให้ทราบถึงประเด็นของการศึกษาในรายละเอียดที่สำคัญ และมีความครอบคลุมในเนื้อหาสาระสำคัญที่ทำการศึกษาอย่างครบถ้วน พร้อมกันนั้นในการวิจัยเชิงคุณภาพจะทำให้ทราบถึงข้อมูลเชิงลึกที่มีรายละเอียดชัดเจนสามารถนำมาวิเคราะห์ในเชิงตรรกะได้ (Analytic Induction)

๒) การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อให้เกิดความเชื่อถือในเชิงประจักษ์ข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนากล่าวคือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อให้ทราบถึงเหตุผลที่มีส่วนสัมพันธ์กันกับข้อมูลเชิงคุณภาพและอุดช่องจุดด้อยของข้อมูลเชิงคุณภาพ

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยมีกลุ่มเป้าหมาย/กลุ่มตัวอย่าง/ประชากร โดยแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๔,๓๑๙ คน^๑

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๓๖๗ Discussion คน ที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane^๒ ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด
e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้
n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมด 4,319 คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$n = \frac{4319}{1 + 4319(0.05)^2}$$

$$n = \frac{4319}{1 + 10.797}$$

$$n = \frac{4319}{11.797}$$

$$n = 366.11$$

เพราะฉะนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 367 คน

จากสูตรจะได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระบุรี รวม ๓๖๖ คน รายละเอียดดังตารางที่ ๑

^๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสระบุรี. (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙)

^๒ สุวริย์ ศิริโกคาภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๙-๑๓๐.

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดสระบุรี

ลำดับ	จำนวนอำเภอ/โรงเรียน	จำนวนประชากร/คน		รวม	ประชากรกลุ่ม ตัวอย่าง
		มัธยมต้น	มัธยมปลาย		
๑	อำเภอเมืองสระบุรี - โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม	๑,๙๑๒	๑,๔๒๙	๓,๓๔๑	๒๘๓
๒	อำเภอหนองแซง - โรงเรียนหนองแซงวิทยา	๓๖๗	๒๒๒	๕๘๙	๕๐
๓	อำเภอวังม่วง - โรงเรียนวังม่วงวิทยาคม	๘๔	๓๐๕	๓๘๙	๓๓
รวม		๒,๓๖๓	๑,๙๕๖	๔,๓๑๙	๓๖๗

๓.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้ ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มพระสังฆาธิการ กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ กลุ่มประชาชนและผู้นำท้องถิ่น จำนวน ๒๑ รูปหรือคน ดังนี้

๑. พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺโญ) เจ้าคณะอำเภอหนองแค
๒. พระมหากฤษณพงศ์ สมจิตโต เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้
๓. พระครูวิทิตอรรถการ (ชม เตชธมฺโม) เจ้าคณะตำบลหนองไช้
๔. พระมหาวิสัย สมาจาโร เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี
๕. พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล
๖. พระครูปลัดธีรธัมม์ ธีรธมฺโม เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา
๗. พระอธิการสุภกิตติ อินทวิโร เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน
๘. นายทวน เทียงเจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา”
๙. นางเอมอร บุรณศักดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม
๑๐. นายวิสูตร คำนวนศักดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี
๑๑. นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียบวิทยาทาน
๑๒. นายสำราญ ชื่นตรง ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม

๑๓. นายอรรถวัฒน์ พงษ์ชนโรจน์	ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระท้อนกิตติ วุฒิวิทยา
๑๔. นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย
๑๕. ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทร์เกิด	รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติ หน้าที่รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ
๑๖. นายทินพล เฉลิมวสุธา	ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงาน ปกครอง
๑๗. นายยชญ์ธเนศ แจ้งเจนศิลป์ธนา	นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง
๑๘. นายชัยวัฒน์ ด้วงประดิษฐ์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย
๑๙. นายเชื้อ ฮั่นจินดา	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนอง ปลาหมอ
๒๐. นายวิรัช ศรีเพชร	ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน
๒๑. นายคณภัทร์ ผลทอง	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ
รวมทั้งสิ้น ๒๑ รูปหรือคน	

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๑ เครื่องมือสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยแบ่งรายละเอียดในการสร้างเครื่องมือ และพัฒนาเครื่องมือจากการได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อจะได้นำแนวคิดและทฤษฎีมาสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบปลายเปิด จำนวน ๑ ฉบับ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๑) กำหนดประเด็นหลักในการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ระบุรายการข้อมูลที่ต้องการในแต่ละประเด็น

๒) จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์และรายการข้อคำถามแต่ละประเด็น

๓) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและการใช้ภาษา จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

๔) แก้ไขและปรับปรุงให้เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์แล้วจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

๓.๓.๒ เครื่องมือสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอน ลักษณะ และการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๑) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑.๑ ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้

๑.๒ กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๑.๓ กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาคณะนิพนธ์

๑.๔ สร้างเครื่องมือ

๑.๕ นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาคณะนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๑.๖ นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๑.๗ ปรับปรุงแก้ไข

๑.๘ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่าง

๒) ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่เรียน และสถานภาพทางครอบครัว ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่มีต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ใน ๖ ด้าน คือ ๑) การให้ข่าวสาร ๒) การให้การศึกษา

ด้านจิตใจหรือความรู้สึก ๓) การเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน ๔) การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน ๕) การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว และ ๖) การให้ทางเลือก และหลักพุทธธรรมโดยใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ได้แก่ ๑) เมตตา ๒) กรุณา ๓) มุทิตา ๔) อุเบกขา ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น ดังนี้

การป้องกันปัญหาเสพติด

๑. ด้านการให้ข่าวสาร มีคำถามทั้งหมด ๕ ข้อ
๒. ด้านการให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก มีคำถามทั้งหมด ๕ ข้อ
๓. ด้านการเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน มีคำถามทั้งหมด ๕ ข้อ
๔. ด้านการให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน มีคำถามทั้งหมด ๕ ข้อ
๕. ด้านการสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว มีคำถามทั้งหมด ๕ ข้อ
๖. ด้านการให้ทางเลือก มีคำถามทั้งหมด ๕ ข้อ

หลักพรหมวิหาร ๔

๑. ด้านเมตตา มีคำถามทั้งหมด ๕ ข้อ
๒. ด้านกรุณา มีคำถามทั้งหมด ๕ ข้อ
๓. ด้านมุทิตา มีคำถามทั้งหมด ๕ ข้อ
๔. ด้านอุเบกขา มีคำถามทั้งหมด ๕ ข้อ

มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ๕ หมายถึง พระสงฆ์ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- ๔ หมายถึง พระสงฆ์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- ๓ หมายถึง พระสงฆ์ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- ๒ หมายถึง พระสงฆ์ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- ๑ หมายถึง พระสงฆ์ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์^๓ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐-๕.๐๐	หมายความว่า ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐-๔.๔๙	หมายความว่า ระดับการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐-๓.๔๙	หมายความว่า ระดับการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐-๒.๔๙	หมายความว่า ระดับการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐-๑.๔๙	หมายความว่า ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

^๓ ประกอบ กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๘.

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

๓) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงครายข้อ (Index of Item-objective Congruence : IOC)^๔ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๘ ถึง ๑.๐

๓. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)^๕ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๙๔๕

๔. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ งานวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

๑) การวิเคราะห์เชิงเอกสาร ศึกษาจากเอกสารต่างๆ ดังนี้

(๑) ข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการรวบรวมจากหนังสืออ้างอิงทางพระพุทธศาสนาต่าง ๆ จากพระไตรปิฎก (ภาษาบาลี) ฉบับ มหาจุฬาลงกรณ ๒๕๐๐, พระไตรปิฎก (ภาษาไทย) ฉบับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔๓-๒๔๔.

^๕ Lee J. Cronbach, *Essentials of Psychological Testing*, 4th ed., (New York : Harper & Row, 1971), p. 67.

(๒) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการรวบรวมจากหนังสือวารสารบทความ งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตลอดจนข้อมูลทางสถิติที่รวบรวมโดยหน่วยงานราชการหรือสถาบันการศึกษาและแหล่งข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ

๒) การสัมภาษณ์ (Interview)

การวิจัยครั้งนี้ใช้ทั้งการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Semi-formal interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรทั้งหมด จึงมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

(๑) ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนลงสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการนัดหมายวันเวลาที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกับขอเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี พร้อมกันนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

(๒) ขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุผลและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะที่สัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่างๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ที่จะให้บันทึกเสียงในช่วงใด ผู้วิจัยก็จะไม่บันทึกเสียงเลย

๓) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยจะใช้การสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ พร้อมด้วยคณะผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลที่ได้รับ และแยกประเด็นเป็นดัชนีแล้ว สนทนากลุ่มด้วยการวางแผนสนทนา เวลา สถานที่ ผู้เข้าร่วมสนทนา จัดเตรียมแนวคำถาม และคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนา

๓.๔.๒ งานวิจัยเชิงปริมาณ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

(๑) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยให้แบบสอบถาม (Questionnaire) ตรงตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแจกแบบสอบถาม

(๒) ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ จำนวนอย่างน้อย ๕ ท่าน เช่น ด้านการให้ข่าวสาร ด้านการให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก เป็นต้น ในการตรวจเครื่องมือการวิจัยว่ามีความเที่ยงตรงและสามารถใช้ในการเก็บข้อมูลได้หรือไม่

(๓) ติดต่อขอหนังสือจากหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขออนุญาตและขอ

ความร่วมมือถึงผู้บริหาร หรือหัวหน้างานกลุ่มเป้าหมาย และเวียนหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้บริหาร หัวหน้าหน่วยงานต่างๆ ที่จะเข้าแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

(๔) นำส่งหนังสือขออนุญาตและขอความร่วมมือถึงผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยกำหนดวันที่จะไปขอแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) ด้วยตนเอง

(๕) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถดำเนินการดังนี้

๑) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ทั้งเอกสารปฐมภูมิและทุติยภูมิจากแหล่งต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา และนำข้อมูลจากการบันทึกในขั้นตอนการลงพื้นที่ที่ทำการศึกษาในครั้งแรกมาวิเคราะห์ และตั้งเป็นคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่ต้องการศึกษาวิจัย

๒) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่าง ๆ ได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็จะตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี

๓) การวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่มเฉพาะข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยใช้วิธีการตีความหมาย และแปลความหมายในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาด้วยเทคนิคกระบวนการวิภาษวิธี (Dialectics Process : DP) ซึ่งมี ๔ ลักษณะ คือ ลักษณะยืนยัน ลักษณะปฏิเสธ ลักษณะยอมรับและปฏิเสธ และลักษณะหาข้อสรุปรวม โดยผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งที่ได้จากการบันทึกข้อมูลมาถอดเทปสัมภาษณ์ จัดหมวดหมู่ตามแต่ละตัวแปลว่าครบถ้วนเพียงพอและเหมาะสมแก่การนำไปวิเคราะห์ อภิปรายผลหรือไม่ต่อไป

๔) การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นแรกผู้วิจัยได้ตรวจสอบว่าข้อมูลนั้นได้ตอบปัญหาของการวิจัยแล้วหรือไม่ หากผู้วิจัยพบว่าได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกัน ผู้วิจัยจะตรวจสอบว่าข้อมูลที่แท้จริงเป็นอย่างไร

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเชิงปริมาณ สามารถดำเนินการดังนี้

๑) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นหลักโดยการดำเนินการขั้นแรก คือ นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ จำนวน ๓๙๓ ชุด นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสำรวจ (Editing) แล้วดำเนินการลงรหัสตามคู่มือการลงรหัส (Code Book) หลังจากนั้นได้มีการตรวจสอบแบบสำรวจเพื่อความถูกต้องอีก ๑ ครั้ง แล้วจึงดำเนินการถ่ายรหัสทั้งหลายลงในแบบฟอร์มถ่ายข้อมูล (Transfer Sheet) บรรจุข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าทางสถิติ

๒) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามโดยใช้การประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เสนอข้อมูล ดังนี้

(๑) สถานภาพส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

(๒) ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

(๓) ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด นำมาจับกลุ่มคำตอบวิเคราะห์รายข้อ วิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis techniques) นำเสนอข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงประกอบตาราง

(๔) เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการป้องกันปัญหาเสพติดของพระสงฆ์ให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสระบุรี มีดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐-๕.๐๐	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐-๔.๔๙	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐-๓.๔๙	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐-๒.๔๙	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐-๑.๔๙	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง เรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods) ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร (Documentary research) และสัมภาษณ์บุคคลแบบเจาะลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒๑ รูปหรือคน ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานที่เกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๐ รูปหรือคน เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้วได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายและพรรณนาความ ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามแก่ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๖๖ ชุด เมื่อเก็บข้อมูลแล้วเสร็จ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้คือค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๔.๑ สภาพทั่วไปของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

๔.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

๔.๓ รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

๔.๔ งานวิจัยเชิงปริมาณ

๔.๕ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ สภาพทั่วไปของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

๔.๑.๑ จุดแข็ง (Strengths)

๑) การป้องกันยาเสพติดแก่นักเรียนหรือเยาวชนของชาติโดยทั่วไปนั้นส่วนหนึ่งเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์อยู่แล้วเพราะพระสงฆ์เป็นผู้มีเมตตาต่อประชาชนช่วยเหลือสังคมมีหน้าที่อบรมเยาวชนให้เป็นคนดี มีหน้าที่หรือบทบาทในการป้องกันและบำบัดรักษาปัญหาเสพติดต่อเยาวชน^{๑)}

๒) พระสงฆ์ถือเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณที่ประชาชนให้ความนับถือเป็นทุนเดิมอยู่แล้วถ้าได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยการใช้หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นตัวชี้้นำให้กับนักเรียนและประชาชนจะสามารถทำให้ปัญหายาเสพติดลดน้อยลงไปได้^{๒)}

๓) พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการป้องกันปัญหาเสพติดโดยใช้วิธีการเข้าไปสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนเพื่อปลูกฝังความคิดผิดชอบชั่วดีไว้เป็นเบื้องต้น^{๓)}

๔) การป้องกันปัญหาเสพติดพระสงฆ์มีบทบาทในส่วนนี้อยู่มากที่จะช่วยเหลือสังคมในเรื่องการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียน เพราะหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาสอนให้คนทำดีละเว้นความชั่วไม่เข้าไปข้องเกี่ยวกับอบายมุขทุกรูปแบบรวมถึงยาเสพติดด้วย^{๔)}

๕) ในส่วนของวัดได้มีการรณรงค์เรื่องการป้องกันปัญหาเสพติดโดยการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนทราบถึงโทษภัยของยาเสพติดแทบทุกวัด^{๕)}

๖) พระสงฆ์มีบทบาทในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนโดยการเทศนาให้แนวคิดที่ดีโดยใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด^{๖)}

๗) วัดและพระสงฆ์มีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไปและเป็นศูนย์กลางของชุมชนมาโดยตลอดรวมทั้งเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ด้านต่างๆ จึงเป็นศูนย์กลางของชุมชนในด้านการ

^{๑)} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม์ ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒)} สัมภาษณ์ พระมหากฤษณพงษ์ สมจิตโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓)} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปัญโญ), เจ้าคณะอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๔)} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตอรรถการ (ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๕)} สัมภาษณ์ พระมหาวิไลย์ สมจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๖)} สัมภาษณ์ นางเอมอร บุณยศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ปลูกฝังศีลธรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา^๗

๘) พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีความสามารถในการบรรยายเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิตและการสอนให้รู้ถึงโทษของการข้องแวะกับยาเสพติดในโอกาสหรือวันสำคัญต่างๆ^๘

๙) ในแต่ละพื้นที่ประชาชนให้ความศรัทธาและเชื่อถือในตัวพระสงฆ์อยู่แล้วจึงง่ายที่จะให้ความรู้และคอยห้ามปรามผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ให้เลิกยุ่งเกี่ยวได้^๙

๑๐) บทบาทพระสงฆ์มีความสำคัญในการที่จะอบรมสั่งสอนสอดแทรกในโอกาสต่างๆ เพื่อที่จะสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติ^{๑๐}

๑๑) โดยการใช้หลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาสอดแทรกในการสั่งสอนจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีสำหรับเยาวชนของชาติได้^{๑๑}

๑๒) พระสงฆ์มีบทบาทเป็นบุคลากรในพระพุทธศาสนาถือเป็นองค์กรหนึ่งที่มุ่งพัฒนาจิตใจไปพร้อมกับการพัฒนาด้านวัตถุ การหาหนทางช่วยเหลือของพระสงฆ์มีระเบียบปฏิบัติทางวินัยของพระสงฆ์กำกับดูแลอยู่แล้วเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้เพื่อจะนำมาป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นปัญหาที่สลับซับซ้อน^{๑๒}

๑๓) พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเพราะสั่งสอนชี้แนะโดยการใช้หลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาเพื่อให้นักเรียนรู้จักผิดชอบชั่วดีให้กับนักเรียนหรือเยาวชน เพราะนักเรียนหรือเยาวชนจะให้ความเคารพนับถือและเชื่อฟังพระสงฆ์^{๑๓}

๑๔) บทบาทพระสงฆ์ผ่านการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนถึงโทษและภัยของยาเสพติดมีกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมผ่าน

^๗ สัมภาษณ์ พระอธิการสุภกิจต์ อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^๘ สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๙ สัมภาษณ์ นายทวน เทียงเจริญ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” จังหวัดสระบุรี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑} สัมภาษณ์ นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นายเชื้อ ฮั่นจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ, จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นายทินพล เฉลิมวสุธา, ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมร่วมกับทางโรงเรียน และโครงการ พระสอนศีลธรรมเพื่อให้นักเรียนห่างไกลจากอบายมุขต่างๆ^{๑๔}

๑๕) ปัจจุบันคณะสงฆ์ถือเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันและ ป้องกันปัญหาเสพติดแก่เด็กและเยาวชน โดยกระทำในฐานะผู้บรรยายธรรมสนับสนุนกิจกรรมใน สถานศึกษาเพื่อให้เห็นโทษของยาเสพติด^{๑๕}

๑๖) ในส่วนของครูพระสอนศีลธรรมได้เข้ามาอบรมสั่งสอนสร้างความตระหนักให้กับ นักเรียนรู้จักพิษภัยเพื่อให้ห่างไกลจากยาเสพติด พระสงฆ์ได้จัดกิจกรรมโดยใช้หลักธรรมมาเป็นการ สื่อการสอนการอบรมฝึกปฏิบัติสมาธิให้เกิดความมั่นคงด้านจิตใจ^{๑๖}

๑๗) วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตของคนไทยพระสงฆ์ถือว่ามามีบทบาทสำคัญในการอยู่ ร่วมกันของคนชุมชนมาโดยตลอดทำหน้าที่อบรมสั่งสอนคนในชุมชนประพฤติตนให้เป็นคนดีมีความ รักสามัคคีในชุมชนเป็นคนกลางในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นในชุมชนพระสงฆ์จึงเป็นที่เคารพ นับถือของคนในชุมชนทุกที่^{๑๗}

๑๘) พระสงฆ์ถือเป็นบุคลากรในพระพุทธศาสนามีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาช่วยเหลือ เยาวชนหรือช่วยชาติให้พ้นทุกข์ ขณะที่หน่วยงานต่างๆ ของรัฐจะประสบผลสำเร็จได้ต้องร่วมกับ พระสงฆ์ถือว่าเป็นผู้นำด้านจิตใจใช้คำสอนตามหลักพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตใจยกระดับจิตใจ ของเยาวชนให้สูงขึ้น^{๑๘}

๑๙) พระสงฆ์เป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับการนับถือจากทุกกลุ่มคนจึงมีบทบาทสำคัญในการให้ ความรู้ด้านยาเสพติดเกี่ยวกับภูมิคุ้มกันได้โดยใช้หลักธรรมทางศาสนาให้กลุ่มเยาวชนนักเรียนเข้าใจคำ สอนเพื่อใช้เป็นเกราะป้องกันยาเสพติดและอบายมุขต่างๆ^{๑๙}

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก้งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นายยชญ์ธเนศ แจ้เจนศิลป์ธนา, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชื่อดรง, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๗} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ตัวประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายคณภัทร ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระทอนกิตติวุฒิวิทยา จังหวัด สระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๒๐) บทบาทพระสงฆ์คือการสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจให้มีความเข้มแข็งให้ความรู้เรื่องยาเสพติดที่มีผลต่อร่างกายและจิตใจ^{๒๐}

๒๑) มีบทบาทในการเป็นผู้ให้ความรู้ให้คำปรึกษาแนะแนวทางแก่นักเรียนให้สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาในทิศทางที่ถูกต้องได้เป็นสิ่งที่ดี เนื่องจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเริ่มมีความรู้สึกนึกคิดเป็นของตัวเอง^{๒๑}

สรุปได้ว่า การป้องกันยาเสพติดแก่นักเรียนหรือเยาวชนของชาติโดยทั่วไปนั้นส่วนหนึ่งเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์อยู่แล้วเพราะพระสงฆ์เป็นผู้มีเมตตาต่อประชาชนช่วยเหลือสังคมมีหน้าที่อบรมเยาวชนให้เป็นคนดี บทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดผ่านการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมมีกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมผ่านการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมร่วมกับทางโรงเรียน และโครงการพระสอนศีลธรรมเพื่อให้นักเรียนห่างไกลจากอบายมุขต่างๆ การใช้คำสอนตามหลักการของพระพุทธศาสนาน่าจะเป็นหนทางหนึ่งที่สำคัญในการช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสามารถร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางขั้นตอนและวิธีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการเข้าค่ายอบรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดีในสังคมและหลีกเลี่ยงปัญหาเสพติดรู้และเข้าใจถึงภัยของยาเสพติดโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจพระสงฆ์เป็นสื่อกลางสำหรับการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบัน

^{๒๐} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทร์เกิด, รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๑} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๑ วิเคราะห์จุดแข็งของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	ประชาชนให้ความนับถือพระสงฆ์เป็นทุนเดิมอยู่แล้วการใช้หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นตัวชี้้นำจะสามารถทำให้ปัญหาเสพติดลดน้อยลงไปได้	๒	๒,๖
๒	พระสงฆ์มีบทบาทเข้าไปสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนสร้างภูมิคุ้มกันให้โดยใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต	๓	๑,๕,๙
๓	พระสงฆ์มีบทบาทช่วยเหลือสังคม สอนให้คนทำดีละเว้นความชั่วไม่เข้าไปข้องเกี่ยวกับอบายมุขทุกรูปแบบโดยการประชาสัมพันธ์ทราบถึงโทษภัยของยาเสพติดแทบทุกวัด	๒	๓,๔
๔	วัดและพระสงฆ์มีบทบาทเป็นศูนย์กลางของชุมชนมาโดยตลอดประชาชนเชื่อถือในตัวพระสงฆ์อยู่แล้วจึงง่ายที่จะคอยห้ามปรามผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้เลิกล้มได้	๒	๗,๘
๕	บทบาทพระสงฆ์มีความสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนโดยการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสั่งสอนสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนรู้จักพิทักษ์เพื่อให้ห่างไกลจากยาเสพติด	๓	๑๐,๑๑,๑๒
๖	บทบาทพระสงฆ์คือการสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจให้มีความเข้มแข็ง ผ่านการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมเพื่อให้นักเรียนรู้จักผิดชอบชั่วดี	๓	๑๔,๑๕,๑๖
๗	พระสงฆ์มีบทบาทเป็นบุคลากรในพระพุทธศาสนาถือเป็นองค์กรหนึ่งที่มุ่งพัฒนาจิตใจไปพร้อมกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา	๒	๑๗,๑๙
๘	พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการอยู่ร่วมกันของชุมชนทำหน้าที่อบรมสั่งสอนคนในชุมชนให้เป็นคนดีมีความรักสามัคคี เป็นคนกลางในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นในชุมชน	๒	๑๘,๒๑
๙	พระสงฆ์ได้รับการนับถือจากทุกกลุ่มคนจึงมีบทบาทสำคัญในการใช้หลักธรรมทางศาสนาเพื่อใช้เป็นเกราะป้องกันยาเสพติดและอบายมุขต่างๆ ให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหานอกทิศทางที่ถูกต้อง	๒	๑๓,๒๐

๔.๑.๒ จุดอ่อน (Weaknesses)

๑) คณะสงฆ์ในจังหวัดสระบุรียังไม่มีการส่งเสริมให้พระสงฆ์มีหน้าที่หรือบทบาทในการป้องกันและบำบัดรักษาปัญหายาเสพติดต่อเยาวชน มีเพียงพระสงฆ์บางกลุ่มดำเนินการด้วยตนเองไม่มีการสนับสนุนในทุกด้าน^{๒๒}

๒) พระสงฆ์มีบทบาทในด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดยังมีน้อยมากในระดับสถาบันการศึกษา เช่น โรงเรียน^{๒๓}

๓) อีกทั้งพระสงฆ์ที่มีบทบาทในส่วนนี้ยังมีกระจายอยู่ไม่ครอบคลุมทั้งจังหวัด จึงไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเพราะพระสงฆ์ที่จะไปทำหน้าที่ตรงนี้โดยตรงมีน้อยจึงทำได้เพียงบางกลุ่มหรือบางชุมชนเท่านั้น^{๒๔}

๔) ปัญหาในการส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดคือการที่พระสงฆ์ไม่ค่อยตระหนักรู้ถึงบทบาทของตัวเองมากกว่า^{๒๕}

๕) รวมถึงกฎหมายหรืออำนาจหน้าที่ไม่เอื้ออำนวยให้กับพระสงฆ์ทำหน้าที่ด้านการป้องกันยาเสพติดได้อย่างเต็มที่ทำได้เพียงการให้ความรู้ถึงโทษภัยของยาเสพติดและคอยเตือนสติผู้ที่หลงผิดหรือกลุ่มเสี่ยงเท่านั้น^{๒๖}

๖) ปัจจุบันหาพระสงฆ์ที่มีความเสียสละทำงานด้านนี้มีจำนวนน้อย อีกทั้งพระสงฆ์ส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดดีพอ^{๒๗}

๗) คณะสงฆ์ในจังหวัดสระบุรียังไม่มีแนวคิดในการวางแผนดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนอย่างจริงจังหรือเป็นรูปธรรม^{๒๘}

^{๒๒} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม์ ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๓} สัมภาษณ์ พระมหาวีลย์ สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๔} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตอรรถการ (ชม เตชธมโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๕} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคคปัญโญ), เจ้าคณะอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๖} สัมภาษณ์ พระมหากฤษณพงศ์ สมจิตโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๗} สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๘} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๘) บทบาทหน้าที่ทางสังคมของพระสงฆ์ที่เชื่อมโยงกับการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ยังไม่ชัดเจนและการสื่อสารจากข้อมูลข่าวสารในส่วนพระองค์เองก็มีปัญหาด้านยาเสพติดจึงทำให้ ความเชื่อมั่นความศรัทธาในพระสงฆ์ด้านยาเสพติดลดน้อยลง^{๒๙}

๙) การเผยแพร่ความรู้หรือการให้ข้อมูลข่าวสารในด้านยาเสพติดของพระสงฆ์ยังมีน้อย ากส่วนใหญ่วัดที่มีเสียงตามสายจะเปิดธรรมะหรือประกาศบอกบุญจัดงานต่างๆ เสียมากกว่า^{๓๐}

๑๐) รวมถึงหน่วยงานภาครัฐยังไม่มีนโยบายอย่างจริงจังที่จะให้ความสำคัญกับบทบาท พระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้กับนักเรียน^{๓๑}

๑๑) พระสงฆ์ยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากสถานศึกษาเท่าที่ควรในการเข้าไปมีส่วนร่วม การทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียน^{๓๒}

๑๒) ในปัจจุบันบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดยังไม่เห็นเป็นรูปธรรมโดย จะเห็นแต่การฝึกปฏิบัติโดยการนั่งสมาธิกำหนดลมหายใจสอนถึงเรื่องการกระทำที่ดีได้ชั่ว ทำชั่วได้ชั่ว ประมาณนี้เท่านั้น^{๓๓}

๑๓) พระสงฆ์ถือว่ามียบทบาทที่สำคัญยิ่งในการช่วยป้องกันและปัญหายาเสพติดให้ นักเรียนแต่ยังขาดการส่งเสริมจากหน่วยงานหรือสถาบันต่างๆ^{๓๔}

๑๔) แต่พระสงฆ์ยังไม่มีวิธีการและเทคนิคการสอนการอบรมที่น่าสนใจก็จะมียบทบาท สำคัญในการนำเยาวชนในสถานศึกษาออกจากอบายมุขและยาเสพติดได้^{๓๕}

๑๕) พระสงฆ์บางส่วนยังไม่ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองที่พึงกระทำ อาทิ เช่น ห้ามปรามให้ละเว้นจากสิ่งชั่วต่างๆ ทั้งยาเสพติด สุรา การลักขโมย การประทุษร้าย แนะนำให้

^{๒๙} สัมภาษณ์ นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๐} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชื่อดรง, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๑} สัมภาษณ์ นายทวน เทียงเจริญ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สรีกัจพิทยา” จังหวัดสระบุรี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๒} สัมภาษณ์ นางเอมอร บุรณศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๓} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ตัวประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๔} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทร์เกิด, รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นายทินพล เฉลิมวสุธา, ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ประพติปฏิบัติในความดีตั้งอยู่ในศีล ๕ เสมอ ถ้าพระสงฆ์มีการปลูกฝังสิ่งเหล่านี้อยู่เสมอจะทำให้
นักเรียนไม่เผลอที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดได้^{๓๖}

๑๖) พระสงฆ์อาจไม่มีความรู้ในเรื่องการป้องกันปัญหาเสพติดดีพอจึงทำให้การอบรม
สั่งสอนนักเรียนไม่เกิดผลเท่าที่ควร^{๓๗}

๑๗) ทางฝ่ายพระสงฆ์และฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐยังไม่มีความร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมให้พระสงฆ์มี
บทบาทในการป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียนอย่างจริงจัง ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการทางโลกในการ
ป้องกันแต่ยังไม่มีวิธีการนำหลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาเข้าไปใช้เท่าที่ควร^{๓๘}

๑๘) ขาดความร่วมมือและการช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ที่จะเข้ามาส่งเสริมสนับสนุน
ให้พระสงฆ์มีบทบาทในการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนจะมีก็แต่การนิมนต์ไปเป็นวิทยากร
บรรยายบ้างเป็นครั้งคราว^{๓๙}

๑๙) พระสงฆ์ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเข้าถึงจิตใจของเด็กในยุคนี้ที่ค่อนข้างยาก
เพราะสภาพทางสังคมในปัจจุบันที่พ่อแม่เร่งรีบในการทำงานอาจส่งผลให้มีเวลาสำหรับลูกๆ ลดลง
ดังนั้นเมื่อลูกๆ มีปัญหาอาจหันหน้าไปพึ่งพาเพื่อนหรือบุคคลอื่นที่ตนไว้วางใจในการแก้ปัญหาจึง
เป็นช่องโหว่ที่อาจถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดีได้และยาเสพติดเป็นสิ่งที่ถูกนำมาใช้แก้ไขปัญหของ
เด็กๆ^{๔๐}

๒๐) ความเชื่อของชาวบ้านมองว่าบทบาทของพระสงฆ์มีหน้าที่ศึกษาเล่าเรียนหลักธรรม
คำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาเพื่อมาสั่งสอนญาติโยมเท่านั้น ส่วนใหญ่มองว่าการแก้ปัญหาเสพติด
เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐมากกว่า^{๔๑}

๒๑) การใช้คำสั่งสอนตามหลักการของพระพุทธศาสนาน่าจะเป็นหนทางหนึ่งที่สำคัญในการ
ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาซึ่งสามารถร่วมมือกับสถาบันการศึกษา
ศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางขั้นตอนและวิธีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดย

^{๓๖} สัมภาษณ์ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระทอนกิตติวุฒิวินัย จังหวัด
สระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๗} สัมภาษณ์ นายชัชวาลย์ เนศ แจ่มเจเนศศิลป์, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔
ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๘} สัมภาษณ์ พระอธิการสุภกิตติ อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๙} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม
๒๕๖๑.

^{๔๐} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน, จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน
๒๕๖๑.

^{๔๑} สัมภาษณ์ นายคณภัทร ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ, จังหวัดสระบุรี, ๓
ธันวาคม ๒๕๖๑.

การเข้าค่ายอบรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดีในสังคมหลักเลียงและเข้าใจถึงภัยของยาเสพติด ถ่ายทอดความรู้อบรมสั่งสอนในด้านศีลธรรมจรรยาให้นักเรียนปฏิบัติชอบอยู่ในกรอบของศีลธรรมโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ พระสงฆ์เป็นสื่อกลางสำหรับการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบัน^{๔๒}

สรุปได้ว่า คณะสงฆ์ในจังหวัดสระบุรียังไม่มี การส่งเสริมให้พระสงฆ์มีหน้าที่หรือบทบาทในการป้องกันและบำบัดรักษาปัญหา ยาเสพติดต่อเยาวชน มีเพียงพระสงฆ์บางกลุ่มดำเนินการด้วยตนเองไม่มีการสนับสนุนในทุกด้านยังมีน้อยมาก พระสงฆ์ที่มีบทบาทในส่วนนี้ยังมีกระจายอยู่ไม่ครอบคลุมทั้งจังหวัด รวมถึงกฎหมายหรืออำนาจหน้าที่ไม่เอื้ออำนวยให้กับพระสงฆ์ทำหน้าที่ด้านการป้องกันยาเสพติดได้อย่างเต็มที่ คณะสงฆ์ในจังหวัดสระบุรียังไม่มีแนวคิดในการวางแผนดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในโรงเรียนอย่างจริงจังหรือเป็นรูปธรรม ทางฝ่ายพระสงฆ์และฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐยังไม่มี การร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมให้พระสงฆ์มีบทบาทในการป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียนอย่างจริงจัง ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการทางโลกในการป้องกันแต่ยังไม่มีวิธีการนำหลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาเข้าไปใช้เท่าที่ควร จะมีก็แต่การนิมนต์ไปเป็นวิทยากรบรรยายบ้างเป็นครั้งคราว ความเชื่อของชาวบ้านมองว่าบทบาทของพระสงฆ์มีหน้าที่สั่งสอนญาติโยมเท่านั้น มองว่าการแก้ ปัญหา ยาเสพติดเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐมากกว่า การใช้คำสอนตามหลักการของพระพุทธศาสนา น่าจะเป็นหนทางหนึ่งที่สำคัญในการช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยการเข้าค่ายอบรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดีในสังคมและหลักเลียงปัญหา ยาเสพติดรู้และเข้าใจถึงภัยของยาเสพติด ถ่ายทอดความรู้อบรมสั่งสอนในด้านศีลธรรมจรรยาให้นักเรียนปฏิบัติชอบอยู่ในกรอบของศีลธรรมเป็นสื่อกลางสำหรับการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบัน

^{๔๒} สัมภาษณ์ นายเชื้อ อันจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๒ วิเคราะห์จุดอ่อนของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การส่งเสริมให้พระสงฆ์มีบทบาทในการป้องกันปัญหายาเสพติดมีเพียงพระสงฆ์บางกลุ่มดำเนินการด้วยตนเอง จึงไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเพราะพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่โดยตรงมีน้อย	๓	๓,๔,๖
๒	กฎหมายหรืออำนาจหน้าที่ไม่เอื้ออำนวยให้กับพระสงฆ์ทำหน้าที่ด้านการป้องกันยาเสพติดได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งพระสงฆ์ส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดดีพอ	๓	๑,๒,๕
๓	หน้าที่ทางสังคมของพระสงฆ์ที่เชื่อมโยงกับการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดยังไม่ชัดเจนการเผยแพร่ความรู้หรือการให้ข้อมูลข่าวสารยังมีน้อย	๓	๘,๙,๑๐
๔	หน่วยงานภาครัฐยังไม่มียุทธศาสตร์ให้ความสำคัญกับบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียน	๒	๑๑,๑๒
๕	พระสงฆ์บางส่วนยังไม่ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง เช่น ห้ามปรามให้ละเว้นจากสิ่งชั่ว ทั้งยาเสพติด การลักขโมย	๒	๑๓,๑๘
๖	พระสงฆ์ยังขาดการส่งเสริมจากหน่วยงานต่างๆ ไม่มีวิธีการและเทคนิคการอบรมที่น่าสนใจ พระสงฆ์อาจไม่มีความรู้ในเรื่องการป้องกันปัญหายาเสพติดดีพอจึงทำให้ไม่เกิดผลเท่าที่ควร	๓	๑๕,๑๖,๑๗
๗	ทางฝ่ายพระสงฆ์และฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐยังไม่มีความร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมให้พระสงฆ์มีบทบาทในการป้องกันยาเสพติดอย่างจริงจังมีแต่การนิมนต์ไปเป็นวิทยากรบรรยายบ้างเป็นครั้งคราว	๒	๗,๑๔
๘	พระสงฆ์ยังขาดความเข้าใจในการเข้าถึงจิตใจของเด็ก ชาวบ้านมองว่าพระสงฆ์มีหน้าที่สั่งสอนญาติโยมเท่านั้น ส่วนการแก้ปัญหายาเสพติดเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐมากกว่า	๒	๑๙,๒๐
๙	การใช้คำสอนตามหลักการของพระพุทธศาสนาน่าจะเป็นหนทางหนึ่งที่สำคัญในการช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนให้เป็นและเข้าใจถึงภัยของยาเสพติด พัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน	๑	๒๑

๔.๑.๓ โอกาส (Opportunities)

๑) คณะสงฆ์ต้องส่งเสริมให้พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้เพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติดให้กับนักเรียนโดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ชุมชน และสถานศึกษา อย่างจริงจังและต่อเนื่อง^{๔๓}

๒) ส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเพราะพระสงฆ์รู้ถึงโทษหรือปัญหาของยาเสพติดที่มีผลต่อชีวิตคนในสังคมรู้ถึงวิธีป้องกันและการรักษาบำบัดผู้ติดยาเสพติดรู้ถึงปัญหาและวัยของเยาวชนที่ชอบหมกมุ่นและเสพยาเสพติด^{๔๔}

๓) พระสงฆ์เป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไปเป็นทุนเดิมอยู่แล้วสามารถสื่อธรรมะไปสู่ นักเรียนได้เพราะฉะนั้นพระสงฆ์จึงมีบทบาทในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนได้ดี^{๔๕}

๔) การจัดกิจกรรมและส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้หลักธรรมในการดำรงตนอยู่กับสังคมเป็นปัจจัยหลักและพระสงฆ์จำเป็นต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้^{๔๖}

๕) ควรมีการบูรณาการให้มากขึ้นระหว่างวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และสถานศึกษา จัดให้มีเวลาหรือปรับเวลาในการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของยาเสพติดและผลกระทบที่เกิดขึ้น^{๔๗}

๖) คณะสงฆ์ต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนพระสงฆ์ในการให้ความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติดรวมถึงกลุ่มเสี่ยงต่างๆ รวมทั้งจัดให้วัดเป็นสถานที่ฟื้นฟูรักษาผู้ติดยาเสพติด^{๔๘}

๗) การป้องกันยาเสพติดถือเป็นนโยบายสำคัญของจังหวัดสระบุรี ซึ่งการดำเนินการต้องรวมพลังจากทุกภาคส่วนอย่างเข้มข้นเป็นรูปธรรมทั้งภาคราชการ สถาบันศาสนา และสถานศึกษา^{๔๙}

^{๔๓} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺณ), เจ้าคณะอำเภอนองแค จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๔๔} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม์ ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๔๕} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตอรรถการ (ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๔๖} สัมภาษณ์ พระมหาวิทย์ สมภาจโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระตี่ จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๔๗} สัมภาษณ์ นายทวน เทียงเจริญ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” จังหวัดสระบุรี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๔๘} สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๔๙} สัมภาษณ์ นายทินพล เฉลิมวสุธา, ปลัดอำเภอด่านซ้ายฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๘) ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนหรือโครงการระยะยาวในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในโทษภัยของยาเสพติดและวิธีการป้องกันตนเองให้ห่างไกลจากยาเสพติดให้กับนักเรียน^{๕๐}

๙) ส่งเสริมให้พระสงฆ์เข้าร่วมกับทางโรงเรียนจัดทำโครงการ/กิจกรรม ที่จะช่วยป้องกันการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรือมีส่วนร่วมวางแผนหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันภัยจากยาเสพติดสอดแทรกในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม^{๕๑}

๑๐) เพราะปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาระดับประเทศซึ่งทุกหน่วยงานจะต้องร่วมด้วยช่วยกันในการแก้ปัญหา “รู้ทางใจ” น่าจะเป็นบทบาทสำคัญของพระสงฆ์ที่จะช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด^{๕๒}

๑๑) โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์สูงส่งผลต่อการพึ่งพาเสพติดเนื่องจากความอบอุ่นความรักทางครอบครัวทางด้านจิตใจบทบาทพระสงฆ์จึงมีความสำคัญมาก^{๕๓}

๑๒) เพราะพระสงฆ์มีหน้าที่อบรมสั่งสอนหลักธรรมให้แก่ประชาชนทุกคนอยู่แล้ว ซึ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเยาวชนที่ต้องได้รับการอบรมสั่งสอนเพื่อให้เห็นทางสว่างไม่หลงผิดไปในทางไม่ถูกต้อง ไม่สร้างความเดือดร้อนอื่นๆ ให้กับสังคม^{๕๔}

๑๓) ประชาชนให้ความเชื่อมั่นกับพระสงฆ์ว่าสามารถที่จะอบรมสั่งสอนสอดแทรกในโอกาสต่างๆ เพื่อที่จะสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับบุตรหลานของตนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติได้^{๕๕}

๑๔) การพัฒนาคนและสร้างสังคมทางด้านจิตใจลดต่ำลงทำให้เกิดปัญหาทางสังคมติดตามมาจึงมีการมุ่งเอาหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะแนวทางสันติ

^{๕๐} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๕๑} สัมภาษณ์ นางเอมอร บุรณศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๕๒} สัมภาษณ์ นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๕๓} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทร์เกิด, รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๕๔} สัมภาษณ์ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระทันท์กิตติวุฒิวิทยา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๕๕} สัมภาษณ์ นายเชื้อ ฮั่นจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

วิธีเน้นความเอื้อเฟื้อ ความเมตตา การเห็นคุณค่าของชีวิตมนุษย์ การที่พระสงฆ์มีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้คำสอนตามหลักการของพระพุทธศาสนาน่าจะเป็นหนทางหน้าที่สำคัญในการมีส่วนร่วมช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว^{๕๖}

๑๕) พระสงฆ์และวัดถือว่ามีส่วนต่อสังคมในการป้องกันยาเสพติดโดยผ่านการจัดกิจกรรมโครงการต่างๆ อาทิโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โครงการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม พระสงฆ์สามารถเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้ความรู้ถึงพิษภัยของยาเสพติดกับกลุ่มเสี่ยงการสอดแทรกเนื้อหาความรู้ในทุกกิจกรรม^{๕๗}

๑๖) การที่พระสงฆ์จะจัดการอบรมในเรื่องการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนควรจะนิมนต์พระที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศ อาทิ เช่น พระมหาสมปอง ถึงจะสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้^{๕๘}

๑๗) พระสงฆ์สามารถเข้าถึงกลุ่มนักเรียนได้โดยการเข้าไปสอนในโรงเรียนนำหลักธรรมคำสอนเข้าสู่จิตใจอันจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและเกะกำบังยาเสพติดให้กับนักเรียน^{๕๙}

๑๘) พระสงฆ์สามารถจัดอบรมเพื่อพัฒนาจิตใจให้กับนักเรียนด้วยการฝึกสมาธิให้รู้จักวิธีควบคุมอารมณ์และความเครียดของตนเองไม่ว่าจะตกอยู่ในสภาพไหนก็จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเด็ดขาด^{๖๐}

๑๙) พระสงฆ์สามารถทำให้นักเรียนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาเชื่อในคำสอนของศาสนาได้โดยมีศีลเป็นตัวกำหนดจัดกิจกรรมได้หลากหลาย เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม จัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา^{๖๑}

^{๕๖} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก้งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๕๗} สัมภาษณ์ นายคณภัทร ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๕๘} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ตัวงประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๕๙} สัมภาษณ์ นายชยุตธนศ แฉ่งเจนศิลป์ธนา, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๖๐} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน, จังหวัดสระบุรี ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๖๑} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชื่อดรง, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๒๐) การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนนั้นทางฝ่ายพระสงฆ์และฝ่ายบ้านเมืองต้องมีการร่วมมือกันพัฒนาวิธีการโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาโดยไม่เอาผลประโยชน์ส่วนตนเป็นเกณฑ์โดยทุกฝ่ายจะต้องมีธรรมะเป็นพื้นฐาน^{๒๒}

๒๑) เพราะการป้องกันปัญหายาเสพติดต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน จึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวัง^{๒๓}

สรุปได้ว่า คณะสงฆ์ต้องส่งเสริมให้พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนโดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ชุมชน และสถานศึกษา อย่างจริงจังและต่อเนื่องมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพราะพระสงฆ์เป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไปเป็นทุนเดิมอยู่แล้วสามารถสื่อสารธรรมะไปสู่เด็กนักเรียนได้จึงมีบทบาทในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนได้ดี จัดทำแผนหรือโครงการระยะยาวโดย ให้พระสงฆ์เข้าร่วมกับทางโรงเรียนจัดทำโครงการ/กิจกรรม วางเนื้อหาความรู้สอดแทรกในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งการดำเนินการต้องรวมพลังจากทุกภาคส่วนอย่างเข้มข้นเป็นรูปธรรมทั้งภาคราชการ สถาบันศาสนา และสถานศึกษา เพราะปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาระดับประเทศซึ่งทุกหน่วยงานจะต้องร่วมด้วยช่วยกันในการแก้ปัญหา “รู้ทางใจ” น่าจะเป็นบทบาทสำคัญของพระสงฆ์ที่จะช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ประชาชนให้ความสำคัญและเชื่อมั่นกับพระสงฆ์ว่าสามารถที่จะอบรมสั่งสอนสอดแทรกในโอกาสต่างๆ เพื่อที่จะสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับบุตรหลานของตนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติได้ เพราะการป้องกันปัญหายาเสพติดต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน จึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวัง

^{๒๒} สัมภาษณ์ พระอธิการสุภกิจต์ อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๓} สัมภาษณ์ พระมหาภุชณพงค์ สมจิตโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม

ตารางที่ ๔.๓ วิเคราะห์โอกาสของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	ต้องส่งเสริมให้พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้เพื่อป้องกันปัญหาเสพติดให้กับนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	๒	๑,๖
๒	พระสงฆ์มีบทบาทในการจัดกิจกรรมมีการบูรณาการระหว่างวัดและสถานศึกษา จัดให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของยาเสพติดและผลกระทบที่เกิดขึ้น	๓	๓,๔,๘
๓	คณะสงฆ์ต้องประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและสถานศึกษาจัดทำแผนหรือโครงการระยะยาวในการให้ความรู้ถึงโทษภัยของยาเสพติดและวิธีการป้องกันตนเอง สอดแทรกในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๓	๕,๙,๑๐
๔	การป้องกันยาเสพติดถือเป็นนโยบายสำคัญต้องรวมพลังจากทุกภาคส่วนอย่างเป็นรูปธรรมช่วยกันในการแก้ปัญหา “รู้ทางใจ” น่าจะเป็นบทบาทสำคัญของพระสงฆ์ที่จะช่วยเหลือนักเรียน เพราะเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์สูง	๓	๑๑,๑๕,๑๖
๕	การพัฒนาคนทางด้านจิตใจลดต่ำลงทำให้เกิดปัญหาทางสังคม เพราะพระสงฆ์มีบทบาทในการใช้คำสอนตามหลักพระพุทธศาสนา อบรมสั่งสอนให้แก่ประชาชนทุกคนอยู่แล้ว	๒	๑๓,๑๔
๖	พระสงฆ์และวัดถือว่ามีส่วนต่อสังคมในการป้องกันยาเสพติด โดยผ่านการจัดกิจกรรม ประชาชนให้ความสำคัญและเชื่อมั่นกับพระสงฆ์ว่าสามารถที่จะอบรมสั่งสอนเพื่อที่จะสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับบุตรหลานของตน	๓	๑๘,๑๙,๒๑
๗	นำหลักธรรมคำสอนเข้าสู่จิตใจอันจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและเกาะกำบังยาเสพติดให้กับนักเรียนโดยจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	๓	๑๒,๑๗,๒๐
๘	ฝ่ายพระสงฆ์และฝ่ายบ้านเมืองต้องมีการร่วมมือกันพัฒนาวิธีการโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหา เพราะการป้องกันปัญหาเสพติด	๒	๒,๗

๔.๑.๔ อุปสรรค (Threats)

๑) การส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีบทบาทในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนในสถานศึกษาถ้าให้คณะสงฆ์ดำเนินการฝ่ายเดียวแต่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นจะทำให้ปัญหาหมดไปโดยสิ้นเชิงคงยาก^{๖๔}

๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ให้ความสำคัญกับพระสงฆ์เข้ามามีบทบาทช่วยแก้ปัญหาอย่างจริงจังจะมีบ้างก็เพียงแค่นิมนต์ไปให้ความรู้เรื่องหลักธรรมคำสอนทางศาสนามากกว่าการสอนให้ป้องกันและระวังตัวเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด^{๖๕}

๓) ในภาพรวมการป้องกันปัญหายาเสพติดแม้หน่วยงานเดียวจะทุ่มเทเต็มที่ก็ไม่อาจจะสัมฤทธิ์ผลได้ตามความคาดหวัง^{๖๖}

๔) พระสงฆ์ที่มีบทบาทในการป้องกันปัญหายาเสพติดในจังหวัดยังมีไม่มาก ในทางปฏิบัติจึงไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเพราะขาดการส่งเสริมสนับสนุนให้ทำงานในด้านนี้^{๖๗}

๕) เพราะบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดนักเรียนนั้นจำเป็นต้องมีการใช้ความรู้ความสามารถทั้งทางโลกและทางธรรมเข้ามาร่วมกันแก้ปัญหาให้เป็นไปด้วยดี^{๖๘}

๖) แต่พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องหลักธรรมคำสอนอยู่แล้วแต่มิใช่น้อยที่ยังขาดความรู้ในวิชาการสมัยใหม่จึงเป็นปัญหาในการนำหลักธรรมมาประยุกต์เข้ากับวิชาการสมัยใหม่เพื่อบรรยายให้เป็นที่น่าสนใจแก่เด็กนักเรียนได้^{๖๙}

๗) ในการรณรงค์หรือการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติดของแต่ละวัดยังเป็นการดำเนินงานอยู่ฝ่ายเดียวยังไม่ได้รับความสนใจและสนับสนุนจากชุมชนและหน่วยงานของรัฐ^{๗๐}

^{๖๔} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺโญ), เจ้าคณะอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๖๕} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทรเกิด, รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๖๖} สัมภาษณ์ พระมหาภุชฌณพงศ์ สมจิตโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๖๗} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตอรรถการ (ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไผ่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๖๘} สัมภาษณ์ พระอธิการสุภกิตติ อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๖๙} สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๗๐} สัมภาษณ์ พระมหาวิมลย์ สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

๘) ขาดการสนับสนุนของคณะสงฆ์ที่จะส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันภัยจากยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง^{๗๑}

๙) หน่วยงานต่างๆ ยังไม่ให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้พระสงฆ์มีบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการให้ความรู้เรื่องโทษภัยของยาเสพติดให้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นอยู่ในช่วงวัยกลุ่มเสี่ยง^{๗๒}

๑๐) พระสงฆ์ยังขาดการส่งเสริมให้เข้าไปแก้ปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอย่างจริงจัง เนื่องจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นวัยที่อยากลองถ้าไม่มีการห้ามปรามหรือดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจังอาจทำให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้^{๗๓}

๑๑) ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ อย่างจริงจังในการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา การจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมร่วมกับทางโรงเรียน^{๗๔}

๑๒) สถานศึกษาบางแห่งไม่เปิดโอกาสให้พระสงฆ์เข้าไปจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมในสถานศึกษาเพื่อให้คำชี้แนะในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียน^{๗๕}

๑๓) การแก้ไขยาเสพติดของพระสงฆ์ปัญหามักเกิดกับตัวนักเรียนเพราะถ้านักเรียนขาดความเข้าใจหรือไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาก็ไม่อาจจะสำเร็จลงได้^{๗๖}

๑๔) พระสงฆ์ส่วนใหญ่ไม่สามารถที่จะเข้าถึงด้านจิตใจของเด็กในปัจจุบันได้มากนักเพราะเด็กในปัจจุบันมีสื่อที่สามารถให้เข้าถึงได้มากมายและพระสงฆ์ก็ไม่สามารถที่จะให้เด็กเหล่านั้นมารวมตัวกันเป็นจำนวนมากเพื่อฟังคำสอนหรือมาอบรมได้^{๗๗}

^{๗๑} สัมภาษณ์ นางเอมอร บุณศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๗๒} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๗๓} สัมภาษณ์ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระทอนกิตติวุฒิวินัย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๗๔} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๗๕} สัมภาษณ์ นายทินพล เฉลิมวสุธา, ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๗๖} สัมภาษณ์ นายชัชวาลย์ งามเจเนศ, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๗๗} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ตัวงประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๕) ขาดการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนให้กับนักเรียนรู้จักพิษภัยเพื่อให้ห่างไกลจายาเสพติดโดยการจัดกิจกรรมโดยใช้หลักธรรมมาเป็นการสื่อการสอนการอบรมฝึกปฏิบัติสมาธิยัง จึงสามารถทำได้เพียงสถานศึกษาที่อยู่ใกล้วัดยังไม่ครอบคลุมทั่วถึงทั้งจังหวัด^{๗๘}

๑๖) การจัดกิจกรรมหรือการจัดปฏิบัติธรรมทางคณะสงฆ์จะให้ความสำคัญกับกลุ่มบุคคลที่อยู่ในวัยทำงานมากกว่าเด็กและเยาวชน เพราะถ้าเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับเด็กนักเรียนทางสถานศึกษายังขาดความร่วมมือเท่าที่ควร^{๗๙}

๑๗) ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดให้การส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างพระสงฆ์ผู้ปกครองเพื่อคอยเฝ้าระวังนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในการที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเป็นการป้องกันตั้งแต่เริ่มต้น^{๘๐}

๑๘) ขาดการประสานกับสถานศึกษาเพื่อให้พระสงฆ์เข้าไปมีบทบาทในการจัดโครงการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดให้กับนักเรียนเพราะส่วนใหญ่มองว่าไม่ใช่หน้าที่ของพระสงฆ์โดยตรงที่จะทำเรื่องนี้^{๘๑}

๑๙) พระสงฆ์ยังขาดความร่วมมือหรือการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานในการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติด และปัญหาทางด้านวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของแต่ละชุมชนรวมถึงในปัจจุบันนักเรียนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องศีลธรรม^{๘๒}

๒๐) เพราะในปัจจุบันการเข้าถึงธรรมะของเยาวชนทุกวันนี้เข้าถึงยากเวลาส่วนใหญ่จะอยู่กับโลกโซเชียล บทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดสระบุรียังเป็นปัญหาที่ต้องทำทนายว่าสมควรให้พระสงฆ์ต้องมีบทบาทในสังคมให้มากขึ้น^{๘๓}

^{๗๘} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชื่อดง, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๗๙} สัมภาษณ์ พระครูปลัดดิริธัมม์ ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๘๐} สัมภาษณ์ นายคณภัทร ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๘๑} สัมภาษณ์ นายทวน เทียงเจริญ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” จังหวัดสระบุรี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๘๒} สัมภาษณ์ นายเชื้อ อ้นจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๘๓} สัมภาษณ์ นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๒๑) ในปัจจุบันเป็นยุคที่สังคมเร่งรีบการใส่ใจทางพระพุทธศาสนาจึงลดน้อยลงแม้กระทั่งผู้ปกครองเองก็อาจจะไม่มีเวลาในการที่จะพาบุตรหลานของตนเข้าวัดเนื่องจากต้องทำงานเลี้ยงครอบครัว^{๘๔}

สรุปได้ว่า การส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีบทบาทในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ให้ความสำคัญกับพระสงฆ์เข้ามามีบทบาทช่วยแก้ปัญหาอย่างจริงจังจึงไม่อาจจะสัมฤทธิ์ผลได้ตามความคาดหวัง การป้องกันยาเสพติดนักเรียนนั้นจำเป็นต้องมีการใช้ความรู้ความสามารถทั้งทางโลกและทางธรรม พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องหลักธรรมคำสอนอยู่แล้วแต่ยังขาดความรู้ในวิชาการสมัยใหม่จึงเป็นปัญหาในการบรรยายให้เป็นที่น่าสนใจแก่เด็กนักเรียน การรณรงค์หรือการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดของแต่ละวัดยังเป็นการดำเนินงานอยู่ฝ่ายเดียวหน่วยงานต่างๆ ยังไม่ให้ความสำคัญให้พระสงฆ์มีบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วม พระสงฆ์ยังขาดการส่งเสริมให้เข้าไปแก้ปัญหาเสพติดให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอย่างจริงจังจึงสามารถทำได้เพียงสถานศึกษาที่อยู่ใกล้วัดยังไม่ครอบคลุมทั่วถึงทั้งจังหวัด กิจกรรมที่เกี่ยวกับเด็กนักเรียนทางสถานศึกษายังขาดความร่วมมือเท่าที่ควรในการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา สถานศึกษาบางแห่งไม่เปิดโอกาสให้พระสงฆ์เข้าไปให้คำชี้แนะในการป้องกันปัญหาเสพติดให้กับนักเรียน การแก้ไขยาเสพติดของพระสงฆ์ปัญหามักเกิดกับตัวนักเรียนขาดความเข้าใจหรือไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาพระสงฆ์ส่วนใหญ่ไม่สามารถที่จะเข้าถึงด้านจิตใจของเด็กในปัจจุบันได้มากนัก ปัจจุบันยังไม่มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างพระสงฆ์ครูผู้ปกครองเพื่อคอยเฝ้าระวังนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในการที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะส่วนใหญ่มองว่าไม่ใช่หน้าที่ของพระสงฆ์โดยตรงที่จะทำเรื่องนี้

^{๘๔} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน

ตารางที่ ๔.๔ วิเคราะห์อุปสรรคของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีบทบาทในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้พระสงฆ์มีบทบาทช่วยแก้ปัญหาอย่างจริงจัง	๓	๑,๒,๑๕
๒	การป้องกันยาเสพติดจำเป็นต้องมีการใช้ความรู้ความสามารถทั้งทางโลกและทางธรรม พระสงฆ์มีความรู้ในหลักธรรมคำสอนอยู่แล้วแต่ยังขาดความรู้ในวิชาการสมัยใหม่จึงเป็นปัญหาในการบรรยายให้เป็นที่น่าสนใจแก่เด็กนักเรียน	๓	๓,๕,๗
๓	การรณรงค์เกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติดของแต่ละวัดยังเป็นการดำเนินงานอยู่ฝ่ายเดียวหน่วยงานต่างๆ ยังไม่ให้ความสำคัญให้พระสงฆ์มีบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วม	๓	๔,๙,๑๐
๔	พระสงฆ์ยังขาดการส่งเสริมให้เข้าไปแก้ปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอย่างจริงจังจึงสามารถทำได้เพียงสถานศึกษาที่อยู่ใกล้วัดยังไม่ครอบคลุมทั่วถึงทั้งจังหวัด	๒	๑๒,๑๓
๕	กิจกรรมที่เกี่ยวกับเด็กนักเรียนทางสถานศึกษายังขาดความร่วมมือเท่าที่ควรในการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา สถานศึกษาบางแห่งไม่เปิดโอกาสให้พระสงฆ์เข้าไปให้คำชี้แนะในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียน	๓	๖,๑๔,๑๖
๖	การแก้ไขยาเสพติดของพระสงฆ์ปัญหามักเกิดกับตัวนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาพระสงฆ์ส่วนใหญ่ไม่สามารถที่จะเข้าถึงด้านจิตใจของเด็กในปัจจุบันได้มากนัก	๒	๑๗,๑๘
๗	ปัจจุบันยังไม่มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างพระสงฆ์ครูผู้ปกครองเพื่อคอยเฝ้าระวังนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะส่วนใหญ่มองว่าไม่ใช่หน้าที่ของพระสงฆ์โดยตรงที่จะทำเรื่องนี้	๒	๘,๒๑
๘	ปัจจุบันนักเรียนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องศีลธรรมเยาวชนทุกวันนี้เข้าถึงยากเวลาส่วนใหญ่จะอยู่กับโลกโซเชียล การใส่ใจทางพระพุทธศาสนาจึงลดน้อยลง	๓	๑๑,๑๙,๒๐

๔.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวคิดปัจจัย (4M)

๔.๒.๑ บุคคล

๑) พระสงฆ์ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจถึงบทบาทของตนเองว่าสามารถมีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคมในการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนได้^{๘๕}

๒) ในแต่ละวัดมีบุคลากรอยู่แล้วเพียงแต่ทางคณะสงฆ์และหน่วยงานภาครัฐยังขาดการส่งเสริมความรู้เพื่อให้พระสงฆ์ทราบถึงวิธีการและการแนะนำการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียน โดยใช้ทักษะความรู้ของตนเองที่ผ่านการอบรมมาเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น^{๘๖}

๓) การจัดอบรมความรู้เรื่องยาเสพติดให้กับพระสงฆ์ส่วนใหญ่เป็นการจัดอบรมระยะสั้นขาดความต่อเนื่องทำให้ไม่มีความรู้ความเข้าใจดีพอไม่สามารถนำมาปฏิบัติให้เกิดผลได้เท่าที่ควร^{๘๗}

๔) ทางคณะสงฆ์ยังขาดการคัดเลือกและการสร้างบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการช่วยแก้ปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีจิตอาสาและมีใจรักในด้านนี้ซึ่งก็มีอยู่จำนวนน้อยไม่สามารถปฏิบัติงานให้ครอบคลุมทั่วทั้งจังหวัด^{๘๘}

๕) ยังไม่มีหน่วยงานใดเข้ามาส่งเสริมหรือสนับสนุนให้พระสงฆ์มีบุคลากรหรือนักวิชาการที่เชี่ยวชาญเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับนักเรียนและประชาชนอย่างจริงจังจะมีบ้างก็เพียงการอบรมระยะสั้นจึงไม่มีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม^{๘๙}

๖) ทางคณะสงฆ์ยังขาดการพัฒนาบุคลากรในการนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ ช่วยแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียน ส่วนใหญ่จะเป็นการสอนหลักธรรมหรือการปฏิบัติธรรมเพียงเท่านั้น^{๙๐}

^{๘๕} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺโญ), เจ้าคณะอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๘๖} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตอรรถการ (ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๘๗} สัมภาษณ์ พระมหาภุชฌณพงศ์ สมจิตโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๘๘} สัมภาษณ์ พระมหาวิสัย สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๘๙} สัมภาษณ์ พระอธิการสุภกิจตฺ์ อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๙๐} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๓) พระสงฆ์ยังไม่สามารถใช้หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาช่วยในการแก้ไข ปัญหาเสพติดให้กับนักเรียนรวมถึงเยาวชนและคนในชุมชนให้สำเร็จได้อย่างแท้จริงเป็นเพียงการ แนะนำสั่งสอนในโอกาสต่างๆ แต่ไม่มีการติดตามผล^{๙๑}

๔) ส่วนใหญ่พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจะมุ่งเน้นในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาเป็น หลักรวมถึงการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา แต่ไม่มีการสอนหรือการให้ความรู้ในเรื่องการป้องกัน ยาเสพติดให้กับนักเรียนอย่างจริงจังต่อเนื่องจะมีอยู่บ้างก็เพียงแค่การอธิบายในช่วงเรียนเท่านั้นไม่มี ความต่อเนื่อง อาจเป็นเพราะพระสงฆ์ยังไม่เข้าใจหลักการและวิธีการในเรื่องนี้ดีพอ^{๙๒}

๕) พระสงฆ์ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและมีความเสียสละที่จะทำงานด้านนี้ มีอยู่น้อยส่วนใหญ่จะเป็นคนรุ่นใหม่ที่บวชเข้ามาแต่เมื่อการดำเนินงานไม่มีการสนับสนุนจาก หน่วยงานใดก็จะค่อยๆ ยุติบทบาทลงไป^{๙๓}

๑๐) พระสงฆ์อาจจะมีความรู้ความเข้าใจจิตใจของเด็กในยุคนี้ที่ค่อนข้างน้อยต้องเปิด กว้างเพราะการเข้าถึงโลกภายนอกมีมากขึ้น ภาษาที่พระสงฆ์สื่อสารกับเด็กอาจยากเกินไปทำให้เด็ก ไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้^{๙๔}

๑๑) ยังไม่มีการจัดตั้งตัวแทนพระสงฆ์ให้มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดเพื่อคอยประสานงานกับโรงเรียนในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ให้กับนักเรียนอย่างจริงจัง^{๙๕}

๑๒) การพัฒนาบุคลากรเป็นปัจจัยของทุกองค์กรทางพระสงฆ์ยังขาดบุคลากรที่มีบทบาท ในการให้ความรู้กับนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดการดำเนินการจึงไม่เกิดผล เท่าที่ควร อาจเป็นเพราะพระสงฆ์ยังขาดวิทยากรที่มีความรู้โดยตรงในการบรรยายให้ความรู้เรื่องยา เสพติดให้กับนักเรียน^{๙๖}

^{๙๑} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ดั่งประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๙๒} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม์ ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๙๓} สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๙๔} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทร์เกิด, รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๙๕} สัมภาษณ์ นายเชื้อ อันจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๙๖} สัมภาษณ์ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระท้อนกิตติวุฒินวิทยา จังหวัด สระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๓) บทบาทของพระสงฆ์ในการเข้าไปคอยเป็นที่ปรึกษาหรือให้ความรู้ในการป้องกันและการแนะนำเรื่องปัญหาและโทษภัยของยาเสพติดให้กับนักเรียนภายในโรงเรียนจะมีการแนะนำในช่วงเวลาที่เข้าไปทำการสอนเท่านั้นซึ่งมีเวลาจำกัดทำให้การแนะนำสั่งสอนมีน้อยมาก^{๙๗}

๑๔) ส่วนใหญ่พระสงฆ์ที่เข้ามาสอนในโรงเรียนมักติดภารกิจของทางคณะสงฆ์จึงต้องงดการสอนทำให้การสอนขาดความต่อเนื่อง ดังนั้นการคัดเลือกพระสงฆ์ที่จะเข้ามาให้ความรู้ในเรื่องยาเสพติดกับนักเรียนต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมมีความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมให้ความสำคัญกับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาว่าเป็นช่วงวัยรุ่นอยู่ในช่วงวัยกลุ่มเสี่ยง^{๙๘}

๑๕) พระสงฆ์ผู้ทำหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดยังไม่มีบทบาทที่จริงจังในการเข้ามาจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริงให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหรือเป็นกลุ่มเสี่ยงในการที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่ใช้ระยะเวลาไม่นานและไม่ต่อเนื่อง^{๙๙}

๑๖) พระสงฆ์ส่วนใหญ่จะศึกษาแต่พระธรรมวินัยและใช้ชีวิตอยู่ภายในวัดเสียเป็นส่วนใหญ่อจึงไม่สามารถรับรู้ความเปลี่ยนแปลงการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในปัจจุบันว่าเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด เพียงแต่รับรู้ผ่านสื่อเท่านั้น จึงไม่สามารถให้ความรู้เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ^{๑๐๐}

๑๗) หน่วยงานภาครัฐยังไม่มีการส่งเสริมพระสงฆ์ในพื้นที่ให้มีบทบาทเต็มที่ในการช่วยรณรงค์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และผู้เข้ามาทำหน้าที่ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจถึงสถานการณ์และการแพร่ระบาดของยาเสพติดในปัจจุบัน^{๑๐๑}

๑๘) สิ่งที่พระสงฆ์ต้องให้ความสำคัญมากที่สุดในการแก้ปัญหาคือตัวนักเรียนถ้านักเรียนขาดความเข้าใจหรือไม่ให้ความร่วมมือการแก้ปัญหาก็ไม่อาจจะสำเร็จลงได้^{๑๐๒}

^{๙๗} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชื่อดรง, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๙๘} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๙๙} สัมภาษณ์ นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ นายทวน เทียงเจริญ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” จังหวัดสระบุรี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ นางเอมอร บุณศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ นายยชญ์ธเนศ แจ้งเจนศิลป์ธนา, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๙) คณะสงฆ์และหน่วยงานของรัฐยังขาดการส่งเสริมให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติดร่วมกับชุมชน ร่วมวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนว่าส่วนใหญ่การเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดจากสาเหตุใดและจะแก้ปัญหายังไง^{๑๐๓}

๒๐) คณะสงฆ์ยังไม่มีส่งเสริมการพัฒนาความรู้ให้พระสงฆ์ทำหน้าที่ให้มีความรู้ความสามารถในการสอนหรือทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียน^{๑๐๔}

๒๑) พระสงฆ์และสถานศึกษายังไม่มีฝึกอบรมนักเรียนเพื่อเป็นตัวแทนในการช่วยสอดส่องดูแลเพื่อนนักเรียนไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งในและนอกเวลาเรียน^{๑๐๕}

สรุปได้ว่า พระสงฆ์ขาดความเข้าใจถึงบทบาทของของตนเองว่าสามารถมีส่วนช่วยเหลือสังคม ในแต่ละวัดมีบุคลากรอยู่แล้วเพียงแต่ยังขาดการส่งเสริมความรู้ให้กับพระสงฆ์ถึงวิธีการแนะนำทางเลือกให้กับนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้ทักษะความรู้ของตนเอง การจัดอบรมความรู้เรื่องยาเสพติดให้กับพระสงฆ์ส่วนใหญ่เป็นการจัดอบรมระยะสั้นไม่สามารถนำมาปฏิบัติให้เกิดผลได้เท่าที่ควร ไม่มีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ส่วนใหญ่พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจะมุ่งเน้นในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาเป็นหลัก แต่ไม่มีการสอนหรือการให้ความรู้ในเรื่องการป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียนอย่างจริงจังต่อเนื่องพระสงฆ์ที่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและมีความเสียสละมีอยู่น้อย ขาดการพัฒนาบุคลากรในการนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ ช่วยแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนได้อย่างแท้จริงเป็นเพียงการแนะนำสั่งสอนในโอกาสต่างๆ แต่ไม่มีการติดตามผล พระสงฆ์อาจจะมีความรู้ความเข้าใจจิตใจของเด็กในยุคนี้ที่ค่อนข้างน้อยภาษาที่สื่อสารกับเด็กอาจยากเกินไปทำให้เด็กไม่เข้าใจ ยังไม่มีการจัดตั้งตัวแทนพระสงฆ์ให้มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนอย่างจริงจัง พระสงฆ์ยังขาดบุคลากรที่มีบทบาทโดยตรงในการบรรยายให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้กับนักเรียน จะมีการแนะนำในช่วงเวลาที่เข้าไปทำการสอนเท่านั้นซึ่งมีเวลาจำกัด พระสงฆ์มักติดภารกิจของทางคณะสงฆ์จึงต้องงดการสอนทำให้การสอนขาดความต่อเนื่อง พระสงฆ์ผู้ทำหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดยังไม่มีบทบาทที่จริงจังในการเข้ามาจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริงให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย พระสงฆ์ส่วนใหญ่จะศึกษาแต่พระธรรมวินัยอยู่ภายในวัดเสียเป็นส่วน

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ นายทินพล เฉลิมวสุธา, ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ นายคณิตร์ ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ใหญ่จึงไม่สามารถรับรู้ความเปลี่ยนแปลงการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐยังไม่มี การส่งเสริมพระสงฆ์ในพื้นที่ให้มีบทบาทเพิ่มเติมที่ในการช่วยรณรงค์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พระสงฆ์ต้องให้ความสำคัญมากที่สุดในการแก้ปัญหา คือตัวนักเรียนถ้าไม่ให้ความร่วมมือการแก้ปัญหา ก็ไม่อาจจะสำเร็จลงได้ คณะสงฆ์และหน่วยงานของรัฐยังขาดการร่วมวิเคราะห์ปัญหาว่า ส่วนใหญ่การเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดจากสาเหตุใดและจะแก้ปัญหายังไง ยังไม่มีการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ให้พระสงฆ์ทำหน้าที่ให้มีความรู้ความในการส่งเสริมความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนไม่มีการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อเป็นตัวแทนในการช่วยสอดส่องดูแลเพื่อนนักเรียนไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งในและนอกเวลาเรียน

ตารางที่ ๔.๕ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านบุคคล

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	พระสงฆ์ขาดความเข้าใจถึงบทบาทของของตนเองว่าสามารถมีส่วนช่วยเหลือสังคมเพียงแต่ยังขาดการส่งเสริมความรู้ถึงวิธีการแนะนำทางเลือกให้กับนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้ทักษะความรู้ของตนเอง	๒	๑,๓
๒	การจัดอบรมความรู้เรื่องยาเสพติดให้กับพระสงฆ์ส่วนใหญ่เป็นการจัดอบรมระยะสั้นไม่สามารถนำมาปฏิบัติให้เกิดผลได้เท่าที่ควร ไม่มีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม	๓	๒,๔,๗
๓	ขาดการพัฒนาบุคลากรในการนำคำสอนทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ช่วยแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนได้อย่างแท้จริงเป็นเพียงการแนะนำในโอกาสต่างๆ ไม่มีการติดตามผล	๒	๑๔,๑๘
๔	พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจะมุ่งเน้นในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาเป็นหลัก ไม่มีการสอนในเรื่องการป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียนอย่างจริงจังต่อเนื่องพระสงฆ์ที่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและมีความเสียสละมีอยู่น้อย	๒	๕,๖
๕	พระสงฆ์อาจมีความเข้าใจจิตใจของเด็กในยุคนี้ที่ค่อนข้างน้อย ภาษาที่สื่อสารกับเด็กอาจยากเกินไปทำให้เด็กไม่เข้าใจ ยังไม่มีการจัดตั้งตัวแทนพระสงฆ์ให้รับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนอย่างจริงจัง	๒	๑๕,๑๙

ตารางที่ ๔.๕ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านบุคคล (ต่อ)

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๖	พระสงฆ์ยังขาดบุคลากรที่มีบทบาทโดยตรงในการบรรยายให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้กับนักเรียนจะมีการแนะนำในช่วงเวลาที่เข้าไปทำการสอนเท่านั้นซึ่งมีเวลาจำกัด	๒	๑๒,๑๓
๗	พระสงฆ์มักติดภารกิจของทางคณะสงฆ์จึงต้องงดการสอนทำให้ขาดความต่อเนื่อง พระสงฆ์ทำหน้าที่ให้ความรู้เรื่องยาเสพติดยังไม่มีบทบาทที่จริงจังในการเข้ามาจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริงให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย	๒	๑๐,๑๑
๘	พระสงฆ์ส่วนใหญ่จะศึกษาแต่พระธรรมวินัยอยู่ภายในวัดจึงไม่สามารถรับรู้การใช้ชีวิตของคนในปัจจุบันว่าเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด หน่วยงานภาครัฐยังไม่มีการส่งเสริมพระสงฆ์ในพื้นที่ให้มีบทบาทเต็มที่ในการช่วยรณรงค์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	๒	๘,๙
๙	พระสงฆ์ต้องให้ความสำคัญตัวนักเรียนถ้าไม่ให้ความร่วมมือการแก้ปัญหาจะไม่อาจจะสำเร็จลุล่วงได้ คณะสงฆ์และหน่วยงานของรัฐยังขาดการร่วมวิเคราะห์ปัญหาว่าการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดจากสาเหตุใดและจะแก้ปัญหาอย่างไร	๒	๑๖,๑๗
๑๐	ยังไม่มี การส่งเสริมความรู้ให้พระสงฆ์ทำหน้าที่ไม่มีการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อเป็นตัวแทนในการช่วยสอดส่องดูแลเพื่อนไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งในและนอกเวลาเรียน	๒	๒๐,๒๑

๔.๒.๒ การเงิน

๑) บทบาทของพระสงฆ์ในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนไม่สามารถดำเนินการได้อย่างจริงจังเนื่องจากต้องใช้ทุนส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่ทุนสนับสนุนที่ได้จากหน่วยงานของรัฐมีน้อยมากหรือแทบไม่มีเลย^{๑๐๖}

๒) ซึ่งในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดของพระสงฆ์ยังขาดงบประมาณหรือทุนสนับสนุนในการดำเนินงานส่วนใหญ่จะเป็นการหาทุนกันเอง^{๑๐๗}

๓) ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนพระสงฆ์ผู้ทำหน้าที่ด้านการให้ความรู้กับนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจากหน่วยงานต่างๆ ยังไม่มี^{๑๐๘}

๔) งบประมาณในการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ให้ดำเนินงานในการให้ความรู้กับนักเรียนและประชาชนทั่วไปในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดยังไม่มี ส่วนใหญ่พระสงฆ์ที่ดำเนินการจะใช้ทุนส่วนตัวหรือได้รับการบริจาคจากญาติโยมที่เห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติดว่ามีผลกระทบกับสังคมโดยรวม^{๑๐๙}

๕) การจัดกิจกรรมของพระสงฆ์ส่วนใหญ่จะเป็นไปในรูปแบบการจัดร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือสถานศึกษาโดยการเชิญเข้าไปร่วมเป็นครั้งคราวในส่วนกิจกรรมของพระสงฆ์เองยังไม่มีงบประมาณในการดำเนินการอย่างจริงจัง^{๑๑๐}

๖) คณะสงฆ์ยังให้ความสำคัญกับงบประมาณในการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนน้อยมาก จึงไม่มีการสนับสนุนงบประมาณในการทำงานอย่างต่อเนื่อง^{๑๑๑}

๗) พระสงฆ์มีบทบาทหน้าที่ช่วยเหลือเยาวชนให้หลีกเลี่ยงไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยใช้หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาในการอบรมสั่งสอน หรือการจัดกิจกรรมต่างๆ แต่การจัด

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺโญ), เจ้าคณะอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์, พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ พระมหาเกษณพงศ์ สมจิตโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตถรรณการ (ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไผ่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ พระมหาวิไลย์ สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ พระครูปลัดถิรธัมม์ ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

กิจกรรมแต่ละครั้งต้องมีค่าใช้จ่ายไม่มากนักน้อย ซึ่งงบประมาณในการดำเนินงานยังไม่มี การสนับสนุนจากหน่วยงานใดส่วนใหญ่นอกจากการบริจาคการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดของพระสงฆ์จึงมีน้อยหรือแทบไม่มีเลย^{๑๑๒}

๘) บทบาทการทำหน้าที่ของพระสงฆ์ในการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนในสภาพปัจจุบันสามารถทำงานได้ระดับหนึ่งเท่านั้นเพราะปัจจัยด้านการเงินไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน^{๑๑๓}

๙) งบประมาณดำเนินงานของพระสงฆ์ในการให้ความรู้กับนักเรียนในการป้องกันยาเสพติดภายในโรงเรียนมีปริมาณน้อยส่งผลให้เกิดความท้อถอยในการทำงานทำให้ไม่มีการพัฒนารูปแบบในการทำงานให้ทันสมัยสอดคล้องกับสังคมยุคปัจจุบัน^{๑๑๔}

๑๐) การเงินเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานในทุกด้านเพราะวัสดุสิ่งของเครื่องมือสื่อสารทุกอย่างล้วนต้องซื้อหามาทั้งสิ้นดังนั้นการทำงานของพระสงฆ์ด้านการส่งเสริมความรู้เรื่องยาเสพติดให้กับนักเรียนงบประมาณจึงเป็นสิ่งสำคัญ^{๑๑๕}

๑๑) ส่วนใหญ่ในสถานศึกษามีงบประมาณอุดหนุนทางการศึกษาจำกัดจึงไม่สามารถช่วยสนับสนุนการทำงานของพระสงฆ์เรื่องค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความรู้เรื่องการป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียนได้เท่าที่ควรจะทำได้แค่เพียงสนับสนุนอุปกรณ์ในการเรียนการสอนที่มีอยู่ภายในโรงเรียนเท่านั้น^{๑๑๖}

๑๒) พระสงฆ์ยังไม่มี การจัดตั้งกองทุนสำหรับการส่งเสริมความรู้เรื่องการป้องกันยาเสพติดเพื่อรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาเพื่อเป็นทุนดำเนินงานอย่างเป็นเอกภาพ^{๑๑๗}

๑๓) โรงเรียนบางแห่งผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจนเมื่อมีการขอทุนสนับสนุนในการจัดทำโครงการบางครั้งอาจไม่บรรลุวัตถุประสงค์เพราะผู้ปกครองไม่สามารถช่วยเหลือด้าน

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ พระอธิการสุกิตติ อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ นายทวน เทียงเจริญ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สริกจิตพิทยา” จังหวัดสระบุรี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ นางเอมอร บุณศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระทอนกิตติคุณวิทยานุกูล จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

งบประมาณได้เต็มที่ดังนั้นการทำงานของพระสงฆ์ในการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดกับนักเรียนจึงทำได้แค่เพียงการบรรยายในห้องเรียนเท่านั้นไม่สามารถจัดกิจกรรมหรือพาไปทัศนศึกษานอกสถานที่ได้^{๑๑๘}

๑๔) การทำงานด้านส่งเสริมความรู้เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนต้องใช้วัสดุสิ้นเปลืองมาก เช่น กระดาษ ภาพโปสเตอร์ เครื่องใช้สำนักงาน เป็นต้น จึงต้องมีงบประมาณในการดำเนินงานเมื่อพระสงฆ์ไม่มีงบประมาณสนับสนุนทำให้เกิดปัญหาในการทำงาน^{๑๑๙}

๑๕) การรณรงค์เกี่ยวกับเรื่องการป้องกันยาเสพติดของพระสงฆ์ผ่านสื่อต่างๆ มีน้อย เช่น ป้ายโฆษณา แผ่นพับ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น เพราะในการดำเนินการต้องใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อให้ครอบคลุมทั่วถึงแต่ด้วยงบประมาณมีจำกัดจึงทำได้เท่ากำลังความสามารถที่มี^{๑๒๐}

๑๖) ปัญหาในการทำงานของพระสงฆ์ คือ การเงินเพราะการที่จะสามารถเข้าถึงเด็กในปัจจุบันไม่มีที่ช่องทางและช่องทางที่จะสามารถเข้าถึงเด็กได้ง่ายที่สุดคือการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งการทำงานทุกอย่างต้องใช้ทุนทรัพย์ซึ่งทางวัดยังขาดในด้านนี้^{๑๒๑}

๑๗) งบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐยังไม่มีสนับสนุนพระสงฆ์ในด้านการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดเพราะมองว่าการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองมากกว่า^{๑๒๒}

๑๘) พระสงฆ์ยังขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินโครงการจัดอบรมการให้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับนักเรียนให้รู้ถึงโทษของยาเสพติด^{๑๒๓}

๑๙) ส่วนใหญ่การของงบประมาณของวัดจากหน่วยงานของรัฐจะเป็นการขอเพื่อการก่อสร้างถาวรวัตถุและการจัดงานในวันสำคัญมากกว่าการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชน^{๑๒๔}

^{๑๑๘} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ นายทินพล เฉลิมวสุธา, ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชื่อดร, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทร์เกิด, รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ นายเชื้อ อ้นจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ นายยชญ์ธเนศ แจ้งเจนศิลป์ธนา, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๒๐) งบประมาณในการส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องเป็นงบประมาณจากหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโดยตรง ในส่วนของหน่วยงานอื่นที่ไม่มีงบประมาณสนับสนุนด้านนี้ก็ไม่สามารถสนับสนุนให้ได้^{๑๒๕}

๒๑) การจัดโครงการหรือกิจกรรมของพระสงฆ์เพื่อให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์เรื่องการป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียนและคนในชุมชนมีน้อยเนื่องจากติดขัดด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายในการทำงาน^{๑๒๖}

สรุปได้ว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนยังขาดงบประมาณหรือทุนสนับสนุนในการดำเนินงานส่วนใหญ่จะเป็นการหาทุนกันเอง ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ยังไม่มี ส่วนใหญ่ได้รับการบริจาคจากญาติโยมที่เห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติด การจัดกิจกรรมจะเป็นไปในรูปแบบการจัดร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือสถานศึกษาในส่วนกิจกรรมของพระสงฆ์ยังไม่มียกงบประมาณในการดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมจึงมีน้อยหรือแทบไม่มีเลยในปัจจุบันสามารถทำงานได้ระดับหนึ่งเพราะการเงินไม่เอื้ออำนวย ไม่มีการพัฒนารูปแบบให้ทันสมัยสอดคล้องกับสังคมยุคปัจจุบัน พระสงฆ์ยังไม่มีการจัดตั้งกองทุนสำหรับการส่งเสริมความรู้เรื่องการป้องกันยาเสพติด การให้ความรู้กับนักเรียนจึงทำได้แค่เพียงการบรรยายในห้องเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมหรือพาไปทัศนศึกษานอกสถานที่ได้ ส่วนใหญ่งบประมาณจากหน่วยงานของรัฐจะเป็นการก่อสร้างถาวรวัตถุ การส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องเป็นงบประมาณจากหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโดยตรง การจัดโครงการหรือกิจกรรมของพระสงฆ์มีน้อยเนื่องจากติดขัดด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายในการทำงาน

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ดั่งประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ นายคณิตร์ ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๖ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการเงิน

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	บทบาทของพระสงฆ์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนยังขาดงบประมาณในการดำเนินงานส่วนใหญ่จะเป็นการหาทุนกันเองยังไม่มี การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ	๓	๑,๒,๕
๒	พระสงฆ์ที่ดำเนินการจะได้รับการบริจาคจากญาติโยมที่เห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติด	๒	๓,๔
๓	ไม่มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องการจัดกิจกรรมจึงมีน้อยหรือแทบไม่มีเลย	๒	๖,๗
๔	พระสงฆ์ทำหน้าที่ในแก้ไขปัญหายาเสพติดในปัจจุบันสามารถทำงานได้ระดับหนึ่งเพราะการเงินไม่เอื้ออำนวยไม่มีการพัฒนารูปแบบให้ทันสมัยสอดคล้องกับสังคมยุคปัจจุบัน	๒	๘,๙
๕	การทำงานของพระสงฆ์ด้านการส่งเสริมความรู้เรื่องยาเสพติดให้กับนักเรียนงบประมาณเป็นสิ่งสำคัญสถานศึกษามีงบประมาณจำกัดจึงไม่สามารถสนับสนุนเรื่องค่าใช้จ่ายได้	๒	๑๐,๑๑
๖	ยังไม่มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมความรู้เรื่องการป้องกันยาเสพติด การให้ความรู้กับนักเรียนจึงทำได้แค่เพียงการบรรยายไม่สามารถจัดกิจกรรมหรือพาไปทัศนศึกษานอกสถานที่ได้	๒	๑๓,๑๔
๗	การทำงานต้องใช้วัสดุสิ้นเปลืองมากการรณรงค์เกี่ยวกับเรื่อง การป้องกันยาเสพติดของพระสงฆ์ผ่านสื่อต่างๆ มีน้อย เพราะงบประมาณมีจำกัดจึงทำได้เท่ากำลังความสามารถที่มี	๒	๑๒,๑๖
๘	งบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐยังไม่มีสนับสนุนพระสงฆ์ในด้านการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดเพราะมองว่าเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองมากกว่า	๓	๑๕,๑๙,๒๐
๙	งบประมาณจากหน่วยงานของรัฐจะเป็นการก่อสร้างถาวรวัตถุ การส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องเป็นงบประมาณจากหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโดยตรง	๓	๑๗,๑๘,๒๑

๔.๒.๓ วัตถุประสงค์

๑) พระสงฆ์กับหน่วยงานภาครัฐยังขาดการประสานความร่วมมือกันในการจัดทำป้ายหรือโปสเตอร์ในการรณรงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปติดตั้งไว้ในบริเวณวัดทุกวัดในจังหวัด รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมของพระสงฆ์ให้ตรงตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง^{๑๒๗}

๒) พระสงฆ์ยังขาดการประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือกับชุมชนของแต่ละวัดอย่างจริงจังในการระดมทรัพยากรในชุมชนมาช่วยสนับสนุนวัตถุประสงค์ในการดำเนินการด้านการให้ความรู้เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนอย่างจริงจัง^{๑๒๘}

๓) รวมทั้งยังขาดสถานที่หรือสำนักงานเพื่อปฏิบัติงานในสถานศึกษาจึงเป็นอุปสรรคในการดำเนินการ^{๑๒๙}

๔) พระสงฆ์รู้ถึงโทษหรือปัญหาของยาเสพติดที่มีผลต่อชีวิตคนในสังคมรู้ถึงวิธีป้องกันและการรักษาบำบัดผู้ติดยาเสพติด รู้ถึงปัญหาของวัยรุ่นและเยาวชนที่ชอบหมกมุ่นและเสพยาเสพติด แต่ยังไม่ขาดการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือในการสร้างความพร้อมในการทำงานช่วยป้องกันและบำบัดผู้ติดยาเสพติดให้โทษ^{๑๓๐}

๕) อาคารสถานที่ในโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เหมาะสมในการให้พระสงฆ์เข้ามาจัดการเรียนหรือทำกิจกรรมเพราะยังต้องใช้ห้องเรียนและอุปกรณ์ร่วมกับทางโรงเรียนยังไม่มีห้องเรียนเฉพาะพระสงฆ์โดยตรงในการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรม^{๑๓๑}

๖) พระสงฆ์จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการทำงานด้านการส่งเสริมความรู้ให้กับนักเรียนเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพราะในปัจจุบันอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีและการสื่อสารสามารถทำให้คนจำนวนมากรับรู้ได้พร้อมกันทั้งภาพและเสียงทำให้เข้าใจเนื้อหาในการสื่อสารเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้รวดเร็วประหยัดเวลา^{๑๓๒}

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทร์เกิด, รอง สว.ป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สว.ป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ นายทินพล เฉลิมวสุธา, ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ นายเชื้อ อ้นจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม์ ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ นายทวน เพ็ญเจริญ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สริกจิตพิทยา” จังหวัดสระบุรี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ พระมหาวิไลย สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

๓) แต่ยังไม่มีความหน่วยงานใดช่วยสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับพระสงฆ์ใช้ในการช่วยบรรยายหรือจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในปัจจุบันนี้จะเป็นการจัดหากันเองตามกำลังความสามารถของแต่ละวัดหรือกลุ่มพระสงฆ์ที่ทำงานด้านนี้^{๑๓๓}

๔) การสื่อสารข้อมูลข่าวสารของการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดในส่วน of พระสงฆ์เองยังมีปัญหาเนื่องจากขาดความพร้อมทางด้านวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการใช้งาน^{๑๓๔}

๕) พระสงฆ์ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในการผลิตสื่อเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดเพราะยังขาดทักษะและความเข้าใจวิธีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยได้อย่างถูกต้อง รวมถึงยังขาดเครื่องมือที่ทันสมัยในการทำงาน^{๑๓๕}

๑๐) ปัจจุบันสถานที่ภายในบริเวณวัดในแต่ละวัดที่จะสามารถให้เด็กเข้ามาทำกิจกรรมหลังเลิกเรียนได้น้อยหรือบางวัดไม่มีเลย อีกทั้งอุปกรณ์สื่อการสอนในรูปแบบต่างๆ เช่น รูปภาพหนังสือ รวมถึงสนามเด็กเล่นยังไม่มีความพร้อมไม่สามารถจูงใจให้เด็กเข้าวัดได้^{๑๓๖}

๑๑) เด็กในปัจจุบันมีสื่อที่สามารถให้เข้าถึงได้มากมายและพระสงฆ์เองไม่มีสื่อที่ทันสมัยเพราะไม่มีอุปกรณ์ที่ผลิตสื่อจึงไม่สามารถที่จะให้เด็กเหล่านั้นมารวมตัวเพื่อฟังคำสอนหรือมาอบรมได้^{๑๓๗}

๑๒) โรงเรียนบางแห่งยังขาดการสนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยจึงไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์มารองรับให้กับพระสงฆ์ได้ตามความต้องการในการใช้งาน^{๑๓๘}

๑๓) บางแห่งยังไม่สามารถใช้สื่อที่ทันสมัยในการบรรยายให้ความรู้กับนักเรียนได้เนื่องจากระบบอินเทอร์เน็ตยังไม่มีหรือมีแต่ไม่สามารถใช้งานได้สมบูรณ์ยังติดขัดเรื่องสัญญาณรับส่ง

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺโญ), เจ้าคณะอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ดั่งประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชีอตรง, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ซึ่งบางครั้งพระสงฆ์ต้องใช้ข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ตในการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดที่ทันสมัยเป็นปัจจุบันจึงเกิดปัญหาเรื่องข้อมูลในระหว่างการสอน^{๑๓๙}

๑๔) พระสงฆ์ที่เข้ามาทำการสอนในโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการบรรยายมาเองจึงเกิดปัญหาในการใช้อุปกรณ์ร่วมกับโรงเรียนเนื่องจากมีจำกัดและบางครั้งการใช้งานอาจตรงกันกับทางโรงเรียนจึงเกิดปัญหาในการสอน^{๑๔๐}

๑๕) พระสงฆ์ยังไม่ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำสื่อการสอนสำหรับการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดกับนักเรียนโดยตรงจากหน่วยงานใดจึงขาดความพร้อมในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง^{๑๔๑}

๑๖) การป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติดจะสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือจากสถานศึกษาในการเข้ามามีส่วนร่วมการทำกิจกรรม สนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือของคณะสงฆ์ที่จะส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์อย่างต่อเนื่อง^{๑๔๒}

๑๗) วัดส่วนใหญ่ยังขาดสถานที่และอุปกรณ์เพื่อรองรับเด็กเป็นจำนวนมาก เช่น โต๊ะเก้าอี้ เครื่องฉายภาพ เป็นต้น เพื่อใช้จัดกิจกรรมในการบรรยายให้ความรู้กับเด็กนักเรียนภายในวัด^{๑๔๓}

๑๘) วัดยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงานจึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรมหรือการจัดอบรมเด็กนักเรียนบางครั้งต้องไปขอยืมหรือเช่ามาจากที่อื่นซึ่งบางอย่างอาจไม่ตรงตามความประสงค์ที่จะใช้งานอย่างแท้จริงและยังทำให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น^{๑๔๔}

๑๙) วัดบางแห่งยังไม่มีสถานที่เหมาะสมให้กับพระสงฆ์ในการจัดอบรมให้ความรู้กับนักเรียนรวมทั้งที่พักและอุปกรณ์ในการจัดอบรมเข้าค่าย เช่น ที่นอน ที่พัก ห้องน้ำ เป็นต้น^{๑๔๕}

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระท้อนกิตติวุฒิวินัย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔๑} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ นางเอมอร บุรณศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔๓} สัมภาษณ์ พระอธิการสุภกิจดี อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔๔} สัมภาษณ์ นายยชญ์ธนศ แจ้งเจนศิลป์ธนา, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔๕} สัมภาษณ์ นายคณภัทร์ ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๒๐) พระสงฆ์ที่เข้าไปสอนภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ต้องเตรียมจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือสื่อการสอนด้วยตนเองไม่มีงบประมาณสนับสนุนหรือมีความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง^{๑๔๖}

๒๑) กลุ่มพระสงฆ์ผู้ทำหน้าที่ให้ความรู้เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกับนักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดอุปกรณ์ในการทำงานนอกสถานที่เพื่อไปจัดกิจกรรมตามโรงเรียนยังไม่มีหน่วยงานใดสนับสนุนทั้งเครื่องเครื่องใช้ต่างๆ รวมถึงยานพาหนะในการเดินทาง^{๑๔๗}

สรุปได้ว่า พระสงฆ์กับหน่วยงานภาครัฐยังขาดการประสานความร่วมมือกันในการจัดทำป้ายการณรงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ขาดการประชาสัมพันธ์ในการระดมทรัพยากรในชุมชนมาช่วยสนับสนุน รวมทั้งยังขาดสถานที่หรือสำนักงานเพื่อปฏิบัติงานในสถานศึกษา ขาดการสนับสนุนอุปกรณ์ในการทำงาน โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีห้องเรียนเฉพาะพระสงฆ์โดยตรงในการจัดการเรียนการสอน การสื่อสารข้อมูลข่าวสารยังมีปัญหาเนื่องจากขาดความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการใช้งาน ขาดความรู้ในการผลิตสื่อเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมสถานที่ภายในบริเวณวัดที่让孩子เข้ามาทำกิจกรรมหลังเลิกเรียนได้น้อยหรือบางวัดไม่มีเลย โรงเรียนบางแห่งยังขาดการสนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยบางแห่งยัง無法使用สื่อได้เนื่องจากระบบอินเทอร์เน็ตยังไม่มีหรือมีแต่ไม่สามารถใช้งานได้สมบูรณ์จึงเกิดปัญหาเรื่องการสืบค้นข้อมูลในระหว่างการสอน การป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดจะสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือจากสถานศึกษาสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือ วัดส่วนใหญ่ยังขาดสถานที่และอุปกรณ์เพื่อรองรับเด็กเป็นจำนวนมาก เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องฉายภาพ เป็นต้น การจัดอบรมให้ความรู้กับนักเรียนรวมทั้งพักและอุปกรณ์ในการจัดอบรมเข้าค่าย เช่น ที่นอน ที่พัก ห้องน้ำ เป็นต้น พระสงฆ์ที่เข้าไปสอนภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ต้องเตรียมจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือสื่อการสอนด้วยตนเอง ไม่มีหน่วยงานใดสนับสนุนทั้งเครื่องเครื่องใช้ต่างๆ รวมถึงยานพาหนะในการเดินทาง

^{๑๔๖} สัมภาษณ์ พระมหาภคณพวงศ์ สมจิตโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔๗} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตอรรถการ (ชม เตชธมโม), เจ้าคณะตำบลหนองไผ่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๗ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านวัสดุอุปกรณ์

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	พระสงฆ์กับหน่วยงานภาครัฐยังขาดการประสานความร่วมมือกันในการจัดทำป้ายการรณรงค์ ขาดระดมทรัพยากรในชุมชน มาช่วยสนับสนุน ขาดสำนักงานเพื่อปฏิบัติงานในสถานศึกษา	๓	๑๕,๑๖,๑๙
๒	ขาดการสนับสนุนอุปกรณ์ในการทำงาน โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีห้องเรียนเฉพาะพระสงฆ์โดยตรงในการจัดการเรียนการสอน	๒	๖,๘
๓	พระสงฆ์จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการทำงานแต่ยังไม่มีหน่วยงานใดสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ช่วยบรรยายหรือจัดกิจกรรม	๒	๑,๔
๔	การสื่อสารข้อมูลข่าวสารของการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด พระสงฆ์เองยังมีปัญหาเนื่องจากขาดวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการใช้งานขาดความรู้ในการผลิตสื่อเพื่อนำไปใช้	๒	๕,๑๑
๕	สถานที่ภายในบริเวณวัดเพื่อให้เด็กเข้ามาทำกิจกรรมหลังเลิกเรียนมีน้อยหรือบางวัดไม่มีเลย ไม่มีสื่อที่ทันสมัย	๒	๑๘,๒๐
๖	โรงเรียนบางแห่งยังไม่สามารถใช้สื่อได้เนื่องจากระบบอินเทอร์เน็ตยังไม่มีหรือมีแต่ไม่สามารถใช้งานได้สมบูรณ์จึงเกิดปัญหาเรื่องการสืบค้นข้อมูลในระหว่างการสอน	๒	๑๐,๑๒
๗	พระสงฆ์ที่เข้ามาทำการสอนไม่ได้จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการบรรยายมาเองยังไม่ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำสื่อการสอนจึงขาดความพร้อมในการจัดกิจกรรม	๒	๑๓,๑๔
๘	วัดส่วนใหญ่ยังขาดสถานที่และอุปกรณ์เพื่อรองรับเด็กเป็นจำนวนมาก เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องฉายภาพ เป็นต้น	๒	๗,๙
๙	วัดยังขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดอบรมนักเรียนรวมทั้งที่พักและอุปกรณ์ในเข้าค่าย เช่น ที่นอน ที่พัก ห้องน้ำ เป็นต้น	๒	๑๗,๒๑
๑๐	พระสงฆ์ที่สอนในโรงเรียนส่วนใหญ่ต้องเตรียมจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือสื่อการสอนด้วยตนเอง ไม่มีหน่วยงานใดสนับสนุนทั้งเครื่องเครื่องใช้ต่างๆ รวมถึงยานพาหนะในการเดินทาง	๒	๒,๓

๔.๒.๔ การจัดการ

๑) บทบาทของพระสงฆ์ในการแก้ไขและป้องกันปัญหายาเสพติดยังไม่มีจัดการที่เป็นรูปธรรมขาดการวางแผนร่วมกับสถานศึกษาในการจัดการสอน การจัดกิจกรรมเสริมเพื่อให้เด็กนักเรียนเข้าใจถึงความอันตรายและความน่ากลัวเมื่อเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างจริงจัง^{๑๔๘}

๒) ยังไม่มีการทำแผนการสอนสำหรับพระสอนศีลธรรมที่แน่นอนส่วนใหญ่จะไปรวมอยู่กับวิชาสังคมศึกษา จึงต้องมีการแบ่งคาบเรียนระหว่างพระกับครูซึ่งเป็นปัญหาในการสอนมาโดยตลอดทุกปีการศึกษา^{๑๔๙}

๓) การจัดกิจกรรมและส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้หลักธรรมคำสอนในการดำรงตนอยู่กับสังคมเป็นปัจจัยหลักและพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการจัดการลำดับการเรียนการสอนในเรื่องนี้^{๑๕๐}

๔) การประสานงานการร่วมมือกันระหว่างวัดกับโรงเรียนมีน้อยพระสงฆ์จึงไม่มีบทบาทร่วมกับสถานศึกษาในการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้นักเรียน^{๑๕๑}

๕) คณะสงฆ์ต้องมีการประสานความร่วมมือกับโรงเรียนในวางแผนการสร้างภูมิป้องกันทางด้านจิตใจให้นักเรียนให้มีความเข้มแข็งให้ความรู้เรื่องยาเสพติดที่มีผลต่อร่างกายและจิตใจ^{๑๕๒}

๖) พระสงฆ์สามารถจัดกิจกรรมที่หลากหลายในการป้องกันปัญหายาเสพติดผ่านการเข้าค่ายคุณธรรมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อทำให้นักเรียนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาเชื่อในคำสอนของศาสนาเพื่อให้ห่างไกลจากยาเสพติด^{๑๕๓}

๗) หน่วยงานรัฐต้องมีนโยบายที่จะให้ความสำคัญกับบทบาทพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการวางแผนการป้องกันยาเสพติดเพราะประชาชนในแต่ละพื้นที่มีความศรัทธาและความเชื่อพระสงฆ์อยู่

^{๑๔๘} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺโญ), เจ้าคณะอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๔๙} สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๕๐} สัมภาษณ์ พระมหาวิไลย์ สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระตี่ จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๕๑} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตถรรณการ (ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระท้อนกิตติคุณวิทยา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชีอตรง, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

แล้ว แต่การประสานงานเพื่อจัดให้มีโครงการหรือกิจกรรมในการป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียนยัง
ไม่ได้รับความร่วมมือจากสถานศึกษาเท่าที่ควร^{๑๕๔}

๘) แต่ทุกวันนี้พระสงฆ์ยังไม่มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ในชุมชนเพื่อให้ความรู้ข้อมูลข่าวสาร
เกี่ยวกับยาเสพติดและวิธีการป้องกันปัญหาเสพติดที่ถูกต้องให้กับนักเรียนที่ต้องการเข้าไปศึกษา
หรือจัดกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงโทษภัยของยาเสพติด^{๑๕๕}

๙) พระสงฆ์ขาดการวางแผนการทำงานร่วมกับโรงเรียนและประสานความร่วมมือ
โรงพยาบาลใกล้เคียงกับวัดหรือสถานศึกษาเพื่อขอความช่วยเหลือในการให้คำปรึกษาและให้การ
บำบัดกับผู้ติดยาเสพติด^{๑๕๖}

๑๐) ต้องมีการจัดอบรมความรู้ในเรื่องสมุนไพรที่สามารถนำมาใช้ในการบำบัดผู้ติดยาเสพติด
และวิธีการใช้หรือปรุงยาชนิดต่างๆ ซึ่งในอดีตวัดถ้ากระบอกเคยใช้วิธีนี้ช่วยบำบัดผู้ติดยาเสพติด
ให้สามารถเลิกยาได้ โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญโดยตรงมาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้กับผู้สนใจ^{๑๕๗}

๑๑) ในปัจจุบันยังไม่มี การติดต่อประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับพระสงฆ์เพื่อ
ร่วมกันจัดการวางแผนในการดำเนินการในการส่งเสริมความรู้เรื่องป้องกันปัญหาเสพติดให้กับ
นักเรียนอย่างจริงจัง^{๑๕๘}

๑๒) พระสงฆ์กับหน่วยงานของรัฐบาลการประสานความร่วมมือในการพัฒนาสื่อการสอน
และการจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในปัจจุบันเป็นการต่างคนต่างทำจะมีการประสาน
บ้างก็เป็นเพียงการขอข้อมูลบางส่วนการนำเสนอบางครั้งจึงไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน^{๑๕๙}

๑๓) พระสงฆ์ต้องมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนร่วมกับทางโรงเรียนในการอบรม
สั่งสอนหลักธรรมให้แก่ประชาชนทุกคนซึ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเยาวชนที่ต้องได้รับการอบรมสั่งสอน

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ นายทวน เทียงเจริญ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สริกจิตพิทยา” จังหวัดสระบุรี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๕๕} สัมภาษณ์ นางเอมอร บุณศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๖} สัมภาษณ์ นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๘} สัมภาษณ์ นายเชื้อ อ้นจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๕๙} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทร์เกิด, รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

หลักธรรมเพื่อให้เห็นทางสว่างไม่หลงผิดไปในทางไม่ถูกต้อง การปลูกฝังสิ่งเหล่านี้จะให้นักเรียนไม่เผลอที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดได้^{๑๖๐}

๑๔) ปัจจุบันยังไม่มี การส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีบทบาทในการนำเสนอกิจกรรมที่เป็นประโยชน์โดยตรงให้นักเรียนได้รับความรู้พื้นฐานของคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เป็นประโยชน์เพื่อนำมาประยุกต์เข้ากับการป้องกันยาเสพติดที่จะสามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้จริง^{๑๖๑}

๑๕) พระสงฆ์และโรงเรียนยังไม่มี การวางแผนจัดโครงการร่วมกันในการให้นักเรียนสามารถสร้างวิธีคิดและตัดสินใจในการแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติดให้กับตนเองได้^{๑๖๒}

๑๖) พระสงฆ์ยังไม่มี การจัดการที่ชัดเจนเรื่องการให้ความรู้ความเข้าใจกับนักเรียนเรื่องการป้องกันและแก้ ปัญหาเสพติด และวิธีการป้องกันตนเองไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด^{๑๖๓}

๑๗) ส่วนใหญ่พระสงฆ์ให้ความสำคัญกับการใช้หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาในการช่วยลดปัญหาเสพติดแต่ไม่ได้เน้นให้มีการจัดการเรียนรู้และการฝึกให้นักเรียนอยู่ห่างไกลจากยาเสพติดโดยตรง^{๑๖๔}

๑๘) ขาดความร่วมมือระหว่างพระสงฆ์ โรงเรียน และหน่วยงานภาครัฐ ในการวางกลยุทธ์และแนวทางในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา^{๑๖๕}

๑๙) ทางคณะสงฆ์และโรงเรียนยังไม่มี การดำเนินนโยบายหรือแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะความรู้ในการป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียน^{๑๖๖}

๒๐) พระสงฆ์ยังไม่มีบทบาทในการจัดโครงการให้ความรู้กับผู้ปกครองนักเรียนในการดูแลบุตรหลานของตนเองด้วยการดูแลบุคคลในครอบครัวปลูกฝังความคิดให้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด

^{๑๖๐} สัมภาษณ์ นายยชญ์ธนศ แจ้งเจนศิลป์ธนา, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖๑} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ดั่งประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย, จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖๒} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๖๓} สัมภาษณ์ นายทินพล เณิมวสุธา, ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖๔} สัมภาษณ์ นายคณภัทร ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖๕} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม์ ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖๖} สัมภาษณ์ พระมหาภุชณพงค์ สมจิตโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

คิดว่ามีอันตรายต่อตนเองและบุคคลรอบข้างมากแค่ไหนเพื่อไม่ให้คนในครอบครัวเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด^{๑๖๗}

๒๑) ขาดการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้หรือให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนทั้งภายในวัดและโรงเรียน^{๑๖๘}

สรุปได้ว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการแก้ไขและป้องกันปัญหายาเสพติดยังไม่มีการจัดการที่เป็นรูปธรรม ยังไม่มีการทำแผนการสอนสำหรับพระสอนศีลธรรมที่แน่นอนจึงต้องมีการแบ่งคาบเรียนระหว่างพระกับครูซึ่งเป็นปัญหาในการสอนมาโดยตลอดทุกปีการศึกษา การประสานงานการร่วมมือกันระหว่างวัดกับโรงเรียนมีน้อยพระสงฆ์จึงไม่มีบทบาทร่วมกับสถานศึกษา หน่วยงานรัฐต้องมีนโยบายให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการวางแผนการป้องกันยาเสพติด คณะสงฆ์ต้องมีการประสานกับโรงเรียนในวางแผนการสร้างภูมิป้องกันทางด้านจิตใจให้นักเรียนให้มีความเข้มแข็ง พระสงฆ์สามารถจัดกิจกรรมที่หลากหลายแต่ทุกวันนี้ยังไม่มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ในชุมชนเพื่อให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและวิธีการป้องกันปัญหายาเสพติดที่ถูกต้องให้กับนักเรียน ขาดการวางแผนการทำงานร่วมกับโรงเรียนในการให้คำปรึกษาและให้การบำบัดกับผู้ติดยาเสพติด ต้องมีการจัดอบรมความรู้ในเรื่องสมุนไพรที่สามารถนำมาใช้ในการบำบัดผู้ติดยาเสพติดโดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญโดยตรงมาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้กับผู้สนใจ พระสงฆ์กับหน่วยงานของรัฐขาดการประสานความร่วมมือในการพัฒนาสื่อการสอนและการจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม ยังไม่มีการส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีบทบาทในการนำเสนอกิจกรรมที่เป็นประโยชน์โดยตรงให้นักเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนที่ต้องได้รับการอบรมสั่งสอนหลักธรรมเพื่อให้เห็นทางสว่างไม่หลงผิดไปในทางไม่ถูกต้อง พระสงฆ์ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการใช้หลักธรรมคำสอนในการช่วยลดปัญหายาเสพติดแต่ไม่ได้เน้นการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนอยู่ห่างไกลจากยาเสพติดโดยตรง ขาดความร่วมมือระหว่างพระสงฆ์โรงเรียน และหน่วยงานภาครัฐ ในการวางกลยุทธ์ในสถานศึกษาให้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด

^{๑๖๗} สัมภาษณ์ พระอธิการสุภกิตติ อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖๘} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๘ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการจัดการ

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	ยังไม่มีการทำแผนการสอนที่แน่นอนไม่มีการแบ่งคาบเรียนระหว่างพระกับครูซึ่งเป็นปัญหาในการสอนมาโดยตลอด	๒	๑,๕
๒	การประสานงานการร่วมมือกันระหว่างวัดกับโรงเรียนมีน้อย พระสงฆ์จึงไม่มีบทบาทร่วมกับสถานศึกษาในการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้นักเรียน	๒	๓,๔
๓	หน่วยงานรัฐต้องมึนโยบายให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการประสานกับโรงเรียนวางแผนการสร้างภูมิป้องกันทางด้านจิตใจให้นักเรียนให้มีความเข้มแข็ง	๒	๘,๑๓
๔	พระสงฆ์ยังไม่มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ในชุมชนเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารและวิธีการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียน	๒	๙,๑๒
๕	พระสงฆ์ต้องมีการจัดอบรมความรู้ในเรื่องสมุนไพรที่สามารถนำมาใช้ในการบำบัดผู้ติดยาเสพติดโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้กับผู้สนใจ	๒	๑๐,๑๑
๖	พระสงฆ์กับหน่วยงานของรัฐขาดการประสานความร่วมมือในการพัฒนาสื่อการสอนและการจัดกิจกรรมร่วมกัน	๒	๑๕,๑๙
๗	ยังไม่มีการส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีบทบาทในการนำเสนอกิจกรรมที่เป็นประโยชน์โดยตรงให้นักเรียน	๒	๑๗,๑๘
๘	พระสงฆ์และโรงเรียนยังไม่ให้ความสำคัญกับการใช้หลักธรรมคำสอนในการช่วยลดปัญหายาเสพติด ไม่เน้นการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนอยู่ห่างไกลจากยาเสพติดโดยตรง	๒	๑๖,๒๐,๒๑
๙	ขาดความร่วมมือระหว่างพระสงฆ์ โรงเรียน และหน่วยงานภาครัฐ ในการวางกลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา	๒	๖,๗
๑๐	ทางคณะสงฆ์และโรงเรียนยังไม่มีนโยบายส่งเสริมสร้างทักษะความรู้ ขาดการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียน	๒	๒,๑๔

๔.๓ รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

๔.๓.๑ รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ใน ๖ ด้าน

๔.๓.๑.๑ การให้ข่าวสาร

๑) การให้การศึกษาข่าวสารความรู้และข้อมูลของยาเสพติดได้อย่างถูกต้องด้วยวิธีต่างๆ นำไปสู่ให้นักเรียนเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันไม่ให้นักเรียนไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นการดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดและปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้มีส่วนผลักดันให้นักเรียนไปใช้ยาเสพติดควบคู่กันไปด้วยดังนั้นพระสงฆ์จึงมีบทบาทส่งเสริมการแพร่ความรู้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้องควบคู่กับการให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้ทราบถึงอันตรายและโทษของยาเสพติดโดยจัดให้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดภายในสถานศึกษาหรือการจัดอบรมให้ความรู้การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับผลกระทบของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพื่อเป็นตัวอย่างการประพฤติในทางผิดและชี้ให้เห็นถึงผลเสียของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้นักเรียนเห็นโดยชัดเจนตามสถานการณ์สังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันใช้รูปแบบประสานควบคู่กับการดำเนินการประสานความร่วมมือระหว่างพระสงฆ์และสถาบันการศึกษาโดยการพัฒนารูปแบบของสื่อที่จะนำมาเผยแพร่เพื่อสร้างเจตคติต่อยาเสพติดควบคู่ไปกับการเผยแพร่ศีลธรรมจริยธรรมให้มีความน่าสนใจเหมาะสมกับนักเรียน^{๑๖๙}

๒) บทบาทของพระสงฆ์ยังน้อยเกินไปสำหรับการเข้าถึงนักเรียนเนื่องจากช่องทางปัจจุบันที่พระสงฆ์ไม่สามารถกระจายข่าวสารทำได้เพียงการประกาศเสียงตามสายในวันพระในวันที่มีการเทศนาเป็นส่วนใหญ่และน้อยโอกาสที่จะสามารถออกไปให้ข่าวสารแก่นักเรียนตามสถานศึกษาหรือตามบ้านเป็นไปได้น้อยมากอาจเนื่องจากทุนทรัพย์ที่ใช้ในการเดินทางยังไม่เพียงพอสำหรับพระสงฆ์ประกอบกับปัจจุบันที่นักเรียนให้ความสำคัญกับทางพระพุทธศาสนาน้อยลงมากหากย้อนกลับไปในอดีตที่ผู้คนให้ความสำคัญและมีความศรัทธาทางพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมากดังนั้นเราควรรณรงค์ให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนบทบาทของพระสงฆ์ให้มีบทบาทในสังคมมากขึ้น^{๑๗๐}

๓) กิจกรรมต่างๆ ที่มีพระสงฆ์ร่วมเป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านปัญหา ยาเสพติดให้เยาวชนและชุมชนได้รับรู้และตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับเยาวชนและชุมชน

^{๑๖๙} สัมภาษณ์ นายเชื้อ อันจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๗๐} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน, จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

รวมทั้งการปลูกฝังค่านิยมและเจตคติเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเป็นเกราะป้องกันและเกิดทักษะในการป้องกันตนเองและผู้อยู่ใกล้ชิด^{๑๗๑}

๔) การเผยแพร่ข่าวสารของพระสงฆ์ในด้านดีกลับไม่ค่อยได้รับการขยายข่าวสารออกไปเป็นวงกว้างเท่าไรแต่กลับกันในด้านไม่ดีของพระสงฆ์กลับเป็นที่สนใจของสังคมดังนั้นการส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการให้ข่าวสารในด้านดีควรกระทำให้มากขึ้น^{๑๗๒}

๕) ในปัจจุบันการให้ข่าวสารข้อมูลของพระสงฆ์ไม่น่าจะมีหรือถ้ามีก็น้อยมาก^{๑๗๓}

๖) หน้าที่ของพระสงฆ์ส่วนใหญ่คือการให้ความรู้ในเรื่องศีลสมาธิปัญญาให้รู้จักผิดชอบชั่วดี ในส่วนนี้เปรียบเหมือนการป้องกันเบื้องต้นแต่โดยหน้าที่หลักของพระสงฆ์ทำได้เพียงเท่านี้^{๑๗๔}

๗) ในด้านนี้พระสงฆ์ได้ต่อต้านเรื่องยาเสพติดให้สังคมรับรู้มาโดยตลอด และได้ประกาศให้จัดกิจกรรมเรื่องยาเสพติดและสิ่งเสพติดแทบทุกวัด และพระสงฆ์ในส่วนนี้ได้เข้าไปให้ความรู้ในโรงเรียน^{๑๗๕}

๘) พระสงฆ์มีบทบาทในการทำหน้าที่ให้ข่าวสารได้ดีเพราะอยู่ใกล้ชิดกับชุมชนและนักเรียนมีความเชื่อศรัทธาในพระสงฆ์ที่อยู่ในพื้นที่^{๑๗๖}

๙) การนำเสนอการให้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของพระสงฆ์มีน้อยขาดความรู้ในการใช้สื่อในการสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การให้ข่าวสารส่วนใหญ่จะเป็นการเทศน์หรือการบรรยายอาจทำให้นักเรียนไม่ค่อยสนใจนัก^{๑๗๗}

^{๑๗๑} สัมภาษณ์ นายคมภักดิ์ ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๗๒} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺโญ), เจ้าคณะอำเภอนองแค จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๗๓} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ดั่งประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๗๔} สัมภาษณ์ พระมหาเกษณพงศ์ สมจิตโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๗๕} สัมภาษณ์ พระมหาวิไลย์ สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระตี๋ จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๗๖} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตถรรณการ (ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๗๗} สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

๑๐) บทบาทของพระสงฆ์ในการให้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในแต่ละพื้นที่ยังมีน้อยและ สื่อสารมวลชนเองก็ให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมของพระสงฆ์ในเรื่องยาเสพติดน้อยส่วนมากจะให้ความสำคัญกับหน่วยงานอื่นๆ หรือหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการ^{๑๗๘}

๑๑) การให้ข่าวสารยังขาดความต่อเนื่องขาดแผนการดำเนินงานร่วมกับทางโรงเรียนและครอบครัวของนักเรียน^{๑๗๙}

๑๒) ควรอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการให้ข่าวสารในการป้องกันยาเสพติด^{๑๘๐}

๑๓) ให้การศึกษาให้ความรู้หรือข่าวสารนั้นเป็นข้อมูลด้านยาเสพติดอย่างถูกต้องด้วยวิธีการต่างๆ ไปสู่ประชาชนหรือเยาวชนนักเรียนระดับมัธยมเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ประชาชนนักเรียนหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออกเมื่อประสบปัญหากับตนเองและครอบครัว ในขณะเดียวกันก็เป็นการดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดด้วย^{๑๘๑}

๑๔) พระสงฆ์จะทำในด้านการจัดอบรมศีลธรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พระสงฆ์ได้ส่งเสริมและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจให้นักเรียนโดยการฝึกบำเพ็ญทางจิตภาวนาส่งเสริมให้นักเรียนรู้ซึ่งถึงโทษของยาเสพติด ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีงาม^{๑๘๒}

๑๕) บทบาทของพระสงฆ์ที่แท้จริงคืออะไรการป้องกันยาเสพติดเป็นปัญหาของทุกฝ่ายที่ต้องร่วมช่วยกันนั่นคือสิ่งที่เราต้องทำแต่บทบาทของพระสงฆ์ต่อการให้ข่าวสารนั้นน่าจะเป็นการอบรมผ่านช่องทางสื่อให้มากขึ้นถ้ากรณีนี้เห็นด้วยแต่ถ้าตีโจทย์ว่าจะสื่อสารส่งข่าวด้านยาเสพติดนั้นคงไม่เหมาะสมคิดว่าน่าจะไม่ใช่กิจของสงฆ์^{๑๘๓}

^{๑๗๘} สัมภาษณ์ นายทวน เทียงเจริญ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สริกสิพิตยา” จังหวัดสระบุรี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๗๙} สัมภาษณ์ นางเอมอร บุณศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘๐} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘๑} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม์ ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘๒} สัมภาษณ์ พระอธิการสุกิตติ อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘๓} สัมภาษณ์ นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๖) พระสงฆ์ชี้ให้นักเรียนได้เห็นบาปบุญคุณโทษชี้ทางถูกทางผิดนักเรียนนำหลักธรรมไปใช้ในการชีวิตประจำวันให้มีเป้าหมายที่ดีของชีวิตการเทศนาธรรมเป็นการให้ข่าวสารสื่อสารที่ดีโดยชี้ให้เห็นทางถูกทางผิดอนาคตข้างหน้าให้นักเรียนได้เลือกทางชีวิตที่ถูกต้อง^{๑๘๔}

๑๗) ให้พระสงฆ์ทำการสอนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเข้าอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับนักโทษทางคดียาเสพติด เพื่อที่จะนำความรู้จากการอบรมของผู้หลงผิดมาให้นักเรียนเห็นถึงโทษพิษภัยของยาเสพติดต่างๆได้ง่าย^{๑๘๕}

๑๘) การส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ยังไม่ได้เท่าที่ควรจะเป็นเนื่องจากการเข้ามาของพระสงฆ์แต่ละครั้งในโรงเรียนจะเข้ามานั้นการสอนหรือเทศนาธรรมต่างๆ มากกว่าการมีบทบาทเรื่องยาเสพติด^{๑๘๖}

๑๙) ควรส่งเสริมให้พระสงฆ์มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีได้มีช่องทางในการสื่อสารกับนักเรียน เช่น การให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติดผ่านอินเทอร์เน็ต หรือสื่อโซเชียลต่างๆ และมีเว็บไซต์ที่น่าสนใจมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ปัจจุบันมีพระสงฆ์หลายรูปมีวัดหลายวัดมีเว็บไซต์เป็นของตนเองสามารถเผยแพร่หลักธรรมคำสอนให้พุทธศาสนิกชนได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมงสามารถตอบปัญหาต่างๆ ซึ่งมีผู้ประสบปัญหาได้เข้ามาขอคำปรึกษาชี้แนะเพื่อให้ชี้ทางแก้ปัญหาให้ได้^{๑๘๗}

๒๐) เป็นการช่วยกันให้ข่าวสารและข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งเป็นภัยใกล้ตัวและอันตรายต่อสังคมโดยเฉพาะบทบาทพระสงฆ์ซึ่งเป็นจุดศูนย์รวมด้านจิตใจและสามารถเข้าถึงได้ง่ายสามารถให้ข่าวสารแทรกกับการให้ความรู้ได้เป็นอย่างดี^{๑๘๘}

๒๑) ปัจจุบันพระสงฆ์มีบทบาทสำคัญหลายด้านทั้งการให้ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ อีกครั้งวัดยังถูกใช้เป็นสถานที่ในการศึกษาอบรมและจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น โครงการ

^{๑๘๔} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชี้อตรง, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘๕} สัมภาษณ์ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระทอนกิตติคุณวิทยา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘๖} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘๗} สัมภาษณ์ นายทินพล เกลิมวสุธา, ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘๘} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทร์เกิด, รอง สวป.สภ. เกลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สวป.สภ. เกลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

หมู่บ้านรักษาศีลห้า โครงการจุ่งลูกหลานเข้าวัด เป็นต้น ดังนั้นวัดและพระสงฆ์จึงมีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยในการให้ความรู้ข่าวสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลเรื่องยาเสพติดได้เป็นอย่างดี^{๑๘๙}

สรุปได้ว่า พระสงฆ์มีบทบาทเผยแพร่ความรู้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้อง ควบคู่กับการให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ในปัจจุบันใช้รูปแบบประสานควบคู่กับการดำเนินระหว่าง พระสงฆ์และสถาบันการศึกษา บทบาทของพระสงฆ์ยังน้อยเกินไปสำหรับการเข้าถึงนักเรียน ควรให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนบทบาทของพระสงฆ์ให้ร่วมเป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ด้านปัญหาเสพติดให้เยาวชนได้รับรู้และตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น การให้ข่าวสารมีน้อยมาก หน้าที่ของพระสงฆ์ส่วนใหญ่คือการให้ความรู้ในเรื่องศีลสมาธิปัญญาให้รู้จักผิดชอบชั่วดีเพียงเท่านี้ พระสงฆ์มีบทบาทในการทำหน้าที่ให้ข่าวสารได้ดีเพราะอยู่ใกล้ชิดกับชุมชน และนักเรียนมีความเชื่อศรัทธา แต่พระสงฆ์ขาดความรู้ในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่จะเป็นการเทศน์ หรือการบรรยายอาจทำให้นักเรียนไม่ค่อยสนใจนัก การให้ข่าวสารยังขาดความต่อเนื่องขาดแผนการ ดำเนินงานร่วมกับทางโรงเรียน ควรส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดด้วยการจัดอบรมศีลธรรม สร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดี ชี้ให้นักเรียนได้เห็นบาปบุญคุณโทษชี้ทางถูกทางผิดนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันให้มีเป้าหมายที่ดีของชีวิต ควรส่งเสริมให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีได้มีช่องทางในการสื่อสารกับนักเรียนให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติดผ่านอินเทอร์เน็ต หรือสื่อโซเชียล พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญหลายด้านในชุมชนทั้งการให้ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ ดังนั้นพระสงฆ์จึงมีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยในการให้ความรู้ข่าวสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลเรื่องยาเสพติดได้เป็นอย่างดี

^{๑๘๙} สัมภาษณ์ นายยชญ์ธเนศ แจ่งเจนศิลป์ธนา, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๙ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการให้ข่าวสาร

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	พระสงฆ์มีบทบาทเผยแพร่ความรู้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้องควบคู่กับการให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในรูปแบบประสานการดำเนินระหว่างพระสงฆ์และสถานศึกษา	๑	๑๙
๒	ต้องมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนให้พระสงฆ์ร่วมในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านปัญหาเสพติดให้เยาวชนได้รับรู้และตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น	๒	๒๐,๒๑
๓	การส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการให้ข่าวสารมีน้อยมากหน้าที่ของพระสงฆ์ส่วนใหญ่คือการให้ความรู้ในเรื่องศีลสมาธิปัญญาให้รู้จักผิดชอบชั่วดีเพียงเท่านั้น	๔	๑,๒,๔,๑๘
๔	พระสงฆ์มีบทบาทในการทำหน้าที่ให้ข่าวสารได้ดีเพราะอยู่ใกล้ชิดกับชุมชน และนักเรียนมีความเชื่อศรัทธา แต่พระสงฆ์ขาดความรู้ในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่จะเป็นการเทศน์ หรือการบรรยายอาจทำให้นักเรียนไม่ค่อยสนใจนัก	๓	๓,๕,๘
๕	การให้ข่าวสารยังขาดความต่อเนื่องขาดแผนการดำเนินงานร่วมกับทางโรงเรียน ควรส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดด้วยการจัดอบรมศีลธรรมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดี	๔	๖,๗,๙,๑๐
๖	พระสงฆ์ต่อการให้ข่าวสารนั้นน่าจะเป็นการอบรมผ่านช่องทางสื่อชี้ให้นักเรียนได้เห็นบาปบุญคุณโทษชี้ทางถูกทางผิดนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันให้มีเป้าหมายที่ดีของชีวิต	๓	๑๑,๑๒,๑๓
๗	การส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ยังไม่ดีเท่าที่ควร ควรส่งเสริมให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีได้มีช่องทางการสื่อสารกับนักเรียนให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติดผ่านอินเทอร์เน็ต หรือสื่อโซเชียล	๓	๑๔,๑๕,๑๖
๘	พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญหลายด้านในชุมชนทั้งการให้ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ข้อมูลเรื่องยาเสพติดได้เป็นอย่างดี	๑	๑๗

๔.๓.๑.๒ การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก

๑) การดำเนินงานของพระสงฆ์เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดนั้นไม่ได้รับการสนับสนุนอะไรมากนอกจากการอบรมบางวัดดำเนินการได้ดีแต่ก็ติดขัดในกระบวนการทางกฎหมาย เช่น การรับนักเรียนติดยาเสพติดเข้ามาบวชเณรเพื่ออบรมบ่มนิสัยแต่ก็ติดขัดเรื่องกฎหมายการควบคุม^{๑๙๐}

๒) วัดมีเหตุจูงใจหรือสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในทุกรูปแบบ แต่ในทางปฏิบัติแล้วจะอาศัยพระสงฆ์เพียงด้านเดียวก็คงยากต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน^{๑๙๑}

๓) ข้อนี้มีส่วนสำคัญพระสงฆ์ให้การศึกษาเรียนรู้หลักศีลธรรมตลอดถึงเรื่องกฎแห่งกรรม บาป - บุญ ตลอดถึงฝึกสมาธิให้เกิดความสงบเกิดสติ ปัญญา เพื่อให้เกิดสำนึกในการทำดี ทำชั่ว ผลของการทำดี ผลของการทำชั่ว คือ รู้จักเหตุและผล^{๑๙๒}

๔) ปลุกฝังจิตใจให้เยาวชนอยู่ในศีลในธรรมเป็นเกาะป้องกันในเรื่องของยาเสพติด^{๑๙๓}

๕) เพราะถ้าใจคิดดีทำดีแล้วความชั่วความโลภคงไม่เกิดบทบาทนี้พระภิกษุสงฆ์น่าจะทำได้ดีที่สุด^{๑๙๔}

๖) ชี้ให้เห็นถึงโทษภัยของยาเสพติดว่าเป็นสิ่งไม่ดีควรหลีกเลี่ยงปลุกฝังให้เป็นคนดีมีจิตใจหนักแน่นไม่หวั่นไหวต่อสิ่งชั่วร้าย ใฝ่ที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ^{๑๙๕}

๗) ให้นักเรียนทุกคนเข้ารับการฝึกอบรมศีลธรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อหลีกเลี่ยงยาเสพติดและส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดี^{๑๙๖}

^{๑๙๐} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺโญ), เจ้าคณะอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๙๑} สัมภาษณ์ พระมหาภุชฌนพงศ์ สมจิตฺโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๙๒} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตถรรณการ (ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไผ่ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๙๓} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๙๔} สัมภาษณ์ นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๙๕} สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตฺโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๙๖} สัมภาษณ์ พระอธิการสุภกิจฺติ อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๘) การให้ข่าวสารความรู้ความเข้าใจด้านยาเสพติดและการแก้ไขปัญหายาเสพติดยังต้องใช้หลักธรรมาภิบาลมาปรับหรือรักษาเยี่ยงยาจิตใจให้รู้สึกสำนึกดีด้วย เช่น จัดกิจกรรมให้เยาวชนศึกษาธรรม มีความรักและกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ รักตนเองและครอบครัว ตลอดถึงมีศีลธรรมอันดีงามในสังคม^{๑๙๗}

๙) บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการให้การศึกษาด้านจิตใจที่ทำให้เกิดความรู้สึกในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนทำได้ดีแต่ยังขาดการวางแผนร่วมกับทางโรงเรียนและยังขาดความต่อเนื่อง^{๑๙๘}

๑๐) ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในเรื่องการป้องกันยาเสพติดโดยมักจะเป็นบทบาทของสถานศึกษา ตำรวจ สาธารณสุข เป็นหลัก^{๑๙๙}

๑๑) พระสงฆ์ยังไม่มีบทบาทในเรื่องการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนอย่างชัดเจน^{๒๐๐}

๑๒) ควรส่งเสริมอย่างยิ่งปัจจุบันปัญหายาเสพติดในกลุ่มนักเรียนมาจากการขาดที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ นักเรียนขาดจุดหมายไม่เห็นคุณค่าของตัวเอง ครอบครัวให้ความอบอุ่นแก่สมาชิกในครอบครัวลดน้อยลงเนื่องจากต้องเผชิญกับสภาพเศรษฐกิจที่บีบรัด ตกอยู่ใต้อิทธิพลวัตถุนิยมและบริโภคนิยม พระสงฆ์ซึ่งเป็นสถาบันหลักในการดูแลรักษาผู้ป่วยทางใจ/ทางความรู้สึก ควรเป็นผู้มีบทบาทที่สุดในเรื่องนี้^{๒๐๑}

๑๓) พระสงฆ์สามารถนำหลักธรรมคำสอนของศาสนาให้นักเรียนได้วิเคราะห์แยกแยะกำหนดทางเลือกและเป็นแบบอย่างให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน^{๒๐๒}

๑๔) ให้คำแนะนำสอนหลักธรรมเพื่อเป็นการชี้ทางสว่างให้แก่ผู้ที่กำลังหลงผิดซึ่งการศึกษาด้านจิตใจและความรู้สึกเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนต้องคำนึงถึงผลลัพธ์ที่ตามมาอย่าง เช่น หากมีผู้เสพยาในโรงเรียนควรคำนึงถึงความรู้สึกของผู้เสพยาอาจหลงผิดโดยไม่ได้ตั้งใจกระทำเช่นนั้น

^{๑๙๗} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม์ ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๙๘} สัมภาษณ์ นางเอมอร บุณศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๑๙๙} สัมภาษณ์ นายทวน เทียงเจริญ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา” จังหวัดสระบุรี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๐๐} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๐๑} สัมภาษณ์ นายทินพล เฉลิมวสุธา, ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๐๒} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชื้อตรง, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ซึ่งการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ การคำนึงถึงจิตใจเป็นเรื่องที่สำคัญมากเนื่องจากถ้าผู้หลงผิดเห็นธรรมเข้าใจธรรม สามารถกลับตัวกลับใจได้แต่ถ้าไม่ให้กำลังใจไปซ้ำเติมก็อาจทำให้ผู้หลงผิดนั้นเติบโตไปมากกว่านี้ได้^{๒๐๓}

๑๕) การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึกในการป้องกันยาเสพติดนอกจากให้ความรู้เรื่องยาเสพติดที่มีผลต่อร่างกายและจิตใจแล้วก็ควรให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึกกับนักเรียนเพื่อทำให้จิตใจเข้มแข็งสามารถปฏิเสธการเข้ามาของยาเสพติดให้โทษต่างๆ หรือผู้ที่เคยเสพยาเสพติดเพื่อที่จะไม่กลับไปเสพยาเสพติดอีก^{๒๐๔}

๑๖) พระสงฆ์เป็นผู้สร้าง ผู้ชี้ทาง และเป็นผู้นำทางจิตใจ เป็นผู้อธิบายค่านิยมที่ถูกต้อง อธิบายความดี ความชั่ว ความจริงของโลก และความสุขอันแท้จริงของชีวิต เป็นผู้ชี้แนะความสว่างและความสงบแก่เยาวชน^{๒๐๕}

๑๗) หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาถือเป็นแนวทางหนึ่งที่เหมาะสมนำมาปรับใช้ในการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาเสพติดด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับกระบวนการ หรือวิธีการดำเนินงานตามศาสตร์สมัยใหม่และสอดคล้องกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด^{๒๐๖}

๑๘) การให้การศึกษาทางด้านจิตใจหรือความรู้สึกในการป้องกันปัญหายาเสพติดยังมีน้อย อาจด้วยช่วงเวลาที่ไมตรงกับการดำเนินชีวิตของเด็กในสมัยนี้เพราะยังขาดหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนพระสงฆ์ในการเข้าถึงเด็กๆ^{๒๐๗}

๑๙) จะมีอยู่บ้างแต่ก็ไม่มากนักเพราะเด็กเหล่านี้ไม่เข้าวัดในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ดังนั้นแล้วพระจะต้องนำตัวเองเข้าสู่สถานศึกษาเพื่อสั่งสอนและแนะนำสิ่งเหล่านี้^{๒๐๘}

๒๐) และจะเกิดประโยชน์ที่ตามมา คือ ๑) ทำให้เกิดการเผยแพร่หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาในการมีส่วนช่วยแก้ไขปัญหายาทางสังคมให้เป็นรูปประธรรม ๒) พระสงฆ์ต้นตัวในการ

^{๒๐๓} สัมภาษณ์ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระท้อนกิตติวุฒิวินัย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๐๔} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทร์เกิด, รอง สว.ป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สว.ป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๐๕} สัมภาษณ์ นายยชญ์ธนศ แฉ่งเจนศิลปธนา, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๐๖} สัมภาษณ์ นายเชื้อ อ้นจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๐๗} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน, จังหวัดสระบุรี ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๐๘} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ดั่งประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ตระหนักถึงความสำคัญและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดมากขึ้น ๓) เกิดการยอมรับ และมีความรู้ถึงบทบาทพระสงฆ์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนและชุมชน ๔) พระสงฆ์ถือเป็นผู้นำด้านจิตวิญญาณมีบทบาทเป็นรูปธรรม^{๒๐๙}

๒๑) โน้มน้าวจิตใจของผู้ที่ติดยาเสพติดให้เรียนรู้ถึงความไม่ดีของสิ่งนั้นและพยายามให้เขามีความรู้สึกเห็นด้วยตามหลักจิตวิทยา^{๒๑๐}

สรุปได้ว่า การดำเนินงานของพระสงฆ์เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดนั้นยัง ติดขัดในกระบวนการทางกฎหมายการควบคุมวัดสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในทุกรูปแบบ แต่ในทางปฏิบัติแล้วจะอาศัยพระสงฆ์เพียงด้านเดียวก็น่าจะยาก พระสงฆ์ให้การศึกษาเรียนรู้หลักศีลธรรมตลอดถึงฝึกสมาธิให้เกิดความสงบเกิดสติ ปัญญา เพื่อให้เกิดสำนึกในการทำดี ทำชั่ว รู้จักเหตุและผล ปลุกฝังจิตใจให้เยาวชนอยู่ในศีลในธรรมเป็นเกาะป้องกันในเรื่องของยาเสพติด ปลุกฝังให้เป็นคนดีมีจิตใจหนักแน่นไม่หวั่นไหวต่อสิ่งชั่วร้าย ให้มีที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ การให้ข่าวสารด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องใช้หลักธรรมคุณธรรมมาปรับหรือรักษาเยียวจิตใจให้รู้สึกสำนึกดี ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อหลีกเลี่ยงยาเสพติดและส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดี พระสงฆ์สามารถนำหลักธรรมคำสอนของศาสนาให้นักเรียนได้วิเคราะห์แยกแยะกำหนดทางเลือกให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน พระสงฆ์เป็นผู้นำทางจิตใจ อธิบายค่านิยมที่ถูกต้องอธิบายความดี ความชั่ว ความจริงของโลก และความสุขอันแท้จริงของชีวิต เป็นผู้ชี้แนะความสว่างแก่เยาวชน หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาถือเป็นแนวทางหนึ่งที่ควรนำมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับกระบวนการดำเนินงานตามศาสตร์สมัยใหม่ทำให้เกิดการเผยแพร่หลักธรรมให้เป็นรูปธรรม เกิดการยอมรับถึงบทบาทพระสงฆ์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

^{๒๐๙} สัมภาษณ์ นายคณภัทร์ ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๑๐} สัมภาษณ์ พระมหาวิไลย สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๑๐ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การดำเนินงานของพระสงฆ์ยังติดขัดในทางกฎหมาย วัดสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ แต่ในทางปฏิบัติจะอาศัยพระสงฆ์เพียงด้านเดียวคงยาก	๒	๑,๒
๒	พระสงฆ์ให้การศึกษาเรียนรู้หลักศีลธรรมตลอด เพื่อให้เกิดสำนึกในการทำดี ทำชั่ว รู้จักเหตุและผล ปลุกฝังจิตใจให้เยาวชนอยู่ในศีลในธรรมเป็นเกาะป้องกันในเรื่องของยาเสพติด	๕	๓,๔,๕,๑๐,๑๑
๓	การให้ข่าวสารด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องใช้หลักธรรมคุณธรรมมาปรับหรือรักษาเยียวาจิตใจให้รู้สึกสำนึกดี เพื่อหลีกเลี่ยงยาเสพติดและส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดี	๒	๖,๗
๔	บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดทำได้ดีแต่ยังขาดการวางแผนร่วมกับทางโรงเรียน ส่วนใหญ่มักจะเป็นบทบาทของสถานศึกษา ตำรวจ สาธารณสุข เป็นหลัก	๓	๘,๙,๑๔
๕	ปัญหายาเสพติดในกลุ่มนักเรียนมาจากการขาดที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ขาดจุดหมายไม่เห็นคุณค่าของตัวเอง ครอบครัวยึดความอบอุ่นลดน้อยลง พระสงฆ์ซึ่งเป็นสถาบันหลักในการให้คำแนะนำสอนหลักธรรมให้แก่ผู้ที่กำลังหลงผิด	๒	๑๓,๑๖
๖	พระสงฆ์สามารถนำหลักธรรมคำสอนให้นักเรียนได้วิเคราะห์แยกแยะกำหนดทางเลือกให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน อธิบายค่านิยมที่ถูกต้องอธิบายความดี ความชั่ว ความจริงของโลกและความสุขอันแท้จริงของชีวิต ชี้แนะความสว่างแก่เยาวชน	๓	๑๒,๑๕,๑๗
๗	หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาถือเป็นแนวทางหนึ่งที่น่ามาปรับใช้ในการบูรณาการกับกระบวนการดำเนินงานตามศาสตร์สมัยใหม่ให้เป็นรูปธรรมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด	๒	๑๙,๒๑
๘	การให้การศึกษาทางด้านจิตใจจะมีอยู่บ้างแต่ก็ไม่มากนักเพราะเด็กเหล่านี้ไม่เข้าวัด ดังนั้นพระจะต้องนำตัวเองเข้าสู่สถานศึกษาเพื่อสั่งสอนและแนะนำสิ่งเหล่านี้	๒	๑๘,๒๐

๔.๓.๑.๓ การเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน

๑) การเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อนมีความสำคัญมากเป็นการชี้แนะ หรือแนะนำ บอกทางออก บอกทางถูกให้เพื่อนเพื่อเขาจะได้ไปบอกเพื่อนๆ เพราะบางคนเชื่อ เพื่อนมากกว่าพระพ่อแม่ หรือ พระสงฆ์ จึงต้องมีคนคอยเตือนสติหรือกระตุ้นไว้^{๒๑๑}

๒) พระสงฆ์ที่ทำงานด้านนี้ค่อนข้างมีน้อยมากเพราะไม่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ จากส่วนงานต่างๆ ที่ทำได้เป็นรูปธรรม คือ พระสงค์เข้าไปสอนในโรงเรียนเท่านั้น^{๒๑๒}

๓) ยังอยู่ในระดับที่ยังต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น^{๒๑๓}

๔) ยังติดอยู่กับข้อจำกัดในหลายด้านที่พระสงฆ์ไม่สามารถดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพราะถ้าพระสงฆ์ดูแลใกล้ชิดเกินไปก็จะถูกมองในด้านลบจากสังคม^{๒๑๔}

๕) เป็นเรื่องที่ดีเพราะการที่พระสงฆ์เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินชีวิตช่วยให้การดำเนินชีวิต เป็นไปในทางที่ถูกต้องห่างไกลจากยาเสพติด^{๒๑๕}

๖) พระสงฆ์สามารถเป็นที่ปรึกษาได้เพราะนักเรียนมีความศรัทธาเกิดความเชื่อความ เลื่อมใสสามารถทำหน้าที่ได้เหมือนดังครูที่ปรึกษาหรือผู้ปกครอง^{๒๑๖}

๗) แต่ในความเป็นจริงยังมีอยู่ค่อนข้างน้อยเนื่องจากนักเรียนยังไม่กล้าเข้าไปปรึกษาและยัง ไม่ได้รับโอกาสในการเข้าถึงเท่าที่ควร^{๒๑๗}

๘) การเป็นที่ปรึกษาเป็นส่วนเล็กๆ ที่ถูกมองข้ามแต่การเป็นที่ปรึกษาที่ดีมีผลต่อผู้ได้รับ ทั้งสิ้น โดยเฉพาะพระสงฆ์ให้คำปรึกษาจะทำให้ความน่าเชื่อถือศรัทธาและความเคารพจะตามมาโดย

^{๒๑๑} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตธรรการ (ชม เตชธมโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๑๒} สัมภาษณ์ พระมหาวิไลย์ สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๑๓} สัมภาษณ์ นายทวน เทียงเจริญ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สรีกัจพิทยา” จังหวัดสระบุรี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๑๔} สัมภาษณ์ พระมหาภุชณพงค์ สมจิตโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๑๕} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัด สระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๑๖} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชื่อดรง, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๑๗} สัมภาษณ์ นางเอมอร บุณศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ปัญหาที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนในระดับมัธยม ๓) การเฝ้าระวังทั้งผู้มีหน้าที่ เช่น ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง เป็นการให้ข้อมูลขั้นพื้นฐาน เช่น พ่อแม่เข้าไปสอบถามครูประจำชั้น^{๒๒๓}

๑๔) ควรอย่างยิ่งในเรื่องนี้เพราะพ่อแม่ผู้ปกครองอาจจะไม่สามารถที่จะสั่งสอนให้เด็ก เหล่านี้เชื่อฟังต้องให้คนกลาง (พระสงฆ์) สั่งสอนแนะนำ^{๒๒๔}

๑๕) พระสงฆ์จะห้ามปรามสอนให้เว้นจากความชั่วทั้งของตนเองและผู้อื่น แนะนำให้ ตั้งอยู่ในความดีงดเว้นอบายมุข ประราณาดิมน้ำใจอันงดงาม แนะนำวิธีครองตนครองชีวิตให้ได้ผลดีมีความสุข สอนให้แยกแยะวิเคราะห์เคราะห์มิตรสหายทั้งหลาย^{๒๒๕}

๑๖) การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีมีความเป็นกันเองไม่ถือเนื้อถือตัวทำตัวเป็นเหมือนญาติพี่น้องเพื่อนสนิทมิตรสหายที่สามารถให้คำปรึกษาและเป็นที่พึ่งได้ไม่ซ้ำเติมเมื่อนักเรียนมาขอคำปรึกษา หรือขอความช่วยเหลือ^{๒๒๖}

๑๗) เพื่อนเป็นอีกส่วนหนึ่งที่สามารถเป็นที่ปรึกษาได้อย่างดีต่อเพื่อนที่เรียกว่า กัลยาณมิตร แม้แต่ในมงคลสูตรก็ทรงตรัสถึงการคบเพื่อนเป็นข้อแรกเพื่อนที่ดีย่อมมีการให้คำแนะนำ หรือให้การปรึกษากันได้ เช่น การแนะนำเพื่อนให้รู้เรื่องยาเสพติด ชี้ให้เห็นโทษของการเสพยาเสพติด ป้องกันเพื่อนออกห่างจากยาเสพติด แนะนำวิธีรักษาและบำบัดจากยาเสพติด การให้กำลังใจในการ เลิกยาเสพติด^{๒๒๗}

๑๘) เพื่อนถือเป็นกัลยาณมิตรเมื่อมีกัลยาณมิตรที่ดีหมายถึงการมีเพื่อนที่ดีการที่เป็นที่ปรึกษาให้เพื่อนที่ดีได้ต้องมีดี เช่น การจัดกิจกรรมใดๆ ก็แล้วแต่ ต้องมีบุคคลตัวอย่างมานำเสนอ คือ ต้องมีไอดอลที่เป็นรูปแบบในการปฏิบัติ^{๒๒๘}

๑๙) มีคำกล่าวที่ว่า “คบคนเช่นใดก็เป็นเหมือนคนเช่นนั้น” เมื่อคบคนชั่วเป็นมิตรคนชั่วก็จะแนะนำหรือชักจูงให้ทำชั่วต่างๆ เพื่อนจึงมีอิทธิพลเป็นอย่างมากที่จะชักจูงไปในทางที่ดีหรือไม่ดี

^{๒๒๓} สัมภาษณ์ พระอธิการสุภกิตต์ อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๒๔} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ดั่งประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๒๕} สัมภาษณ์ นายคนภักดิ์ ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๒๖} สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๒๗} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม์ ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๒๘} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปัญโญ), เจ้าคณะอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๑๑ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การแนะนำบอกทางออกให้เพื่อนเพราะบางคนเชื่อเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ พระสงฆ์ไม่สามารถดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพราะถ้าใกล้ชิดเกินไปจะถูกมองในด้านลบจากสังคม	๔	๒,๓,๔,๘
๒	พระสงฆ์เป็นที่ปรึกษาให้การดำเนินชีวิตเป็นไปในทางที่ถูกต้อง เพราะนักเรียนมีความศรัทธาสามารถทำหน้าที่ได้เหมือนดังผู้ปกครอง แต่ในความเป็นจริงนักเรียนยังไม่กล้าเข้าไปปรึกษา	๓	๙,๑๐,๑๒
๓	การเป็นที่ปรึกษาเป็นส่วนเล็กๆ ที่ถูกมองข้ามแต่มีผลต่อผู้ได้รับทั้งสิ้น แต่ปัจจุบันพระสงฆ์ยังเข้าไม่ถึงตัวนักเรียนจึงไม่สามารถแทรกการอบรมเรื่องปัญหาเสพติดให้กับนักเรียน	๑	๑๓
๔	ปัจจุบันพระสงฆ์ไม่มีบทบาทในการให้คำปรึกษาเรื่องยาเสพติดอย่างชัดเจน เมื่อมีปัญหาเด็กส่วนใหญ่จะปรึกษาหรือปรึกษาปรึกษาปรึกษาต่างๆ ให้กับคนที่คุ้นเคยหรือคนสนิทเป็นอันดับแรก	๓	๑๔,๑๕,๑๖
๕	การเปิดโอกาสให้นักเรียนนำปัญหามาขอคำปรึกษา เพราะบางครั้งพ่อแม่อาจไม่สามารถที่จะสั่งสอนให้เด็กเหล่านี้เชื่อฟัง ต้องให้คนกลาง (พระสงฆ์) สั่งสอนแนะนำ	๒	๑๘,๑๙
๖	การเป็นที่ปรึกษาจะทำให้เกิดประโยชน์ คือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลปัญหาที่มีผลต่อการเรียน พระสงฆ์จะห้ามปรามสอนให้เว้นจากความชั่วทั้งของตนเองและผู้อื่นตั้งอยู่ในความดี แนะนำวิธีครองตนครองชีวิตให้ได้ผลดีมีความสุข	๒	๗,๒๑
๗	ความเป็นกันเองไม่ถือเนื้อถือตัวทำตัวเป็นเหมือนญาติพี่น้อง เพื่อนสนิทมิตรสหายที่สามารถให้คำปรึกษาและเป็นที่พึ่งได้ไม่ซ้ำเติมเมื่อนักเรียนมาขอคำปรึกษา	๓	๑,๖,๗
๘	คำกล่าวที่ว่า “คบคนเช่นใดก็เป็นเหมือนคนเช่นนั้น” เพื่อนจึงมีอิทธิพลที่จะชักจูงไปในทางที่ดีหรือไม่ดี ถ้าเพื่อนเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสารมีความเสี่ยงที่จะแนะนำเพื่อนไปในทางที่ผิดได้เนื่องจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์	๒	๑๗,๒๐

๔.๓.๑.๔ การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน

- ๑) ในเรื่องนี้พระสงฆ์ได้ให้การศึกษามาโดยตลอดบางโรงเรียนหรือหน่วยงานได้นำนักเรียนมาเข้าค่ายตามสถาบันหรือวัดที่มีพระสงฆ์เป็นวิทยากรอบรมในเรื่องนี้^{๒๓๑}
- ๒) การส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงานในภาพโดยรวมในทุกๆ กระบวนการของการดำเนินงานถือว่าทำได้ดีแล้ว^{๒๓๒}
- ๓) พระสงฆ์ทำได้มากที่สุดก็เพียงแค่ให้การอบรมทางด้านจิตใจแก่นักเรียนเท่านั้น หากพระสงฆ์ทำเต็มกำลังความสามารถแต่ในหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องไม่สนับสนุนหรือไม่ส่งเสริมก็จะสัมฤทธิ์ผลได้ยาก^{๒๓๓}
- ๔) การส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงานหรือให้คำปรึกษากับนักเรียนค่อนข้างน้อย^{๒๓๔}
- ๕) ยังอยู่ในระดับที่ยังต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น^{๒๓๕}
- ๖) ให้พระสงฆ์ที่ทำงานด้านนี้โดยตรงพยายามนำวิธีการใหม่ๆ มานำเสนอในเชิงการอบรมการให้ความรู้ที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น^{๒๓๖}
- ๗) ส่งเสริมสนับสนุนให้พระสงฆ์ได้มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและโทษของยาเสพติดประเภทต่างๆ ให้พระสงฆ์มีความรู้ในการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการทำงานแนะนำหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องให้พระสงฆ์ได้รู้จักเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำงาน^{๒๓๗}

^{๒๓๑} สัมภาษณ์ พระมหาวิไลย์ สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๓๒} สัมภาษณ์ นายยชญ์ธเนศ แจ้เจนศิลป์ธนา, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๓๓} สัมภาษณ์ พระมหาภุชฌณพงศ์ สมจิตโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๓๔} สัมภาษณ์ นางเอมอร บุณศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๓๕} สัมภาษณ์ นายทวน เทียงเจริญ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สริกจิตพิทยา” จังหวัดสระบุรี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๓๖} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปัญโญ), เจ้าคณะอำเภอนองแค จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๓๗} สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

๘) จัดกิจกรรมที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันมิให้นักเรียนหรือเยาวชนติดสิ่งเสพติด คือ การจัดให้นักเรียนพบกลุ่มย่อยบ่อยๆ ให้นักเรียนทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ให้ครูหรือหัวหน้าคอยดูแลใกล้ชิด ให้กำลังใจแก่กัน และกันชี้ให้เห็นโทษของยาเสพติดอยู่เสมอ^{๒๓๘}

๙) พระสงฆ์ควรให้การศึกษาเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแก่นักเรียนเพื่อนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมในชีวิตประจำวัน คือ ให้รู้ทั้งดีทั้งชั่วควรเลือกตั้งแต่ระดับชั้นประถมไปจนถึงชั้นมัธยม^{๒๓๙}

๑๐) ทุกวันนี้การให้การศึกษาในเรื่องนี้ยังถือว่าน้อยมากเนื่องจากเด็กในยุคนี้มีสิ่งจูงใจมากมาย เช่น ติดเกม ท่องโลกอินเทอร์เน็ต แข่งกันเรียนพิเศษ เป็นต้น ดังนั้นหากจะดึงความสนใจของเด็กๆเหล่านั้นเข้ามาเข้าวัดฟังธรรมเทศนาจึงเป็นไปได้ยากจึงต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ผ่านผู้ปกครองให้มากขึ้นอาจจะในวันพระระหว่างการเทศนาจบในการฝากประชาสัมพันธ์และกิจกรรมที่จัดควรเป็นกิจกรรมที่เข้าใจง่ายและทุกคนสามารถเข้าถึงได้ทุกวัย^{๒๔๐}

๑๑) หลักธรรมตามพระพุทธศาสนาเป็นการส่งเสริมคุณธรรมการประพฤติหรือการดำเนินตามแนวหลักธรรมเป็นหลักประกันทำให้สังคมไม่มีปัญหาโดยเยาวชนจะต้องมีพื้นฐานแห่งความดีเพื่อยุติความขัดแย้งในการทำงานและผู้ที่เหมาะสมในการตัดสินใจในการทำงานต้องเป็นผู้ที่เที่ยงธรรมต้องมีความสำคัญของความสามัคคีทำให้มีเมตตาต่อกันไม่ว่าจะเรียนหนังสือร่วมกันทำกิจกรรมการงานต่างๆ จะส่งผลดีที่ยั่งยืนและมีความสุข^{๒๔๑}

๑๒) จึงควรอย่างยิ่งที่จะให้เป็นวิชาพิเศษเสริมขึ้นมาในการเรียนการสอนโดยเน้นให้เป็นวิชาหลัก^{๒๔๒}

๑๓) พระสงฆ์มีส่วนที่จะทำให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงปัญหาและห่างไกลจากยาเสพติดได้มากขึ้น^{๒๔๓}

^{๒๓๘} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม์ ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๓๙} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตอรรถการ (ชม เตชธมโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๔๐} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๔๑} สัมภาษณ์ นายคณภัทร ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๔๒} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ดั่งประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๔๓} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๔) การทำงานต้องมีการวางแผนงานต่างๆ เพื่อให้การทำงานส่งเสริมและเสริมสร้างพลังกายและใจของนักเรียนไม่ให้ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด เปิดโอกาสให้นักเรียนผู้ที่เสพยาหรือผู้ไม่เสพยามาเข้ารับฟังการบรรยายเรื่องโทษของยาเสพติด^{๒๔๔}

๑๕) พระสงฆ์เป็นทีมนำทีมประสานให้ครูได้มีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดกับนักเรียน การทำงานจึงเกิดประสิทธิภาพนักเรียนเกิดความตระหนักในการห่างไกลจากยาเสพติด^{๒๔๕}

๑๖) ซึ่งในทางปฏิบัติมีน้อยมากเนื่องจากพระสงฆ์จะมีความรู้ทางธรรมมากกว่าทางโลก เช่น พระบางรูปบวชแต่เด็กจะไม่มีความรู้ทางโลกการศึกษาการทำงาน เป็นต้น ทำให้การแนะนำให้คำปรึกษาที่เกี่ยวกับด้านการศึกษาและการทำงานน้อยมาก ส่วนการศึกษาทำงานในด้านป้องกันปัญหาเสพติดให้แก่ นักเรียนจึงมีความรู้มาแนะนำนักเรียนได้น้อยจึงควรส่งเสริมให้พระสงฆ์ได้มีความรู้ด้านยาเสพติดมากขึ้น^{๒๔๖}

๑๗) การทำงานในปัจจุบันยังไม่เป็นรูปธรรมเนื่องจากบทบาทหลักของพระสงฆ์ที่เข้ามาสอนในโรงเรียนจะเน้นเรื่องศาสนพิธีและหลักธรรมทางศาสนา^{๒๔๗}

๑๘) ทุกหน่วยงานหรือสถาบันต่างๆ ที่อยู่ในประเทศนั้นต้องให้การศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนซึ่งเป็นวัยรุ่นเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด บทบาทพระสงฆ์มีความสำคัญทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดโทษที่ส่งผลต่อจิตใจหรือร่างกายเมื่อบำบัดยาเสพติดได้แล้ว ซึ่งการบำบัดทางด้านจิตใจมีผลต่อการที่จะกลับไปเสพยาเสพติดอีกครั้ง^{๒๔๘}

๑๙) พระสงฆ์อยู่ในฐานะที่จะให้การศึกษาให้ข้อมูลแนวคิดเกี่ยวกับการทำงาน เพื่อไม่ให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้เป็นอย่างดีเพราะพระสงฆ์มีความในรู้สภาพชุมชน คนในชุมชน ปัญหาในชุมชน รู้ความต้องการของชุมชนเป็นอย่างดี^{๒๔๙}

^{๒๔๔} สัมภาษณ์ พระอธิการสุภกิตติ์ อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๔๕} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชื่อดรง, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๔๖} สัมภาษณ์ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระทอนกิตติคุณวิทยา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๔๗} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๔๘} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทร์เกิด, รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๔๙} สัมภาษณ์ นายทินพล เฉลิมวสุธา, ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๒๐) พระสงฆ์สามารถนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหายาเสพติดเริ่มต้นด้วยการพัฒนากายตามหลักของศีล ซึ่งจะช่วยให้เป็นคนรู้ระเบียบชีวิตของตนเองปลูกจิตสำนึกโดยการมองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง มีความรับผิดชอบในหน้าที่ โดยบูรณาการกับหลักพุทธธรรมสำหรับแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหที่ได้ผลและยั่งยืนต่อไป ส่งเสริมคุณธรรมสร้างทักษะจัดระบบข้อมูลสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นในโรงเรียน ปรับสภาพแวดล้อมให้ปราศจากมูมอับ ประสานชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอย่างจริงจัง^{๒๕๐}

สรุปได้ว่า พระสงฆ์ควรให้การศึกษาเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแก่นักเรียนเพื่อนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมในชีวิตประจำวัน ทุกวันนี้การให้การศึกษาในเรื่องนี้ยังถือว่าน้อยมากเนื่องจากเด็กมีสิ่งจูงใจมากมาย เช่น ดิดเกม โทรศัพท์อินเทอร์เน็ต เป็นต้น หากจะดึงความสนใจของเด็กมาเข้าวัดจึงเป็นไปได้ยากต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ผ่านผู้ปกครองให้มากขึ้น หลักธรรมตามพระพุทธศาสนาเป็นการส่งเสริมคุณธรรมการประพฤติกิริยาหรือการดำเนินตามแนวหลักธรรมจะส่งผลดีที่ยั่งยืนและมีความสุข จึงควรอย่างยิ่งที่จะให้เป็นวิชาพิเศษเสริมขึ้นมาในการเรียนการสอนโดยเน้นให้เป็นวิชาหลัก การทำงานต้องมีการวางแผนงานเพื่อให้การทำงานส่งเสริมและเสริมสร้างพลังกายและใจของนักเรียน ซึ่งในทางปฏิบัติมีน้อยมากเนื่องจากพระสงฆ์จะมีความรู้ทางธรรมมากกว่าทางโลกทำให้การแนะนำให้คำปรึกษาที่เกี่ยวกับด้านการศึกษาและการทำงานน้อยมาก ต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น สนับสนุนให้พระสงฆ์ได้มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ผลิตสื่อเพื่อใช้ในการทำงาน จัดกิจกรรมที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันมิให้นักเรียนหรือเยาวชนติดสิ่งเสพติด ชี้ให้เห็นโทษของยาเสพติดอยู่เสมอ ทุกหน่วยงานหรือสถาบันต่างๆ ควรให้การศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนซึ่งเป็นวัยรุ่นเป็นกลุ่มเสี่ยง พระสงฆ์อยู่ในฐานะที่จะให้การศึกษาให้ข้อมูลเพื่อไม่ให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้เป็นอย่างดีเพราะมีความในรู้สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนเป็นอย่างดี สามารถนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหายาเสพติดตามหลักของศีล ปลูกจิตสำนึกโดยการมองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ส่งเสริมคุณธรรมสร้างทักษะสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน ปรับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้สะอาดเป็นระเบียบปราศจากมูมอับ ประสานชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างจริงจัง

^{๒๕๐} สัมภาษณ์ นายเชื้อ ฮั่นจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๑๒ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	พระสงฆ์ทำได้มากที่สุดก็เพียงแค่ให้การอบรมทางจิตใจแก่นักเรียนเท่านั้น หากพระสงฆ์ทำเต็มกำลังความสามารถแต่หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องไม่สนับสนุนก็จะสัมฤทธิ์ผลได้ยาก	๑	๒,๔
๒	ต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนให้พระสงฆ์ได้มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ผลิตสื่อเพื่อใช้ในการทำงาน จัดกิจกรรมที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียนเห็นโทษของยาเสพติดอยู่เสมอ	๕	๑,๕,๖,๘,๙
๓	พระสงฆ์ให้การศึกษาเรียนรู้หลักธรรมแก่นักเรียนเพื่อนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเด็กมีสิ่งจูงใจมาก เช่น ติดเกม หากจะดึงความสนใจของเด็กมาเข้าวัดต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ผ่านผู้ปกครองให้มากขึ้น	๒	๓,๒๐
๔	การดำเนินตามแนวหลักธรรมเป็นหลักประกันทำให้สังคมไม่มีปัญหาทำให้มีเมตตาต่อกันไม่ว่าจะเรียนหนังสือร่วมกันทำกิจกรรมการทำงานต่างๆ จะส่งผลดีที่ยั่งยืนและมีความสุข	๒	๑๘,๒๑
๕	พระสงฆ์มีส่วนที่จะทำให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงปัญหาและห่างไกลจากยาเสพติด ต้องมีการวางแผนการทำงานเสริมสร้างพลังใจของนักเรียนให้รับฟังเรื่องโทษของยาเสพติด	๒	๗,๑๐
๖	เนื่องจากพระสงฆ์จะมีความรู้ทางธรรมมากกว่าทางโลก ทำให้การแนะนำด้านการศึกษาและการทำงานน้อยมาก จึงควรส่งเสริมให้พระสงฆ์ได้มีความรู้ด้านยาเสพติดมากขึ้น	๒	๑๒,๑๓
๗	พระสงฆ์ที่เข้ามาสอนในโรงเรียนจะเน้นเรื่องหลักธรรมทางศาสนาต้องให้การศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนซึ่งเป็นวัยรุ่นเป็นกลุ่มเสี่ยง	๓	๑๔,๑๕,๑๗
๘	พระสงฆ์อยู่ในฐานะที่จะให้ข้อมูลได้เป็นอย่างดีเพราะรู้สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน สามารถนำหลักธรรมใช้ปลูกจิตสำนึกโดยการมองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ส่งเสริมคุณธรรมสร้างทักษะสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน	๒	๑๖,๑๙

๔.๓.๑.๕ การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในวัดและโรงเรียน

๑) หลักการสำคัญต้องถามพระสงฆ์ก่อนว่าเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการป้องกันปัญหาเสพติดหรือไม่ บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการสร้างสัมพันธ์ภายในครอบครัวพระสงฆ์ต้องเข้าใจปัญหาครอบครัวด้วย^{๒๕๑}

๒) ปัจจุบันปัญหาทางครอบครัวมีอยู่มากสถาบันครอบครัวไม่แข็งแรงมีมูลเหตุมาจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจพระสงฆ์จะเข้าไปมีส่วนก็แต่เพียงในด้านอบรมจิตใจเท่านั้น^{๒๕๒}

๓) พระควรเข้าไปสู่ชุมชนพบผู้นำชุมชนประสานไปถึงแต่ละครอบครัวที่มีปัญหาหรือทุกครอบครัวคือไปเยี่ยมเยียน หรือถามข่าวคราวพูดคุยกับพ่อแม่ด้วยหลักศีลธรรมพูดคุยกับเด็กบ้าง^{๒๕๓}

๔) ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่จะเข้าใจปัญหาเพราะอยู่กับปัญหาการสื่อสารในครอบครัวพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ควรสื่อให้เด็กเข้าใจตามขั้นตอนไม่ให้เกิดเกิดความอาย^{๒๕๔}

๕) การสร้างความรักความอบอุ่นให้เกิดขึ้นภายในครอบครัวมีอะไรต้องพูดคุยกันหันหน้าเข้าหากันไม่ปิดบังไม่เก็บปัญหาไว้คนเดียวพ่อแม่ต้องเข้าใจภาวะความเป็นวัยรุ่นของลูกและลูกต้องเข้าใจเห็นใจในความเหนื่อยยากของพ่อแม่^{๒๕๕}

๖) การให้พระสงฆ์ส่งเสริมสัมพันธ์ภายในครอบครัวนั้นเป็นการอนุเคราะห์แก่ประชาชนหรือครอบครัวที่มีปัญหา^{๒๕๖}

๗) การให้ความรักมีผลมากที่สุดระหว่างลูกกับพ่อแม่ การมีเมตตาการให้อภัยเป็นสิ่งประเสริฐที่สุดที่จะสามารถสร้างความรักความผูกพันในครอบครัว ในเรื่องของการติดยาเสพติด สร้างความเข้าใจรับฟังความคิดเห็นไม่มีอคติภายในครอบครัว^{๒๕๗}

^{๒๕๑} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺโญ), เจ้าคณะอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๕๒} สัมภาษณ์ พระมหาเกษณพงศ์ สมจิตโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๕๓} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตอรรถการ (ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไผ่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๕๔} สัมภาษณ์ พระมหาวิสัย สมจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๕๕} สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๕๖} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๕๗} สัมภาษณ์ พระอธิการสุกิตติ อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๘) พ่อแม่เป็นตัวอย่างแก่ลูกแต่ด้วยสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงพ่อแม่ทำงานนอกบ้านลูกจึงมีเวลาอยู่กับปัจจัยที่เสี่ยง เช่น เพื่อนและโทรศัพท์มือถือการควบคุมตนเองจึงมีความเสี่ยง^{๒๕๘}

๙) การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ให้มีต่อกันสร้างสื่อสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นเรื่องที่ดีเพราะครอบครัวเป็นสถาบันหลักครอบครัวที่อบอุ่นจะส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมให้มีความสุข^{๒๕๙}

๑๐) ต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น^{๒๖๐}

๑๑) พระสงฆ์สร้างสื่อสัมพันธ์ให้ครอบครัวได้ดูแลบุตรหลานสร้างความอบอุ่นอาทรต่อนักเรียนมีภูมิคุ้มกันที่ดี ครอบครัวมีความต้องการให้พระสงฆ์ ครู ญาติพี่น้อง ได้ร่วมกันดูแลเด็กเตือนเพื่อให้นักเรียนไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด^{๒๖๑}

๑๒) พระสงฆ์กับสถาบันครอบครัวถือเป็นสถาบันทางสังคมเช่นกันมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน ซึ่งพระสงฆ์มีบทบาทอย่างมากในการสร้างสื่อสัมพันธ์ในครอบครัวในปัจจุบันพบเห็นน้อยมาก เช่น การทำบุญวันพระที่วัด การทำบุญพร้อมหน้าพร้อมตากันพระขึ้นเทศน์ ซึ่ง สามารถเทศเรื่อง การป้องกันปัญหาเสพติดโดยให้สถาบันครอบครัวเป็นผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด โดยสถาบันทางศาสนาเป็นผู้แนะนำ^{๒๖๒}

๑๓) เพราะว่าคนไทยนับถือศาสนาพุทธการเข้าวัดทำบุญอยู่เป็นประจำจึงง่ายที่จะมีโอกาสเป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว^{๒๖๓}

๑๔) ในส่วนบทบาทของพระสงฆ์ยังเป็นการสอนให้รักครอบครัวมากกว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด^{๒๖๔}

^{๒๕๘} สัมภาษณ์ นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๕๙} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๖๐} สัมภาษณ์ นายทวน เทียงเจริญ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สริกจิตวิทยา” จังหวัดสระบุรี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๖๑} สัมภาษณ์ นายสำราญ ซื่อตรง, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๖๒} สัมภาษณ์ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระทอนกิตติคุณวิทยา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๖๓} สัมภาษณ์ นางेमอร บวรณศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๖๔} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๕) พระสงฆ์จะสามารถทำได้ดีมากสังคมไทยนิยมพาศุภเคราะห์หรือคนในครอบครัวเข้าวัดทำบุญฟังเทศน์ฟังธรรมจากพระสงฆ์ใช้โอกาสดังกล่าวในการสั่งสอนอบรมกลุ่มญาติที่ใจก็สามารถที่จะบรรลุเป้าหมายได้เป็นอย่างดี^{๒๖๕}

๑๖) สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันสำคัญในสังคมถ้าครอบครัวที่เข้มแข็งมีความอบอุ่นมีความสุขเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีในการที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดบทบาทของพระสงฆ์ในการสร้างสัมพันธ์ภายในครอบครัวพ่อแม่ลูกให้เข้าใจซึ่งกันและกันเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ลูก^{๒๖๖}

๑๗) ในด้านของการเข้าถึงครอบครัวของนักเรียนก็เป็นส่วนสำคัญในจุดนี้ก็คือดำเนินการได้เป็นอย่างดี^{๒๖๗}

๑๘) ควรเป็นอย่างยิ่งเพราะสังคมไทยเป็นสังคมรวมญาติพี่น้องถือเป็นเรื่องสำคัญและจุดศูนย์รวมของทุกอย่างคือครอบครัวถ้าครอบครัวดีถือว่าสังคมดีตามด้วย^{๒๖๘}

๑๙) การแก้ไขปัญหาเสพติดโดยใช้สถาบันครอบครัวเป็นพื้นฐานสำคัญในการป้องกันยาเสพติดโดยเสริมสร้างความสามารถของบุคคลในครอบครัวในการดำเนินชีวิตส่งเสริมอาชีพและกิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ครอบครัวเฝ้าระวังป้องปราม^{๒๖๙}

๒๐) สถาบันครอบครัวคือสถาบันที่สำคัญในการขับเคลื่อนหรือปลูกฝังให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรมโดยมีการแนะนำผู้ปกครองให้ทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีพร้อมทั้งแนะนำอบรมสั่งสอนหรือบอกกล่าวเมื่อนักเรียนกระทำผิดโดยใช้หลักเหตุผลพูดคุยเพื่อให้นักเรียนได้รู้จักคิดวิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและนำไปเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักการคุณธรรมและจริยธรรมการแนะนำทำความเข้าใจกับครอบครัวนักเรียนให้ทราบเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดโดยมีการเผยแพร่ให้ความรู้เรื่องการป้องกันยาเสพติดในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น การเทศนาบรรยาย

^{๒๖๕} สัมภาษณ์ นายทินพล เถลิมนสุธา, ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๖๖} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทร์เกิด, รอง สวป.สภ. เถลิมนพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สวป.สภ. เถลิมนพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๖๗} สัมภาษณ์ นายยชญ์ธนศ แฉ่งเจนศิลปธนา, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๖๘} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ดั่งประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๖๙} สัมภาษณ์ นายคณภัทร ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ถึงโทษของยาเสพติดเพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกและการกระตุ้นให้สถาบันครอบครัวมีความเข้าใจถึงโทษและอันตรายของปัญหาของยาเสพติด^{๒๗๐}

๒๑) เป็นไปได้ค่อนข้างสูงถ้าหากผู้ปกครองเข้าวัดและฟังพระธรรมเทศนาที่จะเกิดมุมมองและความคิดที่กว้างขึ้น เข้าใจเด็กมากขึ้นทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น^{๒๗๑}

สรุปได้ว่า ปัจจุบันปัญหาทางครอบครัวมีอยู่มากมูลเหตุมาจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจ พระครูเข้าไปสู่ชุมชนพบผู้นำชุมชนประสานไปถึงแต่ละครอบครัวที่มีปัญหามาหาพูดคุยกับพ่อแม่ด้วยหลักศีลธรรมพูดคุยกับเด็กบ้าง ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่จะเข้าใจปัญหาพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ควรสื่อให้เด็กเข้าใจไม่ให้เด็กเกิดความอาย สร้างความรักความอบอุ่นกันหันหน้าเข้าหากันไม่ปิดบังไม่เก็บปัญหาไว้คนเดียว การให้พระสงฆ์ส่งเสริมสัมพันธ์ภายในครอบครัวนั้นเป็นการอนุเคราะห์แก่ประชาชนหรือครอบครัวที่มีปัญหา พระสงฆ์มีบทบาทมากในการสร้างสื่อสัมพันธ์ในครอบครัวในปัจจุบันพบเห็นน้อยมาก เช่น การทำบุญวันพระที่วัด ซึ่งสามารถเทศะเรื่องการป้องกันปัญหาเสพติดโดยสถาบันทางศาสนาเป็นผู้แนะนำ เพราะว่าคนไทยนับถือศาสนาพุทธจึงง่ายที่จะมีโอกาสเป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว สังคมไทยนิยมพาบุตรหลานหรือคนในครอบครัวเข้าวัดทำบุญฟังเทศน์ฟังธรรมพระสงฆ์ใช้โอกาสดังกล่าวในการสั่งสอนอบรมกล่อมเกลাজิตใจสร้างสัมพันธ์ภายในครอบครัวพ่อแม่ลูกให้เข้าใจซึ่งกันและกันเข้าใจ ครอบครัวเป็นสถาบันหลักจะส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมให้มีความสุข ต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้พระสงฆ์สร้างสื่อสัมพันธ์ให้ครอบครัวได้ดูแลบุตรหลานสร้างความอบอุ่น สถาบันครอบครัวเป็นพื้นฐานสำคัญในการป้องกันยาเสพติดโดยเสริมสร้างความสามารถของบุคคลในครอบครัวในการดำเนินชีวิตส่งเสริมอาชีพและกิจกรรมมรดกสร้างจิตสำนึกให้ครอบครัวเฝ้าระวังป้องกัน

^{๒๗๐} สัมภาษณ์ นายเชื้อ อ้นจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๗๑} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๑๓ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในวัดและ
โรงเรียน

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	ปัจจุบันปัญหาทางครอบครัวมีอยู่มากมูลเหตุมาจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจพระครูเข้าไปสู่ชุมชนพบผู้นำชุมชนประสานไปถึงแต่ละครอบครัวที่มีปัญหามาชั่วคราวพูดคุยกับพ่อแม่ด้วยหลักศีลธรรมพูดคุยกับเด็กบ้าง	๓	๑,๒,๓
๒	ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่จะเข้าใจปัญหาพ่อแม่ ญาติพี่น้องควรสื่อให้เด็กเข้าใจไม่ให้เกิดความอาย สร้างความรักความอบอุ่นกันหันหน้าเข้าหากันไม่ปิดบังไม่เก็บปัญหาไว้คนเดียว การให้พระสงฆ์ส่งเสริมสัมพันธ์ภายในครอบครัวนั้นเป็นการอนุเคราะห์แก่ประชาชนหรือครอบครัวที่มีปัญหา	๓	๔,๕,๖
๓	การให้ความรักมีผลมากที่สุดภายในครอบครัว พ่อแม่เป็นตัวอย่างแก่ลูก แต่สังคมปัจจุบันพ่อแม่ทำงานนอกบ้านลูกจึงมีเวลาอยู่กับปัจจัยที่เสี่ยง เช่น เพื่อนและโทรศัพท์มือถือ การควบคุมตนเองจึงมีความเสี่ยง	๒	๗,๑๑
๔	ครอบครัวเป็นสถาบันหลักพระสงฆ์สร้างสื่อสัมพันธ์ให้ครอบครัวได้ดูแลบุตรหลานสร้างความอบอุ่น พระสงฆ์ ครู ญาติพี่น้อง ได้ร่วมกันดูแลเตือนเพื่อให้เด็กเรียนไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	๓	๘,๑๐,๑๒
๕	พระสงฆ์มีบทบาทมากในการสร้างสื่อสัมพันธ์ในครอบครัว เช่น การทำบุญวันพระที่วัด ซึ่งสามารถเทศเรื่องการป้องกันปัญหาเสพติดโดยสถาบันทางศาสนาเป็นผู้แนะนำ เพราะว่าคนไทยนับถือศาสนาพุทธจึงง่ายที่จะมีโอกาเป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	๒	๙,๑๓
๖	สังคมไทยนิยมพาบุตรหลานหรือคนในครอบครัวเข้าวัดทำบุญ ฟังเทศน์ฟังธรรมพระสงฆ์ใช้โอกาสดังกล่าวในการสั่งสอนอบรม ถอดถอนจิตใจสร้างสัมพันธ์ภายในครอบครัวพ่อแม่ลูกให้เข้าใจซึ่งกันและกันเข้าใจ	๓	๑๔,๑๕,๑๖

ตารางที่ ๔.๑๓ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในวัดและ
โรงเรียน (ต่อ)

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๗	การเข้าถึงครอบครัวของนักเรียนก็เป็นส่วนสำคัญเพราะสังคมไทยเป็นสังคมรวมญาติพี่น้อง สถาบันครอบครัวเป็นพื้นฐานสำคัญในการป้องกันยาเสพติดเสริมสร้างความสามารถของบุคคลในครอบครัวในการดำเนินชีวิตส่งเสริมอาชีพและกิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ครอบครัวเฝ้าระวังป้องปราม	๓	๑๗,๑๘,๒๑
๘	ครอบครัวคือสถาบันที่สำคัญในการขับเคลื่อนหรือปลูกฝังให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรมโดยมีการแนะนำผู้ปกครองให้ทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดี ถ้าหากผู้ปกครองเข้าวัดและฟังพระธรรมเทศนา ก็จะเกิดมุมมองและความคิดที่กว้างทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นไปในทิศทางที่ดี	๒	๑๙,๒๐

๔.๓.๑.๖ การให้ทางเลือก

๑) ทางเลือกนั้นหมายถึงการดำเนินชีวิตมีอยู่หลากหลายแต่สรุปแล้วมี ๒ ทางคือทางดีและทางไม่ดีทุกคนชอบทั้งดีทั้งนั้นและพระสงฆ์ไม่มีสิทธิ์ไปบังคับใครให้เลือกเพียงแต่มีหน้าที่บอกทางเท่านั้น พระสงฆ์ควรต้องมีบทบาทในการบอกทางเลือกให้ชัดเจนด้วยวิธีการทางพระพุทธศาสนา^{๒๗๒}

๒) ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงานช่วยกันออกความคิดและช่วยกันดำเนินการอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอน^{๒๗๓}

๓) บทบาทของพระสงฆ์ในการให้ทางเลือกกับนักเรียนในการป้องกันยาเสพติดโดยใช้หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ถือว่าอยู่ในระดับดี^{๒๗๔}

๔) เพราะพระสงฆ์เรามีโอกาสได้พบกับนักเรียนหรือจะจัดกิจกรรมที่วัดหรือโรงเรียนแต่ควรจะเป็นที่วัดจะดีที่สุด ทำความเข้าใจให้นักเรียนได้รับทราบความสำคัญในชีวิตของตนเองและความสำคัญของพ่อแม่ต่อผู้มีพระคุณ ตลอดจนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แนะนำให้รู้จักเหตุ และผล ของการกระทำความผิดต่างๆ ของเราในทางดีและทางชั่ว มี ๒ ทางที่จะให้เขาเลือก^{๒๗๕}

๕) ทางเลือกเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ปัญหานี้ลดลงได้เช่นพาเด็กนักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้นักเรียนเรียนรู้และนำสาระที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน^{๒๗๖}

๖) พระสงฆ์ได้ชื่อว่าเป็นเพื่อนบุญของโลกในส่วนในการให้ทางเลือกแก่นักเรียนพึงเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ที่ต้องปฏิบัติต่อนักเรียนในเรื่องของการป้องกันยาเสพติด^{๒๗๗}

๗) เพราะจะช่วยให้นักเรียนตระหนักและเข้าใจถึงความอันตรายและโทษภัยของยาเสพติดจะช่วยในการส่งเสริมให้ป้องกันปัญหาได้มากขึ้น^{๒๗๘}

^{๒๗๒} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺโญ), เจ้าคณะอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๗๓} สัมภาษณ์, พระมหากฤษณพงศ์ สมจิตโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๗๔} สัมภาษณ์ นางเอมอร บุรณศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๗๕} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตอรรถการ (ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไผ่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๗๖} สัมภาษณ์ พระมหาวิสัย สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๗๗} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๗๘} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๘) ถ้านักเรียนเสพยาเสพติดควรให้คำแนะนำเลือกสถานที่เพื่อบำบัดหรือแนะนำผู้ปกครองถึงวิธีการให้การรักษาดูแลลูกหลานของตนเอง ส่งเสริมด้านกีฬาเพื่อความสัมพันธ์และเป็นการออกกำลังกายทำให้สุขภาพร่างกายดีสุขภาพจิตใจดีเป็นต้น^{๒๗๙}

๙) หลีกเลี่ยงกลุ่มเพื่อนที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหันมาทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่างๆโรงเรียนสร้างความผูกพันและความรักในสถาบันไม่ทำให้สถาบันเสียชื่อเสียงคนในชุมชนเข้มแข็งสอดส่องดูแลไม่ให้มียาเสพติดเข้าสู่ชุมชนและทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์^{๒๘๐}

๑๐) แต่ในการทำงานยังอยู่ในระดับที่ยังต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น^{๒๘๑}

๑๑) พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญมากกว่าพ่อแม่ครูอาจารย์เพราะพระสงฆ์มีอิทธิพลด้านจิตใจต่อนักเรียนเป็นอย่างสูงเพราะวิถีพุทธชาวพุทธจะเชื่อฟังคำสั่งสอนของพระสงฆ์^{๒๘๒}

๑๒) การให้ทางเลือกในการป้องกันยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นนี้ อยู่แล้วพระสงฆ์สอดแทรกโทษภัยของยาเสพติด แนะนำ เสนอผลลัพธ์ของผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษว่าเป็นอย่างไร ซึ่งบทบาทพระสงฆ์ถือว่าดี^{๒๘๓}

๑๓) นับได้ว่าเป็นทางเลือกที่เหมาะสมส่งเสริมจิตใจให้แข็งแกร่งก่อน เมื่อมีจิตใจเข้มแข็งยาเสพติดก็เข้ามาคุกคามไม่ได้ปัจจัยต่างๆ ปัญหาต่างๆ ล้วนเกิดขึ้นที่ใจทั้งนั้น^{๒๘๔}

๑๔) ควรมีการส่งเสริมให้พระสงฆ์เล็งเห็นความสำคัญของการป้องกันยาเสพติดอย่างชัดเจนก่อนที่จะเข้ามามีบทบาทในการป้องกันแก้ไขยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา^{๒๘๕}

^{๒๗๙} สัมภาษณ์ พระอธิการสุภกิจดี อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๘๐} สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๘๑} สัมภาษณ์ นายทวน เทียงเจริญ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” จังหวัดสระบุรี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๘๒} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชื่อดร่ง, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๘๓} สัมภาษณ์ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระทอนกิตติคุณวิทยา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๘๔} สัมภาษณ์ นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๘๕} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๕) การป้องกันยาเสพติดให้นักเรียนมัธยมศึกษาถือว่าเป็นหน้าที่เป็นภาระที่ทุกคนต้องช่วยกัน เช่น ภาครัฐ เอกชน สถาบันศึกษา สถาบันศาสนา เป็นต้น ในหลักบวร บ้าน วัด โรงเรียน/ราชการ พระสงฆ์ก็เป็นส่วนหนึ่งของภาคต่างๆ ที่ต้องมีการบูรณาการร่วมกัน^{๒๘๖}

๑๖) การให้ทางเลือก เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา จิตอาสาสาธารณะต่างๆ ให้นักเรียนห่างไกลยาเสพติดหรือการให้ความรู้ด้านโทษของยาเสพติดให้ไปตัวอย่างของผู้ป่วยจากการเสพติด^{๒๘๗}

๑๗) พระสงฆ์มีบทบาทในการแนะนำสั่งสอนเพราะทางเลือกเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ นักเรียนได้รู้จักคิดว่าจะไปในทิศทางไหน^{๒๘๘}

๑๘) การให้เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายปกครองการบำบัดถือว่าเป็นไม่แข็งเกินไปจะต้องให้ทางเลือกนี้ (พระสงฆ์) อีกทางในการแก้ไขปัญหานี้^{๒๘๙}

๑๙) พระสงฆ์มีบทบาทในด้านการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมให้กับนักเรียน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดรวมทั้งยังมีบทบาทด้านการเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้กับนักเรียนให้รู้ถึงคุณและโทษจากการเสพยาเสพติดและยังส่งเสริมให้เยาวชนเข้าร่วม กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาการนั่งสมาธิการเข้าค่ายบำเพ็ญประโยชน์ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดช่วยให้กลุ่มเยาวชนได้หลีกเลี่ยงและช่วยป้องกันการติดยาเสพติดในสังคมอีกด้วย^{๒๙๐}

๒๐) เป็นไปได้สูงหากพระสงฆ์เข้าถึงเด็กได้ผ่านทางครอบครัวพ่อแม่พี่น้องของเด็กๆ และจากกิจกรรมที่ทางวัดจัดให้เด็ก ก็จะทำให้เด็กได้รับข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้นและเข้าใจการป้องกันตนเองไม่ให้อยู่ในสถานการณ์เสี่ยงต่อการติดยาเสพติดมากขึ้นด้วย^{๒๙๑}

^{๒๘๖} สัมภาษณ์ นายทินพล เฉลิมวสุธา, ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๘๗} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทร์เกิด, รอง สว.ป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สว.ป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๘๘} สัมภาษณ์ นายยชญ์ธนศ แจ่มเจนศิลปธนา, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๘๙} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ด้วงประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๙๐} สัมภาษณ์ นายเชื้อ อ้นจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๙๑} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

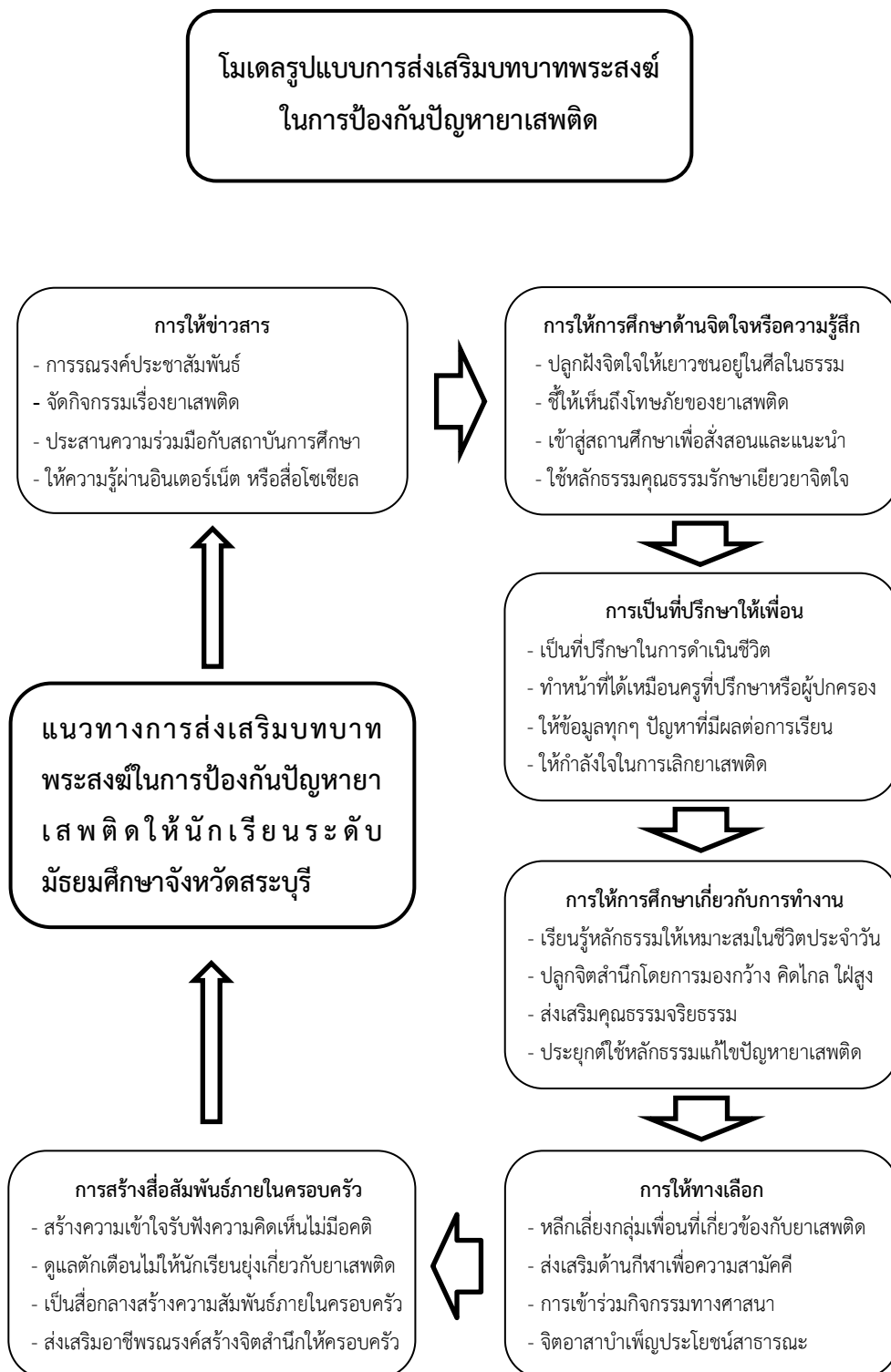
๒๑) การประสานงานระหว่างองค์กรต่างๆ พระสงฆ์วัดถือเป็นองค์กรหนึ่งให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อเนื่องและยั่งยืนโดยสนับสนุนให้เกิดกระบวนการประสานงานมีส่วนร่วมในการดำเนินการ^{๒๔๒}

สรุปได้ว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับดี เพราะมีโอกาสได้พบกับนักเรียน จัดกิจกรรมที่วัดหรือโรงเรียน ทำความเข้าใจให้นักเรียนได้รับทราบความสำคัญในชีวิตของตัวเองและพ่อแม่ต่อผู้มีพระคุณ แนะนำให้รู้จักเหตุ และผล ของการกระทำสิ่งต่างๆ ทางเลือกเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ปัญหาลดลงได้ทำให้เรียนรู้และนำสาระไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลีกเลี่ยงกลุ่มเพื่อนที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หันมาทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ แนะนำผู้ปกครองให้ดูแลลูกหลานของตนเอง ส่งเสริมด้านกีฬาเพื่อสุขภาพร่างกายดีสุขภาพจิตใจดี พระสงฆ์ไม่มีสิทธิ์บังคับใครให้เลือก เพียงแต่มีหน้าที่บอกทางเลือกให้ชัดเจนด้วยวิธีการทางพระพุทธศาสนา การป้องกันยาเสพติดให้นักเรียนถือเป็นหน้าที่เป็นภาระที่ทุกคนต้องช่วยกัน เช่น ภาครัฐ เอกชน สถาบันศึกษา สถาบันศาสนา เป็นต้น การที่ตำรวจฝ่ายปกครองทำการบำบัดถือว่าเป็นไม่เชิงเกินไปจะต้องให้ทางเลือกนี้ (พระสงฆ์) อีกทางในการแก้ไขปัญหา การจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนให้รู้ถึงคุณและโทษจากการเสพยาเสพติด ส่งเสริมให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดช่วยให้กลุ่มเยาวชนได้หลีกเลี่ยงการติดยาเสพติดในสังคมอีกด้วย พระสงฆ์ได้ชื่อว่าเป็นเนืองนาบุญของโลกมีอิทธิพลด้านจิตใจสูงวิถีพุทธชาวพุทธจะเชื่อฟังคำสั่งสอนของพระสงฆ์ บทบาทพระสงฆ์จะส่งเสริมจิตใจให้แข็งแกร่งก่อน เมื่อมีจิตใจเข้มแข็งยาเสพติดก็เข้ามาคุกคามไม่ได้หากพระสงฆ์เข้าถึงเด็กผ่านทางครอบครัวของเด็ก และจากกิจกรรมที่ทางวัดจัดก็จะทำให้เด็กได้รับข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้น การประสานงานระหว่างองค์กรต่างๆ ให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อเนื่องและยั่งยืน

^{๒๔๒} สัมภาษณ์ นายคมภักดิ์ ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๑๔ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ด้านการให้ทางเลือก

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	พระสงฆ์ไม่มีสิทธิ์บังคับใครให้เลือกเพียงแต่มีหน้าที่บอก ทางเลือกให้ชัดเจนด้วยวิธีการทางพระพุทธศาสนา	๒	๑,๒
๒	บทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับดี มี โอกาสจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับทราบความสำคัญในชีวิต ของตัวเองและพ่อแม่ต่อผู้มีพระคุณ	๒	๓,๔
๓	ทางเลือกเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ปัญหาลดลงได้ หันมาทำ กิจกรรมที่มีประโยชน์ให้ตนเอง ส่งเสริมด้านกีฬาเพื่อสุขภาพ ร่างกายดีสุขภาพจิตใจดี	๓	๔,๕,๗
๔	พระสงฆ์ช่วยให้นักเรียนตระหนักและเข้าใจถึงความอันตราย และโทษภัยของยาเสพติด	๓	๖,๘,๑๐
๕	พระสงฆ์มีอิทธิพลด้านจิตใจสูงวิถีพุทธชาวพุทธจะเชื่อฟังคำสั่ง สอนของพระสงฆ์ บทบาทพระสงฆ์จะส่งเสริมจิตใจให้แข็งแกร่ง ก่อน เมื่อมีจิตใจเข้มแข็งยาเสพติดก็เข้ามาคุกคามไม่ได้	๔	๑๑,๑๒,๑๓,๑๔
๖	การป้องกันยาเสพติดให้นักเรียนถือเป็นหน้าที่เป็นภาระที่ทุก คนต้องช่วยกัน เช่น ภาครัฐ เอกชน สถาบันศึกษา สถาบัน ศาสนา เป็นต้น การให้ทางเลือก เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทาง ศาสนา จิตอาสาสาธารณะ ให้นักเรียนห่างไกลยาเสพติด	๓	๑๕,๑๖,๑๗
๗	การที่ตำรวจฝ่ายปกครองทำการบำบัดถือว่าเป็นไม่แข็งแรงเกินไป จะต้องให้ทางเลือกนี้ (พระสงฆ์) อีกทางในการแก้ไขปัญหายา ส่งเสริมให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาช่วยให้ กลุ่มเยาวชนได้หลีกเลี่ยงการติดยาเสพติดในสังคมอีกด้วย	๒	๑๘,๑๙
๘	หากพระสงฆ์เข้าถึงเด็กผ่านทางครอบครัวของเด็ก และจาก กิจกรรมที่ทางวัดจัดก็จะทำให้เด็กได้รับข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้น	๒	๒๐,๒๑

แผนภาพที่ ๔.๑ แสดงโมเดลรูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติด

๔.๓.๒ รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ได้แก่

๔.๓.๒.๑ เมตตา

๑) เมตตา เป็นหลักธรรมคำสอนที่มักเจอและฟังกันอยู่บ่อย หากต้องนำมาใช้ในการป้องกันปัญหาเสพติดควรต้องมีเมตตาให้ครอบคลุมให้มองเขา (นักเรียน) เปรียบเสมือนญาติพี่น้อง ซึ่งเราจะต้องให้ความรักความปรารถนาดีโดยไม่เลือกตัวบุคคล^{๒๙๓}

๒) หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาข้อนี้สอนให้มนุษย์ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน^{๒๙๔}

๓) ความรักความปรารถนาดีของคนในครอบครัวมีเวลาให้กับคนในครอบครัวไม่มีปัญหาในครอบครัวอาจารย์มีความรักความได้คึกกับนักเรียนดูแลให้คำปรึกษาเสมือนลูกของตนเองเพื่อนมีความรักความปรารถนาดีต่อกันแนะนำชักชวนกันทำในสิ่งที่มีประโยชน์ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด^{๒๙๕}

๔) การใช้เมตตาเป็นการป้องกันปัญหาเสพติดได้อีกวิธีหนึ่งโดยอาศัยความเมตตาปราณี มีเมตตาริถีที่ดีต่อคนในครอบครัวช่วยให้เกิดความรักใคร่กันในครอบครัวมากยิ่งขึ้น^{๒๙๖}

๕) ความเมตตาไม่มีประมาณไม่ว่านักเรียนคนนั้นจะเป็นลูกหลานของพวกเราหรือไม่เมตตาทุกๆ คนที่ประสบกับปัญหารวมถึงเมตตาทั้งฝ่ายครูและผู้ปกครองให้มีความสมานฉันท์^{๒๙๗}

๖) เป็นการสร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียนเปิดใจที่จะรับการอบรมสั่งสอนเพื่อมุ่งใจให้มีการช่วยเหลือและป้องกันปัญหาเสพติดอยู่ในระดับดีควรมีการนำหลักการนี้มาใช้อย่างต่อเนื่อง^{๒๙๘} เพราะความรักความเมตตาจะทำให้ผู้รับรู้ รู้สึกซาบซึ้งและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด^{๒๙๙}

^{๒๙๓} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปัญโญ), เจ้าคณะอำเภอนองแค จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๙๔} สัมภาษณ์ พระมหาภุชณพงค์ สมจิตโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๙๕} สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๙๖} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๙๗} สัมภาษณ์ พระอธิการสุกิตติ อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๙๘} สัมภาษณ์ นางเอมอร บุณศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๒๙๙} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๓) แต่ไม่ค่อยมีโอกาสนำจะชัดเจนที่สุดนักเรียนมัธยมล้วนมีคาบเรียนที่บรรจุไว้ตามหลักสูตรของการเรียนการสอนทางโรงเรียนมีคาบเรียนของวิชาสังคมศึกษาแต่ก็มีบางครั้งบางโอกาสที่จะนิมนต์พระสงฆ์มาสอนแต่พระสงฆ์มักติดภารกิจการสอนจึงมีเป็นปัญหาความเมตตาจึงเดินทางมาที่โรงเรียนไม่บ่อยครั้ง^{๓๐๐}

๔) พระสงฆ์ทุกรูปมีความรักปรารถนาดีที่จะช่วยเหลือให้ทุกคนประสบประโยชน์และความสุขกันทุกคนแต่หากเป็นนักเรียนพระสงฆ์ใส่ใจเยาวชนเป็นพิเศษเนื่องจากเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป^{๓๐๑}

๕) มีความปรารถนาดีที่จะให้ผู้อื่นมีความสุขไม่ยากให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขหรือสิ่งเสพติดให้โทษที่เป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินปรารถนาให้นักเรียนมีความรักความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันดังพระพุทธศาสนาสุภาษิตที่ว่า “โลโก ปตมภิกขา เมตตา” แปลว่า เมตตาเป็นเครื่องค้ำจุนโลก^{๓๐๒}

๑๐) การที่จะช่วยเหลือใครสักคนหนึ่งนั้นต้องอาศัยความเมตตาความรักปรารถนาดีมีไมตรีจิตที่ดีต่อบุคคลนั้นที่พระสงฆ์นำมาใช้ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนจึงเห็นควรอย่างยิ่งพระสงฆ์มีความเมตตาต่อนักเรียนอยากให้นักเรียนทุกคนเป็นคนดีในสังคมมีความสุขห่างไกลจากยาเสพติด^{๓๐๓}

๑๑) ความปรารถนาดีต่อผู้อื่นจะช่วยให้ผู้มีเมตตาไม่เบียดเบียนสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นไม่สร้างภาระไม่สร้างปัญหาให้แก่ผู้อื่นและจะแนะนำให้ผู้อื่นเป็นไปในทางที่ถูกต้อง^{๓๐๔}

๑๒) การใช้หลักธรรมมาจัดการกับปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านยาเสพติดถือเป็นส่วนสำคัญ^{๓๐๕}

^{๓๐๐} สัมภาษณ์ นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๐๑} สัมภาษณ์ นายอรรณวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระท้อนกิตติวุฒิชัยวิทยา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๐๒} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๐๓} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทร์เกิด, รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๐๔} สัมภาษณ์ นายทินพล เฉลิมวสุธา, ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๐๕} สัมภาษณ์, นายยชญ์ธเนศ แจ่มเจนศิลป์ธนา, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๓) เป็นสิ่งที่ดีควรนำมาใช้เพราะเราเคยใช้ไม้แข็งมาโดยตลอดแต่ไม่ได้ผลให้ใช้ทางเมตตาตราบ้าง^{๓๐๖}

๑๔) การนำหลักความเมตตามาใช้ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนโดยการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับความรักความปรารถนาดีในการชี้ให้เห็นโทษของยาเสพติดพระสงฆ์เป็นผู้สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบุคคลที่อยู่แวดล้อมนักเรียนโดยเฉพาะสถาบันครอบครัวบิดามารดาของนักเรียนโดยการชี้แนะแนวทางช่วยเหลือให้เกิดความสุขนำหลักความเมตตามาสร้างความศรัทธาให้เกิดระหว่างบิดามารดากับตัวนักเรียนเพื่อสร้างความรักความอบอุ่นความเข้าใจซึ่งกันและกันสร้างความเอาใจใส่ซึ่งกันและกันซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนได้เป็นอย่างดี^{๓๐๗}

๑๕) นอกจากจะปรับใช้ในการป้องกันยาเสพติดแล้วยังสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง โดยที่เด็กๆ จะมีความเมตตาต่อเพื่อนๆ ขยายออกไปสู่คนในชุมชน^{๓๐๘}

๑๖) ความเมตตามีคุณค่าต่อภาวะจิตใจของเยาวชนและเป็นหลักสำคัญที่สามารถผลักดันให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเองได้^{๓๐๙}

๑๗) ความเมตตาส่งผลต่อนักเรียนเกิดความรักความอบอุ่นมีความมั่นคงทางด้านจิตใจตระหนักในพิษภัยของยาเสพติดรักตนเองและมีเมตตาต่อเพื่อนช่วยเพื่อนเตือนเพื่อนให้ห่างไกลจากยาเสพติด^{๓๑๐}

๑๘) พระสงฆ์มีสิ่งเหล่านี้อยู่แล้วท่านมีความรักอยากให้นักเรียนหรือคนทั่วไปเป็นคนดีโดยไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด^{๓๑๑}

^{๓๐๖} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ดั่งประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๐๗} สัมภาษณ์ นายเชื้อ อ้นจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๐๘} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๐๙} สัมภาษณ์ นายคนภัทร์ ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๑๐} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชือตรง, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๑๑} สัมภาษณ์ พระมหาวิไลย สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

๑๙) เมื่อมีความรักและปรารถนาดีต่อเขาก็ต้องช่วยเหลือเขาตามความเหมาะสมเพื่อให้เขามีความเป็นอยู่ที่ดีอนาคตที่ดีและเป็นความรักที่ไม่มีสิ่งตอบแทนต่างจากรักระหว่างหนุ่มสาว^{๓๑๒}

สรุปได้ว่า การนำหลักความเมตตามาใช้ในการป้องกันปัญหายาเสพติดโดยการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับความรักความปรารถนาดีชี้ให้เห็นโทษของยาเสพติด สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบุคคลที่อยู่แวดล้อมนักเรียนโดยเฉพาะสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดได้เป็นอย่างดี เมตตา หากต้องนำมาใช้ในการป้องกันปัญหาเสพติดควรให้ครอบครัวให้มองเขา (นักเรียน) เปรียบเสมือนญาติพี่น้องโดยไม่เลือกตัวบุคคล มีความรักและปรารถนาดีช่วยเหลือตามความเหมาะสมเพื่อให้เขามีความเป็นอยู่ที่ดีอนาคตที่ดี ความรักความปรารถนาดีของคนในครอบครัว อาจารย์มีความรักนักเรียนดูแลให้คำปรึกษาเสมือนลูกของตนเอง เพื่อนมีความรักความปรารถนาดีต่อกันแนะนำชักชวนกันทำในสิ่งที่มีประโยชน์ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นการป้องกันอีกวิธีหนึ่งช่วยให้เกิดความรักในครอบครัวมากยิ่งขึ้น พระสงฆ์มีปรารถนาให้ทุกคนประสบความสำเร็จ ใสใจเยาวชนเป็นพิเศษเนื่องจากเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป ความเมตตาส่งผลต่อนักเรียนเกิดมั่นคงทางด้านจิตใจ เพื่อนช่วยเตือนเพื่อนให้ห่างไกลจากยาเสพติดที่เป็นอันตรายต่อชีวิต ปรารถนาให้นักเรียนมีความรัก ความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความเมตตา นอกจากจะปรับใช้ในการป้องกันยาเสพติดแล้วยังสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เด็กจะมีความเมตตาต่อเพื่อนๆ ขยายออกไปสู่คนในชุมชน ความเมตตาที่มีคุณค่าเป็นหลักสำคัญที่สามารถผลักดันให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเองได้

^{๓๑๒} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตตวรธการ (ชม เตชธมโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๑๕ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านเมตตา

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การป้องกันปัญหาเสพติดควรให้ครอบคลุมให้มองเขา (นักเรียน) เปรียบเสมือนญาติพี่น้องโดยไม่เลือกตัวบุคคล ปรารถนาดีช่วยเหลือให้เขามีความเป็นอยู่ที่ดีอนาคตที่ดี	๓	๑,๒,๓
๒	คนในครอบครัว อาจารย์มีความรักนักเรียนดูแลให้คำปรึกษา เพื่อนมีความรักความปรารถนาดีต่อกันแนะนำชักชวนกันทำใน สิ่งที่มีประโยชน์ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	๒	๕,๖
๓	ความเมตตาเป็นการสร้างความไว้วางใจเปิดใจที่จะรับการ อบรมสั่งสอนมีการช่วยเหลือและป้องกันปัญหาเสพติด เพราะความเมตตาจะทำให้ผู้รับรู้สึกลึกซึ้ง	๓	๗,๙,๑๐
๔	พระสงฆ์อยากให้นักเรียนหรือคนทั่วไปเป็นคนดีโดยไม่เกี่ยวข้อง กับยาเสพติด ทางโรงเรียนมีบางครั้งบางโอกาสที่จะนิมนต์ พระสงฆ์มาสอนแต่พระสงฆ์มักติดภารกิจการสอน	๒	๔,๑๑
๕	พระสงฆ์มีปรารถนาให้ทุกคนประสบความสำเร็จ ใสใจเยาวชน เนื่องจากเป็นกำลังสำคัญของชาติ ส่งผลต่อนักเรียนเกิดมั่นคง ทางด้านจิตใจ มีความรักความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	๓	๑๒,๑๓,๑๔
๖	พระสงฆ์มีความเมตตาต่อนักเรียนอยากให้ทุกคนเป็น คนดีห่างไกลจากยาเสพติด ไม่เบียดเบียนสร้างความเดือดร้อน ให้แก่ผู้อื่น และจะแนะนำให้ผู้อื่นเป็นไปในทางที่ถูกต้อง	๒	๑๕,๑๖
๗	การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับความรักความปรารถนาดีชี้ให้เห็น โทษของยาเสพติด สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลที่อยู่แวดล้อม และครอบครัวเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดได้เป็นอย่างดี	๓	๑๗,๑๘,๑๙
๘	ความเมตตาสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เด็ก จะมีความเมตตาต่อเพื่อนๆ ขยายออกไปสู่คนในชุมชน เป็น หลักสำคัญที่สามารถผลักดันให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเองได้	๒	๒๐,๒๑

๔.๓.๒.๒ กรุณา

- ๑) ความสงสารเป็นคุณธรรมเน้นความประสงค์ให้บุคคลพ้นจากความทุกข์ยากในปัญหาปัจจุบันโดยไม่แสดงอาการรังเกียจ^{๓๑๓}
- ๒) พระสงฆ์นำหลักธรรมข้อนี้มาใช้เพื่อตั้งผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดออกจากวงจรหรือพ้นจากวงจรยาเสพติดนั้นถือเป็นการช่วยเหลือผู้ที่กำลังมีทุกข์ให้พ้นทุกข์^{๓๑๔}
- ๓) เมื่อมีใครติดสิ่งเหล่านี้ก็ต้องบรมสั่งสอนหรือให้ความรู้ในด้านนี้ด้วยความสงสาร^{๓๑๕}
- ๔) นักเรียนในช่วงวัยรุ่นอยากรู้อยากลองพ่อแม่ครูอาจารย์ไม่ควรซ้ำเติมควรแนะนำชักชวนให้กำลังใจให้ห่างไกลจากยาเสพติดหากิจกรรมที่มีประโยชน์ให้ทำรื้อว่่านักเรียนคนไหนใช้ยาเสพติดควรช่วยเหลือให้ได้รับการบำบัดรักษา^{๓๑๖}
- ๕) ป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดใช้ความสงสารหาวิธีคิดป้องกันไม่ให้นักเรียนไปเป็นทาสของยาเสพติดและหาวิธีแก้ไขให้ผู้ติดยาเสพติดได้พ้นจากทุกข์^{๓๑๗}
- ๖) ความสงสารสามารถเข้าช่วยเหลือให้ผู้ติดยาเสพติดได้รับการรักษาเพราะปรารถนาให้เขาพ้นจากความทุกข์ทรมานในการติดยาเสพติด^{๓๑๘}
- ๗) พระสงฆ์มีความกรุณาช่วยเหลือนักเรียนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอันจะนำมาซึ่งการป้องกันปัญหาเสพติดให้กับนักเรียนเป็นอย่างดีและต่อเนื่อง^{๓๑๙}
- ๘) ความสงสารเด็กที่มีปัญหาให้พวกเขาเหล่านั้นคลายความกังวลบางคนมีฐานะยากจนลำบากไม่มีเงินไปโรงเรียนไม่มีเงินทานอาหาร พระสงฆ์มีหน้าที่ที่จะสงเคราะห์พวกเขาเหล่านั้น เช่น

^{๓๑๓} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺโญ), เจ้าคณะอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๑๔} สัมภาษณ์ พระมหาเกษณพงศ์ สมจิตฺโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๑๕} สัมภาษณ์ พระมหาวิสัย สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๑๖} สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตฺโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๑๗} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตถรรณการ (ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไผ่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๑๘} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๑๙} สัมภาษณ์ นางเอมอร บุณศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

การแจกทุนการศึกษา การซื้ออุปกรณ์การศึกษาบริจาค การเข้าไปแนะนำอบรมให้นักเรียนเข้าใจถึงโทษของยาเสพติด^{๓๒๐}

๙) พระสงฆ์ได้ใช้ความสงสารอยากช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ไม่ว่าจะทุกข์ร้อนเรื่องอะไร จะมาหาพระสงฆ์ ซึ่งวัดเป็นสถานที่ที่ทำให้เกิดความสงบสบายใจทั้งนั้น เช่น จะบวช แต่งงาน คลอดลูก จะมาหาพระเพื่อขออุกฤษยาม หากมีสิ่งไม่ดีจะให้พระสงฆ์ทำน้มนต์ให้เพื่อสิริมงคลแก่ชีวิต ซึ่งทั้งหมดพระสงฆ์ทำเพื่ออยากให้ทุกคนพ้นทุกข์เดือดร้อนทั้งสิ้น^{๓๒๑}

๑๐) ความสงสารไม่ควรวัดที่ค่าวัตถุ เช่น การให้ทุนการศึกษาแต่ควรวัดที่เราจะช่วยเหลือเขาอย่างไรบ้างการเข้าถึง เข้าถึง เข้าได้จริงๆไหม บทบาทของพระสงฆ์ต้องเข้าถึงตัวจริง เช่น วัดพระบาทอัมพพู จึงจะเห็นเชิงประจักษ์แต่ที่เห็นมักมุ่งสู่การสร้างวัตถุเลยหากำตอบได้ยาก^{๓๒๒}

๑๑) ความสงสารคิดจะช่วยให้พ้นทุกข์หรือไม่ทำให้เกิดทุกข์จากการเข้าไปมีส่วนยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดนำกรุณาทำมาใช้เป็นเครื่องปราบปรามจิตใจในการทำสิ่งที่ไม่ดี^{๓๒๓}

๑๒) ถ้าทำให้เกิดขึ้นในจิตใจจะทำให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติดได้^{๓๒๔}

๑๓) ผู้ป่วยจากการเสพยาเสพติดให้โทษนั้นจะได้รับความทุกข์ความทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจควรอย่างยิ่งที่มีความกรุณาหรือความสงสารอยากช่วยเหลือให้พ้นจากความทุกข์ของผู้ป่วยตามที่พระสงฆ์นำมาใช้ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนเพื่อที่จะไม่ให้เข้าใกล้ยาเสพติดพ้นจากความทุกข์ยากเดือดร้อน^{๓๒๕}

๑๔) เมื่อมีความสงสารอยากช่วยเหลือให้พ้นทุกข์พ้นจากความเดือดร้อนก็จะแสวงหาช่องทางแสวงหาวิธีการในการช่วยเหลือ^{๓๒๖}

^{๓๒๐} สัมภาษณ์ พระอธิการสุกิตติ อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๒๑} สัมภาษณ์ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระท้อนกิตติวุฒินวิทยา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๒๒} สัมภาษณ์ นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๒๓} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๒๔} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๒๕} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทร์เกิด, รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๒๖} สัมภาษณ์ นายทินพล เฉลิมวสุธา, ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๕) เป็นการช่วยเหลือให้พ้นทุกข์ดังกล่าวที่ว่า “การให้ธรรมเป็นทานชนะการให้ทั้งปวง” ซึ่งพระสงฆ์คือผู้ให้ธรรมที่สามารถปฏิบัติเป็นตัวอย่างให้เห็นบอกเล่าและสั่งสอนอบรมให้เกิดธรรมโดยใช้สื่อในรูปแบบต่างๆ^{๓๒๗}

๑๖) ความกรุณาซึ่งหมายถึงความสงสารช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์นั้นเมื่อทราบปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถชี้แนะแนวทางการพ้นจากความทุกข์ด้วยการรับฟังปัญหาและหาหนทางแก้ไขด้วยความใส่ใจโดยการนำหลักธรรมมาใช้ในการแก้ปัญหา สอนให้รู้จักตนเอง รู้จักความอดทนใช้เหตุผลในการดำเนินชีวิต รู้จักวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาวิธีแก้ไขไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม^{๓๒๘}

๑๗) เป็นความปรารถนาดีของพระสงฆ์ที่มีต่อเยาวชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดสามารถเป็นเกราะป้องกันตัวของเยาวชนให้เข้าใจปัญหายาเสพติดให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นหรือเพื่อนให้ตระหนักในโทษของยาเสพติด^{๓๒๙}

๑๘) ความสงสารนักเรียนสามารถบอกเพื่อนเตือนเพื่อนสร้างกำลังใจให้เพื่อนที่จะลดละเลิกและหันกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้เป็นปกติและได้รับกำลังใจการดูแลจากเพื่อนอย่างใกล้ชิดให้โอกาสเพื่อนกลับเนื้อกลับตัว^{๓๓๐}

๑๙) เนื่องจากเมื่อนักเรียนมีความสงสารเห็นอกเห็นใจผู้อื่นก็จะเข้าใจถึงเหตุที่แท้จริงได้ว่าคนเหล่านั้นทำไปเพื่ออะไรและนำไปสู่การชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องแก่ผู้ที่คิดผิดเลือกใช้อยาเสพติดในการแก้ไขปัญหาก็กลับใจได้^{๓๓๑}

๒๐) บางคนนำสงสารเพราะเขาตกเข้าไปในวังวนของยาเสพติดแล้วหาทางออกไม่ได้มีแต่จะเจ็บหนักขึ้นไปเรื่อยๆ แต่ถ้าได้ทางสว่างก็จะสามารถหลุดออกจากขุมมนรนั้นได้^{๓๓๒}

^{๓๒๗} สัมภาษณ์ นายยชญ์ธเนศ แจ่มเจนศิลปธนา, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๒๘} สัมภาษณ์ นายเชื้อ อ้นจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๒๙} สัมภาษณ์ นายคณภัทร ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๓๐} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชื่อดร้ง, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๓๑} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๓๒} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ดั่งประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

สรุปได้ว่า ความสงสารเป็นคุณธรรมเน้นให้บุคคลพ้นจากความทุกข์โดยไม่แสดงอาการ รังเกียจ พระสงฆ์นำหลักธรรมข้อนี้มาใช้เพื่อดึงผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดออกจากวงจรยาเสพติด เป็นการช่วยเหลือผู้ที่กำลังมีทุกข์ให้พ้นทุกข์ นักเรียนในช่วงวัยรุ่นอยากรู้ อยากลองพ่อแม่ ครู อาจารย์ไม่ควรซ้ำเติมควรแนะนำให้กำลังใจให้ห่างไกลจากยาเสพติด หาวิธีคิดและวิธีแก้ไขให้ผู้ที่ตกไปเป็นทาสของยาเสพติดได้พ้นจากทุกข์ พระสงฆ์มีความกรุณาช่วยเหลือป้องกันปัญหาเสพติดให้กับนักเรียนเป็นอย่างดี สงเคราะห์พวกเขาเหล่านั้น เช่น การแจกทุนการศึกษา อบรมให้นักเรียนเข้าใจถึงโทษของยาเสพติด บทบาทของพระสงฆ์ต้องเข้าถึงตัวจริง การนำกรุณามาใช้เป็นเครื่องปราบปรามจิตใจในการทำสิ่งที่ไม่ดี ถ้าทำให้เกิดขึ้นในจิตใจจะทำให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติดได้ ความสงสารที่เกิดขึ้นสามารถชี้แนะแนวทางการพ้นจากความทุกข์ด้วยการรับฟังปัญหาและหาหนทางแก้ไขด้วยความใส่ใจ เป็นความปรารถนาดีของพระสงฆ์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด นักเรียนสามารถเตือนเพื่อนสร้างกำลังใจที่จะลดละเลิกและหันกลับมาใช้ชีวิตในสังคมเป็นปกติได้ ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องแก่ผู้ que เลือกใช้ยาเสพติดในการแก้ปัญหาให้หลุดออกจากขุมรกรนั้นได้

ตารางที่ ๔.๑๖ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านกรุณา

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	ความสงสารเป็นคุณธรรมเน้นให้บุคคลพ้นจากความทุกข์โดยไม่แสดงอาการรังเกียจ พระสงฆ์นำหลักธรรมข้อนี้มาใช้เพื่อดึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดออกจากวงจรยาเสพติดเป็นการช่วยเหลือผู้ที่กำลังมีทุกข์ให้พ้นทุกข์	๓	๑,๒,๔
๒	นักเรียนในช่วงวัยรุ่นอยากรู้ยาคลองพ่อแม่ ครูอาจารย์ไม่ควรซ้ำเติมควรแนะนำให้กำลังใจให้ห่างไกลจากยาเสพติด หาวิธีคิดและวิธีแก้ไขให้ผู้ตกไปเป็นทาสของยาเสพติดได้พ้นจากทุกข์	๓	๓,๔,๖
๓	พระสงฆ์มีความกรุณาช่วยเหลือป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนเป็นอย่างดี สงเคราะห์พวกเขาเหล่านั้น เช่น การแจกทุนการศึกษา อบรมให้นักเรียนเข้าใจถึงโทษของยาเสพติด	๒	๗,๙
๔	พระสงฆ์อยากช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์เพราะไม่ว่าจะทุกข์เรื่องอะไรก็มาหาพระสงฆ์ ให้ทำน้ามนต์เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต ซึ่งทั้งหมดนี้พระสงฆ์ทำเพื่ออยากให้ทุกคนพ้นจากทุกข์ทั้งสิ้น	๑	๑๓
๕	บทบาทของพระสงฆ์ต้องเข้าถึงตัวจริง การนำกรุณามาใช้เป็นเครื่องปราบปรามจิตใจในการทำสิ่งที่ไม่ดี ถ้าทำให้เกิดขึ้นในจิตใจจะทำให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติดได้	๓	๑๐,๑๑,๑๔
๖	ความสงสารพระสงฆ์นำมาใช้ให้นักเรียนไม่เข้าใกล้ยาเสพติดพ้นจากความทุกข์ยากเดือดร้อนแสวงหาวิธีการในการช่วยเหลือให้พ้นทุกข์ คือสั่งสอนอบรมให้เกิดธรรมโดยใช้สื่อในรูปแบบต่างๆ	๓	๑๕,๑๖,๑๗
๗	ความสงสารที่เกิดขึ้นสามารถชี้แนะแนวทางการพ้นจากความทุกข์ด้วยการรับฟังปัญหาและหาหนทางแก้ไขด้วยความใส่ใจเป็นความปรารถนาดีของพระสงฆ์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด	๒	๑๙,๒๑
๘	นักเรียนสามารถเตือนเพื่อนสร้างกำลังใจที่จะลดละเลิกและหันกลับมาใช้ชีวิตในสังคมเป็นปกติได้ ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องแก่ผู้ที่เลือกใช้ยาเสพติดในการแก้ปัญหาลดออกจากขุมรกรนั้นได้	๓	๑๒,๑๘,๒๐

๔.๓.๒.๓ มุทิตา

๑) พระสงฆ์สามารถให้กำลังใจผู้ที่ติดยาเสพติดด้วยหลักธรรมคำสอนเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดสามารถหันหลังออกจากวงจรยาเสพติดมาได้ก็ยินดีและส่งเสริมสามารถนำมาเป็นตัวอย่างได้^{๓๓๓}

๒) ความยินดีนั้นไม่ใช่เป็นการสมน้ำหน้าแต่เป็นการพลอยยินดีส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ที่ได้ประสบความสำเร็จแล้วให้มั่นรักษามาตรฐานความดีนั้นไว้ไม่ให้เสื่อมคลาย^{๓๓๔}

๓) พระสงฆ์เราต้องให้กำลังใจโดยเฉพาะผู้ที่ติดยาเสพติดไม่ควรซ้ำเติมต้องเสริมแรงบวกไม่ตำหนิข้อบกพร่องของนักเรียนและแสดงความยินดีต่อผู้ที่รักษาตัวเองให้ปลอดภัยต่อสิ่งเหล่านี้อยกเหตุและผลของผู้ที่ติดยาเสพติดและไม่ติดยาเสพติดเป็นตัวอย่างในสังคมทั้งดีและไม่ดีให้นักเรียนได้รู้ โดยการเสริมกำลังใจตามหลักศีลธรรมทางพระพุทธศาสนา^{๓๓๕}

๔) การยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีพระสงฆ์จะยินดีด้วยเสมอและให้คำอวยพรแก่บุคคลเหล่านั้นเสมอแต่จะตักเตือนในสิ่งที่ไม่ดีแก่ชีวิตคือเรื่องอบายมุขทุกสิ่งหากมีเงินมีทองจากการค้าขายสิ่งเสพติดพระสงฆ์ไม่เห็นด้วยจะให้คำแนะนำเพื่อปรับตัวแก้ไขตนเองเพื่อมาทำสิ่งที่ถูกต้องไม่ผิดกฎหมาย^{๓๓๖}

๕) การใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเหล่านั้นโดยเฉพาะผู้ที่เสพยาเสพติดมีการบำบัดใช้สื่อการสอนในเรื่องของโทษของยาเสพติดนั้นแล้วสามารถปรับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้คนเหล่านั้นเลิกยาเสพติด มีผลการเรียนดีขึ้นมีการแสดงออกในทางที่ดีเป็นรูปประธรรม พวกเราก็คอยยินดีที่พวกเขาได้ทำดีทั้งหลายเหล่านั้นมีความคิดริเริ่มปรับเปลี่ยนความประพฤติและพฤติกรรม^{๓๓๗}

๖) การมอบใบประกาศเกียรติคุณยกย่องชมเชยการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความภูมิใจและกำลังใจที่จะทำความดีทำสิ่งที่เป็ประโยชน์ทำให้ห่างไกลจากยาเสพติด^{๓๓๘}

^{๓๓๓} สัมภาษณ์ พระมหาภุชณพงค์ สมจิตโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๓๔} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคฺปนฺโน), เจ้าคณะอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๓๕} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตตวรณการ (ชม เตชธมฺโม), เจ้าคณะตำบลหนองไช้, จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๓๖} สัมภาษณ์ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระทอนกิตติวุฒิชัยวิทยา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๓๗} สัมภาษณ์ พระอธิการสุกิตติ อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๓๘} สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

๗) เป็นการที่ร่วมยินดีในความดีและความสุขของผู้อื่นทำให้เด็กตระหนักรู้และมีความยินดีที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด^{๓๓๙}

๘) จึงควรนำหลักมฤตยาของพระสงฆ์มาใช้ให้อยู่ในระดับดีและต่อเนื่อง^{๓๔๐}

๙) เป็นการให้กำลังใจเพื่อนการให้โอกาสทางสังคมไม่ถูกเหยียดหยามให้การยอมรับการกลับคืนมาเป็นคนดีสู่สังคมส่งเสริมให้มีบทบาทหน้าที่ด้านการเรียนการกีฬาและกิจกรรมดี ๆ^{๓๔๑}

๑๐) การยินดีเป็นเรื่องที่ทุกคนยินดีเสมอเมื่อรู้ว่ามีคนเลิกยาเสพติดได้แต่ทั้งนี้เราจะรู้จริงหรือไม่ว่าเขาเลิกได้จริง^{๓๔๒}

๑๑) มีความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีชื่นชมเมื่อนักเรียนหรือเยาวชนในโรงเรียนได้รับความดีและเมื่อมีความเจริญด้วยความรู้ความสามารถพลอยชื่นชมยินดีด้วยคุณธรรมที่นักเรียนหรือเยาวชนไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด^{๓๔๓}

๑๒) นักเรียนที่ไม่ติดติดยาเสพติดต้องให้กำลังใจนักเรียนที่ติดติดยาเสพติดพยายามให้กำลังใจตลอดเวลาให้เขาลดละเลิกให้ได้^{๓๔๔}

๑๓) การยินดีกับคนที่สามารถปรับตัวให้ตัวเองอยู่ห่างจากปัญหาเสพติดช่วยให้นักเรียนมีความพยายามในการใช้ชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข^{๓๔๕}

๑๔) ความเบิกบานพลอยยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุขก็มีใจเข้มแข็งเบิกบานเมื่อเห็นเขาทำดีประสบความสำเร็จก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปซึ่งเป็นผลจากการที่บุคคลนั้นห่างไกลจากยาเสพติดจึงมีความ

^{๓๓๙} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๔๐} สัมภาษณ์ นางเอมอร บุณศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๔๑} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชื่อดร, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๔๒} สัมภาษณ์ นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๔๓} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๔๔} สัมภาษณ์ พระมหาวีลย์ สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๔๕} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม์ ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

เหมาะสมในการนำมาใช้ในการป้องกันปัญหาเสพติดอยากให้นักเรียนทุกคนพ้นจากยาเสพติดเพื่อจะได้ประสบความสำเร็จก้าวหน้าในการเรียนยิ่งขึ้นไป^{๓๔๖}

๑๕) ถ้าเขาได้ปลดปล่อยหรือเลิกได้สิ่งดีๆ เหล่านี้ก็จะตามมาชีวิตดีครอบครัวดีฐานะดีอนาคตดีสิ่งเหล่านี้ก็ยินดีกับเขาไปด้วย^{๓๔๗}

๑๖) เมื่อนักเรียนประสบผลสำเร็จเขาจะเห็นคุณค่าของตัวเองพวกเรามีมุทิตากับเขาเขาจะเห็นความเป็นมิตรเห็นคุณค่าของคนอื่นก็จะมองแต่สิ่งที่ดีในตัวคนอื่นไม่มองหาสิ่งที่ผิด^{๓๔๘}

๑๗) ให้มีจิตใจไม่ริษยาและมีความยินดีและความปรารถนาดีต่อผู้อื่นการยินดีกับนักเรียนที่ต้องผ่านปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆเกี่ยวกับปัญหาเสพติดข้ามพ้นมาได้บ่งบอกถึงจิตใจข้างในว่ามีความเข้มแข็งจึงต้องแสดงความยินดีกับนักเรียน^{๓๔๙}

๑๘) สิ่งสำคัญไม่ต่างจากเมตตา หรือกรุณา เพราะเมื่อสอนสิ่งข้างต้นสำเร็จแล้วความเบิกบานยินดีย่อมตามมา^{๓๕๐}

๑๙) ในปัจจุบันยุคแห่งการแข่งขันทุกคนต่างมุ่งไปที่ชัยชนะไม่ค่อยสนใจถึงความถูกต้องมักไม่รู้จักยินดีต่อผู้ที่ได้ดีกว่าตนเองแต่หากเรามีความเข้าใจในหลักมุทิตาจะนำมาใช้ทำให้เรารู้จักความสุขที่แท้จริงและไม่เกิดความคิดทำร้ายตัวเองโดยการเลือกใช้ยาเสพติดในการแก้ปัญหา^{๓๕๑}

๒๐) มุทิตาพระสงฆ์ใช้มุทิตาต่อเยาวชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นการส่งเสริมสังคมไปในทางที่เหมาะสมมีความรักความสามัคคีของพระสงฆ์และเยาวชนไม่สร้างปัญหาหรือความเดือดร้อนให้สังคมเป็นหลักคำสอนที่สนับสนุนความปรองดองสามัคคีในสังคม^{๓๕๒}

^{๓๔๖} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทรเกิด, รอง สว.ป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สว.ป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๔๗} สัมภาษณ์, นายชัยวัฒน์ ดวงประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๔๘} สัมภาษณ์ นายทินพล เฉลิมวสุธา, ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๔๙} สัมภาษณ์ นายเชื้อ อ้นจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๕๐} สัมภาษณ์ นายยชญ์ธนศ แฉ่งเจนศิลปธนา, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๕๑} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๕๒} สัมภาษณ์ นายคมภักดิ์ ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

สรุปได้ว่า พระสงฆ์ใช้วิถีชีวิตต่อเยาวชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นการส่งเสริมสังคมไปในทางที่เหมาะสม เยาวชนไม่สร้างปัญหาหรือความเดือดร้อนให้สังคมเป็นหลักคำสอนที่สนับสนุนความปรองดองสามัคคีในสังคม พระสงฆ์สามารถให้กำลังใจผู้ที่ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะผู้ที่ติดยาเสพติดไม่ควรซ้ำเติมไม่ตำหนิข้อบกพร่อง แสดงความยินดีต่อผู้ที่รักษาตัวเองให้ปลอดภัยต่อสิ่งเหล่านี้ พระสงฆ์จะตักเตือนในสิ่งที่ไม่ดีทุกอย่าง ให้คำแนะนำเพื่อปรับตัวแก้ไขตนเองทำสิ่งที่ถูกต้องไม่ผิดกฎหมาย สอนเรื่องโทษของยาเสพติด ให้คนเหล่านั้นปรับเปลี่ยนความประพฤติ การยินดีกับคนที่สามารถปรับตัวให้ตัวเองอยู่ห่างจากปัญหายาเสพติดช่วยให้นักเรียนมีความพยายามในการใช้ชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข ถ้าเขาได้ปลดปล่อยหรือเลิกได้ก็ยินดีกับเขาไปด้วย ยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นทำดีประสบความสำเร็จในการเรียนยิ่งขึ้นไป นักเรียนที่ไม่ติดติดยาเสพติดต้องให้กำลังใจนักเรียนที่ติดสิ่งเสพติดพยายามให้กำลังใจตลอดเวลาให้เขาลดละเลิกให้ได้ เมื่อนักเรียนประสบผลสำเร็จเขาจะเห็นคุณค่าของตัวเอง ให้มีจิตใจไม่ริษยาและมีความยินดีและความปรารถนาดีต่อผู้อื่น การยินดีกับนักเรียนที่ต้องผ่านปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดความเบิกบานยินดีย่อมตามมา

ตารางที่ ๔.๑๗ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านมูทิตา

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	พระสงฆ์สามารถให้กำลังใจผู้ที่ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะผู้ที่ติดยาเสพติดไม่ควรซ้ำเติมไม่ตำหนิข้อบกพร่อง แสดงความยินดีต่อผู้ที่รักษาตัวเองให้ปลอดภัยต่อสิ่งเหล่านี้	๓	๑,๒,๓
๒	พระสงฆ์จะตกใจในสิ่งที่ไม่ดีทุกอย่าง ให้คำแนะนำเพื่อปรับตัวแก้ไขตนเองทำสิ่งที่ถูกต้องไม่ผิดกฎหมาย สอนเรื่องโทษของยาเสพติด ให้คนเหล่านั้นปรับเปลี่ยนความประพฤติ	๒	๗,๑๓
๓	การมอบใบประกาศเกียรติคุณยกย่องชมเชยการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างกำลังใจให้เด็กตระหนักรู้และยินดีที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ให้กำลังใจเพื่อน ให้โอกาสทางสังคมไม่ดูถูกเหยียดหยามให้การยอมรับการกลับคืนมาเป็นคนดีสู่สังคม	๔	๕,๙,๑๐,๑๒
๔	ยินดีเสมอเมื่อรู้ว่ามีคนเลิกยาเสพติดได้ ชื่นชมเมื่อนักเรียนได้รับความดีมีความเจริญด้วยความรู้ความสามารถพลอยชื่นชมยินดีด้วยคุณธรรมที่นักเรียนหรือเยาวชนไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	๒	๑๑,๑๔
๕	ยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นทำดีประสบความสำเร็จในการเรียนยิ่งขึ้นไป นักเรียนที่ไม่ติดติดยาเสพติดต้องให้กำลังใจนักเรียนที่ติดสิ่งเสพติดพยายามให้กำลังใจตลอดเวลาให้เขาลดละเลิกให้ได้	๒	๔,๑๕
๖	การยินดีกับคนที่สามารถปรับตัวให้ตัวเองอยู่ห่างจากปัญหาเสพติดช่วยให้นักเรียนมีความพยายามในการใช้ชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข ถ้าเขาได้ปลดปล่อยหรือเลิกได้ก็ยินดีกับเขาไปด้วย	๒	๖,๑๘
๗	เมื่อนักเรียนประสบผลสำเร็จเขาจะเห็นคุณค่าของตัวเอง มีจิตใจไม่ริษยาและมีความยินดีและความปรารถนาดีต่อผู้อื่น การยินดีกับนักเรียนที่ต้องผ่านปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ	๓	๑๖,๑๗,๑๙
๘	พระสงฆ์ใช้มูทิตาต่อเยาวชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นการส่งเสริมเยาวชนไม่สร้างปัญหาหรือความเดือดร้อนให้สังคม เป็นหลักคำสอนที่สนับสนุนความปรองดองสามัคคีในสังคม	๒	๒๐,๒๑

๔.๓.๒.๔ อุเบกขา

๑) พระสงฆ์ควรควรวางตัวเป็นกลาง คือ ถ้าวรก็รักทั้งหมด ถ้าวรก็ชังทั้งหมด ไม่เอนเอียงไปกับคนที่ไม่ดีดียวและที่สำคัญไม่ไปตำหนิโทษหรือซ้ำเติมผู้ที่ผิดยาเสพติด^{๓๕๓}

๒) เมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้รับโทษทางคณะสงฆ์ได้ปลูกฝังความคิดและนำตัวอย่างตามข่าวที่เกิดขึ้นในสังคม มาเป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิตให้กับนักเรียน^{๓๕๔}

๓) ในข้อนี้พระสงฆ์ได้นำมาเป็นเครื่องมือในการสอนเพราะมองเห็นเป็นรูปธรรมให้นักเรียนได้รู้หลักความเป็นจริงคือทำอะไรได้อย่างนั้น^{๓๕๕}

๔) เป็นการทำให้เกิดความยุติธรรมและเป็นกลางไม่มีอคติทำให้มองเห็นปัญหาและสามารถป้องกันปัญหาเสพติดได้มากขึ้น^{๓๕๖}

๕) ไม่ซ้ำเติมไม่ดูถูกเหยียดหยามเมื่อรู้ว่ามีนักเรียนคนใดมีปัญหาในการใช้ยาเสพติดไม่ทอดทิ้งให้การดูแลบำบัดรักษาฟื้นฟูทางด้านร่างกายและจิตใจให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม^{๓๕๗}

๖) ความเป็นกลางในการทำงานด้านนี้ไม่ใช่หมายถึงการวางเฉยไปทุกเรื่องถ้าระวางเฉยเป็นเรื่องแปลว่าเราไม่ได้ทำอะไรเลยความมีใจเป็นกลางนั้นจะนำมาใช้ต่อเมื่อเราได้ดำเนินการแล้วทุกวิถีทางแต่ไม่สามารถทำอะไรให้ดีขึ้น ให้ทำใจเป็นกลางในหน้าที่ของเราแล้วมองหาหนทางให้เขาได้รับการดูแลเอาใจใส่จากกลุ่มบุคคลอื่นๆ ต่อไป^{๓๕๘}

๗) มองไปแล้วมองว่าเราช่วยเขาแล้วหรือยังบทบาทต้องชัดเจนต้องมองตั้งแต่เริ่มต้องช่วยก่อนช่วยไม่ได้แล้วจริงๆค่อยวางเฉย แต่การนิ่งเฉยเพราะไม่มีข้อมูลแล้วเฉยก็เท่ากับไม่ทราบข้อมูลมาก่อนทั้งๆ ที่ไม่ได้ทำอะไรก็ไม่มีประโยชน์อะไรกับการใช้อุเบกขา^{๓๕๙}

^{๓๕๓} สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตถาวรกร (ชม เตชธมโม), เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๕๔} สัมภาษณ์ พระมหาภุชณพงค์ สมจิตโต, เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๕๕} สัมภาษณ์ พระมหาวิสัย สมาจาโร, เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๕๖} สัมภาษณ์ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๕๗} สัมภาษณ์ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๕๘} สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปัญโญ), เจ้าคณะอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๕๙} สัมภาษณ์ นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน, จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๘) ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำความดีแล้วเมื่อเราจะตั้งใจทำเต็มที่แล้วผลออกมาเป็นอย่างไรก็ยอมรับผลอย่างนั้นโดยมีใจเป็นกลางโดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่ไม่สามารถเลิกลาเสพติดได้นั้น โดยให้คิดว่าเราได้ทำหน้าที่โดยสมบูรณ์แล้ว^{๓๖๐}

๙) เมื่อเราไม่สามารถที่จะให้ความช่วยเหลือเขาได้หรือทำทุกวิถีทางแล้วแต่ไม่อาจจะช่วยได้ เราก็ต้องปล่อยวางในเรื่องนั้น^{๓๖๑}

๑๐) การวางตัวเป็นกลางของพระสงฆ์ไม่เอนเอียงไม่ มีอคติ เนื่องจากว่าการวางตัวเป็นกลางถือเป็นสิ่งที่พระสงฆ์พึงกระทำมากที่สุด พระสงฆ์มีแต่ประชาชนทุกกลุ่มให้การเคารพนับถือมาก หากประพฤติปฏิบัติตนไม่ดีไม่วางตนเป็นกลางจะทำให้ความน่าเชื่อถือการเคารพนับถือลดลงได้ทันที^{๓๖๒}

๑๑) มีการวางตนเป็นกลางไม่เสียใจหรือไม่ดีใจจนเกินไปหากมีการประพฤติไม่ดีก็ต้องถูกตำหนิแต่ต้องตำหนิแต่พองามเมื่อประพฤติถูกต้องสมควรก็ต้องยกย่องชมเชยสรรเสริญในความดีนั้น^{๓๖๓}

๑๒) พระสงฆ์มีความมั่นคงทางด้านอารมณ์มีสมาธิมีสติสุขุมเยือกเย็นนักเรียนเห็นแล้วเลื่อมใสศรัทธาจิตใจของนักเรียนจึงลงสามารถรับรู้และแก้ปัญหาาร่วมกันหาทางออกของปัญหาาร่วมกัน^{๓๖๔}

๑๓) ความมีใจเป็นกลางมองความเป็นจริงไม่เอนเอียงหรือมีอคติที่พระสงฆ์จะต้องนำไปแก้ปัญหายาเสพติดนั้นส่งผลให้เกิดความสำเร็จอย่างยิ่งเพราะนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความรู้ความสามารถครบครันที่แตกต่างด้านอารมณ์จิตใจความก้าวร้าวความอ่อนน้อมการมีสัมมาคารวะการใช้วาจาสุภาพจึงเห็นควรจะต้องทำใจเป็นกลางเพื่อที่จะนำความรู้เรื่องปัญหายาเสพติดให้ได้ประสพผลสำเร็จ^{๓๖๕}

^{๓๖๐} สัมภาษณ์ พระอธิการสุกิตติ อินทวิโร, เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๖๑} สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม์ ธรรมโม, เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๖๒} สัมภาษณ์ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระทอนกิตติวุฒิชัยวิทยา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๖๓} สัมภาษณ์ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๖๔} สัมภาษณ์ นายสำราญ ชีอตรง, ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๖๕} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทร์เกิด, รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

๑๔) ปัญหาต่างๆ ทั้งน้อยใหญ่ส่วนหนึ่งเกิดจากอคติหรือความลำเอียง เพราะผู้ได้รับผลกระทบมักจะแก้ปัญหาด้วยวิธีการผิดๆ เพราะฉะนั้นในการแก้ปัญหาดังๆ หรือการป้องกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาต้องมองด้วยใจเป็นกลางผิดคือผิด ถูกคือถูก ไม่เอนเอียง^{๓๖๖}

๑๕) การแก้ปัญหारेื่องใดไม่ว่าเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ อุเบกขา ถือว่าเป็นส่วนสำคัญมาก เพราะต้องไม่มีอคติ^{๓๖๗}

๑๖) การมองความเป็นกลางไม่โทษฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถึงจะถือว่าใครผิดใครถูกเห็นด้วยในเรื่องนี้^{๓๖๘}

๑๗) ให้มีจิตใจเป็นกลางโดยไม่เข้าเติมเพื่อนมนุษย์ด้วยกันถ้าหากเรามีเมตตาหรือมีความสงสารแล้ว กรุณา คือ การให้ช่วยเหลือและยินดี คือ มุทิตามาแล้วแต่หากนักเรียนมุ่งติดอยู่กับสิ่งเสพติดเรานั้นก็ควรปล่อยวางไม่ต้องนำเอามาเป็นความกังวล คือ ต้องปล่อยให้กฎหมายหรือกฎระเบียบต่างๆ เข้ามาจัดการ^{๓๖๙}

๑๘) อุเบกขามีความสำคัญในทางความคิดหรือปัญญาทำให้การตัดสินใจของเยาวชนเป็นเหตุให้น่าเชื่อถือก้าวหน้าไม่หวั่นไหวง่ายไม่ถูกชักชวนในการทำสิ่งที่ไม่สมควร^{๓๗๐}

๑๙) เมื่อไม่เกิดความอิจฉากันไม่คิดชิงดีชิงเด่นเอาชนะซึ่งกันและกันแต่นำพากันไปสู่ทิศทางที่เจริญและทำให้เห็นหนทางที่ห่างไกลจากการใช้ยาเสพติด^{๓๗๑}

สรุปได้ว่า พระสงฆ์ควรวางตัวเป็นกลางไม่เอนเอียงไม่ตำหนิโทษหรือเข้าเติมผู้ที่ติดยาเสพติด ปลุกฝังความคิดและนำตัวอย่างตามข่าวที่เกิดขึ้นมาเป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิตให้กับนักเรียน อุเบกขามีความสำคัญทางความคิดทำให้การตัดสินใจน่าเชื่อถือก้าวหน้าไม่หวั่นไหวง่ายไม่ถูกชักชวนในการทำสิ่งที่ไม่สมควร เมื่อไม่เกิดความอิจฉากันไม่คิดชิงดีชิงเด่นเอาชนะกันจะนำพากันไปสู่ทิศทางที่เจริญและทำให้ห่างไกลจากการใช้ยาเสพติด การแก้ปัญหาคือต้องไม่มีอคติ มองความเป็นกลางไม่โทษ

^{๓๖๖} สัมภาษณ์ นายทินพล เฉลิมวสุธา, ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๖๗} สัมภาษณ์ นายยชญ์ธนศ แจ่มเจนศิลปธนา, นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๖๘} สัมภาษณ์ นายชัยวัฒน์ ดั่งประดิษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย, จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๖๙} สัมภาษณ์ นายเชื้อ อ้นจินดา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๗๐} สัมภาษณ์ นายคณภัทร์ ผลทอง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๓๗๑} สัมภาษณ์ นายวิรัช ศรีเพชร, ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ซ้ำเติม ถ้าหากเรามีเมตตาหรือมีความสงสารแล้ว นักเรียนมุ่งติดอยู่กับสิ่งเสพติดเรานั้นก็ควรปล่อยวางไม่ต้องนำเอามาเป็นความกังวลก็ต้องปล่อยให้กฎหมายหรือกฎระเบียบต่างๆ เข้ามาจัดการ ความเป็นกลางไม่ใช่หมายถึงการวางเฉยไปทุกเรื่อง ให้ทำใจเป็นกลางในหน้าที่ของเราออกไปแล้วว่าเราช่วยเขาแล้วหรือยังบทบาทต้องชัดเจนมองตั้งแต่เริ่มต้องช่วยก่อนช่วยไม่ได้แล้วจริงๆ ค่อยวางเฉย พระสงฆ์ไม่มีอคติ ไม่ซ้ำเติมไม่ดูถูกเหยียดหยามเมื่อรู้ว่ามีปัญหาในการใช้ยาเสพติดไม่ทอดทิ้งให้การดูแลฟื้นฟูจิตใจให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม การวางตัวเป็นกลางถือเป็นสิ่งที่พระสงฆ์พึงกระทำไม่เสียใจหรือไม่ดีใจจนเกินไป พระสงฆ์มีความมั่นคงทางด้านอารมณ์มีสติ สุขุมเยือกเย็นนักเรียนเห็นแล้วเลื่อมใสศรัทธา ความมีใจเป็นกลางไม่เอนเอียงหรือมีอคติที่พระสงฆ์นำไปแก้ปัญหายาเสพติดส่งผลให้เกิดความสำเร็จอย่างยิ่ง การป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนต้องมองด้วยใจเป็นกลางผิดคือผิด ถูกคือถูก ไม่เอนเอียง

ตารางที่ ๔.๑๘ วิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านอุเบกขา

ข้อ	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 21)	
		จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	พระสงฆ์วางตัวเป็นกลางไม่เอนเอียงไม่ตำหนิโทษหรือซ้ำเติมผู้ที่ติดยาเสพติด ปลุกฝังการดำเนินชีวิตให้กับนักเรียน	๒	๒,๓
๒	ไม่มีอคติ ไม่ซ้ำเติมไม่ดูถูกเหยียดหยามเมื่อรู้ว่ามีนักเรียนคนใดมีปัญหาในการใช้ยาเสพติดไม่ทอดทิ้งให้การดูแลฟื้นฟูจิตใจให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม	๓	๔,๕,๑๐
๓	ความเป็นกลางไม่ใช่หมายถึงการวางเฉยไปทุกเรื่อง ให้ทำใจเป็นกลางในหน้าที่ของเรามองไปแล้วว่าเราช่วยเขาแล้วหรือยังต้องช่วยก่อนช่วยไม่ได้แล้วจริงๆ ค่อยวางเฉย	๒	๑,๑๑
๔	เมื่อเราจะตั้งใจทำเต็มที่แล้วผลออกมาเป็นอย่างไรก็ยอมรับผลอย่างนั้นโดยมีใจเป็นกลาง เมื่อเราทำทุกวิถีทางแล้วแต่ไม่อาจจะช่วยได้ เราก็ต้องปล่อยวางในเรื่องนั้น	๒	๖,๗
๕	การวางตัวเป็นกลางถือเป็นสิ่งที่พระสงฆ์พึงกระทำไม่เสียใจหรือไม่ดีใจจนเกินไป พระสงฆ์มีความมั่นคงทางด้านอารมณ์มีสมาธิสติสุขุมเยือกเย็นนักเรียนเห็นแล้วเลื่อมใสศรัทธา	๓	๑๒,๑๓,๑๔
๖	ความมีใจเป็นกลางไม่เอนเอียงหรือมีอคติ การป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนต้องมองด้วยใจเป็นกลางผิดคือผิด ถูกคือถูก ไม่เอนเอียง	๒	๑๕,๑๖
๗	การแก้ปัญหาต้องไม่มีอคติ มองความเป็นกลางไม่โทษฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ซ้ำเติม ถ้าหากเรามีความสงสารแล้วนักเรียนมุ่งติดอยู่กับสิ่งเสพติดเรานั้นก็ควรปล่อยวางไม่ต้องนำมาเป็นความกังวลต้องปล่อยให้กฎหมายหรือกฎระเบียบต่างๆ เข้ามาจัดการ	๓	๑๗,๑๘,๑๙
๘	อุเบกขาทำให้การตัดสินใจน่าเชื่อถือก้าวหน้าไม่หวั่นไหวง่ายเมื่อไม่เกิดความอิจฉากันไม่คิดชิงดีชิงเด่นเอาชนะกันจะนำพากันไปสู่ทิศทางที่เจริญและทำให้ห่างไกลจากการใช้ยาเสพติด	๒	๒๐,๒๑

๔.๔ งานวิจัยเชิงปริมาณ

๔.๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณของการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

๔.๔.๑.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่เรียน และสถานภาพทางครอบครัว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=๓๖๗)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๕๙	๔๓.๔
หญิง	๒๐๘	๕๖.๖
รวม	๓๖๗	๑๐๐.๐
อายุ		
๑๒ ปี	๗	๑.๖
๑๓ - ๑๕ ปี	๓๗	๑๐.๑
๑๖ - ๑๘ ปี	๓๑๓	๘๕.๕
มากกว่า ๑๘ ปีขึ้นไป	๑๐	๒.๗
รวม	๓๖๗	๑๐๐.๐
ระดับชั้นที่เรียน		
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	๑๓	๓.๓
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	๓๕๔	๙๖.๗
อื่นๆ โปรดระบุ		
รวม	๓๖๗	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ) (n=๓๖๗)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพทางครอบครัว		
อาศัยอยู่กับบิดา มารดา	๑๙๖	๕๓.๖
อาศัยอยู่กับบิดา	๔๖	๑๒.๖
อาศัยอยู่กับมารดา	๗๓	๑๙.๙
อาศัยอยู่กับญาติ	๔๕	๑๒.๓
อื่นๆ โปรดระบุ	๗	๑.๖
รวม	๓๖๗	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑๙ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับชั้นที่เรียน สถานภาพทางครอบครัว ดังนี้

เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน ๒๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๖ และชาย จำนวน ๑๕๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๑๖ - ๑๘ ปี จำนวน ๓๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๕ รองลงมาอายุ ๑๓ - ๑๕ ปี จำนวน ๓๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑ รองลงมาอายุมากกว่า ๑๘ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒.๗ และมีอายุ ๑๒ ปี จำนวน ๖ รูป คิดเป็นร้อยละ

ระดับชั้นที่เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๓๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๗ และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๑๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓.๓

สถานภาพทางครอบครัว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดา มารดา จำนวน ๑๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๖ รองลงมาอาศัยอยู่กับมารดา จำนวน ๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๙ รองลงมาอาศัยอยู่กับบิดา จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖ รองลงมาอาศัยอยู่กับญาติ จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓ และอื่นๆ โปรดระบุ จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๖

๔.๔.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวคิดการป้องกันปัญหาเสพติด

ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการให้ข่าวสาร ด้านการให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก ด้านเพื่อนเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน ด้านการให้การศึกษากับการทำงาน ด้านการสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว ด้านการให้ทางเลือก มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๓๘ ถึงตารางที่ ๔.๔๔ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๐ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม (n=๓๖๗)

ลำดับ	การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	ด้านการให้ข่าวสาร	๓.๓๐	๐.๘๔๑	ปานกลาง
๒	ด้านการให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก	๓.๓๙	๐.๗๗๗	ปานกลาง
๓	ด้านการเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน	๓.๒๙	๐.๘๔๕	ปานกลาง
๔	ด้านการให้การศึกษากับการทำงาน	๓.๔๘	๐.๘๑๙	ปานกลาง
๕	การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในวัดและโรงเรียน	๓.๓๒	๐.๘๒๐	ปานกลาง
๖	ด้านการให้ทางเลือก	๓.๒๗	๐.๘๓๑	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๓๔	๐.๗๔๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๐พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวคิดการป้องกันปัญหาเสพติด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๓๔) และมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๐.๗๔๖) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๑ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
จังหวัดสระบุรี ด้านการให้ข่าวสาร (n=๓๖๗)

ลำดับ	การการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกัน ปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้าน การให้ข่าวสาร	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	พระสงฆ์มีบทบาทเข้าไปจัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ข่าวสารความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับโทษภัยของ ยาเสพติดภายในโรงเรียน	๓.๒๒	๑.๐๕๕	ปานกลาง
๒	พระสงฆ์มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนเพื่อให้ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	๓.๒๙	๐.๙๕๐	ปานกลาง
๓	พระสงฆ์มีการจัดอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมให้ความรู้กับนักเรียนถึงโทษภัยของยาเสพติด เพื่อให้ห่างไกลจากยาเสพติด	๓.๔๘	๐.๙๔๑	ปานกลาง
๔	มีพระวิทยากรมาบรรยายภายในโรงเรียนให้ความรู้ เกี่ยวกับสถานการณ์ความรุนแรงในการแพร่ระบาดของ ของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนอย่างสม่ำเสมอ	๓.๓๖	๐.๙๖๘	ปานกลาง
๕	พระสงฆ์มีการรณรงค์เตือนภัยเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด ผ่านสื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ แผ่นซีดี ให้กับนักเรียน อย่างต่อเนื่อง	๓.๒๐	๑.๐๐๒	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๓๐	๐.๘๔๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี
ตามแนวคิดการป้องกันปัญหาเสพติด ด้านการให้ข่าวสาร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๓๐)
และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๐.๘๔๑) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมี
ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๒ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
จังหวัดสระบุรี ด้านการให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก (n=๓๖๗)

ลำดับ	การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกัน ปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้าน การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	พระสงฆ์มีบทบาทในการส่งเสริมให้เยาวชนฝึกทักษะ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมในการแก้ไข ปัญหาเสพติด	๓.๔๐	๐.๙๒๑	ปานกลาง
๒	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้งภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ	๓.๖๑	๐.๙๒๙	มาก
๓	พระสงฆ์มีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทาง พระพุทธศาสนาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	๓.๔๑	๐.๙๒๙	ปานกลาง
๔	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้มีการจัดโปรแกรมศึกษา การป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดโดยใช้สื่อ DVD หรือวีดิทัศน์ในการสอน เพื่อให้นักเรียนมองเห็นภาพ และโทษของยาเสพติดที่ชัดเจน	๓.๑๓	๐.๙๗๔	ปานกลาง
๕	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมด้านจิตใจ สร้างความเข้มแข็งมั่นคงของจิตใจและสภาพจิตที่ดี ให้กับนักเรียน เพื่อหลีกเลี่ยงตนเองจากยาเสพติด	๓.๔๒	๐.๙๑๗	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๓๙	๐.๗๗๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี
ตามแนวคิดการป้องกันปัญหาเสพติด ด้านการให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก อยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๓๙) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๐.๗๗๗) เมื่อพิจารณาแต่ละ
ข้อพบว่า ข้อ ๒. กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๓ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
จังหวัดสระบุรี ด้านการเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน
(n=๓๖๗)

ลำดับ	การการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกัน ปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้าน การเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้โรงเรียนจัดตั้งกลุ่ม อาสาสมัครนักเรียนเพื่อเฝ้าระวัง และประสานการ ดำเนินกิจกรรมกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายา เสพติด	๓.๑๙	๐.๙๗๕	ปานกลาง
๒	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนมีความกล้าหาญ เมื่อพบเห็นเพื่อนนักเรียนมีพฤติกรรมเข้าไปเกี่ยวข้องกับ กับเสพยาเสพติดจะแจ้งให้ครูทราบทันที	๓.๓๒	๐.๙๖๕	ปานกลาง
๓	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมในการกระตุ้นให้นักเรียน เห็นความสำคัญเรื่องปัญหาเสพติด และมีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	๓.๓๑	๐.๙๙๐	ปานกลาง
๔	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนสอดส่องดูแลเมื่อ รู้ว่าเพื่อนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจะเข้าไปให้ กำลังใจและชักชวนให้เลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	๓.๒๙	๐.๙๕๐	ปานกลาง
๕	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนมีการป้องกัน ตนเองและคอยตักเตือนเพื่อนให้ระวังและปฏิเสธทันที เมื่อมีบุคคลแปลกหน้าให้สิ่งของเพื่อจูงใจให้ใช้ยาเสพ ติด	๓.๓๙	๑.๐๐๕	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๒๙	๐.๘๔๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี
ตามแนวคิดการป้องกันปัญหาเสพติด ด้านการเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X}$ =๓.๒๙) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๐.๘๔๕) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า
กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับ
ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๔ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
จังหวัดสระบุรี ด้านการให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน (n=๓๖๗)

ลำดับ	การการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกัน ปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้าน การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม มีวินัย เคารพกฎ/ระเบียบ กติกาสังคม และการทำงาน ไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด	๓.๖๑	๐.๙๖๑	ปานกลาง
๒	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของ ตนเองอย่างเต็มความสามารถ ยอมรับคำแนะนำ คำวิพากษ์วิจารณ์ได้ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไข	๓.๔๘	๐.๙๘๒	ปานกลาง
๓	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความเสียสละเพื่อ ประโยชน์ส่วนรวม เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รู้จักรักษาสិทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น	๓.๕๗	๐.๙๓๓	ปานกลาง
๔	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนให้นักเรียนรู้จักพิจารณาใช้สติ ปัญญาแก้ไขปัญหาในการทำงานรวมกลุ่มกับผู้อื่น ยอมรับความคิดของผู้อื่นโดยไม่ใช้อารมณ์และความคิด ตนเองเป็นใหญ่	๓.๕๒	๐.๙๗๐	ปานกลาง
๕	พระสงฆ์จัดกิจกรรมแนะแนวให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ นักเรียนสนใจ และวางแผนเป้าหมายของตนเองใน อนาคต	๓.๒๕	๐.๙๔๖	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๔๘	๐.๘๑๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี
ตามแนวคิดการป้องกันปัญหายาเสพติด ด้านการให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน อยู่ในระดับปาน
กลาง ($\bar{X}$ =๓.๔๘) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๐.๘๑๙) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ
พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันใน
ระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๕ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
จังหวัดสระบุรี ด้านการสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในวัดและโรงเรียน (n=๓๖๗)

ลำดับ	การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกัน ปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้าน การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	พระสงฆ์ปลุกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนรู้ว่าครอบครัว และ ญาติพี่น้องของนักเรียนจะเสียใจ และรับไม่ได้หาก พบว่านักเรียนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	๓.๔๗	๐.๙๖๗	ปานกลาง
๒	พระสงฆ์มีการส่งเสริมให้ความรู้กับนักเรียนถึงโทษภัย ของยาเสพติดที่เกิดกับตนเอง ครอบครัว และคนรอบ ข้าง เพื่อให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด	๓.๔๖	๐.๙๘๓	ปานกลาง
๓	พระสงฆ์มีบทบาทประสานกับพ่อแม่ และญาติพี่น้อง ของนักเรียนคอยตักเตือนอยู่เสมอว่าห้ามเข้าไป เกี่ยวข้องกับหรือเสพยาเสพติด	๓.๑๕	๑.๐๔๒	ปานกลาง
๔	พระสงฆ์มีการจัดอบรมให้ผู้ปกครองสร้างความ ตระหนักในการดูแลเอาใจใส่บุตรหลานของตนเอง ไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	๓.๒๕	๑.๐๓๙	ปานกลาง
๕	พระสงฆ์มีการจัดอบรมให้ผู้ปกครองนักเรียนนำ หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันเพื่อเสริมสร้างครอบครัวให้อบอุ่น	๓.๒๘	๑.๐๔๒	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๓๒	๐.๘๒๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี
ตามแนวคิดการป้องกันปัญหายาเสพติด การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในวัดและโรงเรียน อยู่ในระดับปาน
กลาง ($\bar{X}$ =๓.๓๒) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๐.๘๒๐) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ
พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันใน
ระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๖ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
จังหวัดสระบุรี ด้านการให้ทางเลือก
(n=๓๖๗)

ลำดับ	การการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกัน ปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้าน การให้ทางเลือก	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	พระสงฆ์มีบทบาทแนะแนวให้คำปรึกษากับนักเรียน เมื่อเกิดความเครียดหรือมีปัญหาเพื่อน หรือ ครอบครัว โดยไม่ไป	๓.๓๔	๐.๙๖๕	ปานกลาง
๒	พระสงฆ์มีการประสานกับครูและนักเรียนที่เป็นแกน นำให้ช่วยดูแล/เฝ้าระวัง นักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงใน โรงเรียน	๓.๒๔	๐.๙๘๗	ปานกลาง
๓	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมา ให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	๓.๓๕	๑.๐๐๖	ปานกลาง
๔	พระสงฆ์และครูร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนที่หลง ผิดเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดสั่งสอนอบรมให้กลับตัว เป็นคนดี และส่งเสริมแนะนำอาชีพให้กับนักเรียน	๓.๓๑	๐.๙๕๑	ปานกลาง
๕	พระสงฆ์มีบทบาทประสานกับเจ้าหน้าที่จากสำนักงาน ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) มาเป็น วิทยากรให้ความรู้เรื่องกฎหมายและโทษของยาเสพติด ภายในโรงเรียนอย่างน้อยเทอมละ ๑ ครั้ง	๓.๑๓	๑.๐๖๑	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๒๗	๐.๘๓๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี
ตามแนวคิดการป้องกันปัญหาเสพติด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๒๗) และเป็น
ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๐.๘๓๑) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความ
คิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

๔.๔.๑.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔

ผลการวิเคราะห์ การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขา มีรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๔.๔๕ ถึงตารางที่ ๔.๔๙ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๗ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ โดยภาพรวม (n=๓๖๗)

ลำดับ	การการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามหลักพรหมวิหาร ๔ โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	ด้านเมตตา	๓.๔๒	๐.๘๒๑	ปานกลาง
๒	ด้านกรุณา	๓.๓๗	๐.๘๐๓	ปานกลาง
๓	ด้านมุทิตา	๓.๓๒	๐.๗๘๘	ปานกลาง
๔	ด้านอุเบกขา	๓.๕๑	๐.๗๙๘	มาก
ภาพรวม		๓.๔๑	๐.๗๓๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๔๑) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๐.๗๓๘) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านอุเบกขา กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๘ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
จังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านเมตตา (n=๓๖๗)

ลำดับ	การการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกัน ปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตาม หลักพรหมวิหาร ๔ ด้านเมตตา	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนสร้างความรัก ความสามัคคีในกลุ่มเพื่อน อุทิศตนและเวลาให้การ เรียนไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	๓.๕๐	๐.๙๙๐	มาก
๒	พระสงฆ์มีบทบาทในการให้คำปรึกษา และรับฟัง ปัญหาของนักเรียนและช่วยหาทางออกที่เหมาะสม โดยไม่หันไปพึ่งพายาเสพติด	๓.๓๗	๐.๙๗๖	ปานกลาง
๓	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนเป็นกัลยาณมิตร กับเพื่อนทั้งในชั้นเรียนและต่างชั้นเรียน ช่วยแนะนำสิ่ง ที่เป็นประโยชน์ให้กับเพื่อน	๓.๕๑	๐.๙๒๔	มาก
๔	พระสงฆ์ช่วยอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ ดี ช่วยเหลือเกื้อกูล และมีความเมตตาอารีกับเพื่อน นักเรียนที่มีปัญหา หรือมีฐานะด้อยกว่าตนเอง	๓.๔๖	๐.๙๔๑	ปานกลาง
๕	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้ความรู้กับนักเรียน เกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่เอื้อต่อการใช้ยาเสพติดภายใน โรงเรียน	๓.๒๙	๐.๙๖๗	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๔๒	๐.๘๒๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลัก
พรหมวิหาร ๔ ด้านเมตตา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๔๒) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน
มาก (S.D.=๐.๘๒๑) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า ข้อ ๑. และข้อ ๓. กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่
ในระดับมาก ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๙ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
จังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านกรุณา (n=๓๖๗)

ลำดับ	การการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกัน ปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตาม หลักพรหมวิหาร ๔ ด้านกรุณา	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	พระสงฆ์มีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาที่ดีและให้ คำแนะนำกับนักเรียนเมื่อมีปัญหา เพื่อหลีกเลี่ยงการ ถูกชักชวนให้ไปทดลองใช้ยาเสพติดเพื่อแก้ปัญหา	๓.๓๐	๐.๙๖๐	ปานกลาง
๒	พระสงฆ์มีความเอาใจใส่แนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ และสิ่งที่เป็นโทษให้กับนักเรียนอย่างจริงจัง	๓.๓๕	๐.๙๙๒	ปานกลาง
๓	พระสงฆ์จัดหาเอกสารและตำราที่เป็นประโยชน์ เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียนสม่ำเสมอ	๓.๒๙	๐.๙๗๓	ปานกลาง
๔	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนมีความเสียสละ รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือเมื่อเพื่อนประสบปัญหาตาม กำลังความสามารถ	๓.๔๖	๐.๙๓๕	ปานกลาง
๕	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนละเว้นการกระทำ หรือล้อเลียนสิ่งที่เป็นปมด้อยของเพื่อนให้เกิดความ กระทบกระเทือนทางด้านอารมณ์ และจิตใจ	๓.๔๘	๐.๙๑๕	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๓๗	๐.๘๐๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลัก
พรหมวิหาร ๔ ด้านกรุณา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๓๗) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน
มาก (S.D.=๐.๘๐๓) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุก
ข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๓๐ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
จังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านมูทิตา (n=๓๖๗)

ลำดับ	การการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกัน ปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตาม หลักพรหมวิหาร ๔ ด้านมูทิตา	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	พระสงฆ์มีการมอบรางวัลให้กับนักเรียนที่มีผลการเรียนดี และมีความประพฤติดี เพื่อเป็นขวัญกำลังใจตามความเหมาะสม และเป็นแบบอย่างให้เพื่อนนำไปปฏิบัติ	๓.๒๔	๐.๙๕๙	ปานกลาง
๒	พระสงฆ์มีส่วนช่วยโรงเรียนสอดส่องดูแลทุกข์สุขของนักเรียน คิดทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด	๓.๓๓	๐.๙๕๕	ปานกลาง
๓	พระสงฆ์มีบทบาทช่วยสนับสนุนในการเผยแพร่ผลงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของนักเรียน	๓.๒๖	๐.๙๓๗	ปานกลาง
๔	พระสงฆ์ร่วมแสดงความยินดีกับนักเรียนที่มีผลงานดีเด่น หรือสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนในด้านต่างๆ	๓.๓๔	๐.๙๗๗	ปานกลาง
๕	พระสงฆ์ช่วยอบรมสั่งสอนให้นักเรียนไม่โอ้อวดริษยาใครที่ได้ดีกว่าไม่ว่ากรณีใดๆ	๓.๔๓	๐.๙๗๙	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๓๒	๐.๙๘๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านมูทิตา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๓๒) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๐.๙๘๘) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๓๑ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
จังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านอุเบกขา (n=๓๖๗)

ลำดับ	การการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกัน ปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตาม หลักพรหมวิหาร ๔ ด้านอุเบกขา	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนนักเรียนทุกคนด้วยความเต็มใจ และเท่าเทียมกันโดยไม่มีเงื่อนไข ไม่มีอคติความ ลำเอียง	๓.๔๗	๐.๙๖๗	ปานกลาง
๒	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนนักเรียนทุกคนให้มีความซื่อสัตย์ และเที่ยงธรรม ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นที่ ไว้วางใจของพ่อแม่ ครูอาจารย์ และเพื่อน	๓.๕๔	๐.๙๑๗	มาก
๓	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนนักเรียนทุกคนให้ยกย่อง สรรเสริญผู้ที่ทำความดี หรือทำประโยชน์ให้กับ ส่วนรวมอย่างเสมอภาคด้วยใจเป็นกลางไม่ลำเอียง	๓.๕๕	๐.๙๑๖	มาก
๔	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนนักเรียนเชื่อฟังคำตักเตือนของ พ่อแม่ และครู ไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือเสพยาเสพติด	๓.๕๖	๐.๙๒๕	มาก
๕	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนนักเรียนทุกคนให้รู้ถึงพิษภัยของ ยาเสพติดเป็นอย่างดี และไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือ เสพยาเสพติดทุกชนิด	๓.๔๖	๐.๙๗๕	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๕๑	๐.๗๙๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริม
บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลัก
พรหมวิหาร ๔ ด้านอุเบกขา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๕๑) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก
(S.D.=๐.๗๙๘) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า ข้อ ๑. และ ข้อ ๕. กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ใน
ระดับปานกลาง และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับมาก

๔.๔.๒ สรุปวิเคราะห์ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๖๗ รูป/คน เพื่อหา ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ในด้านต่างๆ ได้ผลการศึกษาดังนี้

๑) ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๖ และชาย จำนวน ๑๕๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๑๖ - ๑๘ ปี จำนวน ๓๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๕ รองลงมาอายุ ๑๓ - ๑๕ ปี จำนวน ๓๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑ รองลงมาอายุมากกว่า ๑๘ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒.๗ และมีอายุ ๑๒ ปี จำนวน ๖ รูป คิดเป็นร้อยละ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๓๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๗ และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๑๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓.๓

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพทางครอบครัวอาศัยอยู่กับบิดา มารดา จำนวน ๑๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๖ รองลงมาอาศัยอยู่กับมารดา จำนวน ๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๙ รองลงมาอาศัยอยู่กับบิดา จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖ รองลงมาอาศัยอยู่กับญาติ จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓ และอื่นๆ โปรดยกเว้น จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๖

๒) ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวคิดการป้องกันยาเสพติด

นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวคิดการป้องกันยาเสพติด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๔$) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลาง ($S.D. = ๐.๗๔๖$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ด้านการให้ข่าวสาร อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๐$) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก ($S.D. = ๐.๘๔๑$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ด้านการให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๙$) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันปานกลาง ($S.D. = ๐.๗๗๗$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ด้านการเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันปานกลาง ($S.D. = 0.845$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ด้านการให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันปานกลาง ($S.D. = 0.819$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ด้านการสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในวัดและโรงเรียน อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันปานกลาง ($S.D. = 0.820$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ด้านการให้ทางเลือก อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันปานกลาง ($S.D. = 0.831$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

๒) ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔

นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลาง ($S.D. = 0.738$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านอุเบกขา กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง

ด้านเมตตา อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก ($S.D. = 0.821$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า ข้อ ๑. และข้อ ๓. กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง

ด้านกรุณา อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก ($S.D. = 0.803$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ด้านมุทิตา อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก ($S.D. = 0.788$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ด้านอนุเบกขา อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}=3.51$) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก ($S.D.=0.748$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า ข้อ ๑. และ ข้อ ๕. กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับมาก

๔.๕ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อประเมินผลหาแนวทางการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี และแสวงหาความคิดเห็นที่สอดคล้องกันบางประการ รวมทั้งข้อเสนอแนะโดยการระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑๐ รูปหรือคนมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. สภาพทั่วไปของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

การส่งเสริมพระสงฆ์ได้มีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศชาติที่ทุกภาคส่วนควรมีส่วนร่วมในการแก้ไข

โดยนำหลักการจัดการ 4M มาเป็นตัวขับเคลื่อนบทบาทเพราะถือเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นตัวบ่งชี้ว่ามีจุดอ่อนในข้อใดจะได้นำไปแก้ปัญหาดังกล่าว การวิเคราะห์ SWOT ควรแยกปัจจัยภายในภายนอกให้ชัดเจน ควรแยกประเด็นแต่ละประเด็นให้ชัดเจนลงไป ในส่วนของโมเดลองค์ความรู้ควรเขียนให้ชัดเจนนำหลักพรหมวิหาร ๔ มาบูรณาการกับแนวคิดการป้องกันยาเสพติด^{๓๗๒}

๒. ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

พระสงฆ์ควรมีส่วนร่วมป้องกันปัญหายาเสพติดในกรอบของพระพุทธศาสนาที่จะช่วยแก้ปัญหายาเสพติดได้ เช่น บวร คือ บ้าน วัด โรงเรียน สิ่งนี้คือสิ่งสำคัญสามส่วนร่วมมือกันและดึงครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถือว่าพระสงฆ์ใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมถึงการมีบทบาทที่จะเข้ามาช่วยดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดถือว่าเป็นส่วนสำคัญไม่ว่าจะเป็นเรื่องการให้ความรู้การให้กล่อมเกล่าจิตใจแต่สิ่งที่สำคัญคือครอบครัวของเด็กๆ เหล่านั้นต้องมีส่วนร่วม ถ้ามองในส่วนหลัก 4M ทางพระสงฆ์อาจจะมีปัญหาแต่ถ้ามองในหลักของการมีส่วนร่วมคือร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐในส่วนสนับสนุนของอุปกรณ์และงบประมาณเหล่านี้ก็จะมาให้พระสงฆ์ได้ดำเนินกิจกรรมที่จะช่วยในการป้องกันได้^{๓๗๓}

^{๓๗๒} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผศ.ดร. อุทัย สติมัน, อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, ๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

^{๓๗๓} สนทนากลุ่มเฉพาะ พ.ต.ต. ประสาร ธนะทรัพย์ทอง, สารวัตรป้องกันปราบปรามสารวัตรภูธร มวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

๓. รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

แนวทางของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเรื่องการป้องกันปัญหายาเสพติด มีความสอดคล้องกับเนื้อหาในงานวิจัยโดยเฉพาะหลักพรหมวิหาร ๔ สามารถไปปรับใช้ในการป้องกันปัญหายาเสพติดได้คือให้มีจิตเมตตากับเด็กนักเรียนเพราะปัจจุบันในการค้าหรือจำหน่ายยาเสพติดเป็นปัญหาในสังคมมากโดยเฉพาะในสถานศึกษาและวัยรุ่น เพราะในปัจจุบันในการซื้อขายหรือจำหน่ายยาเสพติดจะใช้เด็กมีส่วนของการนำส่งเพื่อตบตาเจ้าหน้าที่อีกทั้งยังมีกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กจึงทำให้ยากต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงเป็นช่องว่างให้กระบวนการของผู้ค้าในปัจจุบันจะอาศัยเด็กในการส่งยาเสพติดเพราะอาศัยช่องว่างทางกฎหมายในสิทธิคุ้มครองเด็กจึงทำให้ยากต่อการจับกุมและดำเนินคดี การส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ควรจะมีส่วนในการเข้าไปให้ความรู้หรือแนะนำกฎหมายที่เป็นช่องว่างนี้เพื่อไม่ให้เด็กตกเป็นเครือข่ายของยาเสพติด^{๓๗๔}

ในส่วนจุดเด่นเป็นรูปแบบหรือกลไกที่จะเข้าไปส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ เพราะถ้ามองโดยหลักการที่ชัดเจนคือเจ้าหน้าที่ตำรวจมองว่าพระสงฆ์ในพื้นที่ทั้งหมดในจังหวัดสระบุรีและคิดว่าพระสงฆ์มีความสามารถที่จะดูแลประชาชนในแต่ละชุมชนเพื่อป้องกันยาเสพติด ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเข้าไปสนับสนุนให้ท่านเป็นหน่วยบำบัดหรือป้องกันยาเสพติดหรือ เป็นศูนย์คัดกรองยาเสพติด เป็นศูนย์ให้ข้อมูลยาเสพติด เพราะถ้ามีเด็กติดยาเสพติดจะสามารถเข้ามาบวชและมาบำบัดได้และเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปส่งเสริมวัดทุกวัดในจังหวัดสระบุรีให้เข้ามามีบทบาทดูแลเรื่องการป้องกันปัญหายาเสพติด ดังนั้นต้องมองให้ชัดเจนว่าบทบาทของพระสงฆ์ทำอะไรเมื่อเด็กเข้าไปหาเช่นให้คำปรึกษา การให้ทางเลือกดังนั้นต้องบอกให้ชัดเจนในตัวของท่าน^{๓๗๕}

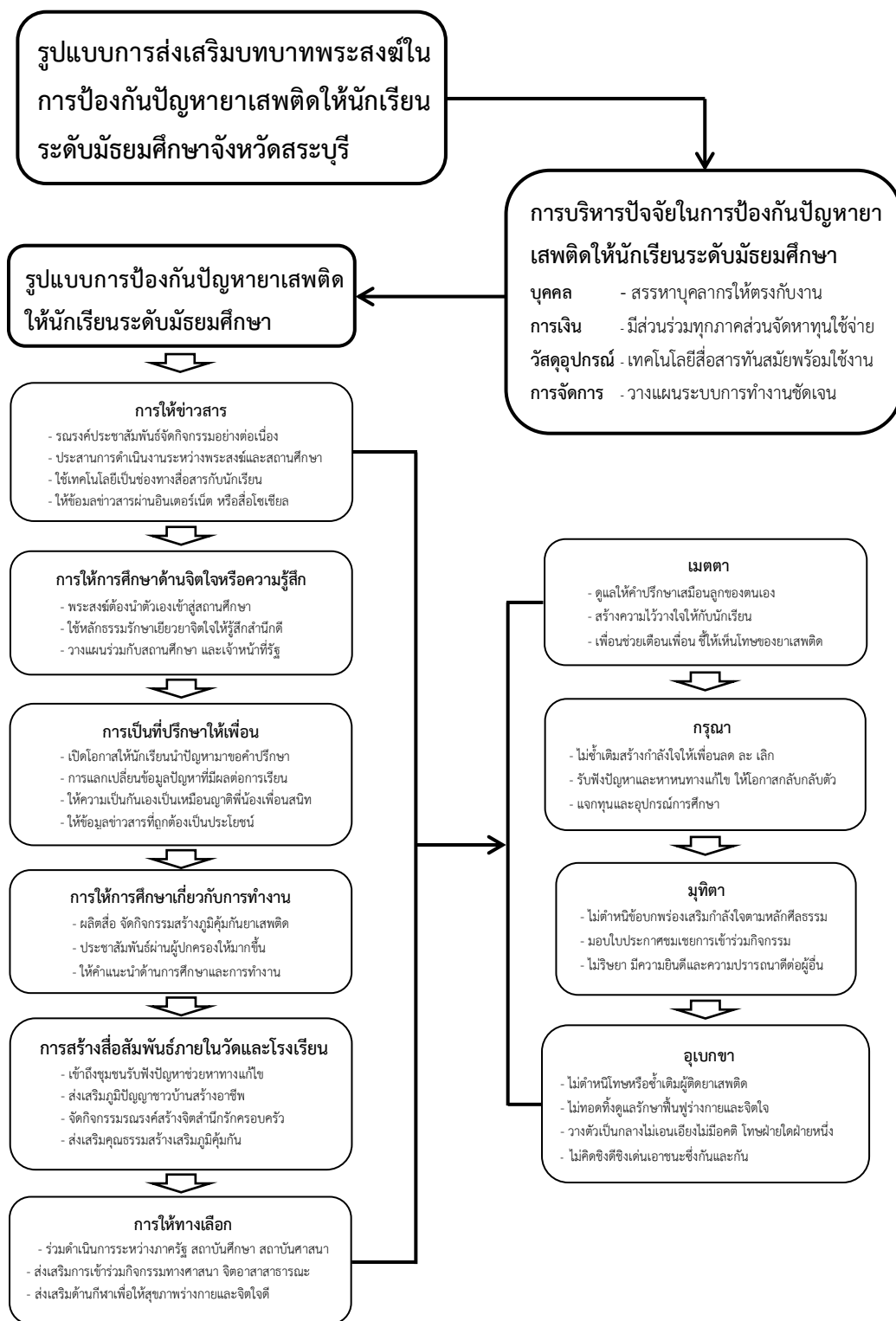
ในส่วนของการวางกรอบแนวคิดของรูปแบบการส่งเสริม ซึ่งมีทั้งหมด ๖ ด้านควรนำมาวางไว้ในตัวแปรตามเพราะในตัวแปรตามระบุไว้ชัดเจนว่ารูปแบบของการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดเพราะเพราะลักษณะการเขียนกรอบแนวคิดได้นำแนวคิดไปวางไว้ในส่วนของตัวแปรต้น ในส่วนขององค์ความรู้ยังตอบไม่ชัดว่าในแต่ละด้านจะส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์เป็นรูปร่างได้อย่างไร ดังนั้นองค์ความรู้ต้องมีการอธิบายให้ชัดเจนมากขึ้น^{๓๗๖}

^{๓๗๔} สทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.อ. ณิชทัศย์ หาเคน, รองสารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจภูธรเมืองสระบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

^{๓๗๕} สทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

^{๓๗๖} สทนากลุ่มเฉพาะ พระมหาสุมน์ สุนนโท, ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

แผนภาพที่ ๔.๒ แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๒ ผู้วิจัยขอสรุปขั้นตอนการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามรูปแบบใหม่ที่ได้จากการทำวิจัย สรุปได้ว่า รูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจะต้องประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการตามลำดับ คือ ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาปัจจุบันในการดำเนินงานของพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยม ตามกระบวนการขั้นตอน คือ บุคคล การเงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เพื่อให้รับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อปรับปรุงกระบวนการขั้นตอน หาจุดอ่อนจุดแข็ง ร่วมกันตรวจสอบทำให้เกิดการปรับปรุงเพื่อลดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน นำไปสู่แนวทางการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา คือ ๑) การให้ข่าวสาร ๒) การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก ๓) การเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน ๔) การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน ๕) การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในวัดและโรงเรียน และ ๖) การให้ทางเลือก เชื่อมโยงกับหลักพุทธธรรมพรหมวิหาร ๔ ได้แก่ ๑) เมตตา ๒) กรุณา ๓) มุทิตา ๔) อุเบกขา ที่นำมาใช้ในการป้องกันปัญหาเสพติดโดยการดำเนินการร่วมกันระหว่างภาครัฐ สถาบันศึกษา สถาบันศาสนา ดังนี้

๑. การบริหารจัดการในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามแนวคิดปัจจัย (4M)

๑) ด้านบุคคล สรรหาบุคลากรให้ตรงกับงาน คือ บุคลากรมีความรู้ถึงวิธีการแนะนำนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด พัฒนาบุคลากรในการนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ช่วยแก้ไขปัญหาเสพติดให้กับนักเรียนได้อย่างแท้จริง จัดอบรมความรู้เรื่องยาเสพติดให้กับพระสงฆ์เพื่อให้ใช้ทักษะความรู้ของตนเองนำมาปฏิบัติให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริงให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมพระสงฆ์ในพื้นที่ให้มีบทบาทเต็มทีในการช่วยรณรงค์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ฝึกอบรมนักเรียนเพื่อเป็นตัวแทนในการช่วยสอดส่องดูแลเพื่อนนักเรียนไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งในและนอกเวลาเรียน

๒) การเงิน คณะสงฆ์ต้องมีบทบาทในการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนในการดำเนินงานสำหรับการส่งเสริมความรู้เรื่องการป้องกันยาเสพติด ประสานกับหน่วยงานของรัฐและทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมจัดหาทุนใช้จ่าย เพื่อส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด มีการจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานของรัฐ และสถานศึกษา เปิดรับการบริจาคจากญาติโยมที่เห็นความสำคัญของปัญหาเสพติด

๓) วัสดุอุปกรณ์ ประสานความร่วมมือกันระหว่างพระสงฆ์กับหน่วยงานภาครัฐในการจัดทำป้ายการรณรงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จัดหาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีสื่อสาร

ทันสมัยพร้อมใช้งานเพื่อการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ มีการระดมทรัพยากรในชุมชน มาช่วยสนับสนุน ร่วมกันจัดตั้งสถานที่หรือสำนักงานเพื่อปฏิบัติงานในสถานศึกษา

๔) การจัดการ มีวางแผนระบบการทำงานชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยทางคณะสงฆ์ต้องมีการประสานกับโรงเรียนในวางแผนการสร้างภูมิป้องกันทางด้านจิตใจให้นักเรียนให้มีความเข้มแข็ง หน่วยงานรัฐต้องมียุทธศาสตร์ให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการวางแผนการป้องกันยาเสพติด มีการจัดอบรมความรู้ในเรื่องสมุนไพรที่สามารถนำมาใช้ในการบำบัดผู้ติดยาเสพติดโดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญโดยตรงมาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้กับผู้สนใจ ประสานความร่วมมือระหว่างพระสงฆ์ โรงเรียน และหน่วยงานภาครัฐ ในการวางกลยุทธ์ในสถานศึกษาให้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดโดยการใช้หลักธรรมคำสอนในการช่วยลดปัญหาเสพติด

๒. รูปแบบการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ใน ๖ ด้าน

๑) ด้านการให้ข่าวสาร พระสงฆ์มีบทบาทเผยแพร่ความรู้หลักธรรมในการดำเนินชีวิต ในทางที่ถูกต้องควบคู่กับการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเรื่องยาเสพติดให้เยาวชนได้รับรู้ควบคู่กับการดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ประสานการดำเนินงานระหว่างพระสงฆ์และสถานศึกษาวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ใช้เทคโนโลยีเป็นช่องทางสื่อสารกับนักเรียนโดยการให้ข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ต หรือสื่อโซเชียล เพื่อช่วยในการให้ความรู้ข่าวสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลเรื่องยาเสพติด

๒) การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึกลึก

พระสงฆ์ต้องนำตัวเองเข้าสู่สถานศึกษาโดยการใช้หลักธรรมรักษาเยียวจิตใจให้นักเรียนรู้สึกสำนึกดี ให้การศึกษาเรียนรู้หลักศีลธรรมตลอดถึงฝึกสมาธิให้เกิดความสงบเกิดสติ ปัญญา เพื่อให้เกิดสำนึกในการทำดี ทำชั่ว รู้จักเหตุและผล ปลุกฝังจิตใจให้เยาวชนอยู่ในศีลในธรรมเป็นเกาะป้องกันในเรื่องของยาเสพติด อธิบายค่านิยมที่ถูกต้องอธิบายความดี ความชั่ว ความจริงของโลก และความสุก อันแท้จริงของชีวิต วางแผนร่วมกับสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่รัฐ จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อหลีกเลี่ยงยาเสพติด

๓) การเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน การที่พระสงฆ์เป็นที่ปรึกษาช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปในทางที่ถูกต้องห่างไกลจากยาเสพติด โดยการเปิดโอกาสให้นักเรียนนำปัญหามาขอคำปรึกษาและสามารถแนะนำไปในทางที่ถูกต้อง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลปัญหาที่มีผลต่อการเรียน ให้ความเป็นกันเองเป็นเหมือนญาติพี่น้องเพื่อนสนิท ให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเป็นประโยชน์ด้วยการให้คำปรึกษาเรื่องยาเสพติดอย่างชัดเจน นำหลักพุทธธรรมมาปรับใช้กระตุ้นปลุกจิตสำนึกในการใช้ชีวิตไปในทางที่ดีรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

๔) **การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน** สนับสนุนให้พระสงฆ์ได้มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ผลิตสื่อเพื่อใช้ในการทำงาน ให้คำแนะนำด้านการศึกษาและการทำงาน จัดกิจกรรมที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันมิให้นักเรียนหรือเยาวชนติดสิ่งเสพติด ชี้ให้เห็นโทษของยาเสพติดอยู่เสมอ ทุกหน่วยงานหรือสถาบันต่างๆ ให้การศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนซึ่งเป็นวัยรุ่นเป็นกลุ่มเสี่ยง มีการประชาสัมพันธ์ผ่านผู้ปกครองให้มากขึ้น ปลุกจิตสำนึกโดยการมองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ส่งเสริมคุณธรรมสร้างทักษะสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน ปรับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้สะอาดเป็นระเบียบปราศจากมอมเมา ประสานชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างจริงจัง

๕) **การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในวัดและโรงเรียน** พระสงฆ์ต้องเข้าถึงชุมชนรับฟังปัญหา พบผู้นำชุมชนประสานไปถึงแต่ละครอบครัวที่มีปัญหาลามช้ำควรวาดคุยกับพ่อแม่ด้วยหลักศีลธรรม พูดคุยกับเด็กบ้างเพื่อช่วยหาทางแก้ไขปัญหายาเสพติด ส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้านสร้างอาชีพ จัดกิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึกรักครอบครัว ส่งเสริมคุณธรรมสร้างเสริมภูมิคุ้มกันปัญหายาเสพติด เป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

๖) **การให้ทางเลือก** ร่วมดำเนินการระหว่างภาครัฐ สถาบันศึกษา สถาบันศาสนา ทำความเข้าใจให้นักเรียนได้รับทราบความสำคัญในชีวิตของตนเองและพ่อแม่ต่อผู้มีพระคุณ แนะนำให้รู้จักเหตุ และผล ของการกระทำสิ่งต่างๆ ทางเลือกเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ปัญหาลดลงได้ทำให้เรียนรู้และนำสาระไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลีกเลี่ยงกลุ่มเพื่อนที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา จิตอาสาสาธารณะ หันมาทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ แนะนำผู้ปกครองให้ดูแลลูกหลานของตนเอง ส่งเสริมด้านกีฬาเพื่อให้ออกกำลังกายดีสุขภาพจิตใจดี

๓. รูปแบบการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยใช้หลักพรหมวิหาร ๔

๑) **เมตตา** การนำหลักความเมตตามาใช้สร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับความรักความปรารถนาดี ชี้ให้เห็นโทษของยาเสพติด สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบุคคลที่อยู่แวดล้อมนักเรียน โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดได้เป็นอย่างดี ต้องนำมาใช้ในการป้องกันปัญหายาเสพติดควรให้ครอบครัวหมั่นมองเขา (นักเรียน) เปรียบเสมือนญาติพี่น้องโดยไม่เลือกตัวบุคคล มีความรักและปรารถนาดีช่วยเหลือตามความเหมาะสมเพื่อให้เขามีความเป็นอยู่ที่ดีอนาคตที่ดี เพื่อนมีความรักความปรารถนาดีต่อกันแนะนำชักชวนกันทำในสิ่งที่มีประโยชน์ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เด็กจะมีความเมตตาต่อเพื่อนๆ ขยายออกไปสู่คนในชุมชน ความเมตตาที่มีคุณค่าเป็นหลักสำคัญที่สามารถผลักดันให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเองได้

๒) กรุณา เน้นให้บุคคลพ้นจากความทุกข์โดยไม่แสดงอาการรังเกียจเป็นการช่วยเหลือผู้ที่กำลังมีทุกข์ให้พ้นทุกข์ แนะนำให้กำลังใจหาวิธีคิดและวิธีแก้ไขให้ผู้ตกไปเป็นทาสของยาเสพติดได้พ้นจากทุกข์ ชี้แนะแนวทางการพ้นจากความทุกข์ด้วยการรับฟังปัญหาและหาหนทางแก้ไขด้วยความใส่ใจ สร้างกำลังใจให้ผู้ที่จะลดละเลิกและหันกลับมาใช้ชีวิตในสังคมเป็นปกติได้ ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องแก่ผู้ที่เลือกใช้ยาเสพติดในการแก้ปัญหาให้หลุดออกจากขุมรณนั้นได้

๓) มุทิตา เป็นการส่งเสริมสังคมไปในทางที่เหมาะสม เยาวชนไม่สร้างปัญหาหรือความเดือดร้อนให้สังคมเป็นหลักคำสอนที่สนับสนุนความปรองดองสามัคคีในสังคม ให้กำลังใจผู้ที่ประสบความสำเร็จโดยเฉพาะผู้ที่ติดยาเสพติดไม่ควรซ้ำเติมไม่ตำหนิข้อบกพร่อง แสดงความยินดีต่อผู้ที่รักษาตัวเองให้ปลอดภัยต่อสิ่งเหล่านี้ ตักเตือนในสิ่งที่ไม่ดีทุกอย่าง ให้คำแนะนำเพื่อปรับตัวแก้ไขตนเองทำสิ่งที่ถูกต้องไม่ผิดกฎหมาย สอนเรื่องโทษของยาเสพติด ให้คนเหล่านั้นปรับเปลี่ยนความประพฤติ ช่วยให้นักเรียนมีความพยายามในการใช้ชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข ถ้าเขาได้ปลดปล่อยหรือเลิกได้ก็ยินดีกับเขาไปด้วย ยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นทำดีประสบความสำเร็จในการเรียนยิ่งขึ้นไป เมื่อนักเรียนประสบผลสำเร็จเขาจะเห็นคุณค่าของตัวเอง มีจิตใจไม่ริษยาและมีความยินดีและความปรารถนาดีต่อผู้อื่น การยินดีกับนักเรียนที่ต้องผ่านปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ เกี่ยวกับปัญหาเสพติดความเบื่อกันยินดียอมตามมา

๔) อุเบกขา การวางตัวเป็นกลางไม่เอนเอียงไม่ตำหนิโทษหรือซ้ำเติมผู้ที่ติดยาเสพติด ปลุกฝังความคิดในการดำเนินชีวิตให้กับนักเรียน อุเบกขามีความสำคัญทางความคิดทำให้การตัดสินใจน่าเชื่อถือก้าวหน้าไม่หวั่นไหวง่ายไม่ถูกชักชวนในการทำสิ่งที่ไม่สมควร เมื่อไม่เกิดความอิจฉากันไม่คิดชิงดีชิงเด่นเอาชนะกันจะนำพากันไปสู่ทิศทางที่เจริญและทำให้ห่างไกลจากการใช้ยาเสพติด การแก้ปัญหาต้องไม่มีอคติ มองความเป็นกลางไม่โทษฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ซ้ำเติม ถ้าหากเรามีเมตตาหรือมีความสงสารแล้ว นักเรียนมุ่งติดอยู่กับสิ่งเสพติดเรานั้นก็ควรปล่อยวางไม่ต้องนำเอามาเป็นความกังวลก็ต้องปล่อยให้อาจารย์หรือคุณครูระเบียบต่างๆ เข้ามาจัดการ ทำใจเป็นกลางในหน้าที่ของเรา มองไปแล้วว่าเราช่วยเขาแล้วหรือยังบทบาทต้องชัดเจนมองตั้งแต่เริ่มต้องช่วยก่อนช่วยไม่ได้แล้วจริงๆ ค่อยวางเฉย โดยไม่มีอคติ ไม่ซ้ำเติมไม่ดูถูกเหยียดหยามเมื่อรู้ว่ามีปัญหาในการใช้ยาเสพติดไม่ทอดทิ้งให้การดูแลฟื้นฟูจิตใจให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม การป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนต้องมองด้วยใจเป็นกลางผิดคือผิด ถูกคือถูก ไม่เอนเอียง

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี” เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research Methods) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาจากพระไตรปิฎก วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา หนังสือ วารสาร บทความ เอกสาร ตำรา วิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และหลักธรรม ที่เหมาะสมกับการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ อภิปรายผล

๕.๑.๒ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้

๕.๑.๑ สภาพทั่วไปของบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒๑ รูปหรือคน โดยศึกษาเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์ SWOT ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑.๑ จุดแข็ง (Strengths)

การป้องกันยาเสพติดแก่นักเรียนหรือเยาวชนของชาติโดยทั่วไปนั้นส่วนหนึ่งเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์อยู่แล้ว เพราะพระสงฆ์เป็นผู้มีเมตตาต่อประชาชนช่วยเหลือสังคมมีหน้าที่อบรมเยาวชนให้เป็นคนดี พระสงฆ์ที่มีหน้าที่หรือบทบาทในการป้องกันและบำบัดรักษาปัญหาเสพติดต่อเยาวชน ครูพระได้เข้ามาอบรมสั่งสอนสร้างความตระหนักให้กับนักเรียนรู้จักพิษภัยเพื่อให้ห่างไกลจากยาเสพติด พระธรรมทูตได้จัดกิจกรรมโดยใช้หลักธรรมมาเป็นการสื่อการสอนการอบรมฝึกปฏิบัติสมาธิให้เกิดความมั่นคงด้านจิตใจผ่านการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาลึกลับและภัยของยาเสพติด มีกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมผ่านการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมร่วมกับทางโรงเรียน และโครงการพระสอนศีลธรรมเพื่อให้นักเรียนห่างไกลจากอบายมุขต่างๆ ปัจจุบันคณะสงฆ์ถือเป็นองค์กรหนึ่งที่มี

บทบาทสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันปัญหายาเสพติดแก่เด็กและเยาวชน เพราะพระสงฆ์สามารถเข้าถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ง่ายสามารถนำหลักธรรมคำสอนเข้าสู่จิตใจอันเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและเกาะก้ำยาเสพติดจากเด็กสู่เยาวชน โดยกระทำในฐานะผู้บรรยายธรรมสนับสนุนกิจกรรมในสถานศึกษา การใช้คำสอนตามหลักการของพระพุทธศาสนาน่าจะเป็นหนทางหนึ่งที่สำคัญในการช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งสามารถร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางขั้นตอนและวิธีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในด้านการจัดอบรมศีลธรรมโดยการเข้าค่ายอบรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดีในสังคมและหลีกเลี่ยงปัญหายาเสพติดรู้และเข้าใจถึงภัยของยาเสพติดโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจพระสงฆ์เป็นสื่อกลางสำหรับการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบันเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนของชาติในอนาคตต่อไป

๕.๑.๑.๒ จุดอ่อน (Weaknesses)

พระสงฆ์ใช้วิธีการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนเพื่อปลูกฝังความคิดผิดชอบชั่วดีไว้เป็นเบื้องต้นแต่จะให้ปัญหาหมดไปโดยสิ้นเชิงคงยาก เนื่องจากสภาพทางสังคมในปัจจุบันที่พ่อแม่เร่งรีบในการทำงานอาจส่งผลให้มีเวลาสำหรับลูกลดลง เมื่อลูกมีปัญหาอาจหันหน้าไปพึ่งพาเพื่อนหรือบุคคลอื่นที่ตนไว้น้ำใจเชื่อใจในการแก้ปัญหาจึงเป็นช่องโหว่ที่อาจถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดีได้ ดังนั้นบทบาทของพระสงฆ์ในการเป็นผู้ให้ความรู้ให้คำปรึกษาแนะแนวทางแก่นักเรียนให้สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาในทิศทางที่ถูกต้องได้เป็นสิ่งที่ดีแต่ในปัจจุบันยังไม่เห็นเป็นรูปธรรมการส่งเสริมด้านนี้ยังมีน้อยมากในระดับสถาบันการศึกษา ในส่วนของวัดพระสงฆ์ได้รณรงค์เรื่องนี้โดยการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนทราบถึงโทษภัยของยาเสพติดแทบทุกวัน แต่ที่ไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเพราะพระสงฆ์ที่จะไปทำหน้าที่ตรงนี้น้อยทำได้เพียงบางกลุ่มหรือชุมชนเท่านั้น

๕.๑.๑.๓ โอกาส (Opportunities)

ในภาพรวมการป้องกันปัญหายาเสพติดต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน จึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวัง วัดและพระสงฆ์มีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไปและเป็นศูนย์กลางของชุมชนมาโดยตลอด รวมทั้งเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ด้านต่างๆ จึงเป็นศูนย์กลางของชุมชนในด้านการปลูกฝังศีลธรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ควรมีการบูรณาการให้มากขึ้นระหว่างวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และสถานศึกษา จัดให้มีเวลาหรือปรับเวลาในการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของยาเสพติดและผลกระทบที่เกิดขึ้น มีกิจกรรมที่จะทำให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจถึงโทษภัยและอันตรายจากยาเสพติดและห่างไกลจากยาเสพติด โดยใช้หลักธรรมทางศาสนาสอดแทรกเนื้อหาความรู้ให้กลุ่มเยาวชนนักเรียนเข้าใจคำสอนเพื่อใช้เป็นเกราะป้องกันยาเสพติดและ

อบายมุขต่างๆ สร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนโดยการเทศนาให้แนวคิดที่ดีโดยใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พระสงฆ์ร่วมกับทางโรงเรียนจัดทำโครงการ/การกิจกรรม มีส่วนร่วมวางแผนเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันภัยจากยาเสพติดสอดแทรกในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

๕.๑.๑.๔ อุปสรรค (Threats)

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาระดับประเทศซึ่งทุกหน่วยงานจะต้องร่วมด้วยช่วยกันในการแก้ปัญหา “รู้ทางใจ” น่าจะเป็นบทบาทสำคัญของพระสงฆ์เพราะหลักธรรมคำสอนที่มีการสอดแทรกในการสั่งสอนจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีสำหรับเยาวชนของชาติได้ แต่ในบางครั้งการเข้าถึงธรรมะของเยาวชนทุกวันนี้เข้าถึงยากเวลาส่วนใหญ่จะอยู่กับโลกโซเชียล บทบาทของพระสงฆ์ในจังหวัดสระบุรียังเป็นปัญหาที่ต้องทำท้าวว่าสมควรให้พระสงฆ์ต้องมีบทบาทในสังคมให้มากขึ้น การป้องกันยาเสพติดถือเป็นนโยบายสำคัญของจังหวัดสระบุรี ซึ่งการดำเนินการต้องรวมพลังจากทุกภาคส่วนอย่างเข้มข้นเป็นรูปธรรมทั้งภาคราชการ สถาบันศาสนา และสถานศึกษา พระสงฆ์สั่งสอนชี้แนะแนะนำธรรมะดีชั่วถูกผิดให้เยาวชนเป็นที่ทราบ โดยทั่วกันว่าเยาวชนเชื่อเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ และมีความเคารพนับถือพระสงฆ์ แต่พระสงฆ์ยังไม่มีวิธีการและเทคนิคการสอนการอบรมที่น่าสนใจในการนำเยาวชนในสถานศึกษาออกจากอบายมุขและยาเสพติดได้

๕.๑.๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวคิดปัจจัย (4M)

๕.๑.๒.๑ ด้านบุคคล

พระสงฆ์ขาดความเข้าใจถึงบทบาทของของตนเองว่าสามารถมีส่วนช่วยเหลือสังคมเพียงแต่ยังขาดการส่งเสริมความรู้ถึงวิธีการแนะนำทางเลือกให้กับนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยใช้ทักษะความรู้ของตนเอง และพระสงฆ์ที่มีความเสียสละมีอยู่น้อย การจัดอบรมความรู้เรื่องยาเสพติดให้กับพระสงฆ์ส่วนใหญ่เป็นการจัดอบรมระยะสั้นไม่สามารถนำมาปฏิบัติให้เกิดผลได้เท่าที่ควรไม่มีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมขาดการพัฒนาบุคลากรในการนำคำสอนทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ช่วยแก้ไขปัญหาเสพติดให้กับนักเรียนได้อย่างแท้จริงเป็นเพียงการแนะนำในโอกาสต่างๆ และไม่มีการติดตามผล พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจะมุ่งเน้นในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาเป็นหลัก ไม่มีการสอนในเรื่องการป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียนอย่างจริงจังต่อเนื่อง อาจเป็นเพราะพระสงฆ์มีความเข้าใจจิตใจของเด็กในยุคนี้ที่ค่อนข้างน้อยภาษาที่สื่อสารกับเด็กอาจยากเกินไปทำให้เด็กไม่เข้าใจ เพราะพระสงฆ์ส่วนใหญ่จะศึกษาแต่พระธรรมวินัยอยู่ภายในวัดจึงไม่สามารถรับรู้การใช้ชีวิตของคนในปัจจุบันว่าเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด หน่วยงานภาครัฐยังไม่มีส่งเสริมพระสงฆ์ในพื้นที่ให้มีบทบาทเต็มที่ในการช่วยรณรงค์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ยังไม่มีการจัดตั้งตัวแทนพระสงฆ์ให้รับผิดชอบอย่างจริงจัง ขาดบุคลากรที่มีบทบาทโดยตรงในการ

บรรยายให้ความรู้กับนักเรียนจะมีการแนะนำในช่วงเวลาที่เข้าไปทำการสอนเท่านั้นซึ่งมีเวลาจำกัด ขาดการส่งเสริมความรู้ฝึกอบรณนักเรียนเพื่อเป็นตัวแทนในการช่วยสอดส่องดูแลเพื่อนไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งในและนอกเวลาเรียน คณะสงฆ์และหน่วยงานของรัฐยังขาดการร่วมวิเคราะห์ปัญหาว่าการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดจากสาเหตุใดและจะแก้ปัญหาอย่างไร

๕.๑.๒.๒ การเงิน

บทบาทของพระสงฆ์ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนยังขาดงบประมาณหรือทุนสนับสนุนในการดำเนินงานส่วนใหญ่จะเป็นการหาทุนกันเอง ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ยังไม่มี การดำเนินการจะได้รับการบริจาคจากญาติโยม ที่เห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติด การจัดกิจกรรมจะเป็นรูปแบบการจัดร่วมกับหน่วยงานของรัฐ หรือสถานศึกษาในส่วนของพระสงฆ์ยังไม่มียกงบประมาณในการดำเนินการอย่างจริงจังการจัดกิจกรรม จึงมีน้อยหรือแทบไม่มีเลย การทำหน้าที่ของพระสงฆ์ในปัจจุบันสามารถทำงานได้ระดับหนึ่งเพราะ การเงินไม่เอื้ออำนวยไม่มีการพัฒนารูปแบบให้ทันสมัยสอดคล้องกับสังคมยุคปัจจุบัน การทำงานของ พระสงฆ์ด้านการส่งเสริมความรู้เรื่องยาเสพติดให้กับนักเรียนงบประมาณเป็นสิ่งสำคัญ สถานศึกษามี งบประมาณอุดหนุนทางการศึกษาจำกัดจึงไม่สามารถช่วยสนับสนุนการทำงานของพระสงฆ์เรื่อง ค่าใช้จ่ายได้เท่าที่ควร พระสงฆ์ยังไม่มีการจัดตั้งกองทุนสำหรับการส่งเสริมความรู้เรื่องการป้องกันยา เสพติด การให้ความรู้กับนักเรียนจึงทำได้แค่เพียงการบรรยายในห้องเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมหรือ พาไปทัศนศึกษานอกสถานที่ได้ ในส่วนของการทำงานต้องใช้วัสดุสิ้นเปลืองมากการรณรงค์ผ่านสื่อ ต่างๆ มีน้อย เพราะงบประมาณมีจำกัดจึงทำได้เท่ากำลังความสามารถที่มี เพราะงบประมาณจาก หน่วยงานภาครัฐยังไม่มีสนับสนุนพระสงฆ์ในด้านการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดเพราะมองว่าเป็น เรื่องของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองมากกว่า งบประมาณจากหน่วยงานของรัฐจะเป็นการก่อสร้าง ถาวรวัตถุ การส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องเป็น งบประมาณจากหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโดยตรง

๕.๑.๒.๓ วัสดุอุปกรณ์

พระสงฆ์กับหน่วยงานภาครัฐยังขาดการประสานความร่วมมือกันในการจัดทำป้าย การรณรงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ขาดการประชาสัมพันธ์ในการระดมทรัพยากรใน ชุมชนมาช่วยสนับสนุน รวมทั้งยังขาดสถานที่หรือสำนักงานเพื่อปฏิบัติงานในสถานศึกษา ขาดการ สนับสนุนอุปกรณ์ในการทำงาน โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีห้องเรียนเฉพาะพระสงฆ์โดยตรงในการ จัดการเรียนการสอน พระสงฆ์จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการทำงานแต่ยังไม่มี หน่วยงานใดสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ช่วยบรรยายหรือจัดกิจกรรมในปัจจุบันนี้จะเป็นการจัดหากันเอง ตามกำลังความสามารถ การสื่อสารข้อมูลข่าวสารยังมีปัญหาเนื่องจากขาดเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการ ใช้งานขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการผลิตสื่อเพื่อนำไปใช้ โรงเรียนบางแห่งยังไม่สามารถใช้สื่อได้

เนื่องจากระบบอินเทอร์เน็ตยังไม่มีหรือมีแต่ไม่สามารถใช้งานได้สมบูรณ์จึงเกิดปัญหาเรื่องการสืบค้นข้อมูลในระหว่างการสอน พระสงฆ์ที่สอนในโรงเรียนส่วนใหญ่ต้องเตรียมจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือสื่อการสอนด้วยตนเอง ไม่มีหน่วยงานใดสนับสนุนทั้งเครื่องเครื่องใช้ต่างๆ รวมถึงยานพาหนะในการเดินทาง สถานที่ภายในบริเวณวัดเพื่อให้เด็กเข้ามาทำกิจกรรมหลังเลิกเรียนมีน้อยหรือบางวัดไม่มีเลย ไม่มีสื่อที่ทันสมัยจึงไม่สามารถให้เด็กมารวมตัวเพื่อฟังคำสอนหรือมาอบรมได้ ขาดอุปกรณ์เพื่อรองรับเด็กเป็นจำนวนมาก เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องฉายภาพ เป็นต้น ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดอบรมให้ความรู้กับนักเรียนรวมทั้งที่พักและอุปกรณ์ในการจัดอบรมเข้าค่าย เช่น ที่นอน ที่พัก ห้องน้ำ เป็นต้น

๕.๑.๒.๔ การจัดการ

บทบาทของพระสงฆ์ในการแก้ไขและป้องกันปัญหายาเสพติดยังไม่มีการจัดการที่เป็นรูปธรรม ยังไม่มีการทำแผนการสอนที่แน่นอนจึงต้องมีการแบ่งคาบเรียนระหว่างพระกับครูซึ่งเป็นปัญหาในการสอนมาโดยตลอดทุกปีการศึกษา การประสานงานการร่วมมือกันระหว่างวัดกับโรงเรียนมีน้อยพระสงฆ์จึงไม่มีบทบาทร่วมกับสถานศึกษาในการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้นักเรียน หน่วยงานรัฐต้องมีนโยบายให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการวางแผนการป้องกันยาเสพติดต้องมีการประสานกับโรงเรียนในวางแผนการสร้างภูมิป้องกันทางด้านจิตใจให้นักเรียนให้มีความเข้มแข็ง ทุกวันนี้ยังไม่มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ในชุมชนเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและวิธีการป้องกันปัญหายาเสพติดที่ถูกต้องให้กับนักเรียน ขาดการวางแผนการทำงานร่วมกับโรงเรียนในการให้คำปรึกษากับผู้ที่ติดยาเสพติด พระสงฆ์กับหน่วยงานของรัฐขาดการประสานความร่วมมือในการพัฒนาสื่อการสอนและการจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม จะมีการประสานบ้างก็เป็นเพียงการขอข้อมูลบางส่วนการนำเสนอบางครั้งจึงไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ไม่มีการนำเสนอกิจกรรมที่เป็นประโยชน์โดยตรงให้นักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนที่ต้องได้รับการอบรมสั่งสอนเพื่อให้ไม่หลงผิดไปในทางไม่ถูกต้อง และต้องมีการจัดอบรมความรู้ในเรื่องสมุนไพรที่สามารถนำมาใช้ในการบำบัดผู้ติดยาเสพติดโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้กับผู้สนใจ ยังไม่มีการวางแผนจัดโครงการร่วมกันในการให้นักเรียนสามารถสร้างวิถีคิดและวิธีการป้องกันตนเองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการใช้หลักธรรมคำสอนในการช่วยลดปัญหายาเสพติดแต่ไม่ได้เน้นการจัดการเรียนรู้ให้อยู่ห่างไกลจากยาเสพติดโดยตรง ขาดความร่วมมือในการวางกลยุทธ์ในสถานศึกษาให้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด ไม่มีการดำเนินนโยบายเสริมสร้างทักษะความรู้ ขาดการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้หรือให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียน

๕.๑.๓ แนวทางการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวทางการป้องกันปัญหาเสพติด ใน ๖ ด้าน

๕.๑.๓.๑ การให้ข่าวสาร

พระสงฆ์มีบทบาทเผยแพร่ความรู้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้องควบคู่กับการให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในรูปแบบประสานการดำเนินระหว่างพระสงฆ์และสถานศึกษา บทบาทของพระสงฆ์ยังน้อยในการเข้าถึงนักเรียน ต้องมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนให้พระสงฆ์ร่วมในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านปัญหาเสพติดให้เยาวชนได้รับรู้และตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น พระสงฆ์มีบทบาทในการทำหน้าที่ให้ข่าวสารได้ดีเพราะอยู่ใกล้ชิดกับชุมชน และนักเรียนมีความเชื่อศรัทธา แต่พระสงฆ์ขาดความรู้ในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่จะเป็นการเทศน์ หรือการบรรยายอาจทำให้นักเรียนไม่ค่อยสนใจนัก ส่วนการให้ข่าวสารมีน้อยมาก หน้าที่ของพระสงฆ์ส่วนใหญ่จึงเป็นการให้ความรู้ในเรื่องศีลสมาธิปัญญาให้รู้จักผิดชอบชั่วดีเพียงเท่านั้น การให้ข่าวสารยังขาดความต่อเนื่องขาดแผนการดำเนินงานร่วมกับทางโรงเรียน ควรส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดด้วยการจัดอบรมศีลธรรม สร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดี บทบาทของพระสงฆ์ต่อการให้ข่าวสารนี้น่าจะเป็นการอบรมผ่านช่องทางสื่อชี้ให้นักเรียนได้เห็นบาปบุญคุณโทษชี้ทางถูกทางผิดนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันให้มีเป้าหมายที่ดีของชีวิต จึงต้องมีการส่งเสริมให้พระสงฆ์มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีได้มีช่องทางในการสื่อสารกับนักเรียนให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติดผ่านอินเทอร์เน็ต หรือสื่อโซเชียล เพราะพระสงฆ์มีบทบาทสำคัญหลายด้านในชุมชนทั้งการให้ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ ดังนั้นพระสงฆ์จึงมีบทบาทสำคัญและเป็นส่วนช่วยในการให้ความรู้ข่าวสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลเรื่องยาเสพติดได้เป็นอย่างดี

๕.๑.๓.๒ การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก

การดำเนินงานของพระสงฆ์เกี่ยวกับปัญหาเสพติดนั้นยังติดขัดในกระบวนการทางกฎหมาย บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการป้องกันปัญหาเสพติดทำได้แต่ยังขาดการวางแผนร่วมกับทางโรงเรียน ส่วนใหญ่มักจะเป็นบทบาทของสถานศึกษา ตำรวจ สาธารณสุข เป็นหลัก พระสงฆ์ยังไม่มีบทบาทชัดเจน การให้ข่าวสารด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องใช้หลักธรรมคุณธรรมมาปรับหรือรักษาเยียวจิตใจให้รู้สึกสำนึกดี ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อหลีกเลี่ยงยาเสพติดและส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดี ปัญหายาเสพติดในกลุ่มนักเรียนมาจากการขาดที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ขาดจุดหมายไม่เห็นคุณค่าของตัวเอง ครอบครัวยุคใหม่ให้ความอบอุ่นลดน้อยลง พระสงฆ์ซึ่งเป็นสถาบันหลักในการให้คำแนะนำสอนหลักธรรมให้แก่ผู้ที่กำลังหลงผิด นำหลักธรรมคำสอนของศาสนาให้นักเรียนได้วิเคราะห์แยกแยะกำหนดทางเลือกให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน พระสงฆ์เป็นผู้นำทางจิตใจ อธิบายค่านิยมที่ถูกต้องอธิบายความดี ความชั่ว ความจริงของโลก และความสุขอันแท้จริงของ

๕.๑.๓.๔ การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน

เนื่องจากพระสงฆ์มีความรู้ทางธรรมมากกว่าทางโลก ทำให้การแนะนำด้านการศึกษาและการทำงานน้อยมาก ทำได้มากที่สุดก็เพียงแค่ให้การอบรมทางจิตใจ ให้การศึกษาเรียนรู้หลักธรรมเพื่อนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมในชีวิตประจำวัน การดำเนินตามแนวหลักธรรมเป็นหลักประกันทำให้สังคมไม่มีปัญหาทำให้มีเมตตาต่อกันไม่ว่าจะเรียนหนังสือร่วมกันทำกิจกรรมการงานต่างๆ จะส่งผลดีที่ยั่งยืนและมีความสุข ทำให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงปัญหาและห่างไกลจากยาเสพติด เพราะในปัจจุบันเด็กมีสิ่งจูงใจมาก เช่น ดิดเกม หากจะดึงความสนใจของเด็กมาเข้าวัดต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ผ่านผู้ปกครองให้มากขึ้น พระสงฆ์อยู่ในฐานะที่จะให้ข้อมูลได้เป็นอย่างดี เพราะรู้สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน สามารถนำหลักธรรมไปปลุกจิตสำนึกโดยการมองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ส่งเสริมคุณธรรมสร้างทักษะสร้างเสริมภูมิคุ้มกันให้การศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนซึ่งเป็นวัยรุ่นเป็นกลุ่มเสี่ยงให้ห่างไกลจากยาเสพติด ต้องมีการวางแผนการทำงานเสริมสร้างพลังใจของนักเรียนด้วยการส่งเสริมสนับสนุนให้พระสงฆ์ได้มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ผลิตสื่อเพื่อใช้ในการทำงาน จัดกิจกรรมที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียนเห็นโทษของยาเสพติดอยู่เสมอ ต้องมีการส่งเสริมให้พระสงฆ์ได้มีความรู้ด้านยาเสพติดมากขึ้นหากพระสงฆ์ทำเต็มกำลังความสามารถแต่หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องไม่สนับสนุนก็จะสัมฤทธิ์ผลได้

๕.๑.๓.๕ การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ครอบครัวคือสถาบันที่สำคัญในการขับเคลื่อนหรือปลูกฝังให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรม โดยมีการแนะนำผู้ปกครองให้ทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดี ถ้าหากผู้ปกครองเข้าวัดและฟังพระธรรมเทศนาก็จะเกิดมุมมองและความคิดที่กว้างทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นไปในทิศทางที่ดี ปัจจุบันปัญหาทางครอบครัวมีอยู่มากมูลเหตุมาจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจ การให้พระสงฆ์ส่งเสริมสัมพันธ์ภายในครอบครัวนั้นเป็นการอนุเคราะห์แก่ประชาชนหรือครอบครัวที่มีปัญหาครอบครัวถือเป็นสถาบันแรกที่จะเข้าใจปัญหาพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ควรสื่อให้เด็กเข้าใจไม่ให้เด็กเกิดความอายน สร้างความรักความอบอุ่นกันหันหน้าเข้าหากันไม่ปิดบังไม่เก็บปัญหาไว้คนเดียว การให้ความรักมีผลมากที่สุดภายในครอบครัว พ่อแม่เป็นตัวอย่างแก่ลูก แต่สังคมปัจจุบันพ่อแม่ทำงานนอกบ้านลูกจึงมีเวลาอยู่กับปัจจัยที่เสี่ยง เช่น เพื่อนและโทรศัพท์มือถือ การควบคุมตนเองจึงมีความเสี่ยง

การเข้าถึงครอบครัวของนักเรียนก็เป็นส่วนสำคัญเพราะสังคมไทยเป็นสังคมรวมญาติพี่น้อง สถาบันครอบครัวเป็นพื้นฐานสำคัญในการป้องกันยาเสพติดเสริมสร้างความสามารถของบุคคลในครอบครัวในการดำเนินชีวิตส่งเสริมอาชีพและกิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ครอบครัวเฝ้าระวังป้องกัน ปราบ พระสงฆ์สามารถสร้างสื่อสัมพันธ์ให้ครอบครัวได้ด้วยการเข้าไปสู่ชุมชนพบผู้นำชุมชน ประสานไปถึงแต่ละครอบครัวที่มีปัญหาถามข่าวคราวพูดคุยกับพ่อแม่ด้วยหลักศีลธรรมพูดคุยกับเด็ก

บ้าง สร้างความอบอุ่น พระสงฆ์ ครู ญาติพี่น้อง สามารถร่วมกันดูแลเด็กเดือนเพื่อให้เด็กนักเรียนไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด บทบาทของพระสงฆ์ในการสร้างสื่อสัมพันธ์ในครอบครัว เช่น การทำบุญวันพระที่วัด ซึ่งสามารถเทศะเรื่องการป้องกันปัญหาเสพติดโดยสถาบันทางศาสนาเป็นผู้แนะนำ เพราะว่าคนไทยนับถือศาสนาพุทธจึงง่ายที่จะมีโอกาสเป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเพราะสังคมไทยนิยมพาบุตรหลานหรือคนในครอบครัวเข้าวัดทำบุญฟังเทศน์ฟังธรรมพระสงฆ์ใช้โอกาสดังกล่าวในการสั่งสอนอบรมกล่อมเกลাজิตใจสร้างสัมพันธ์ภายในครอบครัวพ่อแม่ลูกให้เข้าใจซึ่งกันและกันเข้าใจ

๕.๑.๓.๖ การให้ทางเลือก

พระสงฆ์ได้ชื่อว่าเป็นเนื่อานุบุญของโลกการให้ทางเลือกพึงเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ที่ต้องปฏิบัติต่อนักเรียนในเรื่องของการป้องกันยาเสพติด เพราะจะช่วยให้เด็กนักเรียนตระหนักและเข้าใจถึงความอันตรายและโทษภัยของยาเสพติด แต่ในการทำงานยังต้องมีสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น บทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับดี เพราะมีโอกาสได้พบกับนักเรียนจัดกิจกรรมทำความเข้าใจให้นักเรียนได้รับทราบความสำคัญในชีวิตของตนเองและพ่อแม่ต่อผู้มีพระคุณ แนะนำให้รู้จักเหตุ และผล ของการกระทำสิ่งต่างๆ ทางเลือกเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ปัญหาลดลงได้ทำให้เรียนรู้และนำสาระไปใช้ในชีวิตประจำวัน หลีกเลี่ยงกลุ่มเพื่อนที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หันมาทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ให้ตนเอง ส่งเสริมด้านกีฬาเพื่อให้อารมณ์ร่างกายดี สุขภาพจิตใจดี พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญมีอิทธิพลด้านจิตใจสูงวิธีพุทธชาวพุทธจะเชื่อฟังคำสั่งสอนของพระสงฆ์ บทบาทพระสงฆ์จะส่งเสริมจิตใจให้แข็งแกร่งก่อน เมื่อมีจิตใจเข้มแข็งยาเสพติดก็เข้ามาคุกคามไม่ได้ แต่ไม่มีสิทธิ์บังคับใครให้เลือกเพียงแต่มีหน้าที่บอกทางเลือกให้ชัดเจนด้วยวิธีการทางพระพุทธศาสนา อาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงานช่วยกันออกความคิดและช่วยกันดำเนินการอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอน เพราะการป้องกันยาเสพติดให้นักเรียนถือเป็นหน้าที่เป็นภาระที่ทุกคนต้องช่วยกัน เช่น ภาครัฐ เอกชน สถาบันศึกษา สถาบันศาสนา เป็นต้น ต้องมีการบูรณาการร่วมกันการให้ทางเลือก เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา จิตอาสาสาธารณะ ให้นักเรียนห่างไกลยาเสพติด การที่ตำรวจฝ่ายปกครองทำการบำบัดถือว่าเป็นไม่แข็งเกินไป จะต้องให้ทางเลือกนี้ (พระสงฆ์) อีกทางในการแก้ไขปัญหา ส่งเสริมให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาช่วยให้กลุ่มเยาวชนได้หลีกเลี่ยงการติดยาเสพติดในสังคมอีกด้วย หากพระสงฆ์เข้าถึงเด็กผ่านทางครอบครัวของเด็กและจากกิจกรรมที่ทางวัดจัดก็จะทำให้เด็กได้รับข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้น การประสานงานระหว่างองค์กรต่างๆ ให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อเนื่องและยั่งยืน

๕.๑.๔ ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔

๕.๑.๔.๑ เมตตา

เมตตา หากต้องนำมาใช้ในการป้องกันปัญหาเสพติดควรให้ครอบคลุมให้มองเขา (นักเรียน) เปรียบเสมือนญาติพี่น้องโดยไม่เลือกตัวบุคคลมีความรักและปรารถนาดีช่วยเหลือตามความเหมาะสมเพื่อให้เขามีความเป็นอยู่ที่ดีมีอนาคตที่ดี ความรักความปรารถนาดีของคนในครอบครัว อาจารย์มีความรักนักเรียนดูแลให้คำปรึกษาเหมือนลูกของตนเอง เพื่อนมีความรักความปรารถนาดีต่อกันแนะนำชักชวนกันทำในสิ่งที่มีประโยชน์ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นการป้องกันอีกวิธีหนึ่งช่วยให้เกิดความรักในครอบครัวมากยิ่งขึ้น ปรารถนาให้ทุกคนประสบความสำเร็จ ใส่ใจเยาวชนเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป ความเมตตาส่งผลต่อนักเรียนเกิดมั่นคงทางด้านจิตใจ ปรารถนาให้นักเรียนมีความรักความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นการสร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียนเปิดใจที่จะรับการอบรมสั่งสอนเพื่อมุ่งใจให้มีการช่วยเหลือและป้องกันปัญหาเสพติด เพราะความเมตตาจะทำให้ผู้รับรู้สึกลึกซึ้ง การนำหลักความเมตตามาใช้ในการป้องกันปัญหาเสพติดโดยการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับความรักความปรารถนาดีชี้ให้เห็นโทษของยาเสพติด สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบุคคลที่อยู่แวดล้อมนักเรียนโดยเฉพาะสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดได้เป็นอย่างดี นอกจากจะปรับใช้ในการป้องกันยาเสพติดแล้วยังสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เด็กจะมีความเมตตาต่อเพื่อนๆ ขยายออกไปสู่คนในชุมชน ความเมตตาที่มีคุณค่าต่อภาวะจิตใจของเยาวชนและเป็นหลักสำคัญที่สามารถผลักดันให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเองได้

๕.๑.๔.๒ กรุณา

พระสงฆ์อยากช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์เพราะไม่ว่าจะทุกข์เรื่องอะไรก็สามารถชี้แนะแนวทางการพ้นจากความทุกข์ด้วยการรับฟังปัญหาและหาหนทางแก้ไขด้วยความใส่ใจ ความสงสารเป็นคุณธรรมเน้นให้บุคคลพ้นจากความทุกข์โดยไม่แสดงอาการรังเกียจ พระสงฆ์นำหลักธรรมข้อนี้มาใช้เพื่อดึงผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดออกจากวงจรยาเสพติดเป็นการช่วยเหลือผู้ที่กำลังมีทุกข์ให้พ้นทุกข์ บทบาทของพระสงฆ์ต้องเข้าถึงตัวจริง การนำกรุณามาใช้เป็นเครื่องปราบปรามจิตใจในการทำสิ่งที่ไม่ดี ถ้าทำให้เกิดขึ้นในจิตใจจะสามารถนำมาใช้ให้นักเรียนไม่เข้าใกล้ยาเสพติดพ้นจากความทุกข์ยากเดือดร้อนแสวงหาวิธีการในการช่วยเหลือให้พ้นทุกข์ คือสั่งสอนอบรมให้เกิดธรรมโดยใช้สื่อในรูปแบบต่างๆ เป็นความปรารถนาดีของพระสงฆ์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพราะนักเรียนในช่วงวัยรุ่นอยากรู้อยากลองพ่อแม่ ครูอาจารย์ไม่ควรซ้ำเติมควรแนะนำให้กำลังใจให้ห่างไกลจากยาเสพติด หาวิธีคิดและวิธีแก้ไขให้ผู้ที่ถูกไปเป็นทาสของยาเสพติดได้พ้นจากทุกข์ พระสงฆ์มีความสามารถช่วยเหลือป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับนักเรียนเป็นอย่างดี สงเคราะห์พวก

เขาเหล่านั้น เช่น การแจกทุนการศึกษา อบรมให้นักเรียนเข้าใจถึงโทษของยาเสพติดให้นักเรียนสามารถเตือนเพื่อนสร้างกำลังใจที่จะลดละเลิกและหันกลับมาใช้ชีวิตในสังคมเป็นปกติได้ ชี้นำแนวทางที่ถูกต้องแก่ผู้ที่เลือกใช้ยาเสพติดในการแก้ปัญหาให้หลุดออกจากชุมชนนั้นได้

๕.๑.๔.๓ มุทิตา

พระสงฆ์สามารถให้กำลังใจผู้ที่ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะผู้ที่ติดยาเสพติดไม่ควรซ้ำเติมไม่ตำหนิข้อบกพร่อง แสดงความยินดีต่อผู้ที่รักษาตัวเองให้ปลอดภัยต่อสิ่งเหล่านี้ ตักเตือนในสิ่งที่ไม่ดีทุกสิ่ง ให้คำแนะนำเพื่อปรับตัวแก้ไขตนเองทำสิ่งที่ถูกต้องไม่ผิดกฎหมาย สอนเรื่องโทษของยาเสพติด ให้คนเหล่านั้นปรับเปลี่ยนความประพฤติ เมื่อนักเรียนประสบผลสำเร็จเขาจะเห็นคุณค่าของตัวเอง มีจิตใจไม่ริษยาและมีความยินดีและความปรารถนาดีต่อผู้อื่น การยินดีกับนักเรียนที่ต้องผ่านปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ มอบใบประกาศเกียรติคุณยกย่องชมเชยการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างกำลังใจให้เด็กตระหนักรู้และยินดีที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ให้โอกาสทางสังคมไม่ดูถูกเหยียดหยามให้การยอมรับการกลับคืนมาเป็นคนดีสู่สังคม ชื่นชมเมื่อนักเรียนได้รับความดีมีความเจริญด้วยความรู้ความสามารถพลอยชื่นชมยินดีด้วยคุณธรรมเมื่อเห็นผู้อื่นทำดีประสบความสำเร็จในการเรียนยิ่งขึ้นไป ยินดีกับคนที่สามารถปรับตัวให้ตัวเองอยู่ห่างจากปัญหายาเสพติดช่วยให้นักเรียนมีความพยายามในการใช้ชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข ถ้าเขาได้ปลดปล่อยหรือเลิกได้ก็ยินดีกับเขาไปด้วย เป็นการส่งเสริมเยาวชนไม่สร้างปัญหาหรือความเดือดร้อนให้สังคมเป็นหลักคำสอนที่สนับสนุนความปรองดองสามัคคีในสังคม

๕.๑.๔.๔ อุเบกขา

อุเบกขามีความสำคัญทางความคิดทำให้การตัดสินใจน่าเชื่อถือก้าวหน้าไม่หวั่นไหวง่ายไม่ถูกชักชวนในการทำสิ่งที่ไม่สมควร เมื่อไม่เกิดความอิจฉากันไม่คิดชิงดีชิงเด่นเอาชนะกันจะนำพากันไปสู่ทิศทางที่เจริญและทำให้ห่างไกลจากการใช้ยาเสพติด พระสงฆ์ต้องวางตัวเป็นกลางไม่เอนเอียงไม่ตำหนิโทษหรือซ้ำเติมผู้ที่ติดยาเสพติด ปลุกฝังความคิดและนำตัวอย่างตามข่าวที่เกิดขึ้นมาเป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิตให้กับนักเรียน ไม่มีอคติ ไม่ซ้ำเติมไม่ดูถูกเหยียดหยามเมื่อรู้ว่านักเรียนคนใดมีปัญหาในการใช้ยาเสพติดไม่ทอดทิ้งให้การดูแลฟื้นฟูจิตใจให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม การวางตัวเป็นกลางถือเป็นสิ่งที่พระสงฆ์พึงกระทำไม่เสียใจหรือไม่ดีใจจนเกินไป พระสงฆ์มีความมั่นคงทางด้านอารมณ์มีสติสุขุมเยือกเย็นนักเรียนเห็นแล้วเลื่อมใสศรัทธา ความเป็นกลางไม่ใช่หมายถึงการวางเฉยไปทุกเรื่อง ให้ทำใจเป็นกลางในหน้าที่ของเรามองไปแล้วว่าเราช่วยเขาแล้วหรือยัง บทบาทต้องชัดเจนมองตั้งแต่เริ่มต้องช่วยก่อนช่วยไม่ได้แล้วจริงๆ ค่อยวางเฉย เมื่อเราจะตั้งใจทำเต็มที่แล้วผลออกมาเป็นอย่างไรก็ยอมรับผลอย่างนั้นโดยมีใจเป็นกลาง ถ้าหากเรามีเมตตาหรือมีความสงสารแล้ว นักเรียนมุ่งติดอยู่กับสิ่งเสพติดเรานั้นก็ควรปล่อยวางไม่ต้องนำเอามาเป็นความกังวลก็ต้องปล่อยให้กฎหมายหรือกฎระเบียบต่างๆ เข้ามาจัดการ

๕.๑.๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณของการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามแก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๖๖ ชุด ผู้วิจัยสามารถกล่าวสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่เรียน สถานภาพทางครอบครัว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน ๒๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๖ และชาย จำนวน ๑๕๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔ ส่วนใหญ่มีอายุ ๑๖ - ๑๘ ปี จำนวน ๓๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๕ มีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๓๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๗ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดา มารดา จำนวน ๑๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๖

ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวคิดการป้องกันปัญหาเสพติด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.34$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.41$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าด้านอุเบกขา กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๒.๑ การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวทางการป้องกันปัญหาเสพติด

การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวทางการป้องกันปัญหาเสพติด ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับประเด็นการอภิปรายผล ผู้วิจัยจำแนกเป็นรายด้าน คือ ด้านการให้ข่าวสาร ด้านการให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก ด้านเพื่อนเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน ด้านการให้การศึกษากับการทำงาน ด้านการสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว ด้านการให้ทางเลือก แต่ละด้านกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ผู้วิจัยสามารถกล่าวอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

๕.๒.๑.๑ ด้านการให้ข่าวสาร

พระสงฆ์มีบทบาทเข้าไปจัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์เพื่อให้ข่าวสารความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติดภายในโรงเรียน พระสงฆ์มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พระสงฆ์มีการจัดอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมให้ความรู้กับนักเรียนถึงโทษภัยของยาเสพติด เพื่อให้ห่างไกลจากยาเสพติด มีพระวิทยากรมาบรรยายภายในโรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ความรุนแรงในการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนอย่างสม่ำเสมอ พระสงฆ์มีการรณรงค์เตือนภัยเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดผ่านสื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ แผ่นซีดี ให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวทางการป้องกันปัญหาเสพติด ด้านการให้ข่าวสาร อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกศล อินทวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสถาบันอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก ๓ จังหวัดในพื้นที่จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ นำไปสู่รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการกระตุ้นเสริมแรง สร้างขวัญกำลังใจในการพัฒนาตนเองและบุคคลรอบข้าง เสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด โดยใช้รูปแบบที่มีชื่อว่า KINCO Reinforcement model ส่วนประกอบด้วย Knowledge Identifra on (KI) คือ การร่วมกันกำหนดเงื่อนไขการให้ความรู้การป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด การจัดการความรู้ Knowledge Norm (KN) บรรทัดฐานโทษพิษภัย ให้ความรู้ กฎกติกา ของโทษพิษภัยของยาเสพติด Knowledge Cognitive Learning (KC) คือ การให้ความรู้แนวคิดเชิงนามธรรม การเรียนรู้เชิงพุทธิปัญญา และ Knowledge Operant

Conditioning (KO) คือ การให้ความรู้โดยการทดลองทำและดูแลเป็นการวางเงื่อนไขที่จะทำ ซึ่งได้พัฒนามาจากทฤษฎีการเสริมแรง กระตุ้นให้นักศึกษามีการเรียนรู้ ภายหลังการทดลองเพื่อประเมินรูปแบบในกลุ่มนักศึกษา พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีการพัฒนาระดับการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดได้ดีขึ้น^๑ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑิรา อินคชสาร ได้วิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสื่อและกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อลดอันตรายจากการใช้สารเสพติดแบบฉีดเข้าเส้น จุดประสงค์เพื่อพัฒนาสื่อและกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือลดความเสี่ยงจากการฉีดสารเสพติดเข้าเส้น ผลการวิจัยพบว่า ภาษาและน้ำเสียงที่ควรใช้ในการสื่อสารกับผู้ใช้อสารเสพติดแบบฉีดเข้าเส้น ได้แก่ การสื่อสารที่คิดถึงตนเอง ให้ตระหนักถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตัวเอง รักตัวเอง และสื่อสารให้คิดถึงครอบครัว โทนหรือน้ำเสียงในการสื่อสารควรเป็นแบบให้กำลังใจ ให้โอกาส ให้ทางเลือก^๒

๕.๒.๑.๒ ด้านการให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก

พระสงฆ์มีบทบาทในการส่งเสริมให้เยาวชนฝึกทักษะความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ พระสงฆ์มีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้มีการจัดโปรแกรมศึกษาการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้สื่อ DVD หรือวีดิทัศน์ในการสอน เพื่อให้ นักเรียนมองเห็นภาพและโทษของยาเสพติดที่ชัดเจน พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมด้านจิตใจสร้างความเข้มแข็งมั่นคงของจิตใจและสภาพจิตใจที่ดีให้กับนักเรียน เพื่อหลีกเลี่ยงตนเองจากยาเสพติด พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวความคิดการป้องกันปัญหายาเสพติด ด้านการให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก อยู่ในระดับปาน เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรา เอี่ยมกิจการ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบจำลองการผสมผสานพลังการณรงค์และการให้การศึกษเพื่อการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติ พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน โดยสามารถสรุปเป็นขั้นตอนในการดำเนินงานได้ ๓ ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นเตรียม

^๑ โกศล อินทวงศ์, “การพัฒนาแบบการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออก”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษย, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐), หน้า ๑๗๘-๑๘๖.

^๒ มณฑิรา อินคชสาร, “การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสื่อและกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อลดอันตรายจากการใช้สารเสพติดแบบฉีดเข้าเส้น”, ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๑), หน้า ๘๗-๙๔.

ความพร้อมก่อนดำเนินงาน ประกอบด้วย จัดตั้งคณะทำงานสถานศึกษา และ เตรียมความพร้อมก่อนดำเนินงาน โดยรวบรวมบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินงาน และศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาเพื่อวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยที่จะนำไปสู่การวางแผนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน โดยมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานให้มีความชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสม และคัดเลือกรายวิชาในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมในการรณรงค์ รวมถึงกำหนดเนื้อหาหรือประเด็น และกำหนดวิธีดำเนินงานผสมผสานพลังการรณรงค์และการให้การศึกษา ซึ่งจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กระบวนการสื่อ ช่องทางการสื่อสารบทบาทและการมีส่วนร่วม และมีกระบวนการวิจัยของครูอย่างเป็นระบบ ขั้นตอนที่ ๓ ขั้นติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงาน ขั้นตอนนี้เป็นการประเมินและตรวจสอบผลของการดำเนินงานเพื่อจะ นำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขกระบวนการให้มีความเหมาะสมกับสถานศึกษามากยิ่งขึ้นต่อไป^๓ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุทธิวรรณ ตันตรจนาวงศ์ และ ศศิกัญจน์ ทวีสุวรรณ** ได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็กเยาวชนและข้าราชการภาครัฐ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมผู้บริหาร ครู นักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรีมีดังต่อไปนี้ มีการกำหนดนโยบายแห่งชาติในการส่งเสริมคุณธรรมเยาวชน โดยรัฐบาลจัดประชุมบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน เยาวชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องพิจารณานำหลักธรรมของทุกศาสนา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการศึกษามารวมกันกำหนดเป็นนโยบายว่าระแห่งชาติในการส่งเสริมคุณธรรมของเยาวชน โรงเรียนนำนโยบายแห่งชาติมากำหนดเป็นนโยบายการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ โรงเรียนกำหนดมาตรฐานคุณธรรมของผู้บริหาร ครู นักเรียนโดยองค์กรหลักที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบมีคณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรศาสนา ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้บริหาร ครู มีการกำหนดยุทธศาสตร์ ในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการ ส่งเสริมคุณธรรมเยาวชน ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเป็นแบบอย่างที่ดี ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การกำหนด กฎ ระเบียบที่ส่งเสริมคุณธรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การใช้สื่อปลูกกระแสคุณธรรม และยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างเครือข่ายคุณธรรม^๔

^๓ พัชรา เอี่ยมกิจการ, “การพัฒนาแบบจำลองการผสมผสานพลังการรณรงค์และการให้การศึกษาเพื่อการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา”, **วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์**, (คณะนิเทศศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๓๑๕-๓๒๑.

^๔ สุทธิวรรณ ตันตรจนาวงศ์ และศศิกัญจน์ ทวีสุวรรณ, “การส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็ก/เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ”, **รายงานวิจัย**, (กรมการศาสนา : กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๒), หน้า ๒๔๕-๒๔๙.

๕.๒.๑.๓ ด้านเพื่อนเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน

พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้โรงเรียนจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครนักเรียนเพื่อเฝ้าระวังและประสานการดำเนินกิจกรรมกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนมีความกล้าหาญเมื่อพบเห็นเพื่อนนักเรียนมีพฤติกรรมเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจะแจ้งให้ครูทราบทันที พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมในการกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญเรื่องปัญหายาเสพติด และมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนสอดส่องดูแลเมื่อรู้ว่าเพื่อนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจะเข้าไปให้กำลังใจและชักชวนให้เลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติด พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนมีการป้องกันตนเองและคอยตักเตือนเพื่อนให้ระวังและปฏิเสธทันทีเมื่อมีบุคคลแปลกหน้าให้สิ่งของเพื่อจูงใจให้ใช้ยาเสพติดพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวความคิดการป้องกันปัญหายาเสพติดด้านการเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุทธิรักษ์ ไชยรักษ์ และคณะ** ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา ๒๕๕๑ ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเพราะมีความต้องการเข้าสังคมในกลุ่มเพื่อน ๆ ประกอบกับนักศึกษาได้เรียนรู้ดำเนินชีวิตห่างจากครอบครัว ผู้ปกครอง เป็นผู้แนะนำ ตักเตือนให้คำปรึกษา ดังนั้นนักศึกษาจึงต้องตัดสินใจเรื่องต่างๆ ด้วยตัวเองจึงขาดการยั้งคิด สำหรับสถานที่ใช้ดื่มสุราในมหาวิทยาลัยมากที่สุด คือ หอพักนักศึกษา ดังนั้น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจึงมีมาตรการโดยการเสพของมีนเมาของนักศึกษา การอยู่ร่วมในวงเสพของมีนเมาหรือการมีของมีนเมาไว้ในครอบครอง ในเขตมหาวิทยาลัยจะต้องได้รับโทษ คือ การพักการศึกษา ๑ ภาคการศึกษา^๕ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **มานพ คณะโต** ได้วิจัยเรื่อง โครงการศึกษาและการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มประชากร คือ นักเรียน และครูผู้ปกครองในสถานศึกษา ๑๑ จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน ๓๐ พื้นที่ เขตการศึกษา สุ่มเลือกสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ของภาครัฐและเอกชนจำนวน ๓๑๑ แห่ง ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา คือ การรณรงค์ป้องกันยาเสพติด การให้ความรู้ผ่านกิจกรรมการสนับสนุน กิจกรรมทางสังคม การช่วยเหลือนักเรียน

^๕ สุทธิรักษ์ ไชยรักษ์ และคณะ, “พฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา ๒๕๕๑”, รายงานการวิจัย, (นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๕๕๓), หน้า ๕๘-๖๐.

ให้มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม การตรวจค้นและสอดส่อง ส่วนกิจกรรมที่ดำเนินการน้อย ได้แก่ การช่วยเหลือให้นักเรียนที่มีปัญหาด้านยาเสพติด และการตรวจปัสสาวะเพื่อการหาสารเสพติด^๒

๕.๒.๑.๔ ด้านการให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน

พระสงฆ์อบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม มีวินัย เคารพกฎ/ระเบียบ กติกาสังคม และการทำงาน ไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด พระสงฆ์อบรมสั่งสอนให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ยอมรับคำแนะนำคำวิพากษ์วิจารณ์ได้ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไข พระสงฆ์อบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รู้จักรักษาสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น พระสงฆ์อบรมสั่งสอนให้นักเรียนรู้จักพิจารณาใช้สติ ปัญญาแก้ไขปัญหาในการทำงานรวมกลุ่มกับผู้อื่น ยอมรับความคิดของผู้อื่นโดยไม่ใช้อารมณ์และความคิดตนเองเป็นใหญ่ พระสงฆ์จัดกิจกรรมแนะแนวให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่นักเรียนสนใจ และวางแผนเป้าหมายของตนเองในอนาคต พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวคิดการป้องกันปัญหายาเสพติด ด้านการให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน อยู่ในระดับปาน เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุญาดา สุนทรสารทูล** ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชนในการสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมแก่เด็กและเยาวชนในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัย พบว่า มี ๔ รูปแบบ ได้แก่ ๑) สร้างครอบครัวต้นแบบที่มีภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมที่ดีมาเป็นต้นแบบ และขยายผลโดยการจัดกิจกรรมร่วมกับครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการ และมีการขยายผลไปสู่ชุมชนใกล้เคียง ๒) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนเกี่ยวกับหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัดโรงเรียน ชุมชน ภาครัฐรวมถึงภาคเอกชน เริ่มตั้งแต่ การวางแผน การปฏิบัติการ การตรวจสอบการดำเนินการให้เหมาะสม รวมถึงการประเมินผล ๓) จัดทำพื้นที่ชุมชนให้มีมูลค่าเพิ่มทางสังคมโดยชุมชนจัดตั้งศูนย์คอมพิวเตอร์พร้อมทั้งมีครูอาสาสมัครในพื้นที่คอยดูแลและให้คำแนะนำ และ ๔) ภาครัฐเป็นแกนกลางในการเชิญชวนภาคเอกชนเข้าร่วมมีบทบาทในการสนับสนุนงบประมาณการจัดกิจกรรมความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน พร้อมทั้งจัดทำโครงการเพื่อนำครอบครัวต้นแบบไปประชาสัมพันธ์ และมีการ

^๒ มานพ คณะโต, “การวิจัยโครงการศึกษาและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน”, สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, (กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสำนักงาน, ๒๕๕๑), หน้า ๓-๔.

ขยายผลโดยพาครอบครัวต้นแบบไปศึกษาดูงานหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง^๗ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระราชปัญญาภรณ์ (สิงห์คำ ขยวิโส) ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมภายใต้รูปแบบธนาคารความดี สำหรับหน่วยอบรมประชาชน” ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักการ ๘ ประการ คือ หลักศีลธรรมและวัฒนธรรม สุขภาพ สัมมาชีพ สันติสุข ศึกษาสงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ กตัญญูกตเวที และหลักสามัคคีธรรม มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคคลและสังคม โดยมีเป้าหมายของการดำเนินการ คือ เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น การพัฒนาสังคม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการชุมชน และการสงเคราะห์ชุมชน การใช้หลักการทางพระพุทธศาสนาควบคู่กับการพัฒนาชีวิต และสังคม เพื่อให้บุคคลพึ่งพาตนเองได้ มีการยึดมั่นในการทำความดีมีการช่วยเหลือแบ่งปันสร้างความผูกพันด้วยกิจกรรมการพัฒนา มีการสื่อสารเพื่อให้คนเข้าถึงสังคมด้วยวิธีการปฏิบัติ และมีการฝึกตามหลักไตรสิกขาและหลักภาวนา ๔ เพื่อให้บุคคลทำประโยชน์ของตนสมบูรณ์พึ่งพาตนเองได้ในทุกทาง ให้ความร้อนที่บำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้วยความเสียสละ จากนั้นควรมีการพัฒนาสังคมให้ไปสู่สังคมคุณธรรมที่เกิดประโยชน์และความสุขของทุกคนในสังคม^๘

๕.๒.๑.๕ ด้านการสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว

พระสงฆ์ปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนรู้ว่าครอบครัว และญาติพี่น้องของนักเรียนจะเสียใจ และรับไม่ได้หากพบว่านักเรียนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด พระสงฆ์มีการส่งเสริมให้ความรู้กับนักเรียนถึงโทษภัยของยาเสพติดที่เกิดกับตนเอง ครอบครัว และคนรอบข้าง เพื่อให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด พระสงฆ์มีบทบาทประสานกับพ่อแม่ และญาติพี่น้องของนักเรียนคอยตักเตือนอยู่เสมอว่าห้ามเข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือเสพยาเสพติด พระสงฆ์มีการจัดอบรมให้ผู้ปกครองสร้างความตระหนักในการดูแลเอาใจใส่บุตรหลานของตนเองไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด พระสงฆ์มีการจัดอบรมให้ผู้ปกครองนักเรียนนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเสริมสร้างครอบครัวให้อบอุ่น พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวคิดการป้องกันปัญหาเสพติด การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในวัดและโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ

^๗ สุญาดา สุนทรสารทูล, “รูปแบบความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน ในการสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมแก่เด็กและเยาวชนในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๒), หน้า ๒๐๓-๒๐๔.

^๘ พระราชปัญญาภรณ์ (สิงห์คำ ขยวิโส), “กระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมภายใต้รูปแบบธนาคารความดี สำหรับหน่วยอบรมประชาชน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๑๙๙-๒๐๓.

กรณีการ กาญจันดา และคณะ ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการส่งเสริมจริยธรรมในการประพฤติตนอย่างเหมาะสมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้แพร่เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดแพร่ ผลการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักศึกษามากที่สุดคือ การอบรมเลี้ยงดู จากครอบครัว รองลงมา คือ สภาพแวดล้อมการอยู่อาศัย และการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จากสถานศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ค่านิยม ความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง พฤติกรรมการเล่นแบบ และขาดจิตสำนึกของการเป็นคนดี ตามลำดับ^๙ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ฐานัน พิมพ์สิน และคณะ** ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการแก้ปัญหาเด็กหนีเรียนในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนเขาวงพิทยาคาร อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยและเงื่อนไขของการหนีเรียนของนักเรียนโรงเรียนเขาวงพิทยาคารมี ๔ ปัจจัยหลัก คือ ๑) ครอบครัว เนื่องจาก พ่อ แม่ ต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพไม่มีเวลาในการดูแลบุตรหลาน ทำให้บุตรหลานมีพฤติกรรมที่ เล่นแบบในสิ่งที่ไม่ดี ก้าวร้าว และขาดความรับผิดชอบ ๒) นักเรียน เนื่องจากเด็กวัยรุ่น มีพฤติกรรม อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง อารมณ์เปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย หงุดหงิดง่าย เครียดง่าย โกรธง่าย ซึมเศร้าโดยไม่มีสาเหตุได้ง่าย และมีการเล่นแบบง่าย ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการกระทำที่แสดงออกมา ๓) โรงเรียน เนื่องจากระบบการเรียนเป็นแบบเดินเรียน ทำให้นักเรียนมีโอกาสนี้เรียนในระหว่างเดินทางไปหาห้องใหม่ ประกอบกับเทคนิคการสอนของครูผู้สอนยังไม่กระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้ เกิดความเบื่อหน่าย ๔) ชุมชน เนื่องจากกระแสการบริโภคนิยมเข้ามาทำให้โครงสร้างของชุมชนแบบเดิมซึ่งช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันหมดไป เป็นชุมชนที่อยู่แบบตัวใครตัวมัน ในชุมชนมีสารเสพติด ร้านเกมส์ รีสอร์ท เป็นผลทำให้เด็กมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น รูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา คือ ผู้ปกครองควรพัฒนารูปแบบการเลี้ยงดูเด็กให้มีความ สอดคล้องกับพัฒนาการของวัยรุ่น ร่วมมือกับสถานศึกษาสร้างเครือข่ายการดูแลที่มีประสิทธิภาพ และท้องถิ่นให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ รวมถึงควรมีกิจกรรมที่เน้นการฝึกทักษะชีวิต กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ตลอดจนสถานศึกษาควรปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนโดยใช้วิธีการ สอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามความถนัด เช่น กลุ่มแสดงออก เป็นต้น^{๑๐}

^๙ กรณีการ กาญจันดา และคณะ, “กระบวนการส่งเสริมจริยธรรมในการประพฤติตนอย่างเหมาะสมของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ – แพร่ เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดแพร่”, **รายงานการวิจัย**, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้, ๒๕๕๓), หน้า ๗๕.

^{๑๐} ฐานัน พิมพ์สิน และคณะ, “รูปแบบการแก้ปัญหาเด็กหนีเรียนในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียน เขาวงพิทยาคาร อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์”, **รายงานการวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๒), หน้า ๕๔-๕๕.

๕.๒.๑.๖ ด้านการให้ทางเลือก

พระสงฆ์มีบทบาทแนะแนวให้คำปรึกษากับนักเรียนเมื่อเกิดความเครียดหรือมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน หรือครอบครัว พระสงฆ์มีการประสานกับครูและนักเรียนที่เป็นแกนนำให้ช่วยดูแล/เผื่อระวัง นักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียน พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ พระสงฆ์และครูร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนที่หลงผิดเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดสั่งสอนอบรมให้กลับตัวเป็นคนดี และส่งเสริมแนะนำอาชีพให้กับนักเรียน พระสงฆ์มีบทบาทประสานกับเจ้าหน้าที่จากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) มาเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องกฎหมายและโทษของยาเสพติดภายในโรงเรียนอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวความคิดการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วรรณชนก จันทชุม** ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลวิธีในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมกรณีศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในจังหวัดกาฬสินธุ์” โดยมีวัตถุประสงค์ส่งเสริมและสนับสนุน นักเรียน ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ ให้ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนภายใต้ทรัพยากรท้องถิ่นที่มีอยู่ ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาผลวิธีในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน กลุ่มได้ร่วมกันกำหนด ๒ โครงการ ได้แก่ โครงการให้โปรแกรมสุขศึกษาเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับพวกส่งสารต้นสูบบุหรี่ และโครงการพัฒนาทักษะการตัดสินใจและทักษะการปฏิเสธ โดยใช้กับนักเรียนในระดับป. ๕-๖ และ ม. ๑-๓ ในโรงเรียนห้วยคำจรรยาอุปการะว่าไม่มีนักเรียนลายใหม่สู่เพิ่มและอัตราการสูบบุหรี่ของเด็กลดลง^{๑๑} และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบเผื่อระวังปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหลากหลายวิธี เช่น ชุมชนจะมีสายตรวจ/อปพร./ป้อมยามคอยตรวจตราสิ่งผิดปกติในชุมชน มีหน่วยงานมาจัดกิจกรรมรณรงค์ให้คำแนะนำ เช่น สำนักงาน ป.ป.ส. สาธารณสุข โรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น วิธีการแก้ไขปัญหา/รณรงค์การป้องกันยาเสพติดจากสถานศึกษา/ชุมชนที่

^{๑๑} วรรณชนก จันทชุม, “การพัฒนาผลวิธีในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในจังหวัดกาฬสินธุ์”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๙), หน้า ๙๔-๑๐๙.

น่าสนใจ เช่น การเข้าค่ายและจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ มีพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสทำกิจกรรมสร้างสรรค์ หรือการเดินเทิดพระเกียรติเพื่อต่อต้านยาเสพติด และโครงการ To Be Number One^{๑๒}

๕.๒.๒ การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔

การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับประเด็นการอภิปรายผล ผู้วิจัยจำแนกเป็นรายด้าน คือ ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขา แต่ละด้านกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านอุเบกขา กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยสามารถกล่าวอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

๕.๒.๒.๑ ด้านเมตตา

พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนสร้างความรักความสามัคคีในกลุ่มเพื่อน อุทิศตนและเวลาให้กับการเรียนไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด พระสงฆ์มีบทบาทในการให้คำปรึกษาและรับฟังปัญหาของนักเรียนและช่วยหาทางออกที่เหมาะสม โดยไม่หันไปพึ่งยาเสพติด พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนเป็นกัลยาณมิตรกับเพื่อนทั้งในชั้นเรียนและต่างชั้นเรียน ช่วยแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้กับเพื่อน พระสงฆ์ช่วยอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือเกื้อกูลและมีความเมตตาอารีกับเพื่อนนักเรียนที่มีปัญหา หรือมีฐานะด้อยกว่าตนเอง พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่เอื้อต่อการใช้ยาเสพติดภายในโรงเรียน พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านเมตตา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า ข้อ ๑. และข้อ ๓. กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ฐานัน พิมพ์สิน และคณะ** ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการแก้ปัญหาเด็กหนีเรียนในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนเขาวงพิทยาคาร อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยและเงื่อนไขของการหนีเรียนของนักเรียนโรงเรียนเขาวงพิทยาคารมี ๔ ปัจจัยหลัก คือ ๑) ครอบครัว เนื่องจาก พ่อ แม่ ต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพไม่มีเวลาในการดูแลบุตรหลาน ทำให้บุตรหลานมีพฤติกรรมที่ เลียนแบบในสิ่งที่ไม่ดี ก้าวร้าว และขาดความรับผิดชอบ ๒) นักเรียน เนื่องจากเด็กวัยรุ่น มีพฤติกรรม อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง อารมณ์เปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย หงุดหงิดง่าย เครียดง่าย โกรธง่าย ซึมเศร้าโดยไม่มีสาเหตุได้ง่าย และมีการ

^{๑๒} สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, “การพัฒนาระบบเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในสถานศึกษา”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๑), หน้า ๒.

เรียนแบบง่าย ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการกระทำที่แสดงออกมา ๓) โรงเรียน เนื่องจากระบบการเรียนเป็นแบบเดินเรียน ทำให้นักเรียนมีโอกาสนีเรียนในระหว่างเดินทางไปหาห้องใหม่ ประกอบกับเทคนิคการสอนของครูผู้สอนยังไม่กระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้ เกิดความเบื่อหน่าย ๔) ชุมชน เนื่องจากกระแสการบริโภคนิยมเข้ามาทำให้โครงสร้างของชุมชนแบบเดิมซึ่งช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันหมดไป เป็นชุมชนที่อยู่แบบตัวใครตัวมัน ในชุมชนมีสารเสพติด ร้านเกมส์ รีสอร์ท เป็นผลทำให้เด็กมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น รูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา คือ ผู้ปกครองควรพัฒนารูปแบบการเลี้ยงดูเด็กให้มีความ สอดคล้องกับพัฒนาการของวัยรุ่น ร่วมมือกับสถานศึกษาสร้างเครือข่ายการดูแลที่มีประสิทธิภาพ และท้องถิ่นให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ รวมถึงควรมีกิจกรรมที่เน้นการฝึกทักษะ ชีวิต กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ตลอดจนสถานศึกษาควรปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนโดยใช้วิธีการ สอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามความถนัด เช่น กลุ่มแสดงออก เป็นต้น^{๑๓}

๕.๒.๒.๒ ด้านกรุณา

พระสงฆ์มีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาที่ดีและให้คำแนะนำกับนักเรียนเมื่อมีปัญหา เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกชักชวนให้ไปทดลองใช้ยาเสพติดเพื่อแก้ปัญหา พระสงฆ์มีความเอาใจใส่แนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์และสิ่งที่เป็นโทษให้กับนักเรียนอย่างจริงจัง พระสงฆ์จัดหาเอกสารและตำราที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียนสม่ำเสมอ พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนมีความเสียสละรู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือเมื่อเพื่อนประสบปัญหาตามกำลังความสามารถ พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนละเว้นการกระทำหรือล้อเลียนสิ่งที่เป็นปมด้อยของเพื่อนให้เกิดความกระทบกระเทือนทางด้านอารมณ์ และจิตใจ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านกรุณา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ฉัตรชัย ธรรมครบุรี** ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางพระพุทธศาสนาของโรงเรียนรางวัลพระราชทาน” ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางพระพุทธศาสนาของโรงเรียนพระราชทาน มี ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) การให้การศึกษาโรงเรียนได้มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาบูรณาการการเรียนรู้กับทุกสาระวิชา มีระบบการประกันคุณภาพภายใน ๒) การฝึกอบรมโรงเรียนได้ส่งเสริมกิจกรรมทักษะวิชาการการประกวดโครงงาน จัดการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

^{๑๓} ฐานัน พิมพ์สิน และคณะ, “รูปแบบการแก้ปัญหาเด็กหนีเรียนในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียน เขาวงกตพิทยาคาร อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์”, **รายงานการวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๒), หน้า ๕๔-๕๕.

๓) การพัฒนาโรงเรียนได้สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ มีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางพระพุทธศาสนามี ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ศีล โรงเรียนได้ให้การฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีกิจกรรมส่งเสริมระเบียบวินัย และงานทั้ง ๔ ฝ่ายถูกกำกับด้วยระเบียบทางราชการและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ๒) สมาธิ โรงเรียนตระหนักในการพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระมีการส่งเสริมทักษะวิชาการส่งเสริมการรักการอ่าน ๓) ปัญญา โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาข้อมูลระบบสารสนเทศพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษามี Best practice ของโรงเรียนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้^{๑๔}

๕.๒.๒.๓ ด้านมูทิตา

พระสงฆ์มีการมอบรางวัลให้กับนักเรียนที่มีผลการเรียนดี และมีความประพฤติดี เพื่อเป็นขวัญกำลังใจตามความเหมาะสม และเป็นแบบอย่างให้เพื่อนนำไปปฏิบัติ พระสงฆ์มีส่วนช่วยโรงเรียนสอดส่องดูแลทุกข์สุขของนักเรียน คิดทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด พระสงฆ์มีบทบาทช่วยสนับสนุนในการเผยแพร่ผลงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียน พระสงฆ์ร่วมแสดงความยินดีกับนักเรียนที่มีผลงานดีเด่น หรือสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนในด้านต่างๆ พระสงฆ์ช่วยอบรมสั่งสอนให้นักเรียนไม่อิจฉาริษยาใครที่ได้ดีกว่าไม่ว่ากรณีใดๆ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านมูทิตา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ กาญจน์ดา และคณะ ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการส่งเสริมจริยธรรมในการประพฤติตนอย่างเหมาะสมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้แพร่เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดแพร่ ผลการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักศึกษามากที่สุดคือ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมการอยู่อาศัย และการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมจากสถานศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ค่านิยม ความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง พฤติกรรมการเลียนแบบ และขาดจิตสำนึกของการเป็นคนดี ตามลำดับ^{๑๕}

๕.๒.๒.๔ ด้านอุเบกขา

^{๑๔} ฉัตรชัย ธรรมครบุรี, “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางพระพุทธศาสนาของโรงเรียนรางวัลพระราชทาน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

^{๑๕} กรรณิการ์ กาญจน์ดา และคณะ, “กระบวนการส่งเสริมจริยธรรมในการประพฤติตนอย่างเหมาะสมของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ – แพร่ เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดแพร่”, รายงานการวิจัย, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้, ๒๕๕๓), หน้า ๗๕.

พระสงฆ์อบรมสั่งสอนนักเรียนทุกคนด้วยความเต็มใจ และเท่าเทียมกันโดยไม่มีเงื่อนไข ไม่มีอคติความลำเอียง พระสงฆ์อบรมสั่งสอนนักเรียนทุกคนให้มีความซื่อสัตย์และเที่ยงธรรม ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นที่ไว้วางใจของพ่อแม่ ครูอาจารย์ และเพื่อน พระสงฆ์อบรมสั่งสอนนักเรียนทุกคนให้ยกย่อง สรรเสริญผู้ที่ทำความดี หรือทำประโยชน์ให้กับส่วนรวมอย่างเสมอกัน ด้วยใจเป็นกลางไม่ลำเอียง พระสงฆ์อบรมสั่งสอนนักเรียนเชื่อฟังคำตักเตือนของพ่อแม่ และครู ไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือเสพยาเสพติด พระสงฆ์อบรมสั่งสอนนักเรียนทุกคนให้รู้ถึงพิษภัยของยาเสพติดเป็นอย่างดี และไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือเสพยาเสพติดทุกชนิด พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านอุเบกขา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า ข้อ ๑. และ ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธรา เอี่ยมกิจการ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบจำลองการผสมผสานพลังการรณรงค์และการให้การศึกษาเพื่อการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติ พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน โดยสามารถสรุปเป็นขั้นตอนในการดำเนินงานได้ ๓ ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินงาน ประกอบด้วย จัดตั้งคณะทำงานสถานศึกษา และ เตรียมความพร้อมก่อนดำเนินงาน โดยรวบรวมบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินงาน และศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาเพื่อวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยที่จะนำไปสู่การวางแผนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน โดยมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานให้มีความชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสม และคัดเลือกรายวิชาในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมในการรณรงค์ รวมถึงกำหนดเนื้อหาหรือประเด็น และกำหนดวิธีดำเนินงานผสมผสานพลังการรณรงค์และการให้การศึกษา ซึ่งจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กระบวนการสื่อสารทางการสื่อสารบทบาทและการมีส่วนร่วม และมีกระบวนการวิจัยของครูอย่างเป็นระบบ ขั้นตอนที่ ๓ ขั้นติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงาน ขั้นตอนนี้เป็นการประเมินและตรวจสอบผลของการดำเนินงานเพื่อจะ นำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขกระบวนการให้มีความเหมาะสมกับสถานศึกษามากยิ่งขึ้นต่อไป^{๑๖}

^{๑๖} พัทธรา เอี่ยมกิจการ, “การพัฒนาแบบจำลองการผสมผสานพลังการรณรงค์และการให้การศึกษาเพื่อการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา”, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, (คณะนิติศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๓๑๕-๓๒๑.

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) คณะสงฆ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดวัดต้นแบบประจำจังหวัดเพื่อเป็นศูนย์กลางการส่งเสริมความรู้เรื่องการป้องกันปัญหาอาเสพติดที่เป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนาแนวการทำงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งจังหวัด

๒) คณะสงฆ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการร่วมกัน โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาอาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อขับเคลื่อนการทำงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งจังหวัด

๓) คณะสงฆ์จังหวัดสระบุรีควรมีนโยบายการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาอาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาให้ให้ชัดเจนครอบคลุมทั่วทั้งจังหวัด

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) คณะสงฆ์ควรจัดทำรูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาอาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา และจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรเพื่อให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อนักเรียนอย่างเต็มกำลังความสามารถ

๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้พระสงฆ์มีความรู้เรื่องการป้องกันปัญหาอาเสพติดเพื่อจะได้แนะนำสั่งสอนให้กับนักเรียน

๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมความรู้เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดให้กับพระสงฆ์ เพื่อสร้างบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจครอบคลุมทั่วทั้งจังหวัด

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาอาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและสิ่งที่เกิดขึ้นในระบบการทำงาน และแนวทางการพัฒนาทั้งระยะสั้นและระยะยาว

๒) ศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพของพระสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสระบุรี เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพหรือปริมาณก็ได้

๓) ควรศึกษาประเด็นเดียวกันในรูปแบบของการพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดให้นักเรียนระดับมัศึกษากับพื้นที่อื่น เพื่อเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปศึกษา

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กรมสามัญศึกษา. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการป้องกันยาเสพติดเรื่องแนวทางการป้องกัน.

กรุงเทพมหานคร : เอกสารอัดสำเนา, ๒๕๔๒.

กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร :

สำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖.

คณิศร จันทบุตร และสุบรรณ จันทบุตร. ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะ

กรณี วัดป่านานาชาติ อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพมหานคร :

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๕.

จรรยา จิตติวุฒิการ. กลไกทางสมองของการติดยาและสารเสพติด. กรุงเทพมหานคร : วัชรอินเตอร์

ปรินต์ติ้งจำกัด, ๒๕๔๔.

จิรพรรณ กาญจนะจิตรา. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๖.

จำนงค์ ทองประเสริฐ. ประวัติพุทธศาสนาในเอเชียอาคเนย์. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิอิทธิธรรมหา

ธาตุวิทยาลัยจัดพิมพ์, ๒๕๓๙.

ทินพันธ์ นาคะตะ. พระพุทธศาสนากับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมมิก, ๒๕๓๙.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. พุทธศาสนาในความเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกมล

คิมทอง, ๒๕๔๓.

ประกอบ กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร :

ด้านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒.

ปราชญา กล้าจัญญ. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,

๒๕๔๑.

พระเทพวรคุณ (สมาน สุมะโ). ปีใหม่สุขใจด้วยธรรมะ. ขอนแก่น : เอกสารประกอบการบรรยาย

วัดป่าแสงอรุณ, ๒๕๔๒.

พระธรรมปิฎก. (ป.อ. ปยุตโต). ปฏิบัติธรรมให้ถูกทาง. พิมพ์ครั้งที่ ๓๐. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิ

พุทธธรรม, ๒๕๓๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- _____ แก่นแท้ของพระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๓.
- _____ ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะศาสนาประจำชาติ. พิมพ์ ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๓.
- _____ ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก หมวดสังคมาศสตร์และ มนุษยศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๓.
- _____ การสร้างสรรค์ปัญญาเพื่ออนาคตของมนุษยชาติ. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๖.
- พระไพศาล วิสาโล. **พุทธศาสนาในอนาคต แนวโน้มและทางออกจากวิกฤต**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์, ๒๕๔๖.
- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๔.
- พระสุธีวรญาณ (ณรงค์ จิตตโสภโณ). **พุทธศาสตร์ปริทรรศน์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ตถาตาทบลิเคชั่น, ๒๕๔๘.
- พระสุธีวรญาณ (ณรงค์ จิตตโสภโณ). **จิตวิทยาการเผยแผ่**. กรุงเทพมหานคร : สำนักฝึกอบรมพระธรรมทูต, ๒๕๕๑.
- พิชัย แสงชาญชัย. **คู่มือจิตเวชศาสตร์สำหรับแพทย์ทั่วไป**. สงขลา : ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๐.
- พริ้มเพรา ผลเจริญสุข. **สุขภาพส่วนบุคคล**. เอกสารคำสอนวิชา สุข ๓๑๒. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๕.
- ภัทรพร สิริกาญจน. **หน้าที่พระสงฆ์ตามพุทธบัญญัติ : แนวคิดและบทบาทพระคำเขียน สุวณโณ ในการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. **เอกสารการสอนชุดวิชา มนุษย์กับสังคม หน่วยที่ ๑-๗**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๖.
- มานี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ และคณะ. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของพระนักพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๔๐.
- มานพ นักการเรือน. **“พระพุทธศาสนากับโลกยุคปัจจุบัน” รวมเรื่องและบทความ**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- มานพ คณะโต และสุชาติ ภัยหลีกกล้วย. **หลักการวิจัยสุขภาพขั้นพื้นฐาน**. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ขอนแก่น การพิมพ์, ๒๕๔๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ราชบัณฑิตสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชั่น, ๒๕๔๒.
- _____. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊ค
พับลิเคชั่น, ๒๕๔๔.
- ลือชา ธรรมวินัยสถิต. มนุษย์กับสังคม. เพชรบุรี : ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี, ๒๕๓๙.
- วิทย์ วิศทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก. หนังสือเรียนสังคมศึกษารายวิชา ส๐๔๑๓
พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ไทรร่มเกล้า, ๒๕๔๒.
- ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดเชียงใหม่. คู่มือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด. เชียงใหม่, ๒๕๔๗.
- ส่วนวิชาการด้านยาเสพติด. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. สำนักงาน. ความรู้และ
แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร :
บางกอกเทคโนโลยีสแกนนิ่งแอนด์เซอร์วิส จำกัด, ๒๕๕๓.
- สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. “การพัฒนาระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดใน
สถานศึกษา”. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยา
เสพติด, ๒๕๕๑.
- สมบูรณ์ บุญฤทธิ์. ปัญหาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สูตรไพศาล, ๒๕๔๔.
- สุวรรีย์ ศิริโกคาภิรมย์. การวิจัยทางการศึกษา. ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี,
๒๕๔๖.
- สันติ จัยสิน และคณะ. เทคนิคการเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันภัยยาเสพติด. กรุงเทพมหานคร :
ประสานมิตร, ๒๕๔๔.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. คู่มือการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด.
พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, มปท.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แนวทางการดำเนินงานป้องกันและ
แก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, ๒๕๔๑.
- _____. ความรู้เบื้องต้นเรื่องยาและยาเสพติด. กรุงเทพมหานคร : โอเดีย สแควร์, ๒๕๔๑.
- _____. ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ประจำปี ๒๕๔๓. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๔๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ประจำปี ๒๕๔๔. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๔๔.
- ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ประจำปี ๒๕๔๗. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๔๗.
- และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๓.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. **ความรู้พื้นฐานเพื่อการป้องกันยาเสพติดในเยาวชน.** กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์, ๒๕๕๒.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. **ความรู้และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๓.
- **ความรู้และแนวทาง ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.** กรุงเทพมหานคร : บริษัทยูเนียนอุลตราไวโอเรต, ๒๕๕๒.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. **ความสำคัญของประชาชนต่อปัญหายาเสพติด.** กรุงเทพมหานคร : กองงาน ๒ สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๔๗.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองสารสนเทศตำรวจ. **ความรู้ยาเสพติด.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองสารสนเทศตำรวจ, ๒๕๕๕.
- สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. **รูปแบบการบำบัดรักษายาเสพติด.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๐.
- สำนักงานอนามัยกรุงเทพมหานคร. **คู่มือการดูแลสุขภาพและป้องกันโรคเอดส์สำหรับบุคลากรสาธารณสุข.** กรุงเทพมหานคร : นิเวศรรมดาการพิมพ์, ๒๕๔๗.
- สุนน อมรวิวัฒน์. **การพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์.** โครงการกิตติเมธี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๒.
- อมร โสภณวิเชษฐ์วงศ์ และกวี อิศริวรรณ. **หนังสือเรียนสังคมศึกษารายวิชา ส๐๑๑๓ พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ (ภาคเรียนที่ ๒).** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๔๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๒) บทความ

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. สำนักงาน. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. ยุทธศาสตร์ ๕ รื้อป้องกันระยะที่ ๓, (พฤษภาคม ๒๕๕๔).

พระเทพวรคุณ (สมาน สุเมโธ). “พระสงฆ์สุปฏิปันโน”. แสงอีสาน, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๗ (ธันวาคม ๒๕๔๖ – กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗) : ๕๗-๕๘.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นิธิบุญยากร). “ยุคสมัยของความขัดแย้ง : พระสงฆ์ยุคใหม่ควรตีความและเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างไร”. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๕๒).

(๓) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

กรรณิการ์ กาญจน์ดา และคณะ. “กระบวนการส่งเสริมจริยธรรมในการประพฤติตนอย่างเหมาะสมของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ – แพร่ เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดแพร่”. รายงานการวิจัย. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้, ๒๕๕๓.

โกศล อินทวงศ์. “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนาศาสตร์มนุษย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐.

เจริญ แฉกพิมาย และปนัดดา ศรีธนาสาร. พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. รายงานการวิจัย. งานวิจัยและพัฒนาการศึกษา กองกิจการนักศึกษา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ๒๕๕๕.

ฉัตรชัย ธรรมครบุรี, “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางพระพุทธศาสนาของโรงเรียนรางวัลพระราชทาน”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

ฐานัน พิมพ์สิน และคณะ. “รูปแบบการแก้ปัญหาเด็กหนีเรียนในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียน เขาวงพิทยาคาร อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๒.

ปรียพัชรา ชัยรัตน์. “ปฏิกริยาของครอบครัวและชุมชนที่มีอิทธิพลต่อผู้ติดยาเสพติด “. รายงานการวิจัย. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ๒๕๔๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พัชรา เอี่ยมกิจการ. “การพัฒนาแบบจำลองการผสมพลังการรณรงค์และการให้การศึกษาเพื่อการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา”. **วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์. คณะนิเทศศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.**
- มณฑิรา อินคชสาร. “การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสื่อและกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อลดอันตรายจากการใช้สารเสพติดแบบฉีดเข้าเส้น”. **ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๑.**
- มานพ คณะโต. “การวิจัยโครงการศึกษาและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน”. สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสำนักงาน, ๒๕๕๑.
- วรรณชนก จันทชุม. “การพัฒนาต้นวิธีในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในจังหวัดกาฬสินธุ์”. **วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ, ๒๕๔๙.**
- สุทธิรักษ์ ไชยรักษ์ และคณะ. “พฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา ๒๕๕๑”. **รายงานการวิจัย. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๕๕๓.**
- สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ และศศิกาญจน์ ทวีสุวรรณ. “การส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็ก/เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ”. **รายงานวิจัย. กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๒.**
- สุญาดา สุนทรสารทูล. “รูปแบบความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน ในการสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมแก่เด็กและเยาวชนในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๒.**

(๔) สัมภาษณ์

- สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปุณฺโณ). เจ้าคณะอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- _____ พระมหากฤษณพงศ์ สมจิตโต. เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- _____ พระครูวิฑิตอรรถการ (ชม เตชธมโม). เจ้าคณะตำบลหนองไผ่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- _____ พระมหาวิสัย समाจาโร. เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระดี จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- _____ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต. ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสหมิตรมงคล จังหวัดสระบุรี, ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- _____ พระครูปลัดธีรธัมม์ ธรรมโม. เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- _____ พระอธิการสุภกิจดี อินทวิโร. เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- _____ นายทวน เทียงเจริญ. ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” จังหวัดสระบุรี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- _____ นางเอมอร บุรณศักดิ์. ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- _____ นายวิสูตร คำนวนศักดิ์. ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- _____ นายเจตพงษ์ ชูพันธ์. ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- _____ นายสำราญ ชือตรง. ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- _____ นายอรรถวัฒน์ พงษ์ธนโรจน์. ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระทอนกิตติคุณวิทยา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- _____ นายณัฐนันท์ ดนุพิทักษ์. ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่งคอย จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- _____ ร.ต.อ.ชัยนริศ จันทรเกิด. รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- _____ นายทินพล เฉลิมวสุธา. ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง จังหวัดสระบุรี, ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- _____ นายชญ์ธนศ แจ้งเจนศิลป์ธนา. นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- _____ นายชัยวัฒน์ ด้วงประดิษฐ์. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- _____ นายเชื้อ ฮั่นจินดา. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.
- _____ นายวิรัช ศรีเพชร. ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน, จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- _____ นายคณิตร์ ผลทอง. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ, จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

(๕) สันทนากลุ่มเฉพาะ

สันทนากลุ่มเฉพาะ พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร. รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายบริหาร, ๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

พระปลัดระพิน พุทธิสารโร อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

พระมหาสุมน์ สุนนโท อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

พระมหาภุชญา กิตติโสภณ, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

ผศ.ดร. เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะสังคมศาสตร์, ๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

ผศ.ดร. อุทัย สติมัน. อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, ๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

พ.ต.ต. ประสาร ณะทรัพย์ทอง สารวัตรป้องกันปราบปรามสารวัตรภูธรมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

ร.ต.อ. ฌิกทัตย์ หาเคน รองสารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจภูธรเมืองสระบุรี, ๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

รศ.ดร. สุวิญ รักสัตย์ อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

อาจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, ๙ มีนาคม ๒๕๖๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

๒. ภาษาอังกฤษ

Broom. Leonard. & Selnick. Philip. **Sociology**. New York : Harper & Row, 1977.

Cohen B.. **Introduction of Sociology**. Now York : McGraw-Hill, 1979.

David. K. **Human Relation at Work**. New York : McGraw-Hill Book Company, 1962.

Lee J. Cronbach. **Essentials of psychological testing**, 4th ed. New York : Harper & Row, 1971.

Levinson. D.J.. **Role Personality and Social Structure**. New York : The Maemil, 1964.

Levinson. D. J. Role. **Personality and Social Structure in the Organization Setting : Selected Reading and projects in Social Psychology**. Now York : Random House, 1971.

Malcolm Bruce. Bruce Ritson. **Companion to psychiatric studies**. 7th ed. Elsevier Limited, 2004.

Pass. Lowes & Davies.. **Collins dictionary of econmics**. Glasgow : Harper Collins, 1993.

Sarbin. T.R.. **“Role Theory” Handbook of Psychology**. Now York : Addison Wesley PubishinG Company, 1975.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์

โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๓

วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำคุษณินพนธ์

นมัสการ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ผศ.ดร.

ด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำคุษณินพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี ขออโนโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธมโม

โทรติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๘

ตรวจแก้ไขข้อผิดพลาดแล้ว

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ผศ.ดร.)

๒๑ / ก.ค. / ๖๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์

โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๓

วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำคุษุณินพนธ์

นมัสการ พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ดร.

ด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำคุษุณินพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕

พระปลัดระพิน พุทธิสารโร
พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ดร.

12 / 7.7 / 2561

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธมโม

โทรติดต่อนี้ : ๐๘๑-๔๑๑๑-๖๕๖๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์

โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๓

วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพนธ์

นมัสการ พระมหาสุรนนท์ สุนนฺโท, ดร.

ด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธมฺโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกรา มาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

๐๗๖๖/๖๖

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธมฺโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๙

(พระมหาสุรนนท์ สุนนฺโท,ดร.)
๑๗/๖.๖-๖๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์

โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๓

วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร

ด้วย พระอริการสมชาย ฉายา จานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออัญมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอริการสมชาย จานธมโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๙

๐๖๖๖/๑๓๓
๑๖ ก.ค. ๖๑
๑๓ ก.ค. ๖๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์

โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๓๓

วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุธนา ปรานิต

ด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ฐานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดัชนีพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออัญมณาทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ตรวจแล้ว

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ฐานธมโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๙

๑๓ ก.ค. ๖๑

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงแบบสอบถาม
(Try Out)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๖๓

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504 1660
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 2 / ม.ค. ๖1
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๘ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติขอเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอยุธยาธรรม
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ชานธโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคลากรภายในหน่วยงานของท่าน
จึงขออนุมัติขอเก็บข้อมูลจากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อ
ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่าง
ยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เสนอ ผู้อำนวยการโรงเรียน
ผ. มณฑลภาคกลางและภาคใต้
ขอแสดงความนับถือ
จากนางสาวพรพรรณ หงษ์ขันธ์
นางสาวพรพรรณ หงษ์ขันธ์
ลงชื่อ
2 / ม.ค. ๖1

1. เพื่อโปรดทราบ
2. เห็นควรมอบ รองอธิการบดี
ขอแสดงความนับถือ กลุ่มบริหาร
นางสาวพรพรรณ หงษ์ขันธ์
นางสาวพรพรรณ หงษ์ขันธ์
ลงชื่อ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม) 2 / ม.ค. ๖1
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ชานธโม
โทรศัพท์: ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๙

ทราบ
มอบ ☒ วิชาการ ☐ งบประมาณ ☐ บุคคล
☐ ททั่วไป ☐ กิจกรรมนักเรียน
นางสาวพรพรรณ หงษ์ขันธ์
2 / ม.ค. ๖1

ได้รับทราบแล้ว และ 1 กค

ภาคผนวก ค

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

ผลการหาค่า Reliability (Alpha)

เรื่อง การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
จังหวัดสระบุรี

Scale : ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.947	.945	52

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
sex	1.90	.305	30
year	3.00	.000	30
studies	2.00	.000	30
family	1.73	.980	30
a1	2.77	1.165	30
a2	3.43	1.040	30
a3	3.73	.868	30
a4	3.73	.980	30
a5	3.17	.950	30

.....
(พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ,ดร.)
๒๕๖ / พ.ย. / ๖๖

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
b1	3.80	.847	30
b2	4.00	.743	30
b3	3.73	.691	30
b4	3.40	.932	30
b5	3.70	.750	30
c1	3.43	.971	30
c2	3.37	.890	30
c3	3.50	.938	30
c4	3.57	1.006	30
c5	3.43	.858	30
d1	4.17	.747	30
d2	3.93	.521	30
d3	4.07	.691	30
d4	3.93	.740	30
d5	3.60	.855	30
e1	3.97	.765	30
e2	3.87	.681	30
e3	3.77	1.040	30
e4	3.43	1.006	30
e5	3.70	.915	30
f1	3.57	1.040	30
f2	3.63	.890	30
f3	3.60	.675	30
f4	3.70	.988	30
f5	3.47	.900	30
g1	3.93	1.048	30
g2	3.60	.770	30
g3	3.87	.629	30
g4	3.97	.809	30
g5	3.53	.860	30
h1	3.77	.774	30
h2	3.47	.819	30
h3	3.63	1.129	30
h4	3.87	.776	30
h5	3.63	.718	30
i1	3.47	.860	30
i2	3.70	.877	30
i3	3.57	.728	30
i4	3.93	.785	30
i5	3.80	.997	30

 (พระมหาภุชญา กิตติโสภณ,ดร.)
 ๒๑ / กค. ๒๑

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
j1	4.23	.679	30
j2	4.27	.640	30
j3	4.03	.669	30
j4	3.90	.803	30
j5	4.07	.785	30

.....
(พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ,ดร.)
๒๑ / ม.ย. ๖๑
.....

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูสิริสารวิสิฐ เจ้าคณะอำเภอหนองแค
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ชานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติขอความเห็นชอบให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอสมการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

รับทราบ
พระครูสิริสารวิสิฐ
๒๙ พ.ย. ๒๕๖๑

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ชานธมโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗๗-๖๕๖๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูวิจิตรธรรมการ เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นที่ต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล ส่วยพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธมโม
โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๙

รับทราบ

ดร.สุรวิทย์ อมรรัตน์

ดร.สุรวิทย์ อมรรัตน์

๐.๗.๒๕๖๑
๓.๓.๒๕๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระมหากษัตริย์ สมจิตโต เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ชานธโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ชานธโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๖๗๗๗-๖๕๖๕

๗ ธ.ค. ๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระมหาวีรย์ สมจาโร เจ้าอาวาสวัดหนองปลาเกะดี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตเผยแพร่ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธมโม
โทรศัพท์ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๙

ทรง
๑๕/๑๑/๒๕๖๑ (ดร.เนติภรณ์)

ทรง
(พระมณเฑียร วชิโรดม)
๑๕/๑๑/๒๕๖๑ นนท. ปลาเกะดี
๑๕ พ.ย. ๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติการให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระมหาสุทธิ สุทธิจิตโต ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสมิตตมงคล
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ชานธโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติการให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ชานธโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๖๗๗๗-๖๕๖๕

รับทราบ
พระเทพคุณูปการคุณวิเศษ
๒๕ พ.ย. ๒๕๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูปลัดธีรธัมม ธีรธมโม เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตเผยแพร่หนังสือโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธมโม
โทรศัพท์ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๙

รับทราบ

(พระอธิการสมชาย จานธมโม)
เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา
๗ ธันวาคม ๒๕๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ให้บันทึกเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระอธิการศุภกิตติ อินทวิโร เจ้าอาวาสวัดบ้านจาน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตเผยแพร่ให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสารถมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธมโม

โทรศัพท์ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๙

เจ้าอาวาส
พระอธิการศุภกิตติ อินทวิโร
จ. วัดบ้านจาน
อ. บ้านจาน
จ. สระบุรี
๓ ๕ ๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

โรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา"
เลขที่ 002172
วันที่ 30 พ.ย. 2561
เวลา 15.07

เรื่อง ขออนุมัติการให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายทวน เทียงเจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา"
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีผลจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

เรียน ผู้อำนวยการ

- ☒ เพื่อโปรดทราบ
☐ เพื่อโปรดพิจารณา
☒ เห็นควรมอบกลุ่มบริหาร
☒ วิชาการ ☐ งบประมาณ
☐ กิจกรรมนักเรียน ☐ ททั่วไป
☐

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ฉ. ๑๖๓

30 พ.ย. 61

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธมโม
โทรศัพท์ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๔

๖๖๖๖

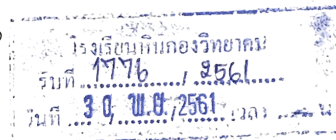
๓๐๓๖๘๖๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ไขนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางอมร บุณศักดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยาคม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

☐ เพื่อโปรดทราบ ☒ เพื่อโปรดพิจารณา

☐ เห็นควรอนุญาต

☒ เห็นควรมอบ.....

30 พ.ย. 61

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

-กทท

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธมโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายวิสูตร คำวนศักดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการสระบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

เรียน ผู้อำนวยการ
- จ.ลพบุรี ๓
ขอสงวนสิทธิ์ใน ๑๕ นาที
เก็บข้อมูลวิจัย
เห็นสมควรตอบกลุ่มการบริหารงาน
☐ วิชาการ ☐ บุคคล ☒ทั่วไป
☐งบประมาณ ☐อื่นๆ _____
เพื่อไม่รบกวน
ดร. _____

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธมโม
โทรศัพท์ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๔

ทราบ
อนุมัติ
ดำเนินการตามเสนอ
ส่งถ่ายที่เก็บข้อมูล
อื่นๆ _____

ดร. _____
30 ธค ๖1

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504 4030
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย 9๕๐๖1
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ฉานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม
นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนผู้อำนวยการ
เพื่อโปรดทราบ
๓ ๑๑-๖๑

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนประเทียวิทยาทาน

เพื่อโปรดทราบ
นายเชิดพงษ์ ชูพันธ์
นอ.

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ฉานธมโม
โทรศัพท์ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๙

ดร.สุพล สุธะพรหม
๓ ๕. ๕๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไญ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

โรงเรียนสองคอนวิทยาคม
เลขที่ 1167/2561
วันที่ 8.๑.๖1
เวลา 13.๐๐น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายสำราญ ชีอตรง ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสองคอนวิทยาคม

- ☒ เพื่อโปรดทราบ ☐ กลุ่มบริหารงานวิชาการ
☐ กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน ☐ กลุ่มบริหารงานทั่วไป
☐ กลุ่มบริหารงานบุคคลและงบประมาณ

ควรมอบ.....ดี เป็นการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธมโม

โทรศัพท์ : ๐๘๑-๗๗๗๗-๖๕๖๙

- นวดี
- 4 นิสิต
3 ๖๑ ๐1

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

ผู้ควบคุมงาน
- เพื่อโปรดพิจารณา
ผู้ปฏิบัติ

☐ อธิการบดี
☐ อธิการบดี
☒ อธิการบดี
☐ อธิการบดี
☐ อธิการบดี

3 ธ.ค. 2561

26 พฤศจิกายน ๒๕๖๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 1765
อาคารเรียนรวม โขนบ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอนครชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 ๒91
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

เรื่อง ขออนุมัติโครงการให้ทุนสนับสนุนการวิจัย
เรียน นายอรรถวัฒน์ พงศ์ธนโรจน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระทอนกิตติคุณวิทยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

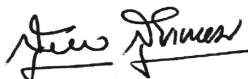
เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นที่ต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ผู้รับทราบ
L ข้อให้ทราบ
☐ เพื่อโปรดพิจารณา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
ในนามโรงเรียน

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธมโม
โทรศัพท์ : ๐๘๑-๙๖๙๗-๖๕๖๙

- เก็บข้อมูลเพื่อวิจัย
- ให้ทราบ
3 ธ.ค. 61

- ทราบ
- มอบหมายงาน
3 ธ.ค. 61

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

รับที่	๒๓๓๕/๒๕๖๑
วันที่	๕ ธ.ค. ๖๑
เวลา	๐๘.๒๕ น.

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายณัฐนันท์ คุนพิทักษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนแก้งคอย
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา สานธโม รัชสประจำตวันนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดใ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

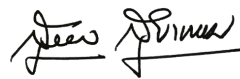
การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มี ความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

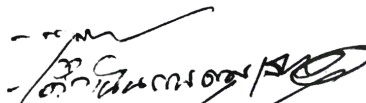
ขอแสดงความนับถือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนแก้งคอย	
☒ คือโปรดทราบ	() กลุ่มนโยบายและแผน
☒ กลุ่มบริหารงานวิชาการ	() กลุ่มบริหารทั่วไป
☒ กลุ่มบริหารกิจการนักเรียน	() กลุ่มบริหารงานบุคคลและงบประมาณ
() ครอบมอ...	ดำเนินการ

ที่
๕ ธ.ค. ๖๑

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย สานธโม
โทรศัพท์ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๙

๕ ธ.ค. ๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ร.ต.อ. ชัยนริศ จันทร์เกิด
รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่รอง สวป.สภ. เฉลิมพระเกียรติ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ชานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นที่ต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ชานธมโม
โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗๗-๖๕๖๙

ทรา
ร.ต.อ.
(ชัยนริศ จันทร์เกิด)

3 ธ.ค. 2561

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย
เรียน นายชยุต เศรษฐกิจ นายเทศมนตรีตำบลหินกอง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ชานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นที่ต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ชานธมโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๙

นายชยุต เศรษฐกิจ

นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

องค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย
เลขที่รับ 2912
- 3 ธ.ค. 2561
วันที่
เวลา

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายชัยวัฒน์ คิ้วประดิษฐ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

- นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย
- ☒ เพื่อโปรดทราบ
- ☐ พ.จ.จ. ขอบความอนุเคราะห์
- ☐ ให้นำไปดำเนินการวิจัย
- ☒ เก็บตัว
- ☒ พิจารณาคำแนะนำ
- ☐ ถือว่าเป็นแนวทางปฏิบัติ
- ☐ ถือปฏิบัติ
- ☐ เสร็จ
- ☐ ติดประกาศประชาสัมพันธ์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธมโม

โทรศัพท์ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๔

นางสาวพรนงค์ ภาพชนะ
หัวหน้าสำนักปลัด

วาที ร.ต.

จารุวิทย์ สาระเดโช
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย

นายชัยวัฒน์ คิ้วประดิษฐ์
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย
๒ ธ.ค. ๖1

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ไขนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายเชื้อ อันจินดา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธมโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๙

(นายเชื้อ อันจินดา)
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
ปฏิบัติหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอมวกเหล็ก
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายวิรัช ศรีเพชร ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ซานธโม รักษารูปจำวัดวันเสาร์ ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ซานธโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๙

๑๗ พ.ย. ๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายคมภักดิ์ ผลทอง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปลาหมอ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธมโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗๗-๖๕๖๙

นายคมภักดิ์ ผลทอง
ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 8 ต.หนองปลาหมอ
0.หนองปลาหมอ อ.น้อย
3 8.๑ 2567

ภาคผนวก จ

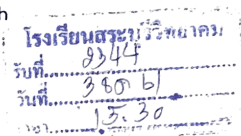
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (แบบสอบถาม)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายเฉลียว ไตรพิพัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสระบุรีวิทยาคม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงานของท่าน
เพื่อการนี้จึงขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

☒ เพื่อโปรดทราบ
☐ เพื่อโปรดพิจารณา
☒ เห็นความเหมาะสม
ดีเลิศ

(นายวิโรจน์ ดีลกชัย)

รองผู้อำนวยการโรงเรียน

ฝ่ายบริหารงบประมาณและบุคลากร
ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธโม
โทรศัพท์ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๙

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

- น
- นอว
- นอว
- นอว

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอร่อนนอย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย
เรียน นายกมล เพ็ญพุ่ม ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแขงวิทยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ชานธโม รัชสประจำตวันนิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน
เพื่อการนี้จึงขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

๑. ผู้วิจัย
☒ เพื่อโปรดทราบ
☐ เพื่อโปรดพิจารณา
๒. ผู้รับผิดชอบโครงการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

๓. S.A. ๒๕๖๑

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ชานธโม
โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๙

นายคุณ ราชรัฐวงษ์
ดำรงตำแหน่งและตำแหน่งรอง

๑๖ พ.ค. ๖๑

๑๖ พ.ค. ๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๓๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

โรงเรียนวังม่วงวิทยาคม

เลขที่รับ 945

วันที่ 12 / ๑๑ / ๖1

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหใ้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายภัทรพล สุลำนาจ ผู้อำนวยการโรงเรียนวังม่วงวิทยาคม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา จานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดใ้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ใ้โปรดพิจารณาอนุญาตใ้ผลิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาใ้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวังม่วงวิทยาคม

☐ เพื่อทราบ

มอบใ้กลุ่ม/งาน.....(ดำเนินการ)

ผู้รับผิดชอบ.....

ชื่อ.....งานสารบรรณ

.....12 / ๑๑ / ๖1

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

(✓)ทราบ

() เข้าร่วม () ไม่เข้าร่วม

() เพื่อพิจารณา

(✓)ดำเนินการ

มอบ.....

(ลงชื่อ).....

อก. ผู้อำนวยการโรงเรียนวังม่วงวิทยาคม

12 / ๑๑ / ๖1

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย จานธมโม

โทรศัพท์ต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๔

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สนทนากลุ่มเฉพาะ)

บัญชีรายชื่อ การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

คุณฐิณีพนธ์เรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติด
ให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี”

โดย พระอธิการสมชาย ฐานธมโม

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วันเสาร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๘.๐๐ น.

ณ. ห้อง ชลบุรี ชั้น ๕ โชน ปี คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	ลงชื่อ
๑	พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.	รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายบริหาร	พระอุดมสิทธินายก
๒	พระมหาทศกฤดา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ	พระมหาทศกฤดา
๓	พระมหาสุภรณ์ สุนนโท, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ	พระมหาสุภรณ์
๔	พระปลัดระพีณ พุทธิสาร, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ	พระปลัดระพีณ พุทธิสาร
๕	ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายวิชาการ	ร.เกียรติศักดิ์
๖	รศ.ดร. สุวิญ รักษิตย์	อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	
๗	ผศ. ดร. อุทัย สติมัน	อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต	อ.อุทัย
๘	อ.ดร.ประเสริฐ ธิลาวั	เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ	อ.ประเสริฐ
๙	พ.ต.ต. ประสาร ธนะทรัพย์ทอง	สารวัตรป้องกันปราบปรามสารวัตรภูธร มวกเหล็ก จ. สระบุรี	พ.ต.ต. ประสาร
๑๐	ร.ต.อ. นิกรพิศย์ หาเคน	รองสารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจภูธร เมืองสระบุรี	ร.ต.อ. นิกรพิศย์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ ๖ ๑๐๐

วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร. รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายบริหาร

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ฐานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” ในวันเสาร์ที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โขนบิ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๕/๓.๐/๖๒

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ฐานธมโม

โทรศัพท์ต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๔๖๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ ๖ ๑๐๐

วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ พระมหากษัตริย์ กิตติโสภณ, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ฐานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” ในวันเสาร์ที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๘.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โขนปี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ณิชาติ เสงี่ยม

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ฐานธมโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๔๖๙

พระมหากษัตริย์ กิตติโสภณ, ผศ.ดร.

.....

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ ว ๑๐๐

วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ พระมหาสุรนต์ สุนทรโท, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ฐานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” ในวันเสาร์ที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๘.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โซนบี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงมีสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ:
(Focus Group Discussion)

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ฐานธมโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๔๖๙

พระมหาสุรนต์ สุนทรโท, ดร.
๙/๓/๖๒

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ ว ๑๐๐

วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ฐานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิต หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” ในวันเสาร์ที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๘.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โขนบิ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

อินติพงษ์ ม.
พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
๙, มี.ค., ๒๕๖๒

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ฐานธมโม
โทรศัพท์ : ๐๘๑-๗๗๗๗-๖๔๖๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ ว ๑๐๐

วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายวิชาการ

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ฐานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” ในวันเสาร์ที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๘.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โซนบี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ฐานธมโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗๗-๖๔๖๔

ใบเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ

(ผศ.ดร. เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ)

ณ ส.ค. ๖๒

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ ๑ ๑๖๗)

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักษ์ตย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ฐานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้
ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการ
ป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” ในวันเสาร์ที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โชนบิ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ฐานธมโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๔๖๙

ที่ ศธ ๖๑๐๕๒/ ว ๑๖๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอมวกเหล็ก
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย สติมัน มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ฐานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้
ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการ
ป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” ในวันเสาร์ที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โซนบี คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ฐานธมโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๔๖๙

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๓๕๒๔ - ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๐๐

วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลาว อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ฐานธมโม รหสปรจำตวันิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” ในวันเสาร์ที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๘.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โซนบี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ยื่นตัวเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

ดร.ประเสริฐ ธิลาว

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ฐานธมโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗๗-๖๔๖๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕๒/ว ๑๖๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน พ.ต.ต. ประสาร ธนะทรัพย์ทอง สารวัตรป้องกันปราบปรามสารวัตรภูธรมหก
จังหวัดสระบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ฐานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้
ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการ
ป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” ในวันเสาร์ที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โซนบี คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

๔ มีนาคม ๒๕๖๒
พ.ต.ต. ประสาร ธนะทรัพย์ทอง
(รองสารวัตร) ๙ มี.ค. ๖๒.

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุนะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ฐานธมโม
โทรศัพท์ต่อ : ๐๘๑-๗๗๗-๖๕๖๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ ๑ ๖๖๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๔ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน ร.ต.อ. นิคมทรัพย์ หาเคน รองสารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจภูธรเมือง จังหวัดสระบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย พระอธิการสมชาย ฉายา ฐานธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๔๐๑๕ นิสิต
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้
ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการ
ป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี” ในวันเสาร์ที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชลบุรี ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โซนบี คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระอธิการสมชาย ฐานธมโม

โทรศัพท์ติดต่อ : ๐๘๑-๗๗๗๗-๖๔๖๔

ร.ต.อ. ✓

(นิคมทรัพย์ หาเคน)

๑ มี.ค. ๖๒

ภาคผนวก ข
ประมวลภาพการสัมภาษณ์

สัมภาษณ์ พระครูสิริสารวิสิฐ (ประสาร อคฺคปัญโญ). เจ้าคณะอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ พระมหาวิสัย สมาจาโร. เจ้าอาวาสวัดหนองปลากระตี่ จังหวัดสระบุรี, ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ พระครูปลัดธีรธัมม์ ธรรมโม. เจ้าอาวาสวัดใหญ่วันนา จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ พระมหากฤษณพงศ์ สมจิตโต. เจ้าคณะตำบลหนองจรเข้ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

พระครูวิฑิตอรรถการ (ชม เตชธมฺโม). เจ้าคณะตำบลหนองไข่น้ำ จังหวัดสระบุรี, ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายเชื้อ ฮั่นจินดา. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ จังหวัดสระบุรี, ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายทวน เทียงเจริญ. ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สริกัจพิทยา” จังหวัดสระบุรี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ภาคผนวก ซ
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง : การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
จังหวัดสระบุรี

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องโดยตรงเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและปัญหาในปัจจุบันของการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ขอความอนุเคราะห์ท่านได้ให้ข้อมูลกับผู้วิจัยตามความเป็นจริงด้วย และแบ่งแบบสัมภาษณ์นี้ออกเป็น ๔ ตอน

☐ กลุ่มผู้รู้ ☐ กลุ่มผู้ปฏิบัติ ☐ กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

ตอนที่ ๑ : ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ/ฉายานามสกุล..... นธ.ปธ.
 ความรู้สามัญ อายุ ปี / พรรษา
 ที่อยู่/สังกัดวัด เลขที่..... /..... ถนน
 เขต/อำเภอ จังหวัด โทรศัพท์
 รหัสไปรษณีย์
 ตำแหน่ง
 หน่วยงานที่สังกัด
 สัมภาษณ์ ณ
 ผู้สัมภาษณ์
 วันที่ เดือน พ.ศ.

หมายเหตุ ขออนุญาตในการใช้เครื่องบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์

พระอธิการสมชาย ฐานธมโม

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๒ : ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

๒.๑ ท่านคิดว่า บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๒.๒ ท่านคิดว่า ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๓ : คำถามเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ใน ๖ ด้าน ดังนี้

๓.๑ ท่านคิดว่าการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อ การให้ข่าวสาร ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๓.๒ ท่านคิดว่าการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อ การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

๓.๓ ท่านคิดว่าการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อ การเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน ในการป้องกัน ปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

๓.๔ ท่านคิดว่าการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อ การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

๓.๕ ท่านคิดว่าการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อ การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว ในการป้องกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

๓.๖ ท่านคิดว่าการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อ การให้ทางเลือก ในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๔ : หลักธรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียน ระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ได้แก่ หลักพรหมวิหาร ๔ คือ ธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐผู้มี จิตใจยิ่งใหญ่กว้างขวางประดุจพรหม ประกอบด้วยหลัก ๔ ประการ ดังนี้

๔.๑ เมตตา คือ ความรักความปรารถนาดี มีเมตริจิตที่ดี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบ ประโยชน์และความสุข ที่พระสงฆ์นำมาใช้ในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๔.๒ กรุณา คือ ความสงสาร อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ยากเดือดร้อนของคน และ สัตว์ทั้งปวง ที่พระสงฆ์นำมาใช้ในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๔.๓ มุทิตา คือ ความเบิกบานพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุขก็มีใจแช่มชื่นเบิกบาน เมื่อเห็นเขาทำงานประสบความสำเร็จก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ที่พระสงฆ์นำมาใช้ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๔.๔ อุเบกขา คือความมีใจเป็นกลาง มองตามความเป็นจริงไม่เอนเอียง หรือมีอคติที่พระสงฆ์นำมาใช้ในการป้องกันปัญหาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่เมตตาอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้

ภาคผนวก ณ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหายาเสพติด
ให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาสภาพปัญหาในการกระจายและแพร่หลายเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษา บทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์เป็นแนวทางในการนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี อย่างเหมาะสมตามความต้องการของทุกฝ่ายจึงขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง ทั้งนี้คำตอบของท่านจะเป็นข้อมูลเชิงสถิติและเป็นประโยชน์ในการวิจัยต่อไป

แบบสอบถามในการวิจัยนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ข้อมูลที่ได้จะแปลผลวิจัยในภาพรวม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับและใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยเท่านั้นไม่มีผลกระทบต่องานแต่อย่างใด ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี จึงขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระอธิการสมชาย ฐานธมโม

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

๒. อายุ

☐ ๑๒ ปี

☐ ๑๓ - ๑๕ ปี

☐ ๑๖ - ๑๘ ปี

☐ มากกว่า ๑๘ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

☐ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

☐ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

☐ อื่นๆ โปรดระบุ

๔. สถานภาพทางครอบครัว

☐ อาศัยอยู่กับบิดา มารดา

☐ อาศัยอยู่กับบิดา

☐ อาศัยอยู่กับมารดา

☐ อาศัยอยู่กับญาติ

☐ อื่นๆ โปรดระบุ

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหายาเสพติดให้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
	๑. การให้ข่าวสาร					
๑	พระสงฆ์มีบทบาทเข้าไปจัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์เพื่อให้ ข่าวสารความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด ภายในโรงเรียน					
๒	พระสงฆ์มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนเพื่อให้ความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด					
๓	พระสงฆ์มีการจัดอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมให้ ความรู้กับนักเรียนถึงโทษภัยของยาเสพติด เพื่อให้ห่างไกล จากยาเสพติด					
๔	มีพระวิทยากรมาบรรยายภายในโรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับ สถานการณ์ความรุนแรงในการแพร่ระบาดของยาเสพติดใน กลุ่มเยาวชนอย่างสม่ำเสมอ					
๕	พระสงฆ์มีการรณรงค์เตือนภัยเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดผ่าน สื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ แผ่นซีดี ให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
	๒. การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก					
๑	พระสงฆ์มีบทบาทในการส่งเสริมให้เยาวชนฝึกทักษะความ รับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด					
๒	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักธรรม ทางพระพุทธศาสนาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ					
๓	พระสงฆ์มีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทาง พระพุทธศาสนาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด					

ข้อ	การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี	ระดับความดีเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๔	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้มีการจัดโปรแกรมศึกษาการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้สื่อ DVD หรือ วิทยุทัศน์ในการสอน เพื่อให้นักเรียนมองเห็นภาพและโทษของยาเสพติดที่ชัดเจน					
๕	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมด้านจิตใจ สร้างความเข้มแข็งมั่นคงของจิตใจและสภาพจิตที่ดีให้กับนักเรียน เพื่อหลีกเลี่ยงตนเองจากยาเสพติด					
	๓. การเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน					
๑	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้โรงเรียนจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครนักเรียนเพื่อเฝ้าระวัง และประสานการดำเนินกิจกรรม กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด					
๒	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนมีความกล้าหาญเมื่อพบเห็นเพื่อนนักเรียนมีพฤติกรรมเข้าไปเกี่ยวข้องกับเสพยาเสพติดจะแจ้งให้ครูทราบทันที					
๓	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมในการกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญเรื่องปัญหายาเสพติด และมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด					
๔	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนสอดส่องดูแลเมื่อรู้ว่าเพื่อนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจะเข้าไปให้กำลังใจและชักชวนให้เลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติด					
๕	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนมีการป้องกันตนเอง และคอยตักเตือนเพื่อนให้ระวังและปฏิเสธทันทีเมื่อมีบุคคลแปลกหน้าให้สิ่งของเพื่อจูงใจให้ใช้ยาเสพติด					

ข้อ	การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี	ระดับความถี่เห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
	๔ การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน					
๑	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม มีวินัย เคารพกฎ/ระเบียบ กติกา สังคม และการทำงาน ไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด					
๒	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง อย่างเต็มความสามารถ ยอมรับคำแนะนำ คำวิพากษ์วิจารณ์ได้ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไข					
๓	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รู้จัก รักษาสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น					
๔	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนให้นักเรียนรู้จักพิจารณาใช้สติ ปัญญา แก้ไขปัญหาในการทำงานรวมกลุ่มกับผู้อื่น ยอมรับความคิด ของผู้อื่นโดยไม่ใช้อารมณ์และความคิดตนเองเป็นใหญ่					
๕	พระสงฆ์จัดกิจกรรมแนะแนวให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ นักเรียนสนใจ และวางแผนเป้าหมายของตนเองในอนาคต					
	๕. การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในวัดและโรงเรียน					
๑	พระสงฆ์ปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนรู้ว่าครอบครัว และญาติ พี่น้องของนักเรียนจะเสียใจ และรับไม่ได้หากพบว่านักเรียน เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด					
๒	พระสงฆ์มีการส่งเสริมให้ความรู้กับนักเรียนถึงโทษภัยของ ยาเสพติดที่เกิดกับตนเอง ครอบครัว และคนรอบข้าง เพื่อให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด					
๓	พระสงฆ์มีบทบาทประสานกับพ่อแม่ และญาติพี่น้องของ นักเรียนคอยตักเตือนอยู่เสมอว่าห้ามเข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือ เสพยาเสพติด					

ข้อ	การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี	ระดับความถี่เห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๔	พระสงฆ์มีการจัดอบรมให้ผู้ปกครองสร้างความตระหนักในการดูแลเอาใจใส่บุตรหลานของตนเองไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด					
๕	พระสงฆ์มีการจัดอบรมให้ผู้ปกครองนักเรียนนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อเสริมสร้างครอบครัวให้อบอุ่น					
๖. การให้ทางเลือก						
๑	พระสงฆ์มีบทบาทแนะแนวให้คำปรึกษากับนักเรียนเมื่อเกิดความเครียดหรือมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน หรือครอบครัว					
๒	พระสงฆ์มีการประสานกับครูและนักเรียนที่เป็นแกนนำให้ช่วยดูแล/เฝ้าระวัง นักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียน					
๓	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ					
๔	พระสงฆ์และครูร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนที่หลงผิดเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดสั่งสอนอบรมให้กลับตัวเป็นคนดี และส่งเสริมแนะนำอาชีพให้กับนักเรียน					
๕	พระสงฆ์มีบทบาทประสานกับเจ้าหน้าที่จากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) มาเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องกฎหมายและโทษของยาเสพติดภายในโรงเรียนอย่างน้อยเทอมละ ๑ ครั้ง					

ส่วนที่ ๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหายาเสพติดให้
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
	๑. เมตตา : ความรักความปรารถนาดี					
๑	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนสร้างความรักความสามัคคีในกลุ่มเพื่อน อุทิศตนและเวลาให้กับการเรียนไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด					
๒	พระสงฆ์มีบทบาทในการให้คำปรึกษา และรับฟังปัญหาของนักเรียนและช่วยหาทางออกที่เหมาะสม โดยไม่หันไปพึ่งพายาเสพติด					
๓	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนเป็นกัลยาณมิตรกับเพื่อนทั้งในชั้นเรียนและต่างชั้นเรียน ช่วยแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้กับเพื่อน					
๔	พระสงฆ์ช่วยอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือเกื้อกูล และมีความเมตตาอารีกับเพื่อนนักเรียนที่มีปัญหา หรือมีฐานะด้อยกว่าตนเอง					
๕	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่เอื้อต่อการใช้ยาเสพติดภายในโรงเรียน					
	๒. กรุณา : ความสงสาร อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้ทุกข์					
๑	พระสงฆ์มีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาที่ดีและให้คำแนะนำกับนักเรียนเมื่อมีปัญหา เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกชักชวนให้ไปทดลองใช้ยาเสพติดเพื่อแก้ปัญหา					
๒	พระสงฆ์มีความเอาใจใส่แนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์และสิ่งที่เป็นโทษให้กับนักเรียนอย่างจริงจัง					

ข้อ	การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔	ระดับความดีเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๓	พระสงฆ์จัดหาเอกสารและตำราที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียนสม่ำเสมอ					
๔	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนมีความเสียสละรู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือเมื่อเพื่อนประสบปัญหาตามกำลังความสามารถ					
๕	พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมให้นักเรียนละเว้นการกระทำหรือล้อเลียนสิ่งที่เป็นปมด้อยของเพื่อนให้เกิดความกระทบกระเทือนทางด้านอารมณ์ และจิตใจ					
	๓. มุทิตา : ความพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุข					
๑	พระสงฆ์มีการมอบรางวัลให้กับนักเรียนที่มีผลการเรียนดี และมีความประพฤติดี เพื่อเป็นขวัญกำลังใจตามความเหมาะสม และเป็นแบบอย่างให้เพื่อนนำไปปฏิบัติ					
๒	พระสงฆ์มีส่วนช่วยโรงเรียนสอดส่องดูแลทุกข์สุขของนักเรียน คิดทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด					
๓	พระสงฆ์มีบทบาทช่วยสนับสนุนในการเผยแพร่ผลงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียน					
๔	พระสงฆ์ร่วมแสดงความยินดีกับนักเรียนที่มีผลงานดีเด่นหรือสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนในด้านต่างๆ					
๕	พระสงฆ์ช่วยอบรมสั่งสอนให้นักเรียนไม่อิจฉาริษยาใครที่ได้ดีกว่าไม่ว่ากรณีใดๆ					
	๔. อุเบกขา : ความมีใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียง หรือมีอคติ					
๑	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนนักเรียนทุกคนด้วยความเต็มใจ และเท่าเทียมกันโดยไม่มีเงื่อนไข ไม่มีอคติความลำเอียง					

ข้อ	การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔	ระดับความดีเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๒	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนนักเรียนทุกคนให้มีความซื่อสัตย์และ เที่ยงธรรม ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นที่ไว้วางใจ ของพ่อแม่ ครูอาจารย์ และเพื่อน					
๓	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนนักเรียนทุกคนให้ยกย่อง สรรเสริญผู้ ที่ทำความดี หรือทำประโยชน์ให้กับส่วนรวมอย่างเสมอกัน ด้วยใจเป็นกลางไม่ลำเอียง					
๔	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนนักเรียนเชื่อฟังคำตักเตือนของพ่อแม่ และครู ไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือเสพยาเสพติด					
๕	พระสงฆ์อบรมสั่งสอนนักเรียนทุกคนให้รู้ถึงพิษภัยของยา เสพติดเป็นอย่างดี และไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือเสพยาเสพติด ทุกชนิด					

ตอนที่ ๔

๔.๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการ
สร้างภูมิคุ้มกันปัญหา ยาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี

๑) การให้ข่าวสาร

ปัญหา อุปสรรค

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

๒) การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก

ปัญหา อุปสรรค

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

๓) เพื่อนเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน

ปัญหา อุปสรรค

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

๔) การให้การศึกษาเกี่ยวกับการทำงาน

ปัญหา อุปสรรค

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

๕) การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ปัญหา อุปสรรค

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

๖) การให้ทางเลือก

ปัญหา อุปสรรค

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

๔.๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหายาเสพติดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามหลักพรหมวิหาร ๔

๑) เมตตา : ความรักความปรารถนาดี

ปัญหา อุปสรรค

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

๒) กรุณา : ความสงสาร อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้ทุกข์

ปัญหา อุปสรรค

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

๓) มุทิตา : ความพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุข

ปัญหา อุปสรรค

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

๔) อุเบกขา : ความมีใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียง หรือมีอคติ

ปัญหา อุปสรรค

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

ขออนุโมทนาขอบคุณทุกท่านที่อนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ฉายา นามสกุล	: พระอธิการสมชาย จานธมฺโม (ธงคิลา)
วัน/เดือน/ปีเกิด	: วันพุธ ที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒
สถานที่เกิด	: ตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
การศึกษา	: นักธรรมชั้นเอก : หลักสูตรประกาศนียบัตร การบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) รุ่นที่ ๗ : พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, รุ่นที่ ๖๐ พ.ศ. ๒๕๕๗ : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, รุ่นที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๕๙
ผลงานทางวิชาการ	: พระอธิการสมชาย จานธมฺโม, “พุทธวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน : Buddhists methods of teaching and learning activities in Buddhism” วารสารพุทธอาเซียนศึกษา. : พระอธิการสมชาย จานธมฺโม, “การบริหารทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธ ธรรม : Human Resource Management to Buddhaddhamma” วารสารพุทธอาเซียนศึกษา. : พระอธิการสมชาย จานธมฺโม, “พุทธวิธีการจัดการศาสนศึกษาแผนกธรรม : Buddhist methods of Religious Studies Management” วารสาร พุทธอาเซียนศึกษา.
อุปสมบท	: เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ณ วัดหนองผักชีใต้ ตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
หน้าที่	: เจ้าอาวาสวัดหนองผักชีใต้ ตำบลหนองปลาหมอ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
เข้าศึกษา	: เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๙
สำเร็จการศึกษา	: เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๒